PAMIĘTNIK
TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

ROK 1893.

WYDAWNICTW TOWARZYSTWA

TOM XIV.

KRAKÓW.
NAKŁAD I WŁASNOŚĆ TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

Druk Wł. L. Anczyca i Spółki, pod zarz. J. Gadowskiego.
1893.

PAMIĘTNIK

TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

ROK 1893.

WYDAWNICTW TOWARZYSTWA

TOM XIV.

KRAKÓW.
NAKŁAD I WŁASNOŚĆ TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

Druk Wł. L. Anczyca i Spółki, pod zarz. J. Gadowskiego.
1893.

SPIS RZECZY

zawartych w tomie XIV.

I. DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

II. DZIAŁ NAUKOWY I TURYSTYCZNY.

PROTOKÓŁ

z XIX. zwyczajnego walnego Zgromadzenia Towarzystwa Tatrzańskiego odbytego w Muzeum techniczno-przemysłowem w Krakowie d. 7 lutego 1892 r.

Początek o godz. $4^1/_4$ popołudniu. Członków obecnych 44.

I. Prezes Towarzystwa hr. Władysław Koziebrodzki zagaił posiedzenie i wymienił na wstępie szereg zmarłych członków, mianowicie D-ra Adryana Baranieckiego, członka honorowego Tow. Tatrz., D-ra Marcelego Eminowicza, hr. Jana Aleksandra Fredrę, D-ra Izydora Kopernickiego, którym Zgromadzenie oddaje cześć przez powstanie. Następnie wspomniał w ogólnych rysach o pracach dokonanych r. z. przez Towarzystwo.

II. Odczytany następnie przez sekretarza Świerza protokół z XVIII. zwyczajnego walnego Zgromadzenia przyjęto bez zmiany.

III. Zgromadzenie przyjmuje do wiadomości odczytane przez sekretarza sprawozdanie z czynności Tow. za rok ubiegły.

IV. Nastąpiło sprawozdanie ze stanu kasy.

Na wniosek p. Gustawskiego uwolniono podskarbiego Tow. D-ra Wierzbickiego od czytania drukowanego sprawozdania. Dochód Tow. wynosił 12.113 złr. 37 ct., rozchód 12.040 złr. 50 ct. Na wniosek p. Fischera, przemawiającego w imieniu komisyi kontrolującej, udzielono Wydziałowi absolutorium.

V. Imieniem Wydziału przedstawił p. Beringer konieczność przebudowy i dobudowy dworca tatrzańskiego w Zakopanem. Po ożywionej dyskusyi przyjmuje Zgromadzenie wniosek Wydziału.

VI. Operat finansowy powyższej budowy przedstawił podskarbi Tow. Przyjęto jednogłośnie następujący wniosek: Walne

Zgromadzenie Tow. Tatrz. upoważnia Wydział do zaciągnięcia pożyczki 8000 złr. na lat 10 pod jak najkorzystniejszemi warunkami.

VII. Preliminarz budżetu Tow. na r. 1892 przedstawiony przez podskarbiego przyjęto stósownie do wiosku Wydziału bez zmiany.

Dochód — licząc w to pożyczkę 8000 złr. — obliczono na 16.172 złr. 87 ct., rozchód na 16.170 złr.

VIII. Wniosek Wydziału względem rozwiązania oddziału Tow. w Stanisławowie przedstawił p. Świerz. Walne Zgromadzenie uchwala rozwiązać oddział stanisławowski jednogłośnie.

IX. W myśl §. 15 statutu Tow. przystąpiono do wyborów. W głosowaniu wzięło udział 44 członków. Prezesem na lat trzy wybrano jednogłośnie hr. Władysława Koziebrodzkiego; członkami Wydziału na lat trzy wybrano większością głosów: 1) X. kanonika Sobierajskiego (38 gł.), 2) p. Ciechomskiego (31 gł.), 3) D-ra Ściborowskiego (30 gł.), 4) p. Eljasza (25 gł.), 5) hr. Z. Cieszkowskiego (24 gł.). W skład komisyi kontrolującej na jeden rok weszli pp.: Władysław Fischer, Dr. Julian Zgorzalewicz i Teofil Zarembski.

W Krakowie dnia 19 lutego 1893.

Dr. F. Wilkosz.
Wiceprezes.

L. Świerz.
Sekretarz.

SPRAWOZDANIE

z czynności Wydziału Towarzystwa Tatrzańskiego za czas od 8-go lutego 1892 do 19-go lutego 1893 roku.

Działalność Tow. Tatrz. rozwijała się r. 1892 w dwóch przeważnie kierunkach. Wskutek uchwały zeszłorocznego walnego Zgromadzenia względem uskutecznienia przebudowy i dobudowy dworca tatrzańskiego według planu p. Beringera a zarazem zaciągnięcia na powyższy cel pożyczki 8000 złr. pod jak najkorzystniejszemi warunkami, przystąpił Wydział zaraz z wiosną r. z. do rekonstrukcyi dworca, którą ukończono d. 15 czerwca. W jesieni wykonano podmurowanie dobudowy, która według kontraktu d. 15 czerwca 1893 r. ma być w całości wykończoną.

Drugą główną czynnością zeszłoroczną Tow. było przeistoczenie schroniska Staszica przy Morskiem Oku według planu p. Beringera, rozszerzenie werandy (do 2·30 m.) obu tamtejszych schronisk i inne ulepszenia.

Z funduszu wyznaczonego na drogi i ścieżki obrócono przeważną część na poprawienie drogi wiodącej przez Hurkotne do Morskiego Oka. Droga ta jest poza obrębem działalności Tow. Z powodu jednak niezałatwionego sporu granicznego około Morskiego Oka zatamował dwór Jaworzyński przystęp lepszą drogą przez Jurgów dzierżawcom schronisk Tow. Tatrz. z Białki. Stąd się tłumaczy wydatek na ulepszenie powyższej drogi, do czego i dwór zakopiański znaczniejszym przyczynił się datkiem.

Na inne drogi i ścieżki, jak np. na ulepszenie dojścia do wodospadów Mickiewicza, na poprawę ścieżki w dolinie za Bramką, na Czerwonych Wierchach i u Pięciu Stawów nie wiele stosunkowo pozostało funduszu. Budową i naprawą innych dróg i ścieżek zajmie się Wydział r. b.

Kilkakrotnie wnoszona prośba Tow. Tatrz. tudzież gości zakopiańskich w sprawie budowy drogi z Zakopanego do Łysej Polany, jakoteż z Zakopanego do Chochołowa doczekała się wskutek uchwały sejmowej z dnia 26 marca 1892 r. pomyślnego załatwienia. Wydział krajowy przystąpił już z wiosną r. b. do budowy drogi z Zakopanego przez Jaszczurówkę do Łysej Polany, której najtrudniejsza część w r. z. wykonaną została. Wyrażamy przeto na tem miejscu wielką wdzięczność wysokiemu Sejmowi i Wydziałowi krajowemu za przywiedzenie do skutku powyższej uchwały z dnia 26 czerwca 1892 r.[1]

Dnia 22 lipca 1892 r. upłynęło dziesięć lat od założenia stacyi telegraficznej w Zakopanem i tegoż dnia stracił moc obowiązującą kontrakt między Rządem a Tow. Tatrz. z dnia 18 czerwca 1882 r. L. 1925/82 (zaopatrzony klauzulą ratyfikacyjną Ministerstwa handlu z dnia 7 lipca 1892 r. L. 21563), nakładający na Towarzystwo Tatrzańskie znaczne koszta, które w przeciągu tego dziesięciolecia wynosiły 1037 złr. 58 ct.

Do rozpoczętego w roku 1889 wydawnictwa albumu widoków karpackich przybyło pięć nowych widoków z Pienin, a mianowicie: 1) Sokolica, 2) Trzy Korony i Czerwony Klasztor,

---

[1] Uchwała sejmowa z dnia 26 czerwca 1892 r. opiewa:

1) Upoważnia się Wydział krajowy, aby na dalszą rekonstrukcyę dróg wewnętrznych w gminie Zakopane łącznie z drogą wiodącą do doliny Kościeliskiej, tudzież na budowę drogi z Zakopanego do Łysej Polany, przy użyciu rozporządzalnych prestacyj drogowych i za stósownem przyczynieniem się funduszu powiatowego, udzielił z subwencyjnego funduszu krajowego zasiłków przekraczających granicę oznaczoną w okólniku Wydziału krajowego z dnia 22 grudnia 1882 r. a to w miarę potrzeby aż do wysokości 70% ogólnych kosztów budowy.

2) Upoważnia się Wydział krajowy, aby po wykończeniu budowy dróg w ustępie pierwszym wyszczególnionych, przystąpił do rekonstrukcyi drogi do Chochołowa pod warunkami w okólniku Wydziału krajowego z dnia 22 grudnia 1882 r. wymienionemi.

UWAGA. Długość drogi do Łysej Polany wynosi 17 kilom., zaś drogi do Chochołowa 19 kilom. Przybliżony koszt budowy pierwszej drogi obliczono na 75.000 złr., drugiej na 45.000 złr., cała zatem droga, mająca łączyć wschodnią i zachodnią granicę Węgier, kosztować będzie około 120.000 złr. w. a. Na częściowe pokrycie tego wydatku uzyskano ofiary stron interesowanych w kwocie 13.760 złr. a dalszych dobrowolnych datków spodziewać się nie można.

L. Świerz.

3) Zakręt Dunajca „Wielkie Przechodki“, 4) Ruiny zamku Czorsztyńskiego, 5) Czerwona Skałka.

Założona przez Tow. Tatrz. szkoła zawodowa przemysłu drzewnego w Zakopanem, wyposażona hojnie przez Rząd i Wydział krajowy, liczyła w ubiegłym roku 1891/92 16 nauczycieli. Na 103 uczniów zapisanych pochodziło 38 z powiatu nowotarskiego, 62 z 31 powiatów galicyjskich, 1 z Węgier, 1 z Król. Pol., 1 z Wiednia.

Na stypendya r. z. wydało:

C. k. Ministerstwo wyznań i oświaty	200 złr.	
Wydział krajowy	3.193 „	
20 Rad powiatowych	2.261 „	
Stowarzyszenia, osoby prywatne	619 „	48 ct.

Zapomogi udzielane przez dyrektora szkoły uczniom ubogim za roboty praktyczne w warsztatach szkolnych wynosiły 1.588 złr. 96 ct., inne zasiłki 169 złr.

Frekwencya gości bawiących r. z. w czasie pory letniej (od 15/6 do 22/10) w Zakopanem wynosiła 3.315 osób a mianowicie:

z Galicyi i W. Ks. Krakowskiego	1.730	
z zaboru rosyjskiego	1.279	3.097
„ pruskiego	88	
obcych		218

Między ostatnimi przedewszystkiem zaznaczyć wypada przybycie znaczniejszego zastępu naszych pobratymców z Czech w liczbie 36, członków Czeskiego Klubu turystów w Pradze, którym delegat Tow. z przybranym przez siebie komitetem wszelkich udzielał ułatwień tak w Zakopanem jakoteż w wycieczkach do doliny Kościeliskiej i Morskiego Oka.

Dochód Towarzystwa wynosił r. z. 13.504 złr. 40 ct. licząc w to pożyczkę 4000 złr.

Rozchód	12.865 złr. 09 ct.
Pozostałość kasowa	639 złr. 31 ct.

Wkładki roczne zapłaciło 1606 członków — pod tym względem pomyślniejszy dotąd był tylko rok 1882, w którym złożono 1.707 wkładek. Ogółem zebrano 1.331 złr. 53 ct. więcej niż preliminowano.

Grono Tow. Tatrz. składa się obecnie:

z 22 członków honorowych,

z 26 członków założycieli,
„ 5 „ dożywotnich,
„ 1606 „ zwyczajnych.

Oddział Czarnohorski liczy 120 członków, razem przeto liczba członków wynosi 1.779. Że stosunkowo do innych stowarzyszeń w naszym kraju Towarzystwo Tatrzańskie liczy znaczny poczet członków, zawdzięczyć to należy przedewszystkiem gorliwości szanownych Delegatów, którym na tem miejscu składamy jak najserdeczniejsze podziękowanie.

Grono Tow. poniosło w ubiegłym roku dotkliwą stratę przez śmierć znacznego zastępu członków.

Z grona członków honorowych zmarli: Dr. Spanna Henryk, adwokat w Turynie, Dr. Wrześniowski August, prof. uniw. w Warszawie, który w dawniejszych latach licznemi pracami zasilał Pamiętnik Tow. Tatrzańskiego.

Z grona członków zwyczajnych: Boznańska Eugenia, żona inżyniera w Krakowie; Br. Brückman Artur, obywatel w Majniczu; Chłapowski Edward, obywatel w Bonikowie; Hr. Dzieduszycka Mieczysławowa Paulina w Krakowie; Kamiński Jakób, inżynier w Krakowie; x. Kukliński Ignacy, dziekan w Głuchowie; Laur Karol, kupiec w Nowym Targu; Łapczyński Kazimierz, zasłużony badacz flory tarzańskiej w Warszawie; X. Maj Szczepan, proboszcz w Goniembicach; Dr. Moszyński Adolf, adwokat we Lwowie; X. Dr. Pankowski Jan Chrysostom, dziekan w Ryszewku, delegat Tow. Tatrz. na powiat Żniński; Rychlicki Leonard w Nowoszycach; Ks. Sapieha Leon, b. poseł na Sejm krajowy w Bilczu; Skrzyński Ksawery, obywatel w Krościenku; Thiel Emilia w Siedlcach; Treter z Lubomirza Hilary, obywatel w Laszkach Królewskich; X. Ziętkiewicz Stanisław, proboszcz w Łabiszynie.

Cześć ich pamięci!

Kiedyśmy dnia 6 b. m. powyższe kreślili słowa, nie przypuszczaliśmy, że żałobną kronikę zakończymy najsmutniejszem wspomnieniem, iż ukochany nasz Prezes hr. Władysław Koziebrodzki, który chciał przewodniczyć dzisiejszemu Zgromadzeniu, już nie żyje. Nie tu miejsce oceniać stratę, jaką przez to poniosło społeczeństwo nasze. To pewna, że idealniejszego Prezesa Tow. Tatrzańskiego trudno sobie wyobrazić. Jako członek

Rady państwa był w Wiedniu głównym orędownikiem wobec Koła polskiego sprawy Morskiego Oka, jako poseł sejmowy i członek Wydziału krajowego był gorącym rzecznikiem wszelkich spraw odnoszących się do podniesienia Zakopanego, w czasie dwuletnim prezydentury w Tow. Tatrz., nie pomijał prawie żadnego posiedzenia Wydziału, aby swą obecnością udzielić światłych wskazówek zmierzających do rozwoju Towarzystwa; jemu zawdzięczyć należy wydobycie z Banku krajowego pożyczki 8000 złr. na cele Tow.; w Zakopanem był ulubieńcem wszystkich rodaków i protektorem lub twórcą wszelkich instytucyj wzniesionych w ostatnich czasach. I nagle takiego Prezesa utraciło Towarz. Tatrzańskie, nieutulone w głębokim żalu. Niechaj Ci ziemia ojczysta będzie lekką, którąś tak pokochał.

Towarzystwo Tatrzańskie otrzymawszy d. 14 b. m. smutną wiadomość o zgonie przezacnego Prezesa, zwołało natychmiast umyślne posiedzenie Wydziału, na którem uchwalono złożyć wieniec na grobie wielce zasłużonego Prezesa Tow. a nadto wysłać na pogrzeb delegacyę.

Sprawozdanie powyższe kończymy nadesłanem wczoraj następującym telegramem:

„Za okazane współczucie z powodu zgonu Władysława Koziebrodzkiego składa w imieniu pozostałych córeczek i rodziny najgłębsze podziękowanie Szczęsny Koziebrodzki".

W Krakowie 19 lutego 1893 r.

I. Wiceprezes	Sekretarz
Dr. F. Wilkosz.	*L. Świerz.*

OBRADY WYDZIAŁU TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

(Podane w streszczeniu).

252 posiedzenie Wydziału z d. 9 lutego 1892 r.

Obecni: 1) Hr. Koziebrodzki, 2) Beringer, 3) hr. Cieszkowski, 4) Czubek, 5) Eljasz, 6) Nowicki, 7) X. Sobierajski, 8) X. Sutor, 9) Dr. Ściborowski, 10) Świerz, 11) Dr. Wierzbicki, 12) Dr. Wierzejski.

Po przyjęciu i podpisaniu protokółu z ostatniego posiedzenia załatwiono następujące sprawy:

I. Prezes Tow. uprasza p. podskarbiego o dopilnowanie, aby uchwalonych na walnem Zgromadzeniu pozycyj budżetu nie przekraczano; gdyby się zaś okazała potrzeba nieodzowna poczynienia większych wydatków, aby w każdym poszczególnym wypadku odniósł się do Wydziału.

II. Upoważniono p. Beringera do zawarcia umowy z przedsiębiorcą przebudowy i przybudowy dworca tatrzańskiego na podstawie kosztorysu uchwalonego na walnem Zgromadzeniu z dnia 7 lutego 1892 r.

III. Sprawa dzierżawy kasyna. Na wniosek p. Ciechomskiego upoważniono I. wiceprezesa, sekretarza i podskarbiego Tow. do ułożenia punktów przedugodnych umowy z dotychczasowym dzierżawcą mającej się zawrzeć na rok jeden, tj. do końca grudnia 1892 r.

IV. P. Eljasz przedłożył projekt regulaminu dla komisyj Wydziału Tow. Tatrzańskiego. Projekt ten przyjęto z niektóremi zmianami.

V. Na wniosek p. Świerza poruczono Komitetowi redakcyjnemu wybór 5 fotografij (widoki z Pienin) przeznaczonych do reprodukcyi w heliograwurach.

VI. Wydział uprasza Prezesa Tow. o poparcie budowy kolei żelaznej z Chabówki przynajmniej do Nowego Targu.

VII. Wybrano komisyę złożoną z pp.: Ciechomskiego, Eljasza, D-ra Ponikły, D-ra Ściborowskiego i D-ra Wierzejskiego, w celu ułożenia projektu ustawy stacyi klimatycznej w Zakopanem.

---

253 posiedzenie Wydziału z d. 7 marca 1892 r.

Obecni: 1) Dr. Wilkosz, 2) Beringer, 3) Ciechomski, 4) hr. Cieszkowski, 5) Czubek, 6) Eljasz, 7) Nowicki, 8) Dr. Ponikło, 9) X. Sobierajski, 10) Dr. Ściborowski, 11) Świerz, 12) Wierzbicki.

I. Przewodniczący Dr. Wilkosz wspomniał o nieodżałowanej stracie, jaką Tow. poniosło przez śmierć Pawła Popiela, wieloletniego członka Tow. Tatrz. Wydział oddaje cześć zmarłemu przez powstanie.

II. Odczytano i podpisano protokół z poprzedzającego posiedzenia.

III. Przewodniczący oznajmia, że na zapytanie tutejszego magistratu z dnia 12 lutego b. r. L. 4579/III: „czy i jakiego rodzaju przedmioty gotowe jest Tow. Tatrz. udzielić dla muzeum historyi austryackiego przemysłu w Wiedniu“ z powodu nagłości (termin 8 dniowy) odpowiedziano prezydyalnie w tym duchu, że Tow. Tatrzańskie gotowe udzielić dla tegoż muzeum wydanych nakładem swoim widoków tatrzańskich w heliograwurach, tudzież w porozumieniu z zarządem szkoły zawodowej przemysłu drzewnego w Zakopanem wyrobów tejże szkoły.

IV. Odczytany kontrakt najmu kasyna w Zakopanem na r. 1892 między Tow. Tatrz. a p. Józefem Sieczką, przyjęto z niektóremi poprawkami.

V. Odczytany kontrakt między Tow. Tatrz. a p. Awitem Szubertem w sprawie wypożyczenia pięciu klisz widoków z Pienin do reprodukcyi, przyjęto bez zmiany i podpisano.

VI. Odczytano pismo c. k. Starostwa nowotarskiego z dnia 16 lutego 1892, L. 2916, w którem się zapytuje, czy Tow. Tatrz. w razie potrzeby udzieli i pod jakiemi warunkami odpowiedniego pomieszczenia ekspozyturze żandarmeryi w schronisku przy Morskiem Oku.

Wydział uchwalił odpowiedzieć odmownie.

VII. Na prośbę p. Neužila z d. 2 marca 1892 L. 151, zezwala Wydział na umieszczenie kilkodniowe w sali dworca tatrzańskiego w Zakopanem ołtarza zrobionego w szkole do Okulic, z warunkiem, nieuszkodzenia i zabezpieczenia posadzki.

VIII. Postanowiono w myśl tegorocznej uchwały Walnego Zgromadzenia zaciągnąć obecnie w Banku krajowym dla Galicyi i W. Ks. Krak. pożyczkę w kwocie 4.000 złr., na cele przebudowy i dobudowy dworca tatrzańskiego w Zakopanem.

IX. Hr. Cieszkowski odczytał projekt pisma mającego się wnieść do c. k. Namiestnictwa w sprawie żandarmeryi węgierskiej, która po spaleniu schroniska wystawionego na gruncie spornym przy Morskiem Oku czyniła dochodzenia na terytoryum polskiem.

X. Nastąpiło sprawozdanie Komitetu redakcyjnego. Przewodniczący Dr. Ściborowski oświadcza, że Komitet redakcyjny na posiedzeniu swojem z d. 12 lutego 1892, wybrał na tegoroczną premię 5 widoków z Pienin, a mianowicie: *a)* Trzy Korony i Czerwony Klasztor, *b)* Sokolice, *c)* Zakręt Dunajca, „Wielkie Przechodki“, *d)* ruiny zamku Czorsztyńskiego, *e)* Czerwoną Skałkę; dalej, że Komitet proponuje wznowienie Pamiętnika Tow. w mniejszych rozmiarach.

Przyjęto do zatwierdzającej wiadomości.

XI. Uskuteczniono wybory kilku komisyj:

a) W skład Komisyj prawniczej weszli: 1) Dr. Wilkosz, 2) Dr. Kasparek, 3) Dr. Pieniążek.

b) W skład Komisyi do robót w Tatrach weszli: 1) Beringer, 2) Ciechomski, 3) Eljasz, 4) Nowicki, 5) X. Sutor, 6) Świerz, 7) Dr. Wierzbicki.

c) W skład Komisyi skarbowej weszli: 1) Ciechomski, 2) Eljasz, 3) Dr. Ponikło, 4) Świerz, 5) Dr. Wierzbicki.

d) W skład Komitetu redakcyjnego weszli: 1) Hr. Cieszkowski, 2) Czubek, 3) Eljasz, 4) Dr. Ponikło, 5) X. Sobierajski, 6) Dr. Ściborowski, 7) Świerz, 8) Dr. Wierzbicki.

254 posiedzenie Wydziału z d. 6 kwietnia 1892.

Obecni: 1) Dr. Wilkosz, 2) Beringer, 3) Ciechomski, 4) Czubek, 5) Eljasz, 6) Nowicki, 7) X. Sobierajski, 8) X. Sutor, 9) Dr. Ściborowski, 10) Świerz, 11) Dr. Wierzbicki.

I. Odczytany protokół z poprzedzającego posiedzenia przyjęto i podpisano.

II. Podano do wiadomości treść pisma Wydziału krajowego z d. 1 marca 1892 L. 1434 o uznaniu niektórych dróg gminnych w Zakopanem za drogi publiczne.

III. Sekretarz oznajmia, że na prośbę p. E. Jelinka w Pradze, który na początku kwietnia r. b. będzie tamże miał odczyt, aby zachęcić ziomków do zwiedzania Tatr, posłał temuż niektóre publikacye Towarzystwa w powyższym celu.

IV. P. Eljasz, imieniem Komisyi do robót w Tatrach, przedstawił pewną modyfikacyę co do rozszerzenia i rekonstrukcyi kasyna, spowodowaną zbadaniem stanu rzeczy na miejscu przez p. Beringera.

Według tego obliczono:

przybudowę na	6162 złr.	56 ct.
przebudowę „	1867 „	21 „
Razem	8029 złr.	77 ct.

Ponieważ powyższa kwota nie przenosi sumy preliminowanej na tegorocznem Walnem Zgromadzeniu, a całość wypadnie na korzyść budowy, przeto Wydział przyjmuje wniosek Komisyi do zatwierdzającej wiadomości.

V. Sprawa dzierżawy schronisk przy Morskiem Oku. Po odrzuceniu wniosku D-ra Wierzbickiego, popartego przez p. Świerza, ażeby rozpisać konkurs na dzierżawę, uchwalono większością głosów wydzierżawić schronisko przy Morskiem Oku Annie Burowej z Białki na lat trzy.

---

255 posiedzenie Wydziału z d. 25 kwietnia 1892.

Obecni: 1) Hr. Koziebrodzki, 2) Beringer, 3) Ciechomski, 4) Czubek, 5) Eljasz, 6) X. Sobierajski, 7) X. Sutor, 8) Dr. Ściborowski, 9) Świerz, 10) Dr. Wierzbicki.

Na posiedzeniu tem załatwiono następujące sprawy:

I. Mianowano na wniosek p. Świerza delegatami Tow.:

a) D-ra Witołda Rembowskiego w Wrocławiu na Szląsku pruskim.

b) P. Franciszka Zycha, prof. gim. w Drohobyczu.

c) D-ra Jana Ralskiego, prof. gim. w Tarnopolu.

Zarazem uchwalono złożyć podziękowanie dotychczasowemu wieloletniemu delegatowi Tow. panu Henrykowi Teisseyremu w Tarnopolu, który się przenosi na stały pobyt do Lwowa.

II. Oznaczono trwanie tegorocznego sezonu letniego w Zakopanem na czas od 16 czerwca do 15 września.

III. Wynajęto stacyi klimatycznej w Zakopanem na 1892 r. salę w dworcu tatrzańskim na czytelnię za wynagrodzeniem 175 złr.

IV. Uchwalono na wniosek sekretarza dotychczasowym strażnikom Maciejowi Sieczce i Bartłomiejowi Obrochcie dać po 15 złr. wynagrodzenia za I. kwartał 1892, dworowi zaś zakopiańskiemu na utrzymanie straży tatrzańskiej płacić odtąd, począwszy od 1 maja 1892, kwotę odpowiednią do preliminarza budżetu, tj. po 10 złr. miesięcznie.

V. Dr. Ściborowski podaje do wiadomości Wydziału ukonstytuowanie się Komitetu redakcyjnego, który wybrał przewodniczącym D-ra Ściborowskiego, zastępcą tegoż D-ra Poniklę, a referentem p. Świerza.

VI. P. Eljasz przedstawia przybliżoną cenę ogłoszeń po ważniejszych stacyach kolei żelaznych. Napisy mają być w języku polskim, niemieckim, francuskim, angielskim i włoskim. Wydział udzieli odpowiedni kredyt, jeżeli stacya klimatyczna w Zakopanem wyznaczy kwotę 70 złr.

VII. Imieniem Komisyi do robób w Tatrach przedstawił p. Eljasz projekt tegorocznych robót w Tatrach. Stosownie do wniosków Komisyi uchwalono w myśl preliminarza budżetu na rok 1892:

a) na drogi 300 złr., a mianowicie 120 złr. na naprawę drogi wiodącej od Bukowiny przez Głodówkę do Łysej, 120 złr. na ewentualne naprawy innych dróg, a przedewszystkiem z Łysej do Rostoki, 60 zł. na zrobienie porządnego szlaku około Mnicha przy Morskiem Oku;

b) na rekonstrukcyę starego schroniska (im. Staszica) przy Morskiem Oku 300 złr., na uskutecznienie napraw nowego

schroniska przy Morskiem Oku 200 złr., a nadto z funduszu dyspozycyjnego ewentualnie 200 złr. na cele nowego schroniska (rozszerzenie werandy od strony Morskiego Oka i t. d.).

VIII. Muzeum tatrzańskiemu im. Chałubińskiego uchwalono darować na wniosek p. Eljasza: *a)* świstaka, *b)* stary pas góralski, *c)* rzeźbę Tatr.

IX. Tegoroczne roboty w Tatrach poruczono p. Beringerowi i p. Eljaszowi, a zarząd kasyna ostatniemu.

X. Wybór książek mających się zakupić tego roku do czytelni w Zakopanem poruczono p. Czubkowi.

---

256 posiedzenie Wydziału z d. 13 czerwca 1892.

Obecni: 1) Hr. Koziebrodzki, 2) Dr. Wilkosz, 3) Dr. Kasparek, 4) Ciechomski, 5) Eljasz, 6) Dr. Ponikło, 7) Świerz, 8) Dr. Wierzbicki.

I. Przyjęto i podpisano protokół z poprzedniego posiedzenia.

II. Oddano przez powstanie cześć zmarłym członkom honorowym D-rowi Horacemu Spannie w Turynie († 6 maja r. b.) i D-rowi Augustowi Wrześniowskiemu w Warszawie († 16 maja 1892 roku).

III. Przyjęto do grona 78 członków (Nr. 5021—5099).

IV. P. Ciechomski podaje do wiadomości Wydziału, że stacya klimatyczna w Zakopanem udzieliła 70 złr. zasiłku na ogłoszenia po kolejach w celu zachęcania turystów do zwiedzania Tatr.

V. Odczytano pismo Wydziału krajowego do Prezesa Tow. z d. 10 maja 1892, L. 22.023, w którem tenże oznajmia jakie kroki uczynił w prezydyum namiestnictwa, celem uporządkowania opłakanych stosunków Zarządu gminy w Zakopanem, a nadto uprasza Prezesa Tow. Tatrzańskiego o zaopiekowanie się sprawą nabycia kawałka lasu w Zakopanem dla użytku gości.

VI. Na zapytanie Wydziału krajowego z d. 31 maja 1892 L. 26.380, czyby Tow. Tatrzańskie do utrzymania porządku i bezpieczeństwa na spornem terytoryum między Galicyą a Węgrami nie zechciało przy Morskiem Oku zająć się budową lub adaptacyą schroniska kosztem własnym lub na koszt funduszu krajo-

wego w celu pomieszczenia tamże posterunku żandarmeryi, która przebywając na Łysej Polanie nie jest w stanie z powodu zbytniego oddalenia spełniać należycie poruczonej służby bezpieczeństwa — uchwalono na wniosek p. Eljasza przedstawić projekt zbudowania schroniska na terytoryum hr. Zamoyskiego poza tak zwaną Wantą.

VII. Umówiono główne zasady kontraktu między Towarzystwem Tatrzańskiem a Anną Burową i upoważniono sekretarza do zawarcia umowy.

VIII. Uchwalono wynająć orkiestrę od stacyi klimatycznej na rok 1892 za wynagrodzeniem 25 złr. od jednego wieczorka.

IX. Uproszono członka Wydziału D-ra Poniklę do kontrolowania potraw i napojów w restauracyi dworca tatrzańskiego i zdawania sprawy Wydziałowi o wyniku kontroli.

---

257 posiedzenie Wydzału odbyte w Zakopanem 28 sierpnia 1892 roku.

Obecni: 1) Hr. Koziebrodzki, 2) Dr. Kasparek, 3) Ciechomski 4) Eljasz, 5) X. Roszek, 6) X. Sobierajski, 7) Świerz.

I. Przyjęto do grona Tow. 98 członków (Nr. 5100—5197).

II. Sekretarz podaje do wiadomości Wydziału, że Dr. Wierzejski pismem z d. 26 lipca b. r. złożył mandat członka Wydziału. Obecny na posiedzeniu X. Roszek składa również godność członka Wydziału. Na wniosek D-ra Kasparka uchwalono prosić wymienionych członków Wydziału o cofnięcie rezygnacyi.

III. P. Eljasz przemawia za udzieleniem zapomogi 25 złr. dla pogorzelca Jędrzeja Wali; wniosek powyższy popiera sekretarz utrzymując, że Jędrzej Wala wraz z Maciejem Sieczką jako najstarsi przewodnicy wytworzyli cały zastęp przewodników.

IV. Uchwalono otworzyć bibliotekę Tow. w Zakopanem podczas pory zimowej w roku 1892/3, a to ze względu na wzrastającą liczbę osób, spędzających zimę w Zakopanem.

Oznaczono cenę 50 ct. na miesiąc od członków Tow. Tatrzańskiego, a 1 złr. od innych osób. Każda osoba składa nadto 3 złr. kaucyi. Polecono sekretarzowi wyszukać odpowiednią osobę do wykonania powyższej czynności.

V. Dr. Kasparek przedstawia wniosek D-ra Wierzejskiego, aby na pokrycie niedoboru kosztów budowy Muzeum tatrzań-

-kiego im. Chałubińskiego wyznaczyć z funduszów Towarzystwa 50 złr., tudzież aby wymienionemu Muzeum darować *alpinarium*, założone przez Tow. Tatrzańskie około kasyna, zwłaszcza że b. r. przed rozpoczęciem sezonu letniego jacyś karygodni szkodnicy wszystkie wazonki, w których były umieszczone rośliny, pokradli.

W dyskusyi nad tą sprawą przemawiał sekretarz za zwiększeniem zapomogi na powyższy cel do sumy 100 złr. mającej się wypłacić w r. 1893 na podstawie uchwały walnego Zgromadzenia, natomiast oświadczył się przeciw darowiźnie alpinarium, sprzecznej ze statutem Tow. (§ II. 4); rośliny alpejskie można zdaniem tegoż w przyszłości sadzić w ziemi, jak to się praktykuje w Szwajcaryi, a nie umieszczać w wazonikach, skoro obecnie nie można jeszcze liczyć w Zakopanem na poszanowanie cudzej własności.

Przy głosowaniu uchwalono udzielić w 1892 r. 50 złr. na budowę Muzeum tatrzańskiego, a nadto w przyszłości zasilać je zapomogą w miarę funduszów. Co do alpinarum uchwalono większością głosów takowe darować.

VI. Po załatwieniu powyższych spraw udano się poza obręb dworca tatrzańskiego i uchwalono:

a) wybudować obok dworca tatrzańskiego w najbliższej przyszłości studnię;

b) rozszerzyć werandę dworca tatrzańskiego od strony wschodniej;

c) uskutecznić odprowadzenie wody deszczowej z dachu, tudzież zlewu z kuchni;

d) rozszerzyć scenę teatralną.

---

258 posiedzenie Wydziału z d. 15 listopada 1892.

Obecni: 1) Dr. Wilkosz, 2) Ciechomski, 3) Czubek, 4) Eljasz, 5) Dr. Ponikło, 6) X. Sobierajski, 7) X. Sutor, 8) Świerz, 9) Dr. Wierzbicki.

I. Przyjęto i podpisano dwa ostatnie protokóły z posiedzeń Wydziału.

II. Przyjęto do grona Towarzystwa 13 nowych członków (Nr. 5198—5210).

III. Uchwalono na wniosek sekretarza złożyć podziękowa-

nie p. Teresie Jabłkowskiej w Luboströniu za gorliwe popieranie celów Towarzystwa.

IV. Odczytano pismo Komitetu Tow. Muzeum tatrzańskiego im. Chałubińskiego, w którem tenże dziękuje za otrzymaną zapomogę w kwocie 50 złr. na częściowe pokrycie niedoboru kosztów budowy Muzeum, tudzież za życzliwą zapowiedź przyjścia z pomocą Zarządowi Muzeum tatrzańskiego w miarę funduszów.

V. Przyjęto do wiadomości odpis reskryptu Wydziału krajowego do Rady powiatowej w Nowymtargu z dnia 31 maja 1892 r. L. 14.383, według którego Wydział krajowy wskutek uchwały sejmowej z d. 26 marca 1892 asygnuje urzędowi podatkowemu w Nowymtargu 4000 złr. na częściowe pokrycie kosztów budowy subwencyonowanej drogi gminnej z Zakopanego przez Jaszczurówkę do Łysej Polany.

VI. Odczytano pismo Namiestnictwa z dnia 4 października 1892 r. L. 64.180 donoszące, że p. minister wyznań i oświaty reskryptem z d. 24 lipca 1892 L. 6696 przyjął wybór pp. Walerego Eljasza i Leopolda Świerza na członków Wydziału szkolnego zawodowej szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem do zatwierdzającej wiadomości.

VII. Dr. Ponikło odczytał protokół spisany w restauracyi Józefa Sieczki w d. 30 lipca 1892 r. i 23 sierpnia 1892 r. celem zbadania jakości potraw i trunków pod względem higienicznym. Wynik kontroli wypadł całkiem zadowalniająco. Członkowie Wydziału dziękują sprawozdawcy za spisanie protokółu.

VIII. Przystąpiono na wniosek sekretarza do Tow. pomocy naukowej w Zakopanem z jednorazową wkładką 25 złr.

IX. Przyjęto do wiadomości nadesłane przez p. Neužila sprawozdanie c. k. szkoły zawodowej przemysłu drzewnego w Zakopanem za 14 rok szkolny 1891/2, tudzież statut tejże szkoły.

X. Dr. Wilkosz przemawia w imieniu jednego z członków Towarzystwa za utorowaniem ścieżki z Małej Łąki do Strążysk, tudzież około Łysanek. Wniosek ten przekazano Komisyi do robót w Tatrach.

---

259 posiedzenie Wydziału z d. 10 grudnia 1892.

Obecni: 1) Hr. Koziebrodzki, 2) Dr. Wilkosz, 3) Dr. Kasparek, 4) Ciechomski, 5) Eljasz, 6) Nowicki, 7) Dr. Ponikło,

8) X. Sobierajski, 9) X. Sutor, 10) Dr. Ściborowski, 11) Świerz, 12) Dr. Wierzbicki.

I. Przyjęto protokół z ostatniego posiedzenia.

II. Przyjęto do grona Towarzystwa 4 nowych członków (Nr. 5211—5214).

III. Uchwalono na wniosek sekretarza złożyć podziękowanie delegatom Tow. X. Piotrowi Wawrzyniakowi w Śremie, p. Franciszkowi Zychowi w Drohobyczu i p. Henrykowi Zabłockiemu w Dąbrówce (W. Ks. Pozn.) za gorliwe popieranie celów Tow. Sekretarz oznajmia następnie, że p. H. Zabłocki z powodu licznych obowiązków obywatelskich nie chce nadal piastować mandatu delegata na powiat obornicki i czyni wniosek, aby go uprosić o zatrzymanie mandatu przynajmniej na jeden rok. Wydział przychyla się do tego wniosku.

IV. Sprawę dzierżawy dworca tatrzańskiego przekazano Komisyi do robót w Tatrach.

V. Podskarbi Tow. przedstawił obecny stan kasy.

V. P. Eljasz zdawał sprawę z tegorocznych robót w Tatrach, tudzież z Zarządu kasyna.

Na wniosek X. Sobierajskiego uchwalono złożyć podziękowanie p. Eljaszowi. Sekretarz czyni wniosek, aby p. Beringerowi jako autorowi planów rekonstrukcyjnych schroniska Staszica podziękowano. Wydział przymuje ten wniosek.

---

260 posiedzenie Wydziału z d. 23 stycznia 1893.

Obecni: 1) Dr. Wilkosz 2) Ciechomski, 3) hr. Cieszkowski, 4) Eljasz, 5) X. Sobierajski, 6) X. Sutor, 7) Dr. Ściborowski, 8) Świerz, 9) Dr. Wierzbicki, 10) Dr. Wierzejski.

I. Protokół z poprzedzającego posiedzenia przyjęto.

II. Dr. Wierzbicki w imieniu Komisyi skarbowej przedłożył projekt budżetu na r. 1893, mający się przedstawić tegorocznemu Walnemu Zgromadzeniu. Wydział przyjmuje takowy z niektóremi zmianami.

Śród dyskusyi nad preliminarzem budżetu uchwalono na wniosek D-ra Wierzejskiego wykonać w r. 1893 następujące roboty: wyrównanie placu przed kasynem, zabezpieczenie ogrodu przed podmulowaniem, wystawienie parkanu od strony południowej ogrodu, naprawienie schroniska Nowickiego na Krzyżnem,

uposażenie lepsze schronisk przy Morskiem Oku, poprawienie ławek i drogi w dolinie Strążysk, wykonanie nowej tratwy na Morskiem Oku.

III. Uchwalono zwołać XX. Walne Zgromadzenie Tow. na dzień 19 lutego 1893 o godz. 3-ciej.

IV. P. Eljasz przedstawił w sprawie dzierżawy dworca tatrzańskiego dwa wnioski Komisyi. Po ożywionej dyskusyi uchwalono większością głosów rozpisać konkurs po koniec lutego.

V. Sekretarz przedstawił z poparciem prośbę oddziału Czarnohorskiego o przyłączenie powiatu nadworniańskiego do oddziału wymienionego.

Wydział przychyla się do tej prośby.

VI. Przedłożono pismo Dyrekcyi kasy oszczędności w Stanisławowie, w którem przesyła 113 złr. 12 ct., jako wkładkę zrealizowaną książeczki Nr. 5101.

VII. Sprawę długu 86 złr. b. Oddziału Stanisławowskiego przekazano Komisyi skarbowej.

VIII. Przyjęto do grona Tow. 12 członków (Nr. 5215—5226).

IX. P. Ciechomski oświadcza w imieniu Komisyi skarbowej, że przeglądnął wszystkie kwity r. z. i znalazł wszystko w porządku.

---

261 posiedzenie Wydziału z d. 6 lutego 1893.

Obecni: 1) Dr. Wilkosz, 2) Dr. Kasparek, 3) Czubek, 4) Eljasz, 5) Nowicki, 6) Dr. Ponikło, 7) X. Sobierajski, 8) X. Sutor, 9) Świerz, 10) Dr. Wierzbicki.

I. Protokół z poprzedzającego posiedzenia przyjęto i podpisano.

II. Przyjęto do grona Tow. 3 członków (Nr. 5227—5229).

III. Odczytane przez sekretarza sprawozdanie z czynności Towarzystwa za rok ubiegły przyjęto z niektóremi zmianami.

IV. Uchwalono spłacić Wasylowi Koreniukowi, strażnikowi schroniska na Czarnohorze, dług byłego oddziału Stanisławowskiego w kwocie 86 złr. a inwentarz pozostały oddać Czarnohorskiemu oddziałowi w Kołomyi.

V. Uchwalono na wniosek D-ra Kasparka, z powodu choroby prezesa Towarzystwa przesłać temuż wyraz serdecznego współczucia i życzenia jak najrychlejszego wyzdrowienia.

---

262 posiedzenie Wydziału z d. 14 lutego 1893.

Obecni: 1) Dr. Wilkosz, 2) Czubek, 3) Eljasz, 4) Nowicki, 5) Dr. Ponikło, 6) X. Sobierajski, 7) X. Sutor, 8) Świerz, 9) Dr. Wierzbicki, 10) Dr. Wierzejski.

I. Przewodniczący Dr. Wilkosz podaje smutną wiadomość o śmierci hr. Władysława Koziebrodzkiego, prezesa Tow. Tatrz., który d. 13 lutego 1893 doczesny zakończył żywot w Chłopicach, podnosi następnie w gorących słowach wielkie zasługi zmarłego około rozwoju Towarzystwa. Zgromadzeni Członkowie Wydziału oddają przez powstanie cześć pamięci zmarłego.

Nadto uchwala Wydział wysłać na pogrzeb delegacyę z wieńcem, złożoną z p. Walerego Eljasza, tudzież dwóch członków przybranych na miejscu, i zamówić nabożeństwo żałobne w kościele św. Barbary za duszę zmarłego.

II. Uchwalono na wniosek D-ra Ponikły wybrać Komitet złożony z czterech członków Wydziału i I. wiceprezesa Tow., mający przedstawić Wydziałowi kandydatów na Prezesa Tow. W skład tego Komitetu weszli: 1) Dr. Wilkosz, 2) Eljasz, 3) Dr. Ponikło, 4) Świerz, 5) Dr. Wierzbicki.

SPRAWOZDANIE PORÓWNAWCZE
Z PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO
za czas od dnia 1 stycznia do 31 grudnia 1892 roku.

Przychód	Przychód w r. 1892 Złr.	ct.	Preliminowano Złr.	ct.
I. Wpisowe od 162 nowych członków	162	—	100	—
II. Wkładki roczne od 1606 członków	4818	—	4200	—
III. Zapomoga Wys. Sejmu na cele Towarzystwa	400	—	400	—
IV. $^1/_3$ część wkładek z oddz. Czarnoh. za r. 1891 i 92	137	80	60	—
V. Dochód ze schronisk	750	—	700	—
VI. Dochód z kasyna *a)* ze zabaw	1129	50	840	—
b) ze sali i z najmu innych ubik.	1000	—	1000	—
VII. Dochód z fortepianu, czytelni, siodeł, kręg. itd.	500	68	600	—
VIII. Dochody nieprzewidziane i procenta od fund. Tow.	533	55	200	—
IX. Pożyczka na rekonstrukcyę i przybudowę kasyna	4000	—	8000	—
X. Pozostałość kasowa z końcem 1891 r.	72	87	72	87
Dochody razem	13504	40	16172	87

Komisya kontrolująca znalazła wszystkie pozycye dochodów i rozchodów zgodne z odnośnemi dowodami.

Kraków, dnia 26 stycznia 1893.

Członkowie komisyi kontrolującej:
Władysław Fischer.
Dr. Julian Zgorzalewicz.

Rozchód	Rozchód w r. 1892 Złr.	ct.	Preliminowano Złr.	ct.
I. Roboty w Tatrach: *a)* schroniska	1386	94	500	—
b) drogi, ścieżki, mostki	225	40	300	—
II. Cele naukowe	259	88	250	—
III. Subwencya, assek. i dozór szkoły snycerskiej	172	11	200	—
IV. Wydawnictwa Towarzystwa	1426	08	1500	—
V. Utrzymanie straży tatrzańskiej	166	70	160	—
VI. Biblioteka w Krakowie	38	36	30	—
VII. Utrzymanie dworu tatrz. w Zakopanem:				
A) Wydatki zwyczajne	1129	77	900	—
B) Wydatki nadzwycz. *a)* rekonstrukcya kasyna	1865	43	1600	—
b) część należytości za przybudowę	2001	—	6440	—
VIII. Wydatki z funduszu dyspozycyjnego Wydziału	387	52	500	—
IX. Koszta zarządu:				
A). W Krakowie *a)* lokal biura	150	—	150	—
b) porto od korespondencyj	41	64	25	—
c) „ „ dyplomów	9	03	10	—
d) „ „ wydawnictw Tow.	120	50	125	—
e) kursor	54	01	60	—
f) koszta ściągania wkładek	34	74	35	—
g) potrzeby kancelaryjne	65	21	35	—
B). Wydatki delegatów na prowincyi i zagranicą	117	33	120	—
X. Wynagrodzenie *a)* sekretarza	300	—	300	—
b) podskarbiego	150	—	150	—
XI. Druki (dyplomy, karty leg., ogłoszenia etc.)	92	40	110	—
XII. Subwencya dla oddziału Czarnohorskiego	200	40	200	—
XIII. Wpisowe do funduszu zapasowego	162	—	100	—
XIV. Na umorzenie pożyczek i procentów	1957	31	1970	—
XV. Zakupno hal i lasów w Tatrach	351	33	400	—
Wydatki razem	12865	09	—	—
Nadwyżka dochodu z końcem r. 1892	639	31	2	87
	13504	40	—	—

Kraków dnia 26 stycznia 1893 r.

Podskarbi Towarzystwa:
Dr. Wierzbicki.

PRELIMINARZ BUDŻETU TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO NA ROK 1893

uchwalony na XX zwyczajnem walnem Zgromadzeniu dnia 19 lutego 1893 roku.

PRZYCHÓD		złr.	ct.
I. Wpisowe od 100 nowych członków.		100	—
II. Wkładki roczne od 1450 członków		4350	—
III. Zapomoga Wys. Sejmu na cele Towarzystwa		400	—
IV. $^{1}/_{3}$ część wkładek z oddziału czarnohorskiego		70	—
V. Dochód ze schronisk		750	—
VI. Dochód z kasyna *a)* ze zabaw	800		
b) ze sali i z najmu innych ubikacyj.	1400	2200	—
VII. Dochód z biblioteki, fortepianu, siodeł, kręgielni itd. .		500	—
VIII. Dochody nieprzewidziane i procenta od fund. Towarz.		200	—
IX. Druga połowa pożyczki na przybudowę kasyna. . . .		4000	—
X. Pozostałość *a)* z pożyczki 4000 złr. na przybudowę kasyna wraz z procentami	191·35		
b) z funduszu obrotowego.	447.96	639	31
		13209	31

ROZCHÓD		złr.	ct.
I. Roboty w Tatrach: *a)* schroniska	350		
b) lodownia przy Morskiem Oku	55		
c) assekuracya schronisk i inwent.	75		
d) drogi, ścieżki, mostki	750	1230	—
II. Cele naukowe		200	—
III. Subwencya, assekuracya i dozór szkoły snycerskiej .		200	—
IV. Wydawnictwa Towarzystwa.		1500	—
V. Utrzymanie straży tatrzańskiej		190	—
VI. Biblioteka w Krakowie		30	—
VII. Utrzymanie dworu tatrzańskiego w Zakopanem:			
A) Wydatki zwycz.: *a)* sprzęty	30		
b) podatki	170		
c) assekuracya	100		
d) usługa.	60		
e) oświetlenie.	90		
f) gazety.	80		
g) czytelnia.	60		
h) muzyka	230		
i) biuro w Zakopanem . . .	120		
k) utrzymanie ogrodu, parkan etc.	300		
l) różne wydatki	100	1340	—
B) Wydatki nadzw.: *a)* przybudowa kasyna.	4530		
b) przybud. werandy, etc. . . .	300	4830	—
VIII. Do dyspozycyi Wydziału na wydatki nadzwyczajne .		400	—
IX. Koszta Zarządu:			
A) w Krakowie: *a)* lokal biura, opał, światło i obsługa	180		
b) porto od korespondencyj	45		
c) „ „ dyplomów	10		
d) „ „ wydawnictw Tow. . .	120		
e) kursor	60		
f) koszta ściągania wkładek . . .	40		
g) potrzeby kancelaryjne	45		
B) Wydatki delegatów na prowincyi i zagranicą . .	120	620	—
X. Wynagrodzenie *a)* sekretarza	300		
b) podskarbiego	150	450	—
XI. Druki *a)* dyplomy i kaligraf	20		
b) karty legitymacyjne	50		
c) druki administracyjne i różne	30	100	—
XII. Wpisowe do funduszu zapasowego.		100	—
XIII. Na umorzenie pożyczek i procenta od tychże. . . .		1580	—
XIV. Spłata rat dłużnych za hale i lasy w Tatrach . . .		430	—
Nadwyżka dochodu z końcem r. 1893		9	31
		13209	31

SKŁAD
TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO
w dniu 15 maja 1893 r.

Wydział Towarzystwa:

Prezes:
Hr. Stefan Zamoyski, poseł na sejm krajowy.

I. Wiceprezes:
Dr Franciszek Kasparek, prof. uniw. i czł. akad. um.

II. Wiceprezes:
X. Józafat Sobierajski, kanonik.

Członkowie:

4. Beringer Wandalin, budowniczy i radca miejski.
5. Ciechomski Erard Wiktor, nauczyciel języka francuskiego.
6. Hr. Cieszkowski Zygmunt, obywatel.
7. Czubek Jan, profesor gimnazyalny.
8. Eljasz Walery, artysta malarz.
9. Dr Koy Michał, adwokat kraj.
10. Langie Kazimierz, urz. Tow. wzaj. ub.
11. Nowicki Aleksander, starszy komisarz lasowy.
12. Dr Ponikło Stanisław, lekarz powiatowy.
13. X. Sutor August, przeor.
14. Dr Ściborowski Władysław, lekarz zdrojowy.
15. Świerz Leopold, (sekretarz).
16. Hr. Tyszkiewicz Janusz, dyrektor spółki handlowej.
17. Dr Wierzbicki Daniel (podskarbi).
18. Hr. Zamoyski Władysław, właściciel dóbr.

Na mocy §. 15 statutu mają prawa członków Wydziału:

19. Śniechowski Józef w Warszawie.
20. Šiwicki Konstanty, obywatel, przewodniczący Oddziału Czarnohorskiego.
21. Świerz Leopold, reprezentant Oddziału Czarnohorskiego, wybrany na Ogólnem Zgromadzeniu dnia 19 kwietnia 1891 roku.

Delegaci Towarzystwa Tatrzańskiego:

A) **W Galicyi:**

1. W Czernichowie: X. Edward Królikowski.
2. „ Drohobyczu: Zych Franciszek.
3. „ Kałuszu: Szopiński Baltazar.
4. „ Lwowie: Edward Heppe.
5. „ „ Władysław Schmidt.
6. „ Nowym Targu: Jan Trybulec.
7. „ Przemyślu: Monné Karol.
8. „ Rzeszowie: Dr Rodryg Als.
9. „ Sądowej Wiszni: Włodzimierz Stronczak.
10. „ Tarnopolu: Dr Jan Ralski.
11. „ Tarnowie: Jan Kornicki.
12. „ „ Antoni Nieduszyński.
13. „ Zbarażu: Karol Kaucki.

B) a) **W W. Ks. Poznańskiem:**

14. Chełkowski Józef w Starogrodzie (p. Kuklinów) na powiat Krotoszyński i Koźmiński.
15. Dr Chełmicki Julian w Żydowie na powiaty Gnieźnieński i Witkowski.
16. Msgr. Enn Władysław, proboszcz w Pszczewie na powiaty Międzyrzecki, Babimojski, Międzychodzki i Skwierzyński.
17. X. Gajowiecki Leon w Chodzieży na powiaty Chodzieski i Wyrzyski.
18. Grabska Kornelia w Poznaniu (ul. Piekarska nr. 19) na pow. Poznański.
19. Grabski Józef w Skotnikach królewskich (p. Papros) na powiaty Inowrocławski i Strzeliński.
20. Jabłkowska Teresa w Lubostroniu p. Łabiszyn na powiat Szubiński.
21. X. Jan Janas w Stawie (p. Strzałkowo) na powiat Wrzesiński.
22. Hr. Mycielska Marya na Widawach p. Poniec na powiat Gostyński i Rawicki.
23. X. Łabędzki Piotr w Tulcach (p. Gądki) na powiat Średzki.
24. Niemojowski Wincenty w Jedlcu (p. Pleszew) na powiat Pleszewski i Jarociński.
25. Półczyński Janta Władysław w Redgoszczy (p. Rąbczyn-Rombschin) na powiat Wągrowiecki.
26. Ponikiewski Stanisław w Brylewie (p. Kossowo) na powiaty Wschowski i Leszczyński.
27. Różański Stanisław w Padniewie (p. Mogilno) na powiat Mogilnicki.
28. X. Wawrzyniak Piotr w Śremie na powiat Śremski.
29. X. Weiss Karol w Mikorzynie (p. Domanin) na powiaty Ostrzeszowski i Kępiński.
30. Węsierski Robert w Kościanie na powiat Kościański i Śmigielski.
31. X. Wilczewski Tertulian w Szamotułach na powiat Szamotulski.

b) **W Prusach zachodnich:**

32. Zabłocki Kazimierz, księgarz w Toruniu.

c) **Na Szląsku pruskim:**

33. Dr Rembowski Witold w Wrocławiu.

C) **W Królestwie Polskiem:**

34. W Warszawie: Teodor Paprocki (Nowy Świat) 41.
35. „ Józef Śniechowski (ulica Chłodna 28/892).
36. „ Jan Gebethner (Krak. Przedm. 15).
37. W Łodzi: Jechalski Władysław, inżynier.

POCZET CZŁONKÓW.

a) Honorowi:

1. Arnese Wincenty, obywatel w Uścikowie.
2. Dr Baretti Marcin, profesor.
3. Berseviczy Egidyusz b. prezes Tow. Karp. w Łomnicy.
4. Budden Ryszard Henryk, prezes oddziału wł. Klubu Alp., we Florencyi.
5. J. E. Chlumecky Jan, b. minister handlu i przemysłu w Wiedniu.
6. Döller Antoni, major w Kiezmarku.
7. J. E. X. Dunajewski Albin, kardynał, książę biskup krakowski.
8. J. E. Hr. Dzieduszycki Włodzimierz, ob. i czł. Izby Panów we Lwowie.
9. Gall J. B., adwokat, prezes oddziału włoskiego Klubu Alp. w Aoście.
10. Dr Lemercier Abel, zał. i jen. sekretarz franc. Klubu Alp. w Paryżu.
11. J. E. Dr Majer Józef, b. Rektor Uniw. Jag., b. prezes Akademii Umiej. w Krakowie.
12. Payer Juliusz w Wiedniu.
13. Dr Petersen Teodor, b. prezes niem. i austr. Tow. Alp. w Frankfurcie nad Menem.
14. Hr. Potocka Anna w Rymanowie.
15. Hr. Rey Mieczysław, obywatel i poseł na sejm krajowy w Przecławiu.
16. J. E. ks. Sanguszko Eustachy, tajny radca, marszałek kraj. we Lwowie.
17. Siemiradzki Henryk, artysta-malarz w Rzymie.
18. Hr. Skarbek Henryk, obywatel i kurator fundacyi t. im. we Lwowie.
19. X. Stolarczyk Józef, kanonik w Zakopanem.
20. Wittig August, b. prezes styryjskiego Tow. Górskiego w Gradcu.
21. Zähringer Herman, b. prezes szwajc. Klubu Alp. w Lucernie.
22. J. E. Dr Ziemiałkowski Floryan, b. minister i członek Izby Panów w Wiedniu.

Zmarli: 1) Ball John († 1889). 2) Dr Baraniecki Adryan (1891). 3) Br. Cesati Wincenty († 1883). 4) Cezanne Ernest († 1876). 5) Dr Chałubiński Tytus († 1889). 6) Dr Désor Edward († 1882). 7) Dr Dietl Józef († 1878). 8) Hr. Gołuchowski Agenor († 1875). 9) Goszczyński Seweryn († 1876). 10) Kantak Kazimierz († 1886). 11) Kolberg Oskar († 1890). 12) Kraszewski Józef Ignacy († 1887). 13) Longman Wiliam. 14) Dr Nowicki Maksymilian († 1890). 15) Hr. Potocki Alfred († 1889). 16) Ks. Sapieha Leon († 1878). 17) Sella Kwintyn († 1884). 18) Dr Spanna Henryk (1892). 19) Dr Wrześniowski August (1892). 20) Dr Zyblikiewicz Mikołaj († 1887).

b) Założyciele:

1. Arnese Wincenty, obywatel w Uścikowie.
2. Ks. Czartoryski Marceli, obywatel w Krakowie.
3. Dobrzyński Adolf, obywatel w Rożnowie.
4. J. E. Dunajewski Albin, kardynał, książę biskup krakowski.
5. J. E. Hr. Dzieduszycki Włodzimierz, obywatel, członek Izby Panów, b. marszałek sejmu krajowego we Lwowie.
6. Br. Eichborn Ludwik, b. właściciel Zakopanego.
7. Hr. Husarzewska Helena w Krakowie.
8. Hr. Husarzewska Jadwiga w Krakowie.
9. Kęszycki Nałęcz Marcin, obywatel w Dźwiniaczce.
10. Kluczycki Stanisław w Krzeszowicach.
11. Machnaur Jan Wacław w Warszawie.
12. Dr Madurowicz Maurycy, prof. uniw. w Krakowie.
13. Dr Markiewicz Władysław, adwokat w Krakowie.
14. Michałowski Ludwik, obywatel w Krakowie.
15. Emilia z hr. Bnińskich hr. Józefowa Mielżyńska w Iwnie.
16. Pawlikowski Mieczysław, obywatel w Krakowie.
17. Peltz Magnus, b. właściciel Zakopanego.
18. Pławicki Feliks, c. k. kapitan we Lwowie.
19. Hr. Potocki Andrzej, ob. w Krzeszowicach.
20. Hr. Rey Mieczysław, obywatel i poseł na sejm krajowy w Przecławiu.
21. Hr. Reyowa Józefa w Przecławiu.
22. Richtman Józef, obywatel we Lwowie.
23. Uznański Adam, obywatel w Poroninie, b. prezes Rady powiatowej w Nowym Targu.
24. J. E. Dr Ziemiałkowski Floryan, były minister, poseł na sejm krajowy, członek Izby Panów w Wiedniu.
25. X. (za pośrednictwem śp. Aleksandra Kurtza).
26. Hr. Zamoyski Władysław, obywatel w Zakopanem.

Zmarli: 1) Hr. Branicki Aleksander. 2) Hr. Branicki Konstanty. 3) Hr. Dzieduszycki Aleksander. 4) Homolacs Edward. 5) Hr. Koziebrodzki Władysław. 6) Dr Lutostański Bolesław. 7) Marfiewicz Antoni. 8) Dr Nowicki Maksymilian. 9) Hr. Potocki Artur. 10) Księżniczka Sanguszkówna Helena. 11) Księżna Sapieżyna Jadwiga z Zamoyskich. 12) X. Spithal Roman. 13) Szalay Józef. 14) Znamirowski Stanisław.

---

c) Dożywotni:

1. Dr Chrostowski Bronisław, lekarz w Warszawie.
2. Hr. Młodecki Józef, obywatel.
3. Dr Pawlikowski Jan w Medyce.
4. Skibiński Józef w Warszawie.
5. Sulikowski Karol, dyrektor dróg żel. w Warszawie.

---

d) Zwyczajni:

A.

1. Ablewicz Jędrzej, leśniczy w Szczawnicy.
2. Dr Abraham Władysław, prof. uniw. we Lwowie.
3. Adam Gustaw, urzędnik Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie.
4. Adamski Cyryl, kupiec w Poznaniu.
5. Aleksandrowicz Włodzimierz, prof. gimn. w Krakowie.
6. Dr Als Alfons Rodryk, adwokat w Rzeszowie.
7. Altdorfer Pius, nacz. wydz. drogi żel.
8. Ambrożewicz Stefan, dyrektor cukrowni w Borówce.
9. Amirowicz Albin, aptekarz w Stanisławowie.
10. Anczyc Wacław w Krakowie.
11. Anders Albert, urzędnik fabryki cukru.
12. Andersch Paweł, kupiec w Poznaniu.
13. Andruszewski Albin, tapicer w Poznaniu.
14. X. Andrzejewicz Antoni, biskup sufragan w Gnieźnie.
15. Andrzejewski Franciszek, kupiec w Poznaniu.
16. X. Antoniewicz Bolesław, dziekan w Bninie.
17. Antoniewski Stanisław, główny eksped. d. ż.
18. Armatowicz : eliks. ob. w Krakowie.
19. Dr Apfel Natan, adwokat w Drohobyczu.
20. Arnd Wincenty, kupiec w Warszawie.
21. Austen Aleksander, urzędnik fabryki w Błesznie.

B.

22. B. K.
23. Dr Babiński Leon, lekarz w Wadowicach.
24. Babiński Waleryan, urz. dr. ż.
25. Hr. Badeni Stanisław, obywatel w Branicach.
26. Badowski Ignacy w Warszawie.
27. Bagiński Ludwik, inżynier w Warszawie.
28. Dr Bajkowski Bogdan, lekarz w Kijowie.
29. Bajkowski Józef, urz. dr. żel.
30. Baliński Stanisław, urz. Tow. kred.
31. Balko Aleksander, urzędnik Prokuratoryi Skarbowej we Lwowie.
32. Ballenstedt Adolf budowniczy w Gnieźnie.
33. Bałaban Jakób, przemysłowiec w Krakowie.
34. Dr Bandrowski Ernest, prof. w. szkoły prz. i docent uniw. w Krakowie.
35. Barabasz Wiktor, dyrektor Tow. muz. w Krakowie.
36. Baraniecki Tomasz w Warszawie.
37. Dr Baranowski Ignacy, b. prof. uniw. w Warszawie.
38. Baranowski Teodor, prezes Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie.
39. Dr Barbacki Władysław, adwokat w Nowym Sączu.
40. Barcikowski Józef w Poznaniu.
41. Bartecki Wojciech, rzecznik w Nowym Tomyślu.
42. Bartynowska Karolina w Krakowie.
43. Bardzki Artur, adwokat przysięgły w Warszawie.
44. Bardzki Stanisław, obyw., współwydawca „Gazety roln.“ w Warszawie.
45. Dr Bartlicz Stanisław, lekarz w Czempiniu.
46. Dr Bartman Stanisław, notaryusz w Wojniczu.
47. Bartynowski Franciszek, c. k. adjunkt sądowy w Krakowie.
48. X. Basiński Tomasz, dziekan w Tursku.
49. Bassak Antoni, urz. dr. żel.

50. Bauerertz Roman, obywatel.
51. Baum Henryk, urz. dr. żel.
52. Dr Baurowicz Emil, kand. adw. we Lwowie.
53. Bayer Karol, kupiec we Lwowie.
54. Dr Bażant Wacław, lekarz, obserw. stac. met. w Kossowie.
55. Bednarski Stanisław, prof. gimn. w Krakowie.
56. Behm Kazimierz, kancelista sądowy w Drohobyczu.
57. Bełdowski Jań, przemysłowiec.
58. X. Beisert Józef, proboszcz w Rozdrażewie.
59. Dr Benni Karol, lekarz w Warszawie.
60. Bergson Ludwik w Warszawie.
61. X. Berkowski, proboszcz w Konojadzie.
62. Beringer Wandalin, radca miejski w Krakowie.
63. Dr Berlinerblau Józef.
64. Bernaciński Józef, prawnik w Krakowie.
65. X. Bernacki Jan, kanonik katedralny w Tarnowie.
66. Będzikiewicz Sebastyan, literat w Krakowie.
67. Białoskórska Zofia, żona prezesa sądu kar. we Lwowie.
68. Białobrzeski Aleksander w Warszawie.
69. Biason Alfred, kupiec w Krakowie.
70. Biborski Aleksander, budowniczy w Krakowie.
71. Biechoński Wojciech, właściciel kopalni nafty w Gorlicach.
72. Biegańska Eleonora, obyw. w Potulicach.
73. Bielak Józef, kupiec w Krakowie.
74. Bielańska Emilia, obywatelka w Krasnem.
75. Dr Bielański Gustaw, lekarz pow. w Bochni.
76. Dr Bielawski Józef, lekarz w Borku.
77. Bielicki Izydor, sekretarz Rady powiatowej w Jaśle.
78. Dr Bieliński Stanisław, adwokat we Lwowie.
79. Bielska Józefa w Krakowie.
80. Bieniasz Franciszek, prof. gimn. w Krakowie.
81. Bieńkowski Feliks, inżynier Wydz. kraj. we Lwowie.
82. Bieńkowski Władysław. obserwator st. met. w Brzanówce.
83. Biernacki Apolinary, właściciel realności w Szczawnicy.
84. Biernacki Waleryan, urzędnik Tow kredyt.
85. Dr Biesiadecki Jan, lekarz powiatowy w Jaśle.
86. Biesiadowski Aleksander, inżynier w Warszawie.
87. Bijak Juliusz, nadporucznik w Krakowie.
88. X. Biliński Jan, kanonik i marszałek powiatowy w Iławczu.
89. Dr Birkenmajer Ludwik, prof. kraj. szk. rolniczej w Czernichowie.
90. Birner Marya w Poznaniu.
91. Bisanz Gustaw, architekt, prof. szkoły politechnicznej we Lwowie.
92. X. Bisławski Franciszek, proboszcz.
93. Dr Biziel w Krzywiniu.
94. Bizon Franciszek, prof. gimn. w Nowym Sączu.
95. Dr Blumenstok Alfred, doc. uniw. w Krakowie.
96. Błaszkowski Leon, urzędnik sądowy w Warszawie.
97. Błażowski Wiktor, notaryusz i burmistrz w Drohobyczu.
98. Hr. Bniński Bernard w Poznaniu.
99. Hr. Bniński Ignacy, obywatel i członek Izby Panów z Samostrzelu.
100. Hr. Bniński Maksymilian, obywatel w Pamiątkowie.
101. Hr. Bniński Roman, obywatel w Krakowie.
102. Hr. Bniński Seweryn, obywatel w Gultowach.
103. Hr. Bniński Włodzimierz, obywatel w Cmachowie.
104. Board Edmund C. w Londynie.
105. Bobilewicz Marya, nauczycielka lud. w Czernichowie.
106. Bobin Romuald, prof. w. szk. realn. we Lwowie.
107. Dr Bobowski Mikołaj w Gołuchowie.

108. Dr Bobrzyński Michał, wicepr. Rady szk. kraj., członek akad. umiej. i poseł we Lwowie.
109. Boduszyński Stanisław, adwokat.
110. Bogdański Przemysław. obywatel w Lubostroniu.
111. Bogucka Emilia w Warszawie.
112. Boguliński Mikołaj, obywatel w Środzie.
113. Bogusławski Władysław, redaktor B. W.
114. Bohdan Hipolit w Zadworzu.
115. Bohdanowicz Kazimierz, obywatel w Orzechlibie.
116. Dr Bojanowski Karol, lekarz w Kościanie.
117. Bojanowski Maciej, chemik.
118. Bojanowski Stefan, dzierżawca w Gołuchowie.
119. Bojańczyk Leon, fabrykant.
120. Borkowska Marya w Odessie.
121. Borkowski Bronisław, inżynier w Warszawie.
122. Dr Boroński Lesław, adwokat w Krakowie.
123. Borowicki Wincenty, urz. dr. żel.
124. Bortnik Tytus, prof. w. szkoły przem. w Krakowie.
125. Borucki Wacław, urz. dr. żel.
126. Brandt Antoni, em. radca sądu kraj w Bochni.
127. Brandt Franciszek, c. k. kapitan w Krakowie.
128. Braun Adam, inżynier dr. żelaznej.
129. Braunek Tadeusz, obyw. w Zielnikach.
130. Brech Edward August, obywatel.
131. Breitseer Jan w Tarnowie.
132. Broeckere Kazimierz w Kamieniu.
133. Broniewski Bogdan, dyrektor cukrowni w Izabelinie.
134. Brownsford Kazimierz, zarządca dóbr w Jaworowie.
135. Dr Browicz Tadeusz, prof. uniw. w Krakowie.
136. Dr Brunner Mikołaj, lekarz nacz. szpit. ew. w Warszawie.
137. Br. Brunow Stanisław, obywatel w Rudawie.
138. Brückner Gustaw, komisarz pow. we Lwowie.
139. Brün Celina, żona fabrykanta w Warszawie.
140. X. Bryniarski Tomasz, ekspoz. w Ponikwi.
141. Brzeski Leonard, obywatel i członek Izby Panów w Jabłkowie.
142. Brzeski Marceli.
143. Brzeziński Józef, adwokat przysięgły w Warszawie.
144. Brzeziński Stanisław, obywatel w Łęgu.
145. Buber Karol, obywatel w Łubiankach.
146. Buczkowski Walenty w Konojadzie.
147. Buczkowski Leon, notaryusz w Warszawie.
148. Budziszewski Lambert, obywatel w Sowinach.
149. Bujas Jan, obserw. stac. met. w Maniowych.
150. Bukowiecki Julian, redaktor „Wielkopolanina“ w Poznaniu.
151. X. Bukowiecki Maciej, dziekan w Wągrowcu.
152. X. Dr Bukowski Julian, proboszcz w Krakowie.
153. Burhardt Ludwik, kupiec.
154. X. Burzyński w Szamotułach.
155. Dr Buski Sylwester, dyrektor banku włościańskiego w Poznaniu.
156. Busse Antoni, urz. dr. żel.
157. Busse Tadeusz w Niegibalicach.
158. Dr Buś Wojciech, adwokat w Tarnowie.
159. Dr Buszek Jan, fizyk miejski w Krakowie.
160. Butkiewicz Franciszek, obywatel.
161. Byczyński Edmund, proboszcz w Gromadnie.
162. Dr Byk Emil, adwokat i delegat do Rady państwa we Lwowie.
163. Dr Bylina Józef, adwokat w Stryju.
164. Bystrzanowski Władysław, obywatel w Sielcach.

165. Bzowski Adam, obywatel w Zerosławicach.
166. Bzowski Władysław, obywatel w Pantalisze.

C.

167. C. O.
168. Callier Edmund, pułkownik w Poznaniu.
169. Cegielski Stefan, poseł na sejm pruski i parl. niem., właściciel lejarni żelaza i fabryki maszyn rolniczych w Poznaniu.
170. Ceisinger Józef, nacz. wydz. dr. żel.
171. Cetnarowiczowa Bronisława, wdowa po urzędniku w Krakowie.
172. Chełkowski Ildefons, obywatel w Kuklinowie.
173. Chełkowski Józef, obywatel w Starymgrodzie.
174. Dr Chełmicki Julian, obywatel, poseł na sejm pruski w Żydowie.
175. Chyczewski Stanisław, adwokat przysięgły w Płocku.
176. Chłapowska Helena, art. dram. w Nowym Yorku.
177. Chłapowski Dezydery, obywatel w Gozdziechowie.
178. Dr Chłapowski Franciszek, lekarz w Poznaniu.
179. Chłapowski Józef, obywatel w Rzegocinie.
180. Chłapowski Karol w Nowym Yorku.
181. Chłapowski Karol, obywatel w Sosnicy.
182. Br. Chłapowski Stanisław, obywatel w Szołdrach.
183. X. Chmielowski Leopold, dziekan i proboszcz w Szaflarach.
184. Dr Chodacki Juliusz.
185. Chodorowicz Emilia.
186. Chojecki Lubicz Michał, c. k. komisarz powiatowy w Bochni.
187. Chorośnicka Stefania, obywatelka w Harłowicach.
188. X. Choróbski Ludwik, wikary w Krakowie.
189. X. Dr Chotkowski Władysław, prof. uniw., czł. Rady p. w Krakowie.
190. Dr Chramiec Jędrzej, lekarz w Zakopanem.
191. Chranicki Jan, właściciel zakładu wychowawczego w Krakowie.
192. X. Chromecki Tadeusz, rektor XX. Pijarów w Krakowie.
193. Chromińska Florentyna, obywatelka.
194. Chronowski Jaxa Eustachy, właśc. hotelu w Krakowie.
195. Chruszczakowski Feliks, prawnik w Warszawie.
196. Chrzanowski Leon, poseł na sejm kr. i członek Rady p. w Krakowie.
197. Chrzanowski Tadeusz, wł. dóbr w Unii.
198. Chrzanowski Władysław, kupiec w Poznaniu.
199. Chwalibogowski Zygmunt, obywatel w Krakowie.
200. Dr Chwistek Bronisław, lekarz stac. klim. w Zakopanem.
201. Chwałkowski Franciszek, piekarz w Poznaniu.
202. Ciborowski, obs. stac. met. w Rabce.
203. Cichowicz Augustyn, kupiec w Poznaniu.
204. Cichowicz Ludwik, rzecznik w Poznaniu.
205. X. Cichowicz Władysław, proboszcz w Łodzi.
206. Ciechanowska Florentyna w Krakowie.
207. Ciechomski Erard Wiktor, nauczyciel języka franc. w Krakowie.
208. Cielecki Zaremba Artur, obywatel w Porchowie.
209. Dr Ciesielski Teofil, prof. uniw. we Lwowie.
210. Dr Cieślewicz Jakób, lekarz w Strzelnie.
211. Cieśliński Karol, c. k. prokurator p. w Nowym Sączu.
212. Hr. Cieszkowski August w Wierzenicy.
213. Hr. Cieszkowski Zygmunt w Krakowie.
214. Dr Çsesznák Feliks, adwokat w Krakowie.
215. X. Ćwikliński Antoni, proboszcz w Mogilnie.
216. X. Cybichowski Antoni, proboszcz w Cerekwicy.
217. Dr Cybulski Napoleon, prof. uniw. w Krakowie.
218. Dr Cyfrowicz Leon, prof. i sekr. uniw. w Krakowie.

219. Cywiński Dominik, obywatel w Wilnie.
220. Czajkowska z Szembeków Zofia we Lwowie.
221. Dr Czajkowski Feliks, adwokat w Krośnie.
222. Czajkowski Stanisław.
223. Hr. Czapski Bogdan, obywatel w Smogulcu.
224. Czapski Józef, obywatel w Kucharach.
225. Hr. Czarnecki Józef, obywatel w Dobrzycy.
226. Hr. Czarnecki Stanisław, ob. w Pakosławiu.
227. Czarniakowski Michał, obywatel w Lisieczyńcach.
228. Czarnik Bronisław, sekr. Zakł. nar. im. Ossolińskich we Lwowie.
229. Ks. Czartoryski Adam, obywatel w Wielkim Borze.
230. Ks. Czartoryski Jerzy, obywatel, poseł na sejm kraj. i delegat do Rady państwa w Wiązownicy.
231. Ks. Czartoryski Władysław, obywatel w Paryżu.
232. Ks. Czartoryski Zdzisław, obywatel w Sielcu Starym.
233. Ks. Czartoryski Zygmunt, obywatel w Rokoszowie.
234. X. Czechowski Antoni, proboszcz w Gryżynie.
235. Dr Czerkawski Julian, lekarz we Lwowie.
236. Czermak Józef. kand. not. we Lwowie.
237. Czernecki Józef, prof. gimn. Fr. Józ. we Lwowie.
238. Czerski Witold, właściciel apteki w Husiatynie.
239. Czerszyk Marya we Lwowie.
240. Czołowski Aleksander w Stanisławowie.
241. Czubek Jan, prof. gimn. w Krakowie.
242. Czubernat Leopold, organista w Zakopanem.
243. Czypicki Czesław, rzecznik w Koźminie.
244. Czyszczan Maciej, radca dworu przy trybunale najw. w Wiedniu.

D.

245. D. H.
246. Dajewski Mieczysław, radca skarbowy we Lwowie.
247. X. Dalkowski Maksymilian, proboszcz w Lussowie.
248. X. Dandelski Ignacy, proboszcz w Kobylinie.
249. X. Dańkowski Józef, wikaryusz w Skawinie.
250. Danysz A., obywatelka w Poznaniu.
251. Dr Danysz Antoni, prof. gimn. w Krakowie.
252. Darowski Weryha Zygmunt, obywatel w Tetyjowie.
253. Daszkiewicz-Korybut Antonina w Warszawie.
254. Dr Daszkiewicz Bronisław, lekarz w Kępnie.
255. Dąbrowski Antoni, urzędnik w Łukowie.
256. Dąbrowski Kazimierz w Warszawie.
257. Dąbrowski Paweł, adwokat we Lwowie.
258. Hr. Dąmbski Brunon, obyw. w Kaczkowie.
259. Hr. Dąmbski Stefan, obywatel w Zakowie.
260. Dąmbski Włodzimierz, obywatel w Bystrej.
261. Deike Marya w Warszawie.
262. Dembiński Antoni, obywatel w Węgiercach.
263. Dr Dembiński Teodor w Poznaniu.
264. Dr Dembowski Bronisław w Zakopanem.
255. Deyma Alfred, radca jeneralnej dyrekcyi kol. p. w Wiedniu.
266. Dębski Hubert, urzędnik górniczy w Dąbrowie górniczej.
267. Dębski Bronisław w Warszawie.
268. Dickstein Samuel, prof. w Warszawie.
269. Dietl Leopold, obywatel w Rzuchowej.
270. Długosz Władysław Antoni, wł. apteki.
271. Dłużyński Jan, dentysta w Krakowie.
272. Dmóchowski Bronisław, dyr. fabryki w Guzowie.

273. Dr Dobija Antoni, adwokat w Krakowie.
274. Dr Doboszyński Adam, adwokat w Krakowie.
275. Dobrowolski Bronisław w Krakowie.
276. Dobrowolski Franciszek, red. „Dzien. Pozn.“ w Poznaniu.
277. Dobrowolski Zygmunt, architekt i naucz. szkoły zawod. w Zakopanem.
278. Dr Dobrski Konrad, lekarz w Warszawie.
279. Dobrzański Kamil, urzędnik dr. żel.
280. Dobrzański Mirosław w Płocku.
281. Dobrzański Wiktor, piwowar.
282. Dobrzański Witold, urz. dr. żel. w Warszawie.
283. Dobrzelewski Jan, urz. dr. żel.
284. Dobrzycki Henryk, obywatel i poseł w Bąblinie.
285. Dobrzyniecki Feliks, aptekarz w Drohobyczu.
286. Dobrzyński Natan, kupiec i obywatel.
287. Doerffer Paweł, administrator w Pawłowicach.
288. Dolański Ludwik, obywatel w Rakowie.
289. Doliński Kazimierz, obywatel w Mrówli.
290. Dr Domański Stanisław, prof. uniw. w Krakowie.
291. Domher Aleksander, obywatel w Hołobach.
292. Donimirski Edward, obywatel w Łysomicach.
293. Donimirski Jan, ob. w Buchwaldzie.
294. Dolnicki Julian, prof. gimn. we Lwowie.
295. Doschot Oktaw, obywatel w Pałahiczach.
296. Doskowski Maryan, farmaceuta w Krościenku n. D.
297. Drenig Ignacy, sekretarz sądu wyższego w Krakowie.
298. Drohojewski Zygmunt, ob. w Ujściu.
299. Drohojowska Anna, obywatelka w Czorsztynie.
300. Dr Drohojowski Kazimierz, komisarz starostwa w Nowym Sączu.
301. Drohojowski Stanisław, obywatel w Czorsztynie.
302. Hr. Drohojowski Zygmunt, obywatel w Krukienicach.
303. Drozdowski Aleksander, inżynier.
304. X. Drwęski Ludwik, dziekan w Pawłowicach.
305. Duchowski Antoni, restaurator w Poznaniu.
306. X. Dudziński Wojciech, admin. w Gilowicach.
307. Dr Duląba Bolesław, sekretarz Wydz. kraj. we Lwowie.
308. Dunin Józef, adwokat przys. w Kielcach.
309. Dunka de Sajo Berta we Lwowie.
310. Dr Dworski Aleksander, poseł na sejm kraj. i burmistrz w Przemyślu.
311. Dr Dworski Tadeusz, lekarz miejski w Przemyślu.
312. Dydyński Maryan, obyw. i poseł na sejm kraj. w Raciborsku.
313. Dydyński Stanisław, adm. dóbr w Strzyżowie.
314. Działowski Eustachy, obywatel w Działowie.
315. Dziedzicki Ludwik, radca szkolny i dyr. sem. naucz. żeń. we Lwowie.
316. Dziegiecki w Kościanie.
317. Dr Dziegiecki, dyrektor kopalni w Wrocławiu.
318. Dzięgielewski Leon, obywatel w Warszawie.
319. Dziembowska Emilia, ob. w Krakowie.
320. Dzieszuk Halina w Warszawie.
321. Dziewólski Apolinary, inżynier kolei państwowych w Rzeszowie.
322. Dziewulski Adam, urz. dr. żel.
323. Dziewulski Aleksander, rejent w Warszawie.
324. Dziewulski Włodzimierz, urz. dr. żel.
325. Dr Dziorobek, adwokat w Śremie.

E.

326. Eiger Juliusz, przemysłowiec.
327. Dr Ekielski Józef, radca Wydziału kraj. we Lwowie.

328. Eljasz Stanisław, budowniczy w Szczawnicy.
329. Eljasz Walery, artysta-malarz w Krakowie.
330. Elsner Alfred, zast. dyrektora kolei państwowych we Lwowie.
331. Msgr. Enn Władysław, prob. w Pszczewie.
332. Epstein Jakób Hektor, ob. w Warszawie.
333. Epstein Mikołaj, literat we Lwowie.
334. X. Ertman, dziekan w Kwieciszewie.
335. Dr Erzepki Bolesław, konserwator zbiorów Tow. przyj. n. w Poznaniu.
336. Dr Estreicher Stanisław w Krakowie.

F.

337. Dr Fabian Oskar, prof. uniw. we Lwowie.
338. X. Fas Albin.
339. Fecht Edward. urz. dr. żel.
340. Fedorowicz Jackowski Władysław, kom. pow. w Przerowie.
341. Feintuch Stanisław, kupiec w Krakowie.
342. Fenz Wilhelm, kupiec w Krakowie.
343. Dr Festenburg Gerard w Brzozowie.
344. Fetter Jan, radca sądu kraj. w Krakowie.
345. Filipek Wiktor, aptekarz w Nowym Sączu.
346. Finger Gustaw, nauczyciel szkoły zawod. w Zakopanem.
347. Dr Finkel Ludwik, doc. uniw. we Lwowie.
348. X. Firek Felicyan w Gwoźdźcu.
349. Fischer Władysław, kupiec w Krakowie.
350. Flat Mikołaj, urz. dr. żel.
351. X. Fligierski Jan, proboszcz w Konarach.
352. Dr Florkiewicz Władysław, lekarz w Warszawie.
353. Floryjański Władysław, art. teatru narod. w Pradze.
354. Dr Foryst Piotr, adwokat w Tarnowie.
355. Förster Bernard, obywatel.
356. Förster Otto, kupiec w Tarnowie.
357. Franz Karol, star. pow. w Lisku.
358. Fraenkel Heiman.
359. Frenkl Józef, obywatel w Medenicach.
360. Freudenreich Józef, kupiec w Poznaniu.
361. Freundlich Władysław, sekretarz Rady pow. w Stryju.
362. Frezer Jarosław w Brzykorzystewku.
363. Fröhlich Stanisław, fabrykant w Warszawie.
364. Dr Fruchtman Filip, adw. i poseł na sejm kraj. w Stryju.
365. Frydrych Jan, prof. gimn. we Lwowie.
366. Fryling Józef, kandydat prawa.
367. Fuchs Julian, kupiec-obywatel.
368. Fuchs Julian, kupiec w Warszawie.

G.

369. X. Gabryel Franciszek, prob. w Zabartowie.
370. Gabryszewski Antoni, radca sądu w Rzeszowie.
371. Gabryszewski Roman, c. k. starosta pow. w Jaśle.
372. X. Dr Gac Wojciech w Krakowie.
373. X. Gadowski Walenty, katecheta sem. m. w Tarnowie.
374. Dr Gaik Jan, lekarz w Krakowie.
375. Gajdziński Edward, urz. dr. żel.
376. X. Gajowiecki Leon, prob. w Chodzieżu.
377. Galleth Józef, naucz. szkoły snycerskiej w Zakopanem.
378. Dr Gałecki Bronisław, adwokat w Tarnowie.

379. Gałuszka Bogumił, kapitan w Krakowie.
380. Gałuszka Józef, naczelnik sądu w Makowie.
381. Gamski Franciszek, wiceprezes m. Przemyśla.
382. Gautier Jan; emeryt w Warszawie.
383. X. Gąsowski Stanisław w Uhrusku.
384. X. Gdeczyk Stanisław, sekr. kapituły i penitencyaryusz w Gnieźnie.
385. Gebethner Jan, księgarz w Warszawie.
386. Dr Gedl Mieczysław, lekarz w Wadowicach.
387. Geisler Edward, właściciel fabryki w Warszawie.
388. Geisler Jan, nacz. wydz. rach. przy Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie.
389. Dr Geissler Ernest, adwokat w Nowym Targu.
390. Dr Gepner Bolesław, lekarz.
391. Gerreth Apolinary, urzędnik banku w Warszawie.
392. Gerson Wojciech, artysta-malarz w Warszawie.
393. Gerzabek Antoni, st. kom. górn. w Jaśle.
394. Gębczyński Stanisław, obywatel.
395. Gębicki Maksymilian, urz. dr. żel.
396. Giełgud Adam w Londynie.
397. X. Gill Michał, proboszcz w Smiełowie.
398. X. Gimzicki Walenty, dziekan w Wielichowie.
399. Gingold Herman, obywatel w Hryzowcach.
400. X. Gintrowicz Mikołaj, proboszcz w Ludomach.
401. Giżyński Jan, urz. Tow. wzaj. ub.
402. Glikson Jan, adwokat przys.
403. Glixelli Władysław, złotnik w Krakowie.
404. Dr Gluziński Antoni, prof. uniw. w Krakowie.
405. Dr Gluziński Lesław we Lwowia.
406. X. Gładysz Stanisław w Kościanie.
407. Głębocki Jan, rzecznik w Poznaniu.
408. X. Głębocki Wincenty, prof. w Ostrowie.
409. X. Głębocki Władysław, prob. w Chrzanowie.
410. Głębocki Zygmunt, c. k. sędzia pow. w Krzeszowicach.
411. Głowiński Maksymilian, obywatel w Obornikach.
412. Gnatowski Zygmunt, obywatel w Jakimówce.
413. Gniatkiewicz Jan, obywatel w Maniewie.
414. Gniewosz Włodzimierz, obywatel w Złotym Potoku.
415. Gnoiński Leon, dyr. kolei nadwiślańskiej w Warszawie.
416. Godlewski Mścisław, redaktor „Słowa“ w Warszawie.
417. Goebel Antoni, urz. dr. żel.
418. Goebel Artur, budowniczy.
419. Goebel Józef, inżynier.
420. Goebel Teofil, urz. dr. żel.
421. Goebel Zygmunt, urz. dr. żel.
422. Goldenring Leopold, kupiec w Poznaniu.
423. Goldfinger Izydor w Nowym Targu.
424. Goldfinger Jakób w Nowym Targu.
425. Goldlust Henryk, kupiec w Krakowie.
426. Gołaszewski Karol, inż. przy kolei transw. w Nowym Sączu.
427. Gołąb Andrzej, budowniczy i radca miejski we Lwowie.
428. Hr. Gołuchowski Adam, obywatel w Husiatynie.
429. Gondzikiewicz Jan, urz. dr. żel.
430. Gorayski August, ob., poseł na sejm kr., czł. Izby P., w Moderówce.
431. Gorączko Marceli, notaryusz w Krościenku n. D.
432. Gordziałkowski w Zakopanem.
433. Dr Górecki Alfons, lekarz.
434. Górecki Apolinary w Warszawie.
435. X. Górecki Józef, proboszcz w Sieteszy.
436. Dr Górecki Ludwik, lekarz w Paryżu.
437. X. Górecki Stanisław, proboszcz w Rosku.

438. Górecki Zygmunt, ob. ziemski w Nadołkach.
439. Dr Górski Antoni, doc. uniw. w Krakowie.
440. Górski Konstanty w Warszawie.
441. Dr Górski Leon, lekarz w Stęszewie.
442. Dr Górski Piotr, kom. pow. w Krakowie.
443. Gostkowski Aleksander, obywatel w Tomicach.
444. Br. Gostkowski Roman w Wiedniu.
445. Grabowski Bronisław, obywatel w Tokarzewie.
446. Dr Grabowski Kazimierz, doc. uniw. w Krakowie.
447. Grabowski Władysław, budowniczy w Krakowie.
448. Grabowski Władysław, nacz. wydz. dr. żel.
449. Grabska Kornelia, obywatelka w Poznaniu.
450. Grabski Franciszek, obywatel w Trzebawiu.
451. Grabski Józef, obywatel i poseł na sejm pruski w Skotnikach.
452. Grabski Julian, inżynier w Poznaniu.
453. Grabski Leon, dyr. cukrowni w Gnieźnie.
454. Grabski Lucyan, dyrektor fabryki w Inowrocławiu.
455. Grabski Maryan, obywatel w Kruszcy.
456. Graefe Wacław, urz. dr. żel.
457. Br. Graeve Stanisław w Biskupicach.
458. Groblewski Zygmunt, notaryusz w Winnikach.
459. Grodzicki Bronisław, ob. w Psarskiem.
460. Grodzki Edmund, kupiec w Gnieźnie.
461. Dr Grodzki Wawrzyn, lekarz w Poznaniu.
462. Dr Groer Franciszek, lekarz.
463. Groer Ludwik, nacz. wydz. dr. żel.
464. Gromadzki Jakób, urz. w Suwałkach.
465. Gross Ferdynand, właśc. cukierni we Lwowie.
466. Grossman Emanuel, kupiec.
467. Grossman Jan, właśc. fabryki.
468. Grosman Stanisław, fabrykant.
469. Grosman Ludwik, kompozytor, artysta-muzyk w Warszawie.
470. Grosman Stanisław, architekt w Obornikach.
471. Grosse Juliusz, kupiec w Krakowie.
472. Grot Alojzy Wiktor, właśc. realności w Sokalu.
473. Gruszczyński Tadeusz, obyw. w Łabiszynie.
474. Grzebski Witosław w Płocku.
475. X. Gryziecki Stanisław, katecheta w Rzeszowie.
476. Dr Grzybczyk Józef, adj. sąd. w Wieliczce.
477. Grzywińska Flora, nauczycielka muzyki w Krakowie.
478. Gubrynowicz Władysław, księgarz we Lwowie.
479. Gumiński August, rządca dóbr w Tłumaczu.
480. Guńkiewicz Leon, prof. gimn. w Wadowicach.
481. Gustawski Stanisław, urz. banku gal. dla handlu i przem. w Tenczynku.
482. Gwiazdomorski Jan, kasyer arcybr. mił. i banku pob. w Krakowie.

H.

483. Hagmajer Rafał, urz. dr. żel. w Warszawie.
484. Hahn Władysław, rzecznik w Wągrowcu.
485. Dr Hajdukiewicz Jan, adwokat w Krakowie.
486. Dr Halik Mieczysław, notaryusz w Kielcach.
487. Haller Cezary, obywatel w Krakowie.
488. Dr Hammerschlag Rudolf, lekarz w Krościenku n. D.
489. Dr Handelsman Józef, lekarz.
490. Dr Harajewicz Jan, dyr. szpit. powsz. kraj. w Krakowie.
491. Harland Armand, urz. dr. żel.
492. Hawełka Antoni, kupiec w Krakowie.

493. Hecker Czesław, urz. dr. żel.
494. Heggenberger Jacek, muzyk w Krakowie.
495. Heimroth Karol, adjunkt kolei państw. we Lwowie.
496. Dr Heinrich Aleksander, lekarz.
497. Heller Ludwik, urzędnik kolejowy w Krakowie.
498. X. Hemerliny Władysław, proboszcz w Brzostkowie.
499. Henisz Stefan, naczelnik oddz. dr. żel.
500. Heppe Edward, inspektor kolei państw. i radca m. we Lwowie.
501. Dr Heppe Tadeusz, komisarz kraj. dyr. skarbu we Lwowie.
502. Hermanowa Laura w Rzepniowie.
503. Herschthal Stanisław, inżynier kol. w Krakowie.
504. Herse Adam, kupiec w Warszawie.
505. Herse Bogusław w Warszawie.
506. Herse Robert, kupiec w Warszawie.
507. Hertz Gustaw, buchalter.
508. Herz Józef, właśc. hotelu w Nowym Targu.
509. Br. Heydel Zdzisław we Lwowie.
510. X. Hildebrandt Robert, proboszcz w Wschowie.
511. Dr Hirszberg Aleksander, kust. bibl. Ossol. i doc. uniw. we Lwowie.
512. Hirschberg Józef, obywatel.
513. Hirschfeld Helena w Warszawie.
514. Hoch August, obywatel w Wołoczkowcach.
515. Hochberger Juliusz, dyr. bud. miejs. we Lwowie.
516. Hoffman Leonard, naczelnik Wydziału dr. żel.
517. Hoffman Antonina, artystka dram. w Krakowie.
518. Horodyński Bogusław, obywatel w Korsowie.
519. Horvatt Artur, obywatel w Gorzyczkach.
520. Dr Hoszard Franciszek, poseł i czł. Wydz. kraj. we Lwowie.
521. Hoszowski Jan, tow. sztuki druk. we Lwowie.
522. Dr Hoyer Henryk, prof. uniw. w Warszawie.
523. Hösick Ferdynand, księgarz w Warszawie.
524. Hozer Jan, kand. adw. w Bochni.
525. Hrubant Ksawery, urzędnik w Warszawie.
526. Hüffer Henryk w Łodzi.
527. Hulewicz Adam, obywatel w Parusewie.
528. Hulewiczowa Helena w Kościankach.

I.

529. Dr Ichheiser Michał, adwokat w Krakowie.
530. Ihnatowicz Jan, kupiec i magister farmacyi we Lwowie.
531. Iwanicki Stanisław, urzędnik.
532. Dr Iwański Jan, adwokat w Wadowicach.

J.

533. X. Jabczyński Franciszek, prob. i kan. w Strzyżowie.
534. Jabłkowska Teresa, obywatelka w Lubostroniu.
535. Jabłonowska Seweryna we Lwowie.
536. Jabłonowski Prus Józef, obywatel w Zagwożdziu.
537. Jabłoński Wincenty, dyr. semin. żeńsk. w Krakowie.
538. Jachimski Antoni, kupiec w Krakowie.
539. Jaczyński Czesław, obywatel w Piaskach.
540. Jaegermann Józef, inżynier cywilny w Stanisławowie.
541. X. Jagodziński Józef, prob. w Krzywiniu.
542. J. L.
543. Dr Jakubowski Faustyn, adwokat w Krakowie.

544. Dr Jakubowski Maciej Leon, prof. uniw. w Krakowie.
545. Jałbrzykowski Zygmunt, obywatel w Ujezdzie.
546. Janakowski Artur, inżynier w Krakowie.
547. X. Janas Jan, prob. w Stawie.
548. Jahn Emil, obywatel w Tłumaczu.
549. X. Janer Cyryl, proboszcz w Tarnopolu.
550. Janczewski Stanisław, adwokat w Kielcach.
551. Janiszowski Leon, urz. dr. żel.
552. Janowski Józef, architekt we Lwowie.
553. X. Jaraczewski Michał, proboszcz w Ryczywole.
554. Jarema Kazimierz, notaryusz w Ulanowie.
555. Dr Jasiński Aleksander, notaryusz we Lwowie.
556. Jasiński Hieronim, kupiec w Poznaniu.
557. X. Jasiński Jan, proboszcz w Biechowie.
558. Jasiński Józef, prezes sądu kraj. w Krakowie.
559. X. Jaskulski Wincenty, proboszcz w Sowinie.
560. X. Jaskulski Augustyn, proboszcz w Biezdrowie.
561. X. Jaskulski Władysław, proboszcz w Dolsku.
562. Dr Jastrzębski Aleksander, lekarz w Krakowie.
563. Jawornicki Józef, obywatel w Krakowie.
564. J. E. Jaworski Apolinary, obywatel, tajny radca, poseł na sejm kraj. i członek Rady państwa w Skwarzawie.
565. X. Jaworski Franciszek, proboszcz i kanonik w Grybowie.
566. Jaworski Edmund, inżynier w Warszawie.
567. Jaworski Zygmunt w Krakowie.
568. Jazdowska Marya w Londynie.
569. Jazdowski Bronisław w Londynie.
570. Jażdżewski Władysław, rzecznik w Poznaniu.
571. Jechalski Władysław, inżynier w Łodzi.
572. Dr Jeleń Jan, nacz. filii banku austr.-węg. we Lwowie.
573. Jelinek Edward, literat w Pradze.
574. Jellonek Franciszek, inżynier w Drohobyczu.
575. X. Jelonek Władysław, wikary w Czernichowie.
576. J. B.
577. Jerzykiewicz Władysław, dyr. banku ziem. w Poznaniu.
578. Dr Jerzykowski Stanisław, lekarz w Poznaniu.
579. Jeske Adam w Poznaniu.
580. Jesser Moryc, kapitan w Wadowicach.
581. Jezierski Karol, wł. apteki w Szczawnicy.
582. Jeziorański Karol, urzędnik.
583. Jeziołkowski S., aptekarz w Tarnowskich Górach.
584. Dr Jędrzejowicz Adam, obywatel i czł. Wydz. kr. we Lwowie.
585. Jocz Bolesław, obywatel w Krzywczy.
586. Jokiel Franciszek, urz. dr. żel.
587. Jokisz Wanda, obywatelka we Lwowie.
588. Dr Jordan Henryk, prof. uniw. w Krakowie.
589. Jordanowa Natalia, wł. realn. w Zakopanem.
590. Józefowicz Jadwiga w Grajewie.
591. Józefowicz Stanisław, urzędnik w Odessie.
592. Jung Seweryn w Warszawie.
593. Dr Jurasz Antoni, prof. w Heidelbergu.

K.

594. K. A. w Warszawie.
595. Kaczkowski Karol, medyk w Krakowie.
596. Dr Kaczkowski Zygmunt, lekarz.
597. Kaczmarski Władysław, inżynier w Krakowie.

598. Kaczyński Manswet, wł. apteki w Krościenku n. D.
599. Kaden Ludwik, obywatel w Grobli.
600. Dr Kadyj Henryk, prof. szkoły weterynaryi we Lwowie.
601. Kalicki Zygmunt, aptekarz w Przemyślu.
602. X. Kaliniewicz Jan, prałat w Trembowli.
603. Kalinowski Władysław, adw. przys. w Warszawie.
604. Kaliński Władysław, inżynier dr. żel.
605. Kalkstein Antoni, obywatel w Płuskowęsach.
606. Kalkstein Michał, obywatel i poseł parl. w Klonówce.
607. Kallay Fryderyk, architekt, naucz. szk. zawod. w Zakopanem.
608. Kamiński Lucyusz, urz. dr. żel.
609. Kamocki Franciszek, urz. banku handl. w Warszawie.
610. X. Kaniewski Atanazy, proboszcz w Wielowsi.
611. Kaniewski Stanisław, kupiec w Poznaniu.
612. Kański Jordan, urzędnik.
613. Dr Kantecki Maksymilian, redaktor „Kurj. Pozn.“ w Poznaniu.
614. X. Dr Kantecki Antoni, opat w Strzelnie.
615. Dr Karczewski, lekarz w Książu.
616. Dr Karłowicz Jan w Warszawie.
617. Karłowicz Mieczysław w Warszawie.
618. Karpiński Antoni, rzecznik w Gnieźnie.
619. X. Karpisz Marcin, prob. w Markowej.
620. Karwowski Feliks, kupiec w Łodzi.
621. Dr Kasparek Franciszek, prof. uniw. i członek akad. um. w Krakowie.
622. Dr Kasprowicz Stanisław, lekarz-dentysta w Poznaniu.
623. Dr Kastory Władysław, adwokat w Krakowie.
624. Katarzyński Marceli, urz. dr. żel.
625. Kaucki Karol, c. k. starosta w Zbarażu.
626. Kawecki Jan, c. k. inżynier w Stanisławowie.
627. Kawecki Karol, nacz. sądu w Cieszanowie.
628. Kazrlik Mieczysław, medyk w Krakowie.
629. X. Kegel Edward, dziekan w Krotoszynie.
630. Keler Franciszek Władysław, budowniczy w Poznaniu.
631. X. Kessler Karol, dziekan w Poznaniu.
632. Kędzierski Zygmunt, autoryzow. cyw. inżynier i radca m. we Lwowie.
633. Kiełczewska Helena w Sitnie.
634. Kierski Nepomucen, właściciel domu handl. w Poznaniu.
635. Kierski Stanisław, dzierżawca dóbr w Dobromirce.
636. Kierwińska Aleksandra, obywatelka w Warszawie.
637. Kiesslich Floryan, obywatel.
638. Kieszkowski Czesław, naczelnik rach. przy Tow. wz. ub. w Krakowie.
639. Kieszkowski Henryk, dyr. Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie.
640. Dr Kijewski Franciszek, lekarz w Warszawie.
641. Kijok Bronisław, obywatel w Warszawie.
642. X. Kinowski Antoni w Oporowie.
643. Kirchmayer Jan Kanty, obywatel w Krakowie.
644. Kirkorowicz Ignacy, rządca dóbr w Lubionkach.
645. Kiselka Karol, prezes Izby handl.-przem. we Lwowie.
646. X. Klarowicz Ignacy, prob. w Jaktorowie.
647. Dr Kleczyński Józef, prof. uniw. w Krakowie.
648. Klein Aleksander w Łodzi.
649. Klemensiewicz Edmund, c. k. notar. i poseł na sejm kr. w Grybowie.
650. X. Klepko Ludwik w Skrzyszowie.
651. Kleszczyński Bogusław, obywatel w Koćmyrzowie.
652. Kleyna Dobrosław, adwokat prz.
653. Klimkowski Michał, rentier w Poznaniu.
654. Kluczycki Franciszek, bibliotekarz w Krakowie.
655. Kłembowski Kazimierz, inspektor gorzelni w Rzeszowie.
656. Dr Kłobukowski Władysław, chemik.

657. Kłosowski Władysław, dyr. ruchu kolei p. i radca rząd. we Lwowie.
658. Knabe Aleksander, inżynier w Blizynie.
659. X. Knast Ignacy, dziekan i prob. w Kotłowie.
660. Knaus Karol, architekt i radca miejski w Krakowie.
661. Dr Kniaziołucki Zbigniew, adj. arch. w Krakowie.
662. Knoblauchowa Marya w Krakowie.
663. Knoblauch Julian, urz. dr. żel.
664. Knopf Mieczysław, urz. dr. żel.
665. Koberwein Konstanty, c. k. adj. sąd. we Lwowie.
666. Kobierzycki Zygmunt w Pyszkowie.
667. Kocimski Teodor, obywatel w Poznaniu.
668. X. Kociński Sylwester, mansyonarz w Szamotułach.
669. Kocyan Ludwik, obserw. stacyi meteorol. w Makowie.
670. Koczorowski Kazimierz, obywatel w Izabeli.
671. Koelichen Jan, medyk w Warszawie.
672. Koelichen Karol, oficer rezerwy w Warszawie.
673. Kohn Franciszek, dyrektor zakładu w Szczawnicy.
674. Dr Kolaczek Jan, prof. uniw. w Wrocławiu.
675. Dr Kołączkowski Józef, lekarz w Nowym Sączu.
676. Dr Kołudzki Lucyan, lekarz.
677. Dr Komierowski Roman, poseł parl. w Nieżuchowie.
678. Komorowski Aleksander, dyr. fabryki cukru.
679. Komorowski Jan, obywatel w Stanach.
680. Komorowski Wojciech, aptekarz w Stryju.
681. X. Kompf Aureli, prob. w Górze.
682. Kon Adam, kupiec.
683. Konarzewski Ignacy, kupiec w Warszawie.
684. Konczykowski Ignacy, dyr. banku p. w Warszawie.
685. Kondratowicz Bolesław, aptekarz w Grodnie.
686. Kondratowicz Hieronim, inżynier.
687. Dr Kondratowicz Jozafat, lekarz.
688. Konopacki Mieczysław, ob. i prezes Rady pow. w Kobyli.
689. Hr. Konopacki Władysław w Dreźnie.
690. Br. Konopka Ksawery, obywatel w Krakowie.
691. Kopaczyński Bronisław, dzierżawca dóbr w Nowikach.
692. Kopaczyński Edward, urz. dr. żel.
693. Kopf Julian, inżynier w Warszawie.
694. Korasadowicz Józef, rewident rach. nam. we Lwowie.
695. Dr Korczyński Edward, prof. uniw. w Krakowie.
696. Kornberger Adolf, rotmistrz we Lwowie.
697. Kornhaber M. I., właśc. kopalni nafty w Drohobyczu.
698. Kornicki Jan, prof. gimn. w Tarnowie.
699. Dr Korniłowicz Edward, lekarz w Warszawie.
700. Kornobis Jan, dzierżawca dóbr w Węgrach.
701. Kościelski Adam.
702. Kościelski Józef, poseł do parl. niem., czł. Izby Panów, ob. w Szarleju.
703. Kosicki Tymoteusz, urz. b. ziemstwa W. Ks. Pozn., w Gnieźnie.
704. Dr Kosmowski Wiktoryn, lekarz.
705. Kostecki Piaton, literat i redaktor we Lwowie.
706. Kosterkiewicz Józef, kupiec w Stryju.
707. Kostka Edward, radca sądu kr. w Nowym Sączu.
708. Kostrzewski Stanisław, artysta-malarz w Warszawie.
709. Kosz Julian, kupiec w Krakowie.
710. Koszko Jan, kasyer huty bank. w Dąbrowie górniczej.
711. Koszko Mikołaj, inżynier w Wieliczce.
712. Koszutski Adam, inżynier w Warszawie.
713. X. Koszutski Hilary, kan. w Mielżynie.
714. X. Kostecki Wawrzyn, prob. w Poznaniu.
715. Dr Kowalewski Mieczysław w Dublanach.

716. Kowalska Klotylda, naucz. szk. żeńsk. w Nowym Sączu.
717. Kowalski Antoni, urz. dr. nadwiśl. w Warszawie.
718. Dr Kowalski Henryk, lekarz w Tarnowie.
719. Kowalski Wacław, inżynier.
720. Dr Koy Michał, adwokat w Krakowie.
721. Kozierowski Gustaw, ob. w Biesnej.
722. Dr Kozierski Marcin, adwokat w Nowym Targu.
723. Kozłowski Jakób, ob. w Tarnowku.
724. Kozłowski Józef, obywatel w Krzywiu.
725. Kozłowski Karol, literat w Poznaniu.
726. Kozłowski Kazimierz, ob. z Gocanówku.
727. Kozłowski Maksymilian, ob. w Dolsku.
728. Kozłowski Teofil, inżynier w Kościanie.
729. Kozłowski Tomasz, ob. w Jarontach.
730. Kozłowski Władysław, naczelnik oddz. dr. żel.
731. Kozubowski Wincenty, urz. Tow. wz. ub. w Krakowie.
732. Koźniewski Jan, inżynier dr. żel.
733. Dr Koźmiński Leon, adwokat i burmistrz w Tarnopolu.
734. Dr Kożuszkiewicz Franciszek w Jerzycach.
735. Dr Koehler Klemens, lekarz w Poznaniu.
736. Dr Kraiński Władysław, członek Rady państwa w Wyszatycach.
737. Krajewski Wincenty, urz. dr. żel.
738. Dr Kramsztyk Zygmunt, okulista w Warszawie.
739. Krasicki Władysław, notaryusz w Radomyślu.
740. Hr. Krasiński Adam w Zakopanem.
741. Krassowski Maryan, prawnik w Warszawie.
742. Kratochwil Piotr, właśc. młyna w Dreźnie.
743. Kraupa Edward, sędzia pow. w Wieliczce.
744. Dr Kraus Alojzy, kandydat adwokacki w Rzeszowie.
745. Krauze Łazarz w Wesołkach.
746. Krechczy Juliusz w Łodzi.
747. Kreczmar August.
748. Kremky Maurycy, kupiec w Warszawie.
749. Hr. Kręska Marya, ob. w Grembaninie.
750. Dr Krobicki Tomasz, lekarz we Lwowie.
751. Kroebl Franciszek, urz. Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie.
752. X. Królikowski Bogusław w Tarnowie.
753. Królikowski Edward, prob. w Czernichowie.
754. Królikowski Jan, lekarz-weterynarz.
755. Kronegold Aleksander, starszy buchalter.
756. Krysiewicz Jan, właśc. fabryki machin w Poznaniu.
757. Krysiewicz Stanisław, kupiec w Poznaniu.
758. Krysiński Stanisław, urz. dr. żel.
759. Krywult Stanisław, c. k. adjunkt sądowy w Wadowicach.
760. Dr Kryże Władysław, lekarz w Pradze.
761. Krzeczunowicz Aleksander, obywatel w Bołszczowcach.
762. Dr Krzeczunowicz Waleryan we Lwowie.
763. Krzeczunowicz Włodzimierz, prawnik w Krakowie.
764. Krzycki Julian, adwokat w Warszawie.
765. Dr Krzymuski Edmund, prof. uniw. w Krakowie.
766. X. Dr Krzysiak Jan, proboszcz w Ropczycach.
767. Dr Krzywicki Kazimierz, lekarz w Berlinie.
768. Krzyżanowski Antoni, kupiec w Poznaniu.
769. Krzyżanowski Kazimierz w Krakowie.
770. Krzyżanowski S. A., księgarz w Krakowie.
771. Krzyżanowski Stanisław, architekt w Krakowie.
772. Krzyżanowski Stanisław, kupiec w Poznaniu.
773. X. Krzyżanowski Wrocisław, proboszcz w Kamieńcu.
774. Dr Kubicki Józef, prof. szk. dublańskiej we Lwowie.

775. Kubicki Karol, kupiec w Środzie.
776. X. Dr Kubowicz Stanisław, proboszcz w Czerminie.
777. Kucharzewski Feliks, redaktor „Przegl. techn." w Warszawie.
778. X. Kucharzewicz Józef, dziekan w Białczu.
779. Kuczkowski Eugeniusz, b. delegat nam. w Krakowie.
780. Kuczyńska Bronisława w Warszawie.
781. Kudowski Sylwester, urzędnik.
782. Kühnel Artur w Krakowie.
783. Kukawski Leopold, c. k. notaryusz we Lwowie.
784. Kuksz Stanisław, technolog w Warszawie.
785. Dr Kulczycki Maryan, lekarz w Zakopanem.
786. Dr Kulczyński Leon, dyr. gimn. i doc. uniw. w Krakowie.
787. Kulczyński Władysław, prof. gimn. w Krakowie.
788. Dr Kulikowski Wiktor we Lwowie.
789. Dr Kulski Julian, lekarz.
790. Kułaczkowski Dyonizy, naczelnik prok. skarbu.
791. Kurcjusz Ludwik, urzędnik.
792. Kurkowski Ignacy, dyr. kopalni nafty w Harklowej.
793. Kunstman Zygmunt, prof. gimn. w Drohobyczu.
794. Kurnatowski Stanisław, marsz. sejmu prow. W. Ks. Pozn. w Pozarowie.
795. Kurnatowski Edward, obywatel w Biezdrowie.
796. Kurnatowski Zygmunt, obywatel w Przysiece.
797. Kusionowicz Józef, notaryusz w Milówce.
798. Dr Kutzner Bronisław, lekarz w Kobylinie.
799. Kürst Edward, urz. dr. żel.
800. Kwapiński Stanisław, adwokat w Warszawie.
801. Kwiatkowski Ludwik, budowniczy.
802. X. Kwiatkowski Stanisław, kanonik w Gnieźnie.
803. Kwieciński Jan, rzecznik w Strzelnie.
804. Kwiciński Mieczysław, urz. dr. żel.
805. Kwiecień Antoni, urz. dr. żel.
806. X. Kwieciński Józef, adm. w Rabie wyżnej.
807. Kwietniewski Władysław, urz. dr. żel.
808. Hr. Kwilecki Franciszek, obywatel w Kobelnikach.
809. Hr. Kwilecki Mieczysław, czł. Izby Panów w Oporowie.

L.

810. Lachowicz Juliusz, prof. szk. w. przem. w Krakowie.
811. Lalicki Leon, naucz. kier. i obs. st. met. w Dukli.
812. Lamparski January w Częstochowie.
813. Lange Jan, urz. dr. żel.
814. Dr Langie Adam, asystent kliniki chirurg. w Krakowie.
815. Langie Kazimierz w Krakowie.
816. Langie Tadeusz, obyw. i poseł na sejm kraj. we Lwowie.
817. Langner Edward, kupiec w Warszawie.
818. Laska Józef, nauczyciel szkoły zawod. dla przem. drz. w Zakopanem.
819. X. Laskowski Jakób, prob. w Kaźmirzu.
820. X. Laskowski Leon, prob. w Gołuchowie.
821. Dr Laskowski Piotr, lekarz w Wągrowcu.
822. Laskowski Sulpicyusz, urz. dr. żel.
823. Lasociński Emil, inspektor gorzelń w Samborze.
824. Launer Jan, kupiec w Krakowie.
825. Lazar Gustaw w Krakowie.
826. Lechicki Konstanty, kupiec w Stryju.
827. Dr Lechowski Włodzimierz, lekarz w Drohobyczu.
828. Legis Gustaw, urz. dr. żel.
829. Leinweber Kazimierz, aptekarz w Łodzi.

830. Leiter Floryan, właśc. realności w Krakowie.
831. Leitgeber Bolesław, kupiec w Poznaniu.
832. Leitgeber Jarosław, właśc. księgarni i drukarni w Poznaniu.
833. Lekszycki Józef, archiwaryusz w Poznaniu.
834. Lenczowski Antoni, naucz. gimn. w Krakowie.
835. Dr Leniek Jan, naucz. gimn. w Tarnowie.
836. X. Dr Lenkiewicz Zygmunt, kanonik we Lwowie.
837. Leo Edward w Warszawie.
838. Lesiak Józef, urzędnik.
839. X. Leśniak Franciszek, kanonik w Tarnowie.
840. Lessel Artur, właśc. fabryki w Warszawie.
841. Leszczyński Franciszek, kupiec w Tarnowie.
842. X. Leszczyński Roman, dziekan w Osiecznie.
843. Lewenstam Henryk, dyrektor fabryki.
844. Dr Lewenstam Henryk, lekarz.
845. Lewicki Stefan, artysta-malarz w Pelplinie.
846. Dr Lewy Gustaw, lekarz.
847. Lichański Jan w Tarnowie.
848. Liebstein Zygmunt, dyr. kanc. Izby handl. i przem. w Peszcie.
849. X. Dr Likowski Edward, biskup w Poznaniu.
850. Dr Likowski Wojciech, lekarz w Pleszewie.
851. Linderski Henryk, rządca dóbr w Pacykowie.
852. Lipiński Józef, obywatel w Dobratyczach.
853. Lipiński Lucyan, c. k. notaryusz w Nowym Sączu.
854. Lipka Jan, radca sądu wyższego w Krakowie.
855. Lipski Henryk, kupiec.
856. Lisowiecki Antoni, obywatel w Niegłowicach.
857. Dr Lisowski Władysław, adwokat w Krakowie.
858. Liszkiewicz Emilia.
859. X. Lorentowicz Michał, kan. katedr. i regens konsystorza.
860. Loschnitz Leopold, obywatel.
861. X. Loserez Telesfor, kanonik w Poznaniu.
862. Lossow Aleksander, obywatel w Gryzynie.
863. Löwenstein Natan, kupiec.
864. Lubomęski Władysław, prof. gosp. roln. w uniw. Jag. w Krakowie.
865. Ks. Lubomirska Marya w Miżyńcu.
866. Ks. Lubomirski Adam, obywatel w Miżyńcu.
867. Ks. Lubomirski Tadeusz, obywatel w Krakowie.
868. Lubowidzki Antoni, starszy notaryusz w Płocku.
869. Dr Lubowski Henryk, lekarz.
870. Ludwig Alojzy, kupiec w Warszawie.
871. Dr Lukas Adolf, lekarz we Lwowie.
872. Lukas Edmund, radca mag. we Lwowie.
873. Lustig Maurycy, pełnomocnik w Medenicach.
874. Lutomski Stefan, obywatel w Stawie.
875. Lutostańska Paulina w Krakowie.

Ł.

876. X. Łabędzki Piotr, proboszcz w Tulcach.
877. X. Dr Łabuda, prof. teol. w Przemyślu.
878. Ładomirski Konstanty, obywatel w Markowcach.
879. Łapiński Jan, budowniczy w Krakowie.
880. Łastowiecki Zygmunt, obywatel w Lipniku.
881. Ławrowski Włodzimierz, poczmistrz w Szczawnicy.
882. Dr Łazarski Józef, prof. uniw. w Krakowie.
883. Dr Łazarski Stanisław, adwokat w Wadowicach.
884. Łaźniewski Wiktor, chemik w Warszawie.

885. Hr. Łącki Władysław, obywatel w Posadowie.
886. Dr Łepkowski Józef, prof. uniw. i czł. akad. um. w Krakowie.
887. Łodwigowski Edward, urz. dr. żel.
888. Łonkiewicz Józef, obs. stacyi met. w Mikuliczynie.
889. Łopaciński Henryk, obywatel w Wilnie.
890. Łoziński Jan, akademik w Warszawie.
891. Łubieński Henryk, urz. dr. żel.
892. Hr. Łubieński Kazimierz w Krakowcu.
893. Łubieński Wojciech, obywatel w Ksiączynie.
894. Łucki Leon, obywatel w Chronowie.
895. Łuczakowski Stanisław, adj. gal. Tow. kred. ziem. we Lwowie.
896. X. Dr Łukowski Jan, oficyał przy katedrze w Gnieźnie.
897. Łukomski Julian, radca budownictwa.
898. Łukomski Józef, adwokat przysięgły.
899. Łuszczkiewiczowa Zofia, wdowa po inżynierze w Krakowie.
900. Łyskowski Mieczysław, dyr. banku w Poznaniu.

M.

901. Maas Adolf. urz. dr. żel.
902. Machajski Edward, kupiec i radca miejski we Lwowie.
903. Machalski Maksymilian, inż. w Nowym Sączu.
904. Machalski Władysław, weterynarz w Czortkowie.
905. Dr Machek Emanuel, okulista we Lwowie.
906. X. Machowski Tomasz, prob. w Łużny.
907. Madaliński Ignacy, kupiec w Śremie.
908. Madaliński Józef.
909. Madejewski Feliks, em. wiceprez. sądu kraj. wyższego w Krakowie.
910. Magierowski Leon, obs. stacyi meteorol. w Wesołej.
911. Dr Majewski Aleksander, lekarz pułkowy w Krakowie.
912. Majewski Floryan, obywatel w Zbytce.
913. Majewski Ignacy, urz. dr. żel.
914. Majewski Konstanty, urz. dr. żel.
915. Majewski Władysław, adj. sąd. w Starym Sączu.
916. Malborczyk Jan, naucz. szk. zawod. w Zakopanem.
917. Dr Malinowski Lucyan, prof. uniw. i czł. akad. um. w Krakowie.
918. Malikowski Roman, urz. dr. żel.
919. Maly Józef, starszy inżynier kolei czerniowieckiej we Lwowie.
920. Małagowski Wiktor, sędzia w Warszawie.
921. Małuja Adela w Werbce.
922. Mann Stanisław, admin. „Kuryera Poznańskiego“ w Poznaniu.
923. Mańkowski Tomasz, inż. kolei w Stryju.
924. Maniecki Jan, rządca dóbr w Zakopanem.
925. Marchwicka Augusta, żona dyrektora banku kredyt. we Lwowie.
926. Dr Marchwicki Zdzisław, dyr. banku kr. poseł i wicepr. m. Lwowa.
927. Marcinek Antoni, kupiec w Warszawie.
928. Marcinkowska Jadwiga.
929. Marczewski Ludwik, adwokat.
930. Marfiewicz Michał w Krakowie.
931. Markert Henryk, buchalter w Łodzi.
932. Markiewicz Stanisław, kupiec we Lwowie.
933. Markus Emanuel, dyrektor fabryki.
934. Dr Mars Antoni, prof. uniw. w Krakowie.
935. Dr Maryański Aleksander, adwokat i radca miejski we Lwowie.
936. Maryniak Grzegórz, prof. gimn. we Lwowie.
937. Marynowski Jan, notaryusz w Nowym Sączu.
938. Marynowski Kazimierz, nauczyciel pryw. w Krakowie.
939. Maszadro Antoni, b. nacz. oddz. dr. żel., emeryt.

940. Maszkowska Józefa, obywatelka we Lwowie.
941. Matecka Marya, obywatelka w Warszawie.
942. Dr Matejko Jan, dyr. szk. sztuk pięknych w Krakowie.
943. Matiaszyński Julian, obywatel w Warszawie.
944. Matyàš Franciszek, c. k. radca sądu kraj. w Krakowie.
945. Matyskiewicz Wacław, obywatel.
946. Maurizio Marya w Krakowie.
947. Mayzner Izydor w Glinowiecku.
948. Mayzner Maksymilian.
949. Mazaraki Maryan, obywatel w Strutynie.
950. Dr Mazurkiewicz Dyonizy, lekarz w Krośnie.
951. Mazurkiewicz Zefiryn, kupiec w Poznaniu.
952. Mehoffer Alfred, mag. farm. w Belgradzie.
953. Dr Meissner Henryk, c. k. notaryusz w Starym Sączu.
954. Meissner, adwokat w Kościanie.
955. Dr Mężyk Jan, lekarz w Chyrowie.
956. Dr Merunowicz Józef, radca nam. we Lwowie.
957. Meszyński Faustyn, nauczyciel prywatny w Zakopanem.
958. Meyerhold Wilhelm, kupiec.
959. Hr. Męciński Józef, obywatel, poseł na sejm kr. w Partyniu.
960. Męczyński Bronisław, urz. Banku ziem. w Kijowie.
961. Miaskowski Ludwik, kupiec w Warszawie.
962. Micewski Edward, obywatel i poseł na sejm kr. w Tuczempach.
963. Michalski Adam, obywatel.
964. Hr. Michałowska Romanowa, obyw. w Krakowie.
965. X. Michnikowski Franciszek, proboszcz w Pleszewie.
966. Michnikowski Stanisław, obywatel.
967. Mieczkowski, obywatel w Konojadzie.
968. Mieczkowski Józef, obywatel w Ciborzu.
969. Mieczkowski Józef, ob. w Terpiłówce.
970. Dr Mieczkowski Leon, obywatel w Kołudzie.
971. Mielcarzewicz Aleksy, radca sądu w Gnieźnie.
972. Mieloch Jan w Zakopanem.
973. Hr. Mielżyński Maksymilian, ob. w Pawłowicach.
974. Hr. Mieroszowski Sobiesław, ob. w Karniowicach.
975. Mierzeński Henryk, wł. dóbr w Dubowicach.
976. X. Miętus Maurycy, gwardyan, bernardyn w Dukli.
977. Miklaszewski Juliusz, prof. gimn. w Krakowie.
978. Mika Jan, kupiec w Krakowie.
979. Mikolasz Juliusz, właśc. fabryki i radca m. we Lwowie.
980. Mikulski Aleksander, ob. w Litwie.
981. Dr Milewski Józef, prof. n. uniw. w Krakowie.
982. Miłkowski Aleksander, ajent krak. Tow. wz. ub. i burmistrz w Bełzie.
983. X. Miś Jan, proboszcz w Odrowążu.
984. Miszke Gustaw, budowniczy.
985. Miszke Sylwery, starszy radca górniczy w Wieliczce.
986. Mizerska Albertyna, ob. w Poznaniu.
987. Mlicka Emilia w Ossowcu.
988. Mlicka Józefa, ob. w Ossowcu.
989. Mlicki Stanisław w Leszczy.
990. Mlicki Władysław, ob. w Ostrówku.
991. Młodowski Władysław, emeryt.
992. Modlibowski Józef, ob. w Kromolicach.
993. Modlibowski Nepomucen, ob. w Mokronosie.
994. Modrzejewski Rudolf w Nowym Jorku.
995. X. Mojzykiewicz Wiktor, prob. w Przemencie.
996. Mokiejewski Józef, inżynier w Warszawie.
997. Mokrzycki Wit, naczelnik Banku hip. we Lwowie.
998. Moldenhawer Aleksander, prezydujący sędzia sądu krym. w Warszawie.

999. Molęcki Kasper w Krakowie.
1000. Monné Karol, em. starszy insp. kolei K. L. w Przemyślu.
1001. Moraczewski Maciej, radca bud. we Lwowie.
1002. Morawski Ignacy, ob. w Oporowie.
1003. Dr Morawski Kazimierz, prof. uniw. i czł. akad. w Krakowie.
1004. X. Morawski Ksawery, prob. w Klonówce.
1005. Morawski Paweł, ob. w Kotowicku.
1006. Morawski Stanisław, ob. w Jurkowie.
1007. Morgenstern Roman, rotmistrz w Czerniowcach.
1008. Morozewicz Jan, nacz. dep. dr. żel.
1009. Morzycki Witold, inżynier w Petersburgu.
1010. Mosdorf Juliusz w Warszawie.
1011. Mościcki Władysław, aptekarz w Białym Stoku.
1012. Dr Mosing Kazimierz, lekarz prakt. we Lwowie.
1013. Moskwa Jędrzej, poborca pod. w Krościenku n. D.
1014. Moskwa Roman, prof. gimn. w Drohobyczu.
1015. Hr. Dr Mostowski Edward, doc. uniw. w Krakowie.
1016. Moszczeński Aleksander, ob. w Przysiece.
1017. Moszczeński Jan, ob. w Słembowie.
1018. Moszczeński Stanisław, ob. w Srebrnej Gorze.
1019. Motty Stanisław, radca sądu i poseł na sejm pruski w Poznaniu.
1020. X. Motyl Wawrzyniec, wikary w Samborze.
1021. Motyliński Juliusz, notaryusz w Miechowie.
1022. Mroczkowski Aleksander, artysta-malarz w Krakowie.
1023. Mrazek Józef, nacz. bióra przy dyr. Tow. wzaj. ub. w Krakowie.
1024. Mrowec Stanisław, c. k. radca górniczy w Wieliczce.
1025. Dr Muczkowski Józef, prawnik w Krakowie.
1026. Muczkowski Stefan, c. k. notaryusz w Krakowie.
1027. Mühln Władysław, budowniczy miejski w Stanisławowie.
1028. Mühsam Hugo, fabrykant.
1029. Dr Muliewicz Heliodor, lekarz pow. i szkół w Częstochowie.
1030. Muszkat Maksymilian, kupiec w Warszawie.
1031. Müller Henryk, urzędnik w Warszawie.
1032. Mutniański Michał, właśc. apteki w Warszawie.
1033. Hr. Mycielska Marya, obywatelka na Widawach.
1034. Hr. Mycielski Alfred, ob. w Siedmiorogowie.
1035. Hr. Mycielski Franciszek, ob. w Wiśniowej.
1036. Hr. Mycielski Maksymilian, ob. w Smogorzewie.
1037. Hr. Mycielski Stefan, ob. w Wolsztynie p. Zbąszyn.
1038. Hr. Mycielski Zygmunt, ob. w Grabiu.
1039. Myśliński Feliks, notaryusz.

N.

1040. Nathansohn Filip, bankier we Lwowie.
1041. X. Neubauer Antoni, kan. i poseł na sejm pruski w Pelplinie.
1042. Neugebauer Józef, kupiec w Rzeszowie.
1043. Neužil Franciszek, dyr. szkoły zawodowej w Zakopanem.
1044. Nieduszyński Antoni, kasyer w Tarnowie
1045. Niedziałkowski Janusz, dyr. budown. miejskiego w Krakowie.
1046. Niedzielski Julian, architekt w Wiedniu.
1047. Niedzielski Stanisław w Warszawie.
1048. Niedźwiedzki Józef, budowniczy w Krakowie.
1049. Niedźwiedzki Julian, prof. szkoły politechn. we Lwowie.
1050. Niekant Ludwik, wicedyrektor fabryki.
1051. Niemczewski Franciszek, notaryusz w Oświęcimiu.
1052. Niemirowska Józefa w Warszawie.
1053. Dr Niemirycz Julian, adwokat w Warszawie.

1054. Niemojowski Wincenty, ob. w Jedlcu.
1055. Niemyski Leon, fabrykant w Warszawie.
1056. Niesiołowski Andrzej.
1057. Nieżychowski Bolesław, ob. w Nowem.
1058. Niklaus Stanisław, sędzia w Zgorzelicach.
1059. Nitribitt Hugo, wł. apteki w Krynicy.
1060. Noel Adam, ob. w Sosolówce.
1061. Noel Tadeusz, dzierżawca dóbr w Sosolówce.
1062. Noskowski Bolesław w Krakowie.
1063. Nowacki Mikołaj, inżynier.
1064. Dr Nowak Gustaw, adwokat w Biały.
1065. Nowakowska Marya w Warszawie.
1066. Nowca Władysław.
1067. Nowicki Aleksander, starszy komisarz lasowy w Krakowie.
1068. Nowiński Bronisław, c. k. notaryusz w Leżajsku.
1069. Nowodworska Marya, wdowa po aptekarzu w Warszawie.
1070. Nowodworski Ignacy, obywatel.
1071. X. Nożewnik Marcin, prob. w Witkowie.
1072. Nuoffer Franciszek, nacz. Wydz. dr. żel.
1073. Nycz Karol, rządca szpitala w Krakowie.

O.

1074. Dr Obaliński Alfred, prof. uniw. w Krakowie.
1075. Oberfelt Dyonizy, kupiec w Poznaniu.
1076. Oberfeld Kazimierz, ob. w Borucinie.
1077. Obertyński Emil, urz. Wydz. kr. we Lwowie.
1078. Oborski Antoni, ob. w Hussowie.
1079. Oborski Wacław, ob. w Hussowie.
1080. X. Obst Andrzej, prob. w Poturzycy.
1081. Dr Ochorowicz Julian w Warszawie.
1082. Ochrymowicz Xenofont, burmistrz i poseł na sejm kr. w Drohobyczu.
1083. Dr Oczapowski Bohdan, prof. uniw. w Krakowie.
1084. Oddział węg. Tow. korp. w Wrocławiu.
1085. Odechowski Antoni w Warszawie.
1086. Odrzywolski Sławomir, architekt i prof. w. szkoły prz. w Krakowie.
1087. X. Ofierzyński Józef w Kościanie.
1088. „Ognisko“ Polskie Stowarzyszenie akad. w Wiedniu.
1089. Okołowicz Norbert, administrator dóbr w Wołkowcach.
1090. Okulus F., inżynier górniczy w Borysławiu.
1091. Oleksiński Stanisław we Lwowie.
1092. Oleksy Ferdynand, wł. hotelu w Tarnowie.
1093. Oleksy Józef w Tarnowie.
1094. Olszewski Antoni, dyrektor telefonów.
1095. Olszewski Franciszek, redaktor „Kuryera Warszawskiego“.
1096. Dr Olszewski Karol, prof. uniw. i czł. akad. um. w Krakowie.
1097. Dr Olszewski Stanisław, inż. górn. w Gorlicach.
1098. Dr Olszewski Włodzimierz, adwokat kraj. w Nowym Sączu.
1099. X. Olyński Józef, dziekan w Koźminie.
1100. Ołyński Stanisław, kupiec w Poznaniu.
1101. Omasta Andrzej, dyr. kasy zal. i obs. stacyi meteor. w Milówce.
1102. Oppenheim Adolf, kupiec.
1103. Oppenheim Roman, obywatel.
1104. Orda Stanisław w Łodzi.
1105. Orgelbrand Maurycy, przemysłowiec w Warszawie.
1106. Orpiszewski Karol w Krościenku.
1107. Ornatowski Józef, właśc. dóbr w Pasiekach Królewskich.
1108. Ossowecki Jan, inżynier w Moskwie.

1109. Dr Ossowicki Antoni, lekarz w Poznaniu.
1110. Ossowski Godfryd w Krakowie.
1111. Ossowski Władysław, ob. w Montowie.
1112. Dr Ostafiński Maryan, lekarz w Stanisławowie.
1113. X. Ostrowicz Leonard, prob. w Rogoźnie.
1114. Ostrowski Jan, urzędnik dr. żel.
1115. Otocki Bolesław, urz. dr. żel.
1116. Otto Władysław, adw. przys. w Piotrkowie.
1117. Dr Oświecimski Szczęsny, lekarz w Bochni.
1118. Owczarkiewiczówna Leonina w Krakowie.

P.

1119. Paczkowski Jan, kupiec w Poznaniu.
1120. Padlewski Szymon, ob. w Perepelnikach.
1121. Palch Romuald, właśc. apteki i poseł na sejm kr. w Jaśle.
1122. Paluch Michał, sędzia pow. w Wiśniczu.
1123. Panceram Józef, adwokat.
1124. Paprocki Teodor, księgarz w Warszawie.
1125. Paradowski Konstanty, obywatel.
1126. Parczewski Erazm, ob. w Belnie.
1127. Dr Pareński Stanisław, prof. uniw. w Krakowie.
1128. Paruszewski Sylwester, ob. w Rzęszkowie.
1129. Paszkowski Maciej w Warszawie.
1130. X. Pasztalski Kasper, prob. w Ostrowie.
1131. X. Paszyński Stanisław, prob. w Rzykach.
1132. Paucker Otton, jenerał-major w Warszawie.
1133. Pauli Edward, st. leśniczy w Lubeszce.
1134. Pawiński Adolf, prof. uniw. w Warszawie.
1135. Pawlewski Bronisław, prof. szk. politechn. we Lwowie.
1136. Pawliczek Józef, obserw. stacyi meteorol. w Nadwórnie.
1137. Pazdrowski Antoni, prof. gimn. w Krakowie.
1138. X. Dr Pechnik Aleksander, prof. gimn. w Tarnowie.
1139. Pelar J. A., właśc. księgarni w Rzeszowie.
1140. X. Dr Pelczar Józef, prof. uniw. w Krakowie.
1141. Peller Juliusz, adj. pod. w Krościenku n. D.
1142. X. Perliński Michał, mansyonaryusz w Poznaniu.
1143. Petrowicz Wincenty, ob. w Pzybówce.
1144. Petter Antoni, sekr. Rady pow. w Zbarażu.
1145. Pfeiffer Mieczysław, przemysłowiec w Warszawie.
1146. Pfeiffer Stanisław w Warszawie.
1147. Pfeiffer Władysław, wł. garbarni w Warszawie.
1148. Dr Piasecki Wenanty, wł. zakł. wodoleczn. w Zakopanem.
1149. Piątkiewicz Stanisław, dyrektor gimn. w Przemyślu.
1150. Piątkowski Mieczysław, budowniczy w Gostyniu.
1151. Piechowski Witold, urzędnik.
1152. Pieczyński Stanisław, ob. w Czepowie.
1153. Dr Piekosiński Franciszek, prof. uniw., czł. akad. um. w Krakowie.
1154. Dr Pielaszewski Andrzej, lekarz.
1155. Dr Pieniążek Odrowąż Karol, adwokat w Krakowie.
1156. Dr Pieniążek Odrowąż Przemysław, prof. uniw. w Krakowie.
1157. Pierling Aleksandra w Wilnie.
1158. Pierożyński Eugeniusz, urz. Wydz. kraj. we Lwowie.
1159. Dr Pietrzycki Ludwik, adwokat w Tarnowie.
1160. Dr Piętak Leonard, prof. uniw. we Lwowie.
1161. Pinder Reinhold, rotmistrz w Równem.
1162. Piotrowska Eugenia, ob. w Warszawie.
1163. Piotrowski Mieczysław, naucz. szkoły roln. w Dublanach.

1164. Piotrowski Stanisław w Warszawie.
1165. X. Piotrowski Walenty, prob., obs. st. met. w Mogilanach.
1166. X. Piszczygłowa Bartłomiej, prob. w Psarskiem.
1167. Pizar Władysław, c. k. komisarz pow. we Lwowie.
1168. Hr. Plater Henryka w Średniej Wsi.
1169. Platz Gustaw, dyr. Tow. franc. w Borysławiu.
1170. Pleciński Leon, ob. w Bruczkowie.
1171. Pleciński Tytus, ob. w Bugwiczu.
1172. Plewkiewicz Antoni, obywatel w Smerzynie.
1173. Pluciński Józef, ob. w Węgorzach.
1174. Pluciński Karol, urzędnik.
1175. Dr Pluciński Stanisław, rzecznik w Lesznie.
1176. Płachecki Konstanty, rejent w Łodzi.
1177. Płocki Władysław, ob. w Ropicy Polskiej.
1178. X. Pociłowski Korab Tomasz, dziekan w Łącku.
1179. Podczaski Jakób w Krakowie.
1180. Podczaski Stanisław w Krakowie.
1181. Dr Podczaski Władysław w Krakowie.
1182. Podolecki Stanisław, buchhalter kasy oszczędności w Tarnowie.
1183. Podwin Adolf, prezes sądu obw. w Jaśle.
1184. Podwin Jan, urz. Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie.
1185. Pokiński Julian, c. k. starosta w Mielcu.
1186. Polczyński Józef, adwokat przysięgły.
1187. Polikowski Mieczysław, c. k. starosta w Grybowie.
1188. Polowa Paulina w Krakowie.
1189. Półczyński Janta Adam, ob. i poseł w Wysoce.
1190. X. Półczyński Franciszek, prob. w Wyganowie.
1191. Półczyński Janta Roman, ob. w Zabieżynie.
1192. Półczyński Janta Władysław, ob. w Redgoszczy.
1193. Połomski Józef, rzecznik w Rogoźnie.
1194. Pomykalski Roman, urz. dr. żel.
1195. Ponikiewski Franciszek, ob. w Poznaniu.
1196. Ponikiewski Stanisław, ob. w Brylewie.
1197. Dr Ponikło Stanisław, doc. uniw. i lekarz pow. w Krakowie.
1198. Ponikowski Cezary, adwokat w Warszawie.
1199. Ponińska Marya, obywatelka w Krakowie.
1200. Poniński Adolf, obywatel w Kościelcu.
1201. X. Monsgr. Poniński Alfred, szambelan, prob. w Kościelcu.
1202. Hr. Poniński Edward, dziedzic na Wrześni.
1203. Hr. Poniński Edward, ob. w Czaczu.
1204. Hr. Poniński Stanisław, ob. w Dominowie.
1205. Popiel Aleksander, nacz. Wydz. dr. żel.
1206. Popiel Floryan, adj. sąd. w Skawinie.
1207. Popiel Paweł, ob. w Krakowie.
1208. Dr Popiel Juliusz, adwokat kraj. we Lwowie.
1209. Popowski Józef, delegat do Rady p. w Krakowie.
1210. Dr Posewitz Teodor, geolog. węg. w Budapeszcie.
1211. Hr. Potocka Anna, w Olszy.
1212. Hr. Potocki Antoni, obyw. w Olszy.
1213. Hr. Potocki Bolesław, ob. w Będlewie.
1214. Hr. Potocki Emil, ob. w Buczaczu.
1215. X. hr. Potulicki Adam, prałat w Ołomuńcu.
1216. Hr. Potulicki Franciszek, ob. w Glinianach.
1217. X. Poturalski Józef, prob. w Dusznie.
1218. Potworowska Helena, ob. w Kossowie.
1219. Potworowska Leokadya w Poznaniu.
1320. Potworowski Władysław.
1221. Powichrowski Włodzimierz, adw. w Warszawie.
1222. Dr Pażmowski Adam, prof. szk. roln. w Czernichowie.

1223. X. Prądzyński Juliusz, prałat w Pelplinie.
1224. Prądzyński Maciej, ob. w Smarzewie.
1225. X. Preibisz Bernard w Tarnowie.
1226. Dr Preibisz Józef, lekarz w Poznaniu.
1227. Preisendanz Franciszek Ksawery, prof. sem. żeńsk. w Krakowie.
1228. X. Praszałowicz Ludwik, prałat w Lisku.
1229. Dr Propper Albert, adwokat w Krakowie.
1230. Próchniewicz Bogdan, sędzia pow. w Oświęcimiu.
1231. Prószyński Michał, ob. w Mińsku litewskim.
1232. Prylińska Helena w Krakowie.
1233. Prysak Piotr, prof. semin. naucz. żeńsk. w Krakowie.
1234. Przybylski Franciszek, urz. dr. żel.
1235. Przybylski Władysław, urz. dr. żel.
1236. Przybylski Wilhelm, prof. sem. n. w Przemyślu.
1237. Przychocki Kazimierz, c. k. notaryusz w Wieliczce.
1238. Przychocki Stanisław, st. inż. kolei państw. w Wiedniu.
1239. Przyłęcki Apolinary, c. k. notaryusz w Jaśle.
1240. X. Puacz Kazimierz, proboszcz.
1241. Dr Pulman Adam, lekarz w Samborze.
1242. Dr Pułaski Arkadyusz Antoni w Warszawie.
1243. Hr. Pusłowska Marya, ob. w Krakowie.
1244. X. Puszet Stanisław, katecheta gimn. w Krakowie.
1245. Puzyna z Kozielska Józef, ob. w Warszawie.
1246. Kniaź Puzyna Julian, ob. i poseł na sejm kr. w Narolu.
1247. Pyszyńska Olga we Lwowie.

R.

1248. Dr Raciborski Aleksander, doc. uniw. we Lwowie.
1249. Hr. Raczyńska Róża, ob. w Zakopanem.
1250. Raczyński Aleksander w Wiedniu.
1251. Raczyński Antoni, ob. w Wrzesinach.
1252. Raczyński August, właśc. domu bankowego w Krakowie.
1253. Hr. Raczyński Edward, ob. i poseł na sejm kr. w Zakopanem.
1254. Raczyński Filip, urz. dr. żel.
1255. Dr Raczyński Tadeusz, adw. w Krakowie.
1256. Rada powiatowa w Borszczowie.
1257. Rada powiatowa w Mościskach.
1258. Rada powiatowa w Nowym Targu.
1259. Rada powiatowa w Rohatynie.
1260. Rada powiatowa w Turce.
1261. Radau Stanisław, fabrykant w Warszawie.
1262. X. Radecki Józef, dziekan w Brzyskach.
1263. Radkiewicz Wanda, żona dyr. Tow. ub. w Warszawie.
1264. Radoński Seweryn, ob. i poseł w Kociałkowej Górce.
1265. Radziejewska Wanda.
1266. Dr Radzikowski Stanisław w Krakowie.
1267. Dr Radziszewski Bronisław, prof. uniw. i człon. akad. um. we Lwowie.
1268. Rakowicz Jan, budowniczy w Poznaniu.
1269. Rakowiecki Bronisław, prawnik w Siedlcach.
1270. Dr Ralski Jan, naucz. gimn. w Tarnopolu.
1271. Ramult Konstanty, c. k. notaryusz w Bochni.
1272. Rank Edward, aptekarz w Tarnowie.
1273. Dr Rappaport Arnold, poseł na sejm kr. i czł. Rady p. w Wiedniu.
1274. Rappaport Maurycy, inżynier w Nowym Sączu.
1275. Br. Rastawiecka Leonia, ob. w Warszawie.
1276. Rayski Albin, ob. i poseł na sejm kr. w Michałowicach.
1277. Razer Juliusz, kupiec w Poznaniu.

1278. Rechner Maurycy, sekretarz magistratu w Borysławiu.
1279. Redyk Wiktor, aptekarz w Krakowie.
1280. Regiec Wincenty, naucz. szk. snyc. w Zakopanem.
1281. Dr Rehman Antoni, prof. uniw. we Lwowie.
1282. Rehman Stanisław, ob. w Krakowie.
1283. Dr Reich Samuel, adwokat w Rzeszowie.
1284. Reicher Edward, spedytor handlowy.
1285. Reicher Marta.
1286. Reicher Maurycy, chemik.
1287. Dr Rejchman Mikołaj, lekarz w Warszawie.
1288. Reichstein Julian, ob. w Poznaniu.
1289. Reinsperger Zygmunt, wł. dóbr w Czernieszowcach.
1290. X. Rejewski Teodor, emeryt w Poznaniu.
1291. Rejkowski Bolesław, urzędnik.
1292. Ressman Moryc, kupiec w Debreczynie.
1293. Rembierz Franciszek, kupiec w Warszawie.
1294. Dr Rembowski Witold, dentysta w Wrocławiu.
1295. Resch Zygmunt, naczelnik firmy Goldlust & Sp. w Krakowie.
1296. Dr Rettinger Józef, adwokat w Krakowie.
1297. Reutt Gustaw, z. naczelnego inż. Wydz. kr. we Lwowie.
1298. Hr. Rey Stanisław, ob. w Psarach.
1299. Reych Antoni w Warszawie.
1300. Richtmann Karol, adjunkt budownictwa w Stanisławowie.
1301. Rittendorf Władysław w Warszawie.
1302. Dr Robowski Henryk, lekarz w Czerniejewie.
1303. Rodakiewicz Kazimierz, prawnik w Wiedniu.
1304. Rodkiewicz Marya, żona kupca w Warszawie.
1305. Dr Rodys Władysław, lekarz w Warszawie.
1306. Rogaski Walery, burmistrz w Gorlicach.
1307. Rogoziński Kazimierz, naczelnik oddz. dr. żel.
1308. Rogoziński Kazimierz, medyk w Warszawie.
1309. Rogójski Witold, burmistrz i poseł na sejm kr. w Tarnowie.
1310. Rogoyski Zygmunt, starosta w Chrzanowie.
1311. Rolbiecki Stefan, urz. dr. żel.
1312. Romer Edmund, c. k. starosta pow. w Brzesku.
1313. Hr. Romer Eustachy, ob. w Czaplach.
1314. Dr Romer Gustaw, z. czł. Wydz. kr. i ob. w Zabełczu.
1315. Rongier Paweł, naucz. jęz. franc. w Krakowie.
1316. Roniger Maurycy, prawnik w Zbarażu.
1317. Rontaler Gustaw w Łodzi.
1318. Rosenbaum Leon, buchalter.
1319. Dr Rosenblatt Józef, prof. n. uniw. i adw. w Krakowie.
1320. Dr Rosiński Stanisław, radca zdrowia w Wronkach.
1321. Dr Rosner Antoni, prof. uniw. w Krakowie.
1322. Dr Rosner Ignacy, ausk. sądu kr. w Krakowie.
1323. Dr Rostafiński Józef, prof. uniw. i czł. akad. um. w Krakowie.
1324. X. Roszek Wojciech, kanonik w Poroninie.
1325. Rotersman Karol, starszy insp. gorzelni we Lwowie.
1326. Rozen Jan, artysta malarz w Warszawie.
1327. Rozenblat Józef, fabrykant w Łodzi.
1328. Rozenfeld Henryk, urz. dr. żel.
1329. Rozmanit Lucyan, inżynier w Warszawie.
1330. Rozmuski Czesław, prof. gimn. w Krakowie.
1331. Rozwadowski Franciszek, obywatel we Lwowie.
1332. Rozwadowski Tadeusz, inżynier Wydz. kr. we Lwowie.
1333. Rożański Stanisław, ob. i poseł na sejm pruski w Padniewie.
1334. Rożycki Erazm, nacz. Tow. kred. z. w Kielcach.
1335. Rubowski Andrzej w Łodzi.
1336. Rudnicki Kazimierz, ob. w Strzałkach.

1337. Rudolf Karol, radca sądu obw. w Tarnowie.
1338. Rudolphi Karol, c. k. notaryusz w Krakowie.
1339. Russocki Ludomir, inżynier.
1340. Dr Rybicki Alojzy, adwokat we Lwowie.
1341. Rybicki Wincenty, urz. pryw. w Krakowie.
1342. Rycerski Feliks, inżynier.
1343. Rychłowski Leon, ob. w Orpiszewku.
1344. Rychłowski Walery, ob. w Drobninie.
1345. Rychłowski Władysław.
1346. Rychter Feliks, urz. dr. żel.
1347. Rychter Ludwik, gen. ajent ubezp. w Poznaniu.
1348. Dr Rydel Lucyan, prof. uniw. w Krakowie.
1349. Dr Rydygier Ludwik, prof. uniw. w Krakowie.
1350. Rylska Józefa, ob. w Pisarowicach.
1351. Rylski Tomasz, prof. szk. roln. w Dublanach.
1352. Rymarkiewicz Kazimierz, adw. przys. w Kaliszu.
1353. Rypel Wojciech, em. prof. gimn. w Krakowie.
1354. Dr Rzeczniowski Leon, lekarz w Warszawie.
1355. Dr Rzewuski Romuald w Arcugowie.

S.

1356. Sadkowski Aleksander, inżynier.
1357. Sakowicz Konstanty, obyw. w Warszawie.
1358. Sajkiewicz Aron, ob. w Hyżej.
1359. Dr Salamon Febus w Tarnowie.
1360. Salb Marcin, litograf w Krakowie.
1361. Samborski Henryk, urz. dr. żel.
1362. Samborski Piotr, obywatel ziemski.
1363. Samulski Franciszek, kontrolor pod. w Krościenku n. D.
1364. Ks. Sapieha Adam, ob., poseł i czł. Izby Panów w Krasiczynie.
1365. Ks. Sapieha Paweł, komisarz pow. w Przemyślu.
1366. Ks. Sapieha Władysław, ob. w Oleszycach.
1367. Ks. Sapieżyna Jadwiga z Sanguszków w Krasiczynie.
1368. Sawicki Józef, gł. mechanik.
1369. Sawicki Leon, komisant handlowy.
1370. Sawicki Władysław, urz. dr. żel.
1371. Sawicki Wojciech, wicedyrektor Banku handlowego.
1372. Sąsiedzki Kazimierz, akademik w Genewie.
1373. Dr Schaff Szymon, adwokat i radca miejski we Lwowie.
1374. Scheller Aleksander, dentysta w Warszawie.
1375. Scheller Oskar, adwokat przysięgły w Warszawie.
1376. Schlesinger Wilhelm w Białej.
1377. Schmidt Kazimierz, urzędnik Banku handlowego.
1378. Schmidt Wincenty, ob. w Krzywaczce.
1379. Schmidt Władysław, księgarz we Lwowie.
1380. Schneider Adam Feliks, kupiec w Warszawie.
1381. Schoen, aptekarz w Czempiniu.
1382. Schoen Otton Bogusław, urz. dr. żel.
1383. Scholtze Adolf, przemysłowiec w Warszawie.
1384. Schoenfeld Emil, inżynier dr. żel.
1385. Schoenfeld Ryszard, naczelnik wydz. dr. żel.
1386. Dr Schubert Romuald, radca prokuratoryi skarbowej we Lwowie.
1387. Schultz Józef, radca sądu w Toruniu.
1388. Schütz Adolf, ob. w Białej Wielkiej.
1389. Schwarc Henryk, kupiec w Krakowie.
3190. Dr Schwarz Jgo. w Abbazyi.
1391. Schworm Bronisław, urzędnik Wydz. kr. w Zakopanem.

1392. Sczaniecka z Grabowskich Jadwiga, ob. w Naramowicach.
1393. Sczaniecki Michał, ob. w Nawrze.
1394. Dr Ściborowski Władysław, lekarz w Krakowie.
1395. X. Seichter Karol, wik. przy kośc. św. Marcina w Poznaniu.
1396. Senfftleben Witalis w Kijowie.
1397. Serbiński Walery, medyk w Krakowie.
1398. Serwatowski Maciej Zenon, ob., b. poseł na sejm kr. w Rajtarowicach.
1399. Seyfarth Gustaw, właśc. księgarni we Lwowie.
1400. Sękowski Stefan, ob., poseł na sejm kraj. w Wojsławiu.
1401. Sieczka Józef, gospodarz w Zakopanem.
1402. Siedlecki Aleksander w Krakowie, sekr. Rady pow. w Wieliczce.
1403. Dr Siedlecki Franciszek w Krakowie.
1404. Siedlecki Józef, art. malarz w Krakowie.
1405. Siedlecki Stanisław, dyr. gimn. w Krakowie.
1406. Siedlewski Kazimierz w Warszawie.
1407. Dr Siejanowski Władysław, lekarz.
1408. Siemieńska Marya, ob. w Brzeziu.
1409. X. Dr Siemieński Jan we Lwowie.
1410. JE. Hr. Siemieński Wilhelm, ob., czł. Izby Panów w Chorostkowie.
1411. Siemiginowski Włodzimierz, ob. i poseł na sejm kr. w Turskiem.
1412. Dr Silberfeld Feliks, adwokat w Kalwaryi.
1413. Siennicki Antoni, urz. dr. żel.
1414. Hr. Sierakowski Adam, ob. Waplewie.
1415. Sikorska Julia, obywatelka w Warszawie.
1416. Silnicki Jan, dzierżawca w Wierzchosławicach.
1417. Sittek Tomasz, obywatel.
1418. Skalski Michał, urz. dr. żel.
1419. Dr Skałkowski Tadeusz, adwokat i poseł na sejm kraj. we Lwowie.
1420. Dr Skarzyński Witold, ob. i poseł parl. w Spławiu.
1421. X. Skąpski Antoni, proboszcz w Lubaszu.
1422. Skibiński Józef, inżynier w Warszawie.
1423. Skibniewski Wacław w Wiedniu.
1424. Skirliński Jan, obyw. w Liszkach.
1425. Skiwski Jan w Warszawie.
1426. Sklepiński Karol we Lwowie.
1427. Dr Skomorowski Jan, lekarz, obs. stacyi meteorol. w Kutach.
1428. Skoraszewski Wojciech, ob. w Lutyni.
1429. Skoroszewski Władysław, obywatel w Tursku.
1430. Skorupska Katarzyna, wdowa po kupcu w Warszawie.
1431. Hr. Skórzewski Arnold, obywatel w Raszkówku.
1432. Skórzewski Hipolit, ob. w Kretkowie.
1433. Hr. Skórzewski Włodzimierz, ob. w Czerniejewie.
1434. Hr. Skórzewski Zygmunt, ordynat, czł. Izby Panów w Czerniejewie.
1435. X. Skrudziński Antoni, prob. i obs. stacyi meteorol. w Białce.
1436. Skrzydlewski Tadeusz w Maniewie.
1437. Skrzyńska Oktawia, ob. w Zagorzanach.
1438. Skrzyński Adam, ob. i poseł na sejm kr. i do Rady p. w Libuszy.
1439. Śląski Kazimierz, ob. w Orłowie.
1440. Śląski Ludwik, ob., czł. Izby Panów w Trzebcu.
1441. X. Śliwiński Teodor, prob. w Baszkowie.
1442. Dr Ślósarski Antoni w Warszawie.
1443. Ślósarski Jan, urz. dr. żel.
1444. Ślusarski Michał, przemysłowiec w Stryju.
1445. Słapa Piotr, nauczyciel ludowy w Zakopanem.
1446. Słapowa Justyna, ob. w Lusinie.
1447. Sławski Stanisław, radca sądu w Poznaniu.
1448. Słonecki Bronisław, obywatel we Lwowie.
1449. Słonecki Zenon, obyw., dyr. Tow. wz. ub. i poseł w Krakowie.
1450. Słoniński Władysław, zast. dyr. kolei państw. we Lwowie.

1451. Słotwiński Wiktor we Lwowie.
1452. Służewski Franciszek Ksawery, naucz. gimn.
1453. Smoczyński Walenty, urzędnik.
1454. Dr Smolka Stanisław, prof. uniw. i czł. akad. um. w Krakowie.
1455. Dr Smutny Karol, lekarz wojskowy we Lwowie.
1456. Śniadecki Jędrzej, obywatel w Wilnie.
1457. Śniechowski Józef w Warszawie.
1458. X. Sobierajski Jozafat, kanonik w Krakowie.
1459. Sobolewski Juliusz, prawnik w Warszawie.
1460. Sobolewski Piotr, obywatel.
1461. Sobota Karol, ob. w Podhorkaeh.
1462. Sochanik Ignacy, rządca dóbr w Zbarażu.
1463. Soczołowski Kazimierz, aptekarz.
1464. Dr Soczołowski Tadeusz, lekarz w Piotrkowie.
1455. Dr Sokalski Józef, aptekarz w Tarnowie.
1466. Hr. Sokolnicki Celestyn, obywatel w Kajewie.
1467. Sokolnicki Zenon, obywatel w Kaszewach kościelnych.
1468. Sokólski Adam, inżynier w Warszawie.
1469. Sokólski Franciszek, urz. dr. żel.
1470. Dr Sokołowski August, prof. gimn. i członek Rady p. w Krakowie.
1471. Dr Sokołowski Maryan, prof. uniw. i czł. ak. um. w Krakowie.
1472. X. Solak Wawrzyniec, prob., obs. stacyi meteorol. w Lubniu.
1473. Dr Sommer Feliks, lekarz w Warszawie.
1474. Sommer Ksawery, urz. dr. żel.
1475. Sowiński Roman, kupiec.
1476. Spalke Kazimierz, prakt. konc. nam. w Białej.
1477. Spalke Zygmunt, medyk w Krakowie.
1478. Span Franciszek Ksawery, obywatel.
1479. Speichert Franciszek Ksawery, dzierżawca dóbr ryc. w Konojadzie.
1480. Speichert Władysław, sędzia w Drezdence.
1481. Spis Józef, inspektor szk. okr. w Krakowie.
1482. X. Dr Spis Stanisław, prof. uniw. w Krakowie.
1483. X. Sprenger Wilhelm, proboszcz w Kobiernie.
1484. Spysz Antoni, urz. dr. żel.
1485. Stamirowski Antoni w Łodzi.
1486. Srzednicki Stanisław, prezes sądu okręg. w Piotrkowie.
1487. X. Dr Stablewski Floryan, arcybiskup gnieźn. i pozn. w Poznaniu.
1488. Stablewski Stanisław, ob. w Zalesiu.
1489. Stablewski Stefan, ob. w Ceradzi.
1490. Stablewski Tertulian, ob. w Ślachcimie.
1491. Stachiewicz Władysław, kupiec we Lwowie.
1492. Dr Stachiewicz Teofil, lekarz w Gerbersdorfie.
1493. Stachowska Justyna w Warszawie.
1494. Hr. Stadnicka Helena, ob. w Nawojowej.
1495. Hr. Stadnicka Edward, ob. w Nawojowej.
1496. Hr. Stadnicki Stanisław, ob. i poseł na sejm kr. w Bojowicach.
1497. Stadtmüller Karol, prof. w. szkoły przem. w Krakowie.
1498. Stamirowski Antoni, kupiec w Łodzi.
1499. Dr Stan Władysław, lekarz w Poznaniu.
1500. Dr Stańczyk Józef.
1501. X. Staniszewski Andrzej w Wilkowie Polskiem.
1502. Dr Stanko Wojciech, lekarz pow. w Tarnowie.
1503. Stanowski Ignacy, inżynier w Warszawie.
1504. Stark Antoni, złotnik w Poznaniu.
1505. Starowieyski Biberstein Stanisław, ob. i czł. Izby Panów w Bratkówce.
1506. Hr. Starzeński Edward, kom. pow. w Krakowie.
1507. Dr. Starzewski Rudolf, adwokat w Krakowie.
1508. Dr Stasiński Józef, ob. w Konarzewie.
1509. Stawiarski Waleryan, ob. w Chlebnie.

1510. X. Steffen Józef, prob. w Spławiu.
1511. Stefanowicz Józef, urz. dr. żel.
1512. Stegman Józef, obywatel.
1513. Stein Artur, urz. banku hipot. we Lwowie.
1514. Stephan Wilhelm w Krakowie.
1515. Dr Sterczyński Adam, lekarz w Dąbrowie górniczej.
1516. Sternbach Józef, spedytor w Drohobyczu.
1517. Stęszewski Franciszek, budowniczy w Poznaniu.
1518. Dr Stiasny Edward, notaryusz w Biały.
1519. Stocker Wiliam, właśc. kopalni w Gorzycach.
1520. Stojałowski Aleksander, emeryt. c. k. kapitan i dyrektor kasy oszczędności w Stryju.
1521. Stojanowski Bolesław, prof. gimn. w Tarnopolu.
1522. Stokowski Apolinary, emeryt. sekr. gal. Tow. kred. ziem. we Lwowie.
1523. Stolaski Józef, inż. w Tarnopolu.
1524. Stopczyk August, wł. apteki w Łodzi.
1525. Stopczyk Jan, fabrykant w Warszawie.
1526. Stopczyk Karol, dyrektor fabryki w Warszawie.
1527. Dr Stromenger Karol, adwokat we Lwowie.
1528. Stronczak Włodzimierz, c. k. notaryusz w Sądowej Wiszni.
1529. Stroner Władysław, akademik we Lwowie.
1530. X. Struś Albin, proboszcz.
1531. X. Stryjakowski Władysław, prob. w Łopiennie.
1532. Dr Strzelbicki Stanisław, c. k. notaryusz w Ropczycach.
1533. Strzelecki Aleksander, wł. dóbr w Kukizowie.
1534. Strzelecki Henryk, em. dyr. kr. śr. szk. gospodar. lasow. we Lwowie.
1535. X. Strzelecki Władysław w Chrzanowie.
1536. X. Studniarski Wincenty, prob. w Kicinie.
1537. Studziński Alojzy, ob. w Tarnopolu.
1538. Studziński Leon, radca nam. i c. k. starosta w Sanoku.
1539. Studziński Marceli, emer. dyr. szk. realnej w Krakowie.
1540. Studziński Wiktor.
1541. Dr Stummer Józef, lekarz w Warszawie.
1542. Dr Styczeń Wawrzyniec, adwokat w Krakowie.
1543. Suchodolski Kornel, ob. w Sosnowie.
1544. Sudra Władysław, sędzia gminny w Klaszczowie.
1545. Dr Sulerzyski Junosza Władysław, adwokat w Grybowie.
1546. Ks. Sułkowski Antoni, ordynat w Rydzynie.
1547. Surzycka Jadwiga.
1548. Surzycki Jan Alfons w Petersburgu.
1549. Dr Surzycki Józef, lekarz w Krakowie.
1550. Surzycki Tomasz, aptekarz w Warszawie.
1551. Suszycki Zenon, inżynier górniczy w Ropiance.
1552. X. Sutor August, przeor XX. Augustyanów w Krakowie.
1553. Świątkowski Józef, nacz. dep. dr. żel.
1554. Świderska Marya w Krakowie.
1555. Świdziński Ludwik, sędzia śledczy.
1556. Święcicki Julian Adolf.
1557. Święcicki Ludwik, obywatel w Warszawie.
1558. Świętorzecki Edmund, urzędnik w Warszawie.
1659. Świerz Leopold, em. prof. gimn. w Krakowie.
1560. X. Sylwester Józef, prob. we Lwowie.
1561. Sypniewska M. w Poznaniu.
1562. X. Sypniewski Zygmunt w Kołdrąbiu.
1563. Syroczyński Agaton, inżynier.
1564. Syroczyński Leon, inż. Wydz. kraj. we Lwowie.
1565. X. Szaal Maksymilian, dziekan w Czarnkowie.
1566. Szabel Leopold, radca nam. we Lwowie.
1567. Szabłowski Bronisław, urz. dr. żel.

1568. Szachulski Ludwik, obywatel.
1569. Szadbej Antoni, obywatel w Bohorodczynie.
1570. Szadkowski Józef, kupiec w Warszawie.
1571. Szaflarski Jan, inżynier w Sopronie.
1572. Szameit Emil, aptekarz w Szczawnicy.
1573. Szaniawski Edward, urz. dr. żel.
1574. Szawłowski Adam, inżynier.
1575. Szawłowski Ludwik, ob. w Przewłoce.
1576. Szczawińska Marya w Poznaniu.
1577. Szczepaniak Jan, inżynier kolei p. w Wiedniu.
1578. Szczepańska Nina Marya, ob. w Laszkach.
1579. Szczepański Alfred, redaktor w Wiedniu.
1580. Szczepański Jozafat, naczelnik stacyi kol. w Krakowie.
1581. Szczerbiński Zdzisław, kupiec w Warszawie.
1582. Szczygielski Władysław, radca stanu w Warszawie.
1583. Dr Szczygłowski Bolesław w Kościanie.
1584. Szechowicz Lew., radca sądu obw. w Przemyślu.
1585. Szeliska Marya, ob. w Komborni.
1586. Szenic Józef w Koszkwach.
1587. Hr. Szeptycki Jan, ob. i poseł na sejm kr. w Przyłbicach.
1588. Dr Szlachtowski Feliks, adwokat w Krakowie.
1589. Szmula Julian, b. major sztabu jen., poseł w Friedenwaldzie.
1590. Szonert Józef, urz. dr. żel.
1591. Szopiński Baltazar, c. k. adjunkt sąd. w Kałuszu.
1592. Szpetkowski Józef, dekorator kościołów w Poznaniu.
1593. Sztaba Marcin, c. k. inspektor podatkowy w Złoczowie.
1594. Sztromajer Michał, urzędnik.
1595. Szubert Awit, fotograf w Krakowie.
1596. Szuch Stanisław, inżynier w Babelinie.
1597. Szul Ludwik, kierownik rafineryi w Lipinkach.
1598. Dr Szulc Józef, lekarz prakt. i dentysta w Poznaniu.
1599. Szulc Karol, kupiec w Warszawie.
1600. Szulc Oswald, kupiec.
1601. Szulisławski Romuald, oficyał poczt. w Krakowie.
1602. Szułdrzyński Stanisław, ob. w Siernikach.
1603. Dr Szułdrzyński Tadeusz, ob. w Lubaszu.
1604. Dr Szułdrzyński Władysław, ob. w Siernikach.
1605. Dr Szułdrzyński Zygmunt, obywatel, prezes centr. Tow. rolniczego w Lubaszu.
1606. Szuman Kazimierz, rzecznik w Poznaniu.
1607. Dr Szuman Leon, lekarz w Toruniu.
1608. Szumańczowski Prus Ludwik, ob. w Krakowie.
1609. Szybowski Stanisław, urz. dr. żel.
1610. Dr Szwarc Emil w Krakowie.
1611. Szwede Ludwik, fabr. białoskórnik w Warszawie.
1612. Szymanowska Michalina, wdowa po prof. uniw. w Warszawie.
1613. Szymański Kazimierz, urz. dr. żel.
1614. Dr Szymański Roman, redaktor „Orędownika“ w Poznaniu.
1615. X. Szymański Władysław, prob. w Lubinie.
1616. X. Szymczykiewicz Franciszek, gwardyan w Sanoku.
1617. Szymkiewicz Stanisław, radca mag. w Krakowie.
1618. Szymonowicz Władysław, asystent przy uniw. Jag. w Krakowie.
1619. Dr Szyszyłowicz Ignacy, prof. szkoły rolniczej w Dublanach.
1620. Szyszkowski Bolesław, c. k. starszy leśniczy w Dobromilu.

T.

1621. Tabeau Ferdynand, aptekarz w Zakopanem.
1622. Hr. Taczanowski Antoni, ordynat, czł. Izby Panów w Taczanowie.
1623. X. Taczanowski Bronisław, lic. w Grodzisku.
1624. Taczanowski Floryan, ob. w Sowinie.
1625. Taczanowski Józef w Siedleminie.
1626. Taczanowski Witold, ob. w Sławoszewie.
1627. Taczanowski Władysław, ob. w Szypłowie.
1628. Tamulewicz Franciszek w Warszawie.
1629. Tański Tadeusz, ob. w Łagiewnikach.
1630. Tarnasiewicz Aleksander, chirurg.
1631. Tarnasiewicz Franciszek, emeryt. urz. dr. żel.
1632. Hr. Tarnowska Róża w Krakowie.
1633. Hr. Dr Tarnowski Stanisław, prof. uniw., prezes akad. um., poseł na sejm kr. i czł. Izby Panów w Krakowie.
1634. Hr. Tarnowski Stanisław, obywatel i poseł na sejm kr. w Śniatynce.
1635. Br. Taube Zofia w Włodzimirzówce.
1636. Terlecki Stefan, urz. kolei państw. w Tarnopolu.
1637. Dr Teichman Ludwik, prof. uniw. i czł. akad. um. w Krakowie.
1638. Teisseyré Henryk, em. inspektor kolei żel. państw. we Lwowie.
1639. Dr Tangl Edward, prof. uniw. w Czerniowcach.
1640. Temler Aleksander, wł. fabr. garbarni w Warszawie.
1641. Temler Aleksander, stud. polit. w Warszawie.
1642. Temler Jan, student w Warszawie.
1643. Temler Jan, fabrykant w Warszawie.
1644. Temler Józef, fabrykant w Warszawie.
1645. Temler Ludwik w Warszawie.
1646. Terlecki Adam, ob. w Ożańsku.
1647. X. Tesmer Jan, prob. w Kosztowie.
1648. Thiel Stefan, rzecznik w Wrześni.
1649. Dr Tiegerman Marek w Drohobyczu.
1650. Dr Till Ernest, adwokat kr. i doc. uniw. we Lwowie.
1651. Tokarski Tomasz, dyrektor gimnaz. w Sanoku.
1652. Tokarz Walery, inżynier.
1653. Tomanek Paulina w Szczawnicy.
1654. Tomaszewski Józef, inżynier górniczy w Warszawie.
1655. Dr Tomaszewski w Śmiglu.
1656. Dr Tomaszewicz Tadeusz, ob. w Studzienem.
1657. Tomczyk Ignacy, właściciel apteki.
1658. Tomicki Edward, ob. w Pleszewie.
1659. Tomkiewicz-Woyneko Stanisław w Krakowie.
1660. Tomkowicz Henryk w Krakowie.
1661. Tonner Emanuel, dyr. czeskiej akad. handl. w Pradze.
1662. Dr Tonner Wilhelm, lekarz sztabowy w Pisku.
1663. Torosiewicz Emil, ob. i poseł na sejm kr. w Michalewicach.
1664. Torosiewicz Mikołaj, ob. i poseł na sejm kr. w Putiatyńcach.
1665. Towarzystwo kasynowe w Złoczowie.
1666. Towiański Adam, ob. w Krakowie.
1667. Trelewski Władysław, radca sądu w Trzebnicy.
1668. Trembiński Wacław, kupiec.
1669. Troszel Edward, fabrykant.
1670. Trybulec Jan, c. k. notaryusz w Nowym Targu.
1671. Dr Trybulec Józef, adwokat w Bochni.
1672. Truskolaski Alfred, sekr. Rady pow. w Białej.
1673. Truskolaski Kazimierz, urz. Tow. wz. ub. w Krakowie.
1674. Dr Trzcieniecki Tadeusz, adwokat w Tarnopolu.
1775. Trzciniecki Maksymilian, nacz. Domu handlowego.

1676. Trzciński Franciszek, aptekarz.
1677. Dr Trzciński Józef, lekarz w Obornikach.
1678. Trzciński Stanisław, urz. mag. w Krakowie.
1679. Trzciński Szczęsny, obywatel w Sieniawie.
1680. Dr Trzciński Tadeusz w Popowie.
1681. Tulewicz Leon, kupiec w Kurniku.
1682. X. Trzebunia Tomasz, wikary w Kołomyi.
1683. Turkawski Marceli w Krakowie.
1684. Turkowski Andrzej, obywatel.
1685. Turno Hipolit, ob. w Objezierzu.
1686. Tuszyński Józef, starszy inż. kolei państw. we Lwowie.
1687. Tutakowski Władysław, urz. dr. żel.
1688. X. Twardowski Ignacy w Świątnikach.
1689. Dr Tworkowski Jan, lekarz w Przymsze.
1690. Tylko Józef, inż. w Drohobyczu.
1691. Tymowski Józef, urz. dr. żel.
1692. Hr. Tyszkiewicz Benedykt, obywatel w Paryżu.
1693. Hr. Tyszkiewicz Benedykt w Krakowie.
1694. Hr. Tyszkiewicz Edward w Krakowie.
1695. Hr. Tyszkiewicz Janusz w Zakopanem.
1696. Dr Hr. Tyszkiewicz Wincenty.

U.

1697. Uchacewicz Leonard, urzędnik banku ziemskiego w Kijowie.
1698. Dr Uchacz Błażej, lekarz w Makowie.
1699. Udrycki Jan, urz. sąd. w Tarnowie.
1700. Dr Ulanowski Bolesław, prof. uniw. w Krakowie.
1701. Ullrich Emil, wicedyr. kasy poż. w Makowie.
1702. Ungar Juliusz, kapitalista w Drohobyczu.
1703. Dr Uranowicz Zygmunt, prof. gimn. w Złoczowie.
1704. Urban Edward, kupiec w Krakowie.
1705. Urbańczyk Franciszek, inżynier i obs. stacyi met. w Chrzanowie.
1706. Urbańska Antonina, obywatelka w Ryżawie.
1707. Uznańska Lucya, ob. w Poroninie.
1708. Uznańska Marya w Poroninie.

V.

1709. Vivien Jan, ob. i poseł na sejm kr. w Poznance Hetmańskiej.
1710. Volter Alojzy, dyr. fabr. w Tłumaczu.
1711. Voss Konrad, dyr. fabr. gazu we Lwowie.

W.

1712. Wachtel Bernard, spedytor w Krakowie.
1713. Wagner Jan, urzędnik.
1714. Wagner Ferdynand, adw. przys. w Warszawie.
1715. Wahl Maciej, urzędnik.
1716. Wajdowski Józef, prawnik w Bóbrce.
1717. X. Walczyński Stanisław, kanonik i prob. kat. w Tarnowie.
1718. Walman Aleksander, ob. w Warszawie.
1719. Walter Leonard w Krakowie.

1720. Walżyk Józef, dyr. cukrowni w Kruszewicy.
1721. Wańkowicz Jan, urzędnik w Krakowie.
1722. JE. Warchałowski Piotr, prezydent sądu w Chersonie.
1723. X. Dr Wartenberg Szczęsny, prob. w Kamieńcu.
1724. Wasilewski Kazimierz, kupiec w Warszawie.
1725. Wasilewski Tadeusz, ob. w Sienkowie.
1726. Wasilkowski Zygmunt, ajent warsz. Tow. p. asfalt. w Krakowie.
1727. Dr Wasserzug Dawid, lekarz.
1728. Wassilko Józef, inż. kolei półn. w Wiedniu.
1729. X. Wawrowski Józef, prob. w Mixtacie.
1730. Wawrowski Wojciech.
1731. X. Wawrzyniak Piotr, patron spółek zarobkowych w Śremie.
1732. X. Dr Wądolny Czesław, katecheta sem. żeńsk. w Krakowie.
1733. Dr Waygart Walery, adwokat w Przemyślu.
1734. Dr Wągrowski Karol, lekarz pow. w Czortkowie.
1735. Dr Wąsikiewicz Henryk, adwokat w Nowym Sączu.
1736. Dr Wąsowicz Dunin Mieczysław, docent uniwer. i szkoły politechn. we Lwowie.
1737. Wegner Józef, fabrykant w Warszawie.
1738. X. Weichman Hipolit, prob. w Olszowej.
1739. Weidl Emil, adwokat w Warszawie.
1740. Dr Weigel Ferdynand, adwokat, poseł i czł. Rady p. w Krakowie.
1741. Wejda Antoni, ob. w Niecwi.
1742. X. Weiss Karol, prob. w Mikorzynie.
1743. Weissbach Adolf, dyr. las., obs. st. met. w Skolem.
1744. Weiss Julian, ceramik.
1745. Wellisch Wilhelm, prokurent domu handlowego.
1746. Werner Adolf w Warszawie.
1747. Werner Arnold, kupiec we Lwowie.
1748. Werner Bronisław, kupiec w Warszawie.
1749. Werner Jan, student w Warszawie.
1750. Werner Stanisław, urz. dr. żel.
1751. Wernerowa Helena w Warszawie.
1752. Wesseli Józef, emeryt dr. żel.
1753. Dr Węgrzynowski Władysław, lekarz pow. w Zbarażu.
1754. Węsierski Robert, radca sądu w Kościanie.
1755. Hr. Węsierski Kwilecki Zbigniew, ob. w Wróblewie.
1756. Dr Wężyk Feliks w Królewskiem.
1757. Wężyk Julian, ob. w Mroczeniu.
1758 X. Wiatr Paweł w Tarnowie.
1759. Dr Wicherkiewicz Bolesław, lekarz okulista w Poznaniu.
1760. Wichert Franciszek, urz. dr. żel.
1761. Wieczorek Franciszek, kupiec w Rogoźnie.
1762. Dr Wiediger Ksawery, adwokat w Jaśle.
1763. Dr Wierzbicki Daniel, adj. obserwatoryum astronom. w Krakowie.
1764. Wierzbicki Ludwik, z. dyrektora ruchu kol. p. w Wiedniu.
1765. Wierzbicki Stanisław w Krakowie.
1766. Wierzbicki Władysław, kupiec w Gnieźnie.
1767. Wierzbowski Artur, obywatel w Warszawie.
1768. Dr Wierzejski Antoni, prof. uniw. i członek ak. um. w Krakowie.
1769. Wiesiołowski Adolf, prezes oddz. Tow. gosp. we Lwowie.
1770. X Wilczewski Tertulian, prob. w Szamotułach.
1771. Wilden Stanisław, kupiec w Warszawie.
1772. Dr Wilkosz Ferdynand, adwokat w Krakowie.
1773. Dr Wilkosz Władysław, adwokat w Krakowie.
1774. Wilkoszewski Bronisław, fotograf w Łodzi.
1775. Wilusz Michał, adj. pod. w Krościenku n. D.
1776. Winer Markus, kupiec.
1777. X. Wirmański Dominik w Szczyrzycu.

1778. Wisłocki Włodzimierz w Łodzi.
1779. Wiśniewska Marya w Szczawnicy.
1780. Wiśniewski Feliks, rządca zakł. zdroj. w Szczawnicy.
1781. X. Wiśniewski Jan, prob. w Czaczu.
1782. Wiszniewski Konstanty, właśc. apteki w Krakowie.
1783. Wiszniewski Leonard, zarządca kopalni borysł. banku w Drohobyczu.
1784. Dr Wiszniewski Ludwik, lekarz w Krakowie.
1785. Witkiewicz Emil, kandydat not. w Brzozowie.
1786. Dr Witkowski August Wiktor, prof. uniw. i członek kor. akad. um. w Krakowie.
1787. Witkowski J. A., kupiec w Poznaniu.
1788. Witkowski Stefan, zast. dyrek. kolei państw. we Lwowie.
1789. Wittig Rudolf, ob. w Harklowej.
1790. Wizbek Maryan Aleksander w Warszawie.
1791. Wizbek Władysław, kupiec w Łodzi.
1792. Wize Bronisław, ob. w Dachowie.
1793. Władyczyński Maryan, notaryusz w Starem Mieście.
1794. Włodarski Stanisław, urz. dr. żel.
1795. Hr. Wodzicki Antoni, ob. i delegat do Rady p. w Kościelcu.
1796. Hr. Wodzicki Ludwik, poseł, czł. Izby Panów, gub. banku król. kor. w Wiedniu.
1797. Hr. Wodzicki Roman, ob. w Kościelnikach.
1798. Wodzyński Edmund, obywatel.
1799. Wojciechowski Adam, obywatel w Wojciechowicach.
1800. Wojciechowski Feliks, inżynier w Warszawie.
1801. Wojciechowski Mikołaj, prof. szk. rol. w Czernichowie.
1802. Dr Wojciechowski Tadeusz, prof. uniw. i czł. akad. um. we Lwowie.
1803. Wójcikiewicz Stanisław, wł. miodosytni w Krakowie.
1804. Wojewódzki Henryk, adw. przys. w Piotrkowie.
1805. X. Wojnar Józef, prob. w Jasieniu.
1806. Wojnarowicz Edward, ob. w Krakowie.
1807. Hr. Wolańska Anna, obywatelka w Rzepienicach.
1808. Wolff Robert, księgarz w Warszawie.
1809. Wolgner Józef, c. k. kapitan 58 pułku piechoty w Stanisławowie.
1810. Wolińska Filomena w Kijowie.
1811. Woliński Adam, rzecznik w Poznaniu.
1812. Dr Wolski Emil, lekarz w Piotrkowie.
1813. Wolski Eustachy, ob. w Harłowicach dolnych.
1814. Wolski Władysław, inżynier.
1815. X. Dr Wolszlegier Antoni w Zamartem.
1816. Wolszlegier Władysław, ob. i poseł do parl. niem. w Szenfeldzie.
1817. Dr Wołkowicki Ignacy, prakt. konc. nam. we Lwowie.
1818. Wróbel Bolesław, kupiec w Warszawie.
1819. Wróblewska Ewelina, wdowa po aptekarzu w Warszawie.
1820. Wróblewski Witold w Warszawie.
1821. X. Wróblewski Józef, prob. w Lutogniewie.
1822. Wróblewski W.
1823. Dr Wróblewski Władysław, lekarz w Warszawie.
1824. Dr Wroński Bartłomiej, lekarz pow. w Gorlicach.
1825. Wroński Karol, dyrektor kasy poż. w Makowie.
1826. Dr Wurst Adolf, lekarz pow. w Kałuszu.
1827. Wybranowski Józef, naucz. pryw. w Przecławiu.
1828. Dr Wydrychiewicz Bronisław, adj. sądu kraj. w Krakowie.
1829. Wydrychiewicz Kazimierz, kand. not. w Nowym Sączu.
1830. X. Wyrzykowski Edward, prob. w Pogorzeli.
1831. Wysocki Jan, c. k. notaryusz w Mszanie Dolnej.
1832. Wysocki Tadeusz, nacz. oddz. drogi żel.

1833. Wysocki Teofil w Polance.
1834. Wyszatycki Romuald, komisarz sądowy.
1835. Wyttek Czesław, obywatel.

Y.

1836. York Wilhelm, urzędnik.
1837. Younga Jerzy w Porzeczu.
1838. Younga Lenie Władysław, obywatel w Trzcieńcu.

Z.

1839. Zabielski Jan, ob. w Dorohowie.
1840. Zabłocki Henryk, ob. w Dąbrówce.
1841. Zacharjewicz Viggo, medyk w Wiedniu.
1842. Zadurowicz Bogdan, ob. w Wołoczkowcach.
1843. Zadurowicz Kajetan, ob. we Lwowie.
1844. Dr Zajączkowski Władysław, prof. szkoły politechn., radca szkolny i członek akad. um. we Lwowie.
1845. Zakrzewicz Mikołaj, ob. w Poznaniu.
1846. Zakrzewski Janusz, ob. w Osieku.
1847. Dr Zakrzewski Wincenty, profesor uniw. i członek akademii umiej. w Krakowie.
1848. Zakrzewski Władysław, ob. w Lesznie.
1849. Zalasiński Stanisław Kostka Rufin, ob. w Ujezdnej.
1850. Dr Zalejski Józef.
1851. Dr Zaleski Eustachy, lekarz powiatowy w Złoczowie.
1852. Zaleski Feliks, inżynier.
1853. Dr Zaleski Filip, c. k. minister, tajny radca i poseł w Wiedniu.
1854. Dr Zalewski Aleksander we Lwowie.
1855. X. Zalewski Ludwik, proboszcz.
1856. Zalewski Kazimierz, redaktor „Wieku“ w Warszawie.
1857. Zalewski Saryusz Stanisław, mecenas w Warszawie.
1858. Zalewski Władysław, prawnik w Krakowie.
1859. Załęski Paulin, ob. w Wilnie.
1860. Hr. Zamoyski Stefan, poseł i członek Izby Panów w Wysocku.
1861. Dr Zanietowski Józef w Krakowie.
1862. Dr Zapałowicz Hugo, kapitan-audytor w Krakowie.
1863. Zaremba Szczęsny, budowniczy w Tarnowie.
1864. Zaremba Władysław, urzędnik.
1865. Zarembski Teofil, urz. Tow. wzaj. ubezp. w Krakowie.
1866. Dr Zarewicz Aleksander, docent uniw. w Krakowie.
1867. Dr Zaręczny Stanisław, prof. gimn. w Wiedniu.
1868. Zatorski Władysław, urz. gosp. w Poznaniu.
1869. Zawiłowski Ludwik, radca mag. w Krakowie.
1870. Zborowski Aleksander, emer. c. k. starosta w Krakowie.
1871. JE. Zborowski Ignacy, tajny radca, prezes sądu wyż. w Krakowie.
1872. Zborowski Tadeusz, sędzia w Inowrocławiu.
1873. Zbosalski Władysław w Pleszewie.
1874. Dr Zbyszewski Wiktor, adwokat i poseł na sejm kr. w Rzeszowie.
1875. Zdański Ludwik, radca sądu wyż. w Krakowie.
1876. Dr Zduń Jan w Rabie wyższej.
1877. Dr Zduń Józef, ob. w Lutowiskach.
1878. Zełtobruchow, ob. w Warszawie.

1879. Dr Zera Teofil, lekarz.
1880. Zeyland Józef, właściciel fabryki wyrobów stolarskich i budowlanych w Poznaniu.
1881. Zeymowa Stanisława, naucz. szk. lud. w Bochni.
1882. Dr Zgorzalewicz Julian, starszy nauczyciel seminaryum żeńskiego w Krakowie.
1883. Ziegler Robert, przemysłowiec w Warszawie.
1884. Dr Zielewicz Ignacy, radca zdrowia w Poznaniu.
1885. Zieliński Franciszek, adw. w Warszawie.
1886. Zieliński Stanisław, właściciel dóbr i zastępca prezesa Rady powiat. w Worobijówce.
1887. Zielonka Jan, rządca zakładu zdrojowego w Szczawnicy.
1888. Br. Ziemięcka Augusta w Krakowie.
1889. Ziemięcki Nieczuja Teodor w Krakowie.
1890. X. Ziętkiewicz Ludwik, dziekan, poseł w Objezierzu.
1891. X. Ziętkiewicz Walenty, prob. kościoła farnego w Poznaniu.
1892. Zima Franciszek, dyr. gal. kasy oszcz. we Lwowie.
1893. Zimler Jan, kupiec w Krakowie.
1894. Ziołecki Roman, król. budowniczy w Jansborku.
1895. X. Ziołkowski Romuald, prob. w Kcyni.
1896. Zmijewski Bolesław, urz. dr. żel.
1897. Znaniecki Adam, obyw. w Górze.
1898. Znatowicz Witold w Piotrkowie.
1899. Dr Zoll Fryderyk, prof. uniw., członek akad. um., czł. Izby Panów i poseł w Krakowie.
1900. Dr Zoll Zygmunt, adwokat w Bielsku.
1901. Zubek Józef, c. k. notaryusz w Mielnicy.
1902. Dr Zuber Rudolf, doc. uniw. we Lwowie.
1903. Zyburski Seweryn, urzędnik.
1904. Zych Franciszek, prof. gimn. w Drohobyczu.

Ź.

1905. Źralski Władysław, urzędnik pocztowy w Krakowie.

Ż.

1906. Żardecki Bolesław, dyrektor Tow. Zalcizkowego i poseł na sejm kr. w Łańcucie.
1907. Żebrawski Włodzimierz, nacz. stac. kol. żel. w Szczakowie.
1908. Dr Żeleński Władysław, dyr. konserw. w Krakowie.
1909. Żeleński Władysław w Grodkowicach.
1910. Żmudziński Franciszek we Lwowie.
1911. Żóchowski Jan, dyrektor zakładu w Szczawnicy.
1912. Żółciński Józef, ob. w Dąbrowie Górniczej.
1913. Żółtowski Edmund, ob. w Myszkowie.
1914. Żółtowski Ignacy, ob. w Krakowie.
1915. Hr. Żółtowski Franciszek, ob. w Niechanowie.
1916. Hr. Żółtowski Konstanty, obywatel w Słupach.
1917. Hr. Żółtowski Marceli, ob., czł. Izby Panów w Czaczu.
1918. Hr. Żółtowski Marceli, ob. w Godurowie.
1919. Hr. Żółtowski Stanisław, ob. w Niechanowie.
1920. Hr. Żółtowski Stefan, ob. w Głuchowie.
1921. Żórawska Kazimira, żona obywatela w Szczukach.

1922. Żupański Stefan, właśc. księgarni w Poznaniu.
1923. Dr Żuliński Józef, prof. semin. naucz. żeńsk. we Lwowie.
1924. Żychliński Józef, ob. w Usarzewie.
1925. Żychliński Karol, ob. w Twardowie.
1926. Żychliński Serafin, kupiec w Poznaniu.
1927. Żywicki Klemens, adwokat i poseł na sejm kr. w Tarnopolu.

Po wydrukowaniu powyższego spisu Członków przystąpili do Towarzystwa za pośrednictwem delegata p. Stanisława Balińskiego w Warszawie:

1928. Brodowski Stefan.
1929. Kożuchowski Ignacy.
1930. Łukomski Wiktor.
1931. Przyborowski Stefan.
1932. Radoński Feliks.
1933. Sulerzyski Wacław.

Zmarli:

Z pośród członków honorowych:

Dr Spanna Horacy, adwokat, b. prezes włoskiego klubu alp. w Turynie, ur. 15/12 1834, † 6/5 1892.
Dr Wrześniowski August, prof. uniw. w Warszawie, ur. 1833, † 16/5 1892.

Z grona założycieli:

Hr. Koziebrodzki Władysław, † 13/2 1893, mając lat 55.

Z pośród członków zwyczajnych:

1. Boznańska Eugenia, żona inżyniera w Krakowie, † 1892.
2. Br Brückmann Artur, obywatel w Majniczu, † 1892, mając lat 44.
3. Chełkowski Franciszek, obywatel w Starymgrodzie, delegat Tow. Tatrz. ur. 6/4 1839, † 2/3 1893.
4. Chłapowski Edward, obywatel w Bonikowie, † 1892.
5. Dr Dargun Lotar, prof. uniw. w Krakowie, † 29/4 1893, mając lat 44.
6. Hr. Dzieduszycka Mieczysławowa Paulina, † 29/9 1892.
7. Garbaczyńska Bronisława w Krakowie.
8. Gralewski Fortunat, wł. apteki w Krakowie, † 24/4 1893, mając lat 64.
9. Hulewicz Michał, adwokat w Toruniu, † 24/3 1893, mając lat 41.
10. Jachowicz Eryk, literat w Warszawie.
11. Kamiński Jakób, inżynier w Krościenku n. D. † 1892.
12. Klosówna Marya, dyrektorka szkoły wydz. w Stanisławowie.
13. Br. Konopka Henryk, obywatel w Wrzącowicach.
14. Kopystyńska Anna w Krakowie.
15. Krzyżanowski Ludwik, radca w. sądu kraj. w Krakowie, † 7/3 1893, mając lat 58.
16. X. Kukliński Ignacy, dziekan w Głuchowie.
17. Kulczycki Włodzimierz we Lwowie,
18. Laur Karol, kupiec w Nowym Targu, † 1892.
19. Łapczyński Kazimierz, zasłużony botanik, ur. 1821. † 1892.
20. X. Maj Szczepan, proboszcz w Goniembicach, † 5/11 1892, mając lat 54.
21. Dr Moszyński Adolf, adwokat we Lwowie, † 1892.

22. X. Dr Pankowski Jan Chrysostom, dziekan w Ryszewku, delegat Tow. Tatrz., † 3/12 1892.
23. Dr Pawliński Karol w Samborze.
24. X. Pobudkiewicz Franciszek, poddziekani w Krakowie.
25. X. Promiński Juliusz, proboszcz w Wirach, † 7/3 1893, mając lat 56.
26. Rychlicki Leonard, obywatel w Noworzycach.
27. Ks. Sapieha Leon, b. poseł na sejm kr. w Bilczu, ur. 14/8 1856, † 8/2 1893.
28. Dr Schmidt Michał, II. wiceprezydent miasta Krakowa, ur. 24/9 1836, † 11/3 1893.
29. Skrzyński Ksawery, obywatel w Krościenku.
30. Szymanowski Jan, naczelnik oddz. drogi żel. w Sosnowicach.
31. Thiel Emilia w Siedlcach, † 1892, mając lat 30.
32. Treter z Lubomirza Hilary, obywatel w Laszkach królewskich, ur. 1825, † 1892.
33. Wentyl Adolf, obywatel w Krasińcu.
34. Wilczyński Kazimierz, notaryusz w Wadowicach.
35. Dr Wiśniewski w Kościanie.
36. Wróblewski Tadeusz, urz. dr. żel. w Warszawie.
37. Hr. Załuski Michał, obywatel w Iwoniczu, † 16/4 1893.
38. X. Ziętkiewicz Stanisław, prob. w Łabiszynie.
39. Żółtowski Seweryn, obywatel w Popówku.

Cześć ich pamięci!

WŁADYSŁAW HR. KOZIEBRODZKI.

†

WSPOMNIENIE

o

hr. WŁADYSŁAWIE KOZIEBRODZKIM

zmarłym Prezesie Towarzystwa Tatrzańskiego.

Wieść o śmierci hr. Wł. Koziebrodzkiego bardzo się boleśnie odbiła w całem polskiem społeczeństwie, dokąd tylko sięgała działalność tego niezmordowanego męża w każdem przedsięwzięciu. Gdzie widniało imię Koziebrodzkiego, tam można było być pewnym, że sprawa, do której on rękę dołożył, jest zacną, pewną i użyteczną. Wiele on ról uprawiał, więc gdy duch ciało jego opuścił, z tych wszystkich pól odezwał się głośny chór żalu i nadzwyczajnego uznania dla ś. p. hr. Władysława Koziebrodzkiego.

Ukazały się liczne życiorysy jego po dziennikach i różnych pismach, kreślone z każdej z osobna o Koziebrodzkim strony, tu należy mu się wspomnienie o jego działalności w Towarzystwie Tatrzańskiem, którego on był prezesem. Wprzód jednak wypada podać główne daty jego biograficzne i zaznaczyć chociaż w ogólności pola, na których jaśnieją owoce pracy i trudów ś. p. Koziebrodzkiego.

Urodził się r. 1839 w Kołodziejówce, wsi w obwodzie tarnopolskim na Czerwonej Rusi z ojca Adama a matki Matyldy

Zagórskiej; dziecinne lata spędził w Ghocimirzu. Po sprzedaniu tego dziedzicznego majątku, rodzice jego przenieśli się do Krakowa dla wychowania dzieci, których było troje: córka i dwóch synów. Tu ukończył jako uczeń celujący instytut techniczny, poczem wysłano go za granicę do kształcenia się dalszego w Collège de France i w Sorbonie w Paryżu. Po powrocie do kraju, mieszkał w Rącznej pod Krakowem, którą dzierżawili jego rodzice. Po stracie ojca i siostry sam jął się gospodarstwa, a obok tego począł pisać powieści, jak *Przerwane wesele*, *Macocha*, *Flisak*, *Ciotka Tekla*, *Właściciel dóbr* itd.

Wypadki lat 1861—62—63 wmięszały go w ogólny wir życia publicznego, wskutek czego emigrować musiał i przepędził półtrzecia roku w Szwajcaryi, gdzie oddawał się studyom nauk społecznych, chcąc się przygotować do zawodu komedyo-pisarskiego. Po powrocie do kraju, osiadł Koziebrodzki w Ludwinowie pod Krakowem i napisał szereg pełnych wdzięku i łagodnego humoru obrazków scenicznych, które znalazły u publiczności poklask a autorowi pozyskały imię utalentowanego i oryginalnego komedyopisarza.

W roku 1876 został Koziebrodzki wybrany posłem z większych posiadłości w Tarnowskim powiecie, co go wprowadziło na arenę parlamentarną, na której oddał krajowi wielkie usługi i coraz szerszy zakres działalności na tem polu obejmując (wybrano go bowiem także do Rady Państwa z okręgu Jarosławskiego gmin wiejskich w r. 1890) pełnił obowiązki poselskie z wzorową gorliwością pomimo licznych innych zajęć.

Ożeniwszy się z Emilią z Głogowskich, nabył w okolicy Jarosławia dobra Chłopice i tu spędził rok szczęścia w pożyciu z ukochaną i uwielbianą małżonką, bo z powodu jej zapadnięcia w nieuleczalną, długą chorobę, wedle porady lekarskiej musiał trzy lata życia spędzić z nią w cieplejszych krajach, skąd mu przyszło przywieść jej zwłoki do kraju. Dwie córeczki pozostały schorzałemu ojcu na osłodę smutnego życia domowego w Chłopicach, które także miał sam osierocić.

Przesiedlony do wschodniej części kraju, tu oprócz pracy na roli, kierował różnemi sprawami publicznemi. Był marszałkiem Rady powiatowej Jarosławskiej i to nie od parady. Sam wszędzie doglądał wszystkiego, czy to porządku w radach gminnych, czy w kasach zaliczkowych, czy budowy dróg, ciągle na

wózku, ciągle w drodze, aby zadanie naczelnika Rady powiatowej spełnić wzorowo.

Z biegiem wieku nie ubywało mu trudów, ale owszem przybywało, bo u nas, gdy się pokaże człowiek do pracy, to wszyscy mu się starają ze swoich bark nałożyć jak największą liczbę obowiązków. Wybrano Koziebrodzkiego prezesem Towarzystwa rolniczego Jarosławskiego, to zamianowano członkiem kuratoryi nad „Macierzą polską“ we Lwowie, chciano go mieć członkiem Wydziału krajowego, lecz tego nie przyjął, sprawiając tylko obowiązki zastępcy.

Z niezmierną pracowitością wykonał w ciągu półtora roku „Repetitorium sejmowe“ z 20 lat życia sejmu krajowego, czem sobie zjednał ogromną wdzięczność całej reprezentacyi, gdyż bez tego trudno sobie wyobrazić tejże istnienie. Każdy odtąd poseł, przeczytawszy Repetitorium Koziebrodzkiego mógł nabrać pojęcia o przebiegu wszystkich spraw krajowych, które od zaprowadzenia samorządu w Galicyi przedmiotem były rozpraw sejmowych.

Chociaż Koziebrodzki należał u nas w kraju do ludzi, bez których żadna nie obejdzie się sprawa publiczna, to jednak gdy idzie o wyraźną nazwę jego zawodu, to trzeba mu ją przyznać w komedyopisarstwie. Tu zabłysnął jego od natury uposażony talent, który Koziebrodzkiego postawił w rzędzie najznakomitszych polskich pisarzy dla sceny teatralnej. Imię jego w literaturze dramatycznej polskiej pozostanie nieśmiertelnem. Nie miejsce tu oceniać ś. p. Koziebrodzkiego ze stanowiska literackiego, lecz niepodobna wstrzymać się od wymienienia bodaj samych tytułów jego prac, znanych to pod firmą obrazków scenicznych, komedyj, to pod nazwą dramatów społecznych, po większej części jednoaktowych, są między niemi dwuaktowe i czteroaktowe sztuki. Oto dzieła jego sceniczne: *Dzisiejsi*, — *Balowe rękawiczki*, — *Miłe złego początki (vel Celina)*, — *Klaudia*, — *Pokusa*, — *Po śliskiej drodze*, — *Po ślubie*, — *Stryj przyjechał*, — *System p. Macieja*, — *W jesieni*, — *Hr. Maryan*, — *Im dalej, tem gorzej*, — *Zawierucha*, — *Czy z powołania*, — *Reprezentant domu Müller i Spółka*, — *Na stanowisku*, — *Zazdrośni*, — *U doktora*, — *Nauczycielka*, — *Zakochana para*.

Najulubieńszą dlań pracą było komedyopisarstwo i tęsknił doń wśród najważniejszych spraw publicznych, któremi się zaj-

mował, a zwłaszcza teraz po odniesionym tryumfie w konkursie warszawskim, za sztukę *Nauczycielka*. Wybierał się do Warszawy, tam go bowiem pragniono poznać osobiście, gdzie dotąd tylko z imienia był wysoko cenionym. Zamyślał się odtąd więcej poświęcić ukochanej literaturze scenicznej, gdy śmierć zawcześnie przecięła ten pracowity a szlachetny jego żywot.

W końcu pozostało mi powiedzieć o ś. p. Koziebrodzkim z tego pola, które miało zawsze dlań niezmiernie wiele uroku i gdzie także pozostały niezatarte jego działalności ślady. Kochał on nasze piękne Tatry i niejedną za młodu spędził w nich miłą chwilę. Urywek z pobytu jego w tych uroczych polskich górach, mieści się w *Kłosach* z r. 1875 pod tytułem „Polowanie na kozice w Tatrach". Różne koleje losu trzymały go zdala od Tatr, nim przecież wyrwał się do nich w r. 1890 i spędził kilka tygodni letnich w Zakopanem, umieściwszy się w zakładzie wodoleczniczym Dr Chramca.

Przypomnieli sobie członkowie Towarzystwa Tatrzańskiego o hr. Wład. Koziebrodzkim, gdy im prezesa zabrakło. Książę Sanguszko bowiem objąwszy godność marszałka Sejmu krajowego, zrzekł się przewodniczenia w Towarzystwie Tatrzańskiem, i sam nam wskazał na Koziebrodzkiego, jako na najgodniejszego naczelnika instytucyi, która sobie za zadanie wzięła opiekę nad sławnemi polskiemi górami.

Wybrany jednomyślnie prezesem Tow. Tatrzańskiego na zgromadzeniu walnem w Krakowie d. 1 lutego 1891 znalazł nowe jedno więcej pole do okazania wrodzonej sobie chęci działalności. I nietylko widać go było po skutkach w zakresie statutu Towarzystwa, bo i w Sejmie czy w Wydziale krajowym wszelkich starań dokładał, aby nie zaniedbać niczego, co do rozwoju podtatrzańskiej okolicy przyczynić się mogło. W pierwszym rzędzie budową dróg, tak w Zakopanem jak i naokoło Tatr wiodących zajmował się Koziebrodzki całą duszą. Dopilnował uchwalenia ustawy zdrojowej w Sejmie dla miejsc kąpielowych i klimatycznych w Galicyi. A że zastał na Podtatrzu teraz tak dzielnego reformatora stosunków tamtejszych, jakim jest obecny dziedzic dóbr Zakopiańskich hr. Władysław Zamoyski, to też raźniej szła mu praca koło podniesienia Zakopanego i Tatr polskich w różnym kierunku. Stanął Koziebrodzki na czele Spółki handlowej w Zakopanem, założonej przez Zamoyskiego.

Gdy się przekonał, że dworzec Towarzystwa Tatrzańskiego ów kursalon zakopiański jednoczący w sobie życie licznej rzeszy gości na lato przybywających pod Tatry jest za szczupły i nieodpowiedni do obecnych potrzeb, silnie poparł w Wydziale Tow. Tatrz. projekt dobudowy nowego pawilonu i o pożyczkę nań się wystarał w banku krajowym.

W obronie granicy nad Morskiem Okiem nie żałował trudu, czy to w Sejmie, czy w Radzie państwa, by nam się krzywda nie stała od wrogiego żywiołu na tych tu górskich kresach naszej ojczyzny.

Jako prezes Tow. Tatrzańskiego był on zwolennikiem postępu w niem na każdem polu; na wszystkie ważniejsze posiedzenia wydziału przybywał z daleka do Krakowa, zdawał sprawę z czynności na siebie przyjętych dla dobra ulubionych Tatr i romantycznej u ich stóp siedziby, Zakopanego.

Nadzwyczaj miły w obejściu, zręczny w prowadzeniu obrad, zdrowo zapatrujący się na każdą rzecz, pełen inicyatywy w pokonaniu przeszkód stał się idealnym prezesem Tow. Tatrzańskiego, dlatego można sobie wyobrazić przerażenie tych członków zarządu, którzy razem z nim snuli dalszy rozwój Towarzystwa, gdy rozeszła się wieść w początku lutego o groźnej chorobie Koziebrodzkiego, nie rokującej już nadziei wyzdrowienia.

Śmierć go nam zabrała d. 13 lutego 1893 r. w Chłopicach, jakby na placu boju, gdy się jeszcze wybierał na zgromadzenie walne do Krakowa, gdy cieszył się, że w lecie ujrzy upragniony gościniec, stopami Tatr prowadzony do granicy węgierskiej w Roztoce a w Zakopanem zobaczy nowe ulice, wytknięte roku przeszłego.

Pragnął zbudowania przez Tow. Tatrzańskie porządnego i obszernego schroniska nad Czarnym Stawem Gąsienicowym i obmyślał już nań fundusze, byle naprzód iść, byle nie stać, bo zastój w każdem Towarzystwie uważał za jego upadek.

Tytuł rodowy nieprzeszkadzał Koziebrodzkiemu w łączeniu się z każdym człowiekiem, pracującym dla dobra publicznego bez względu do jakiego tenże obozu politycznego należał, zapatrywał się na świat trzeźwo, z wielką rozwagą, jakto widać z treści jego utworów scenicznych, a przecież nie dał się nigdy sprowadzić z drogi postępu, na którą wstąpiwszy za młodu, nie zboczył nigdy do końca 55 roku swego życia.

Tak szczerze przez ogół żałowanym, mało kto umiera, jak ś. p. Władysław Koziebrodzki. Przez śmierć jego powstało dużo luk na różnych stanowiskach w społeczeństwie naszem do zapełnienia.

Piękna pamięć po nim pozostała, niech mu ona będzie pośmiertną nagrodą za zacne życie, wypełnione gorliwą pracą dla ojczyzny, której był Koziebrodzki dzielnym i wzorowym synem.

Walery Eljasz.

†

Ś. P. KAZIMIERZ ŁAPCZYŃSKI.

KILKA SŁÓW WSPOMNIENIA.

Skreślił

Dr A. Zaleski.

W dniu 14 grudnia ubiegłego roku nauka przyrodoznawstwa polskiego poniosła nieodżałowaną stratę. W dniu tym bowiem umarł Kazimierz Łapczyński, dzielny znawca roślinności krajowej, skrzętny i wytrwały pracownik na tej niwie, bystry spostrzegacz na polu fizyografii i weteran pomiędzy naszymi botanikami. Zakończył żywot cicho, prawie że niespodziewanie, zaledwie po paru dniach słabości.

Kazimierz Łapczyński urodził się na Litwie, lecz cały swój wiek dziecinny spędził w Lubelskiem w rodzicielskim domu, gdzie pierwsze pobierał nauki. Następnie uczęszczał do szkoły OO. Pijarów w Opolu, poczem przeniósł się do Szczebrzerzyna do wydziałowego seminaryum Zamoyskich na technikę, którą ukończył w 1840 roku. Złożywszy ostateczny egzamin inżynierski w Warszawie, otrzymał posadę w Dyrekcyi komunikacyi lądowej i wodnej, na której kilka lat pozostawał.

Zbliżający się rok 1846 nie pozwolił ś. p. Kazimierzowi pozostawać bezczynnie — wynikiem tego było zesłanie go wraz z wielu innymi na Kaukaz za góry, nad morze Kaspijskie, na

służbę do pułku w charakterze prostego żołnierza. Dowódca pułku wyczytawszy z papierów kim jest ś. p. Łapczyński, przywołał go do siebie, przyjął uprzejmie i zasięgnął porady względem budującej się nowej twierdzy. Oceniwszy odrazu jego zdolności inżynierskie, pułkownik uwolnił go zupełnie od służby obozowej, a natomiast powierzył mu dozór i prowadzenie robót całej twierdzy, oddając pod jego rozporządzenia w tym kierunku zarówno swoich żołnierzy jak i oficerów. W kilka lat potem przeniósł się ś. p. Kazimierz do Tyflisu, głównego miasta kraju zakaukazkiego i tu wyjednał sobie pozwolenie na złożenie oficerskiego egzaminu, który go wprowadził do grona inżynierów wojskowych. Nie długo jednak pozostawał na tem stanowisku, stęskniony za krajem i osłabiony na zdrowiu powrócił w 1857 r. do Warszawy, gdzie w jedenaście lat później dostał miejsce przy kolei żelaznej warszawsko-brzeskiej, które jednak już w 1881 r. opuścił, otrzymawszy nędzną emeryturę w ilości 300 rubli rocznie.

Przed rokiem 1846 i podczas całej swej bytności na Kaukazie K. Łapczyński nie zajmował się roślinami, — były one dla niego zupełnie obce, jak sam często powiadał. Dopiero po powroce do kraju, już po roku 1863 poświęcił się im całą duszą, przedewszystkiem dzięki obcowaniu z zoologiem A. Wałeckim i botanikiem ś. p. F. Berdau; wtedy to zaczął czynić liczne wycieczki, zgromadzał zbiory i skupywał odpowiednie książki, wydając na nie częstokroć grosz, nieraz za skąpy na najpierwsze potrzeby do życia.

Działalność naukowa Łapczyńskiego w kierunku roślinniczym rozpoczyna się właściwie w r. 1880, a głównie w 1881, t. j. od czasu opuszczenia służby na kolei Brzeskiej. Przed rokiem 1880 nie napisał żadnej pracy, mającej jakikolwiek związek z florą naszego kraju, ogłosił tylko tłómaczenie staro-gruzińskiego poematu, pod nazwą „Skóra Tygrysia“ (*Bibl. Warsz.* 1863, t. IV.) i wyjątki z podróży po Kaukazie p. t. „Z Tyflisu pod Ararat“ (*Tygodnik Ill.* 1866 i 1867).

W roku 1880 Łapczyński ogłosił pierwsze swoje roślinnicze prace niewielkich rozmiarów: „Wiadomość o niektórych roślinach jawnokwiatowych, nadesłanych z Lubelskiego“ i „Kilka szczegółów o roślinności jawnokwiatowej niziny Ciechocińskiej“, obie wydrukowane w czasopiśmie *Przyroda* i *Przemysł*. W pierwszej

z tych rozpraw zostały podane stanowiska kilkunastu bardzo rzadkich roślin i dwóch zupełnie nowych dla Królestwa Polskiego, w drugiej zaś oprócz kilku bardzo rzadkich aż trzy gatunki nowe dla przestrzeni tego ostatniego, z których jeden nawet spodziewanym nie był.

Od r. 1881 zaczęto wydawać w Warszawie *Pamiętnik*, poświęcony przyrodoznawstwu ziem polskich i ś. p. Łapczyński odtąd wszystkie swoje prace zaczął zamieszczać w tem wydawnictwie i przyłożył się tem nie mało do podtrzymania jego istnienia. W dwunastu tomach *Pamiętnika* wydrukowano aż dwadzieścia mniejszych i większych rozpraw tego autora; w każdej z nich znajdujemy nietylko sumienne i ścisłe opracowanie danych miejscowości pod względem roślinoznawczym, ale także i uwzględnienie stosunków ziemio- i wodo-znawczych odnośnej okolicy w czem ś. p. Łapczyński posiadał wielką biegłość i dar spostrzegawczy, z którego to powodu prace jego mogą służyć w przyszłości jako cenne źródło do geograficznego opisania kraju. Prace ogłoszone w *Pamiętniku* są następujące:

1) „O Łukowskiem płaskowzgórzu i nieco o jego roślinności jawnokwiatowej (*Pam. Fiz.*, t. I., r. 1881). Opis geograficzny i wyliczenie wielu rzadkich roślin.

2) „Wiadomość o trzech roślinach z rodziny złożonych, znalezionych w Lubelskiem“ (*Pam. Fiz.*, t. I., r. 1881). Jestto opisanie trzech nowych gatunków roślin dla Królestwa Polskiego.

3) „Dodatek do powyższego opisu“ (*Pam. Fiz.*, t. III., r. 1883).

4) „O roślinności jawnokwiatowej okolic Warszawy (*Pam.*, *Fiz.*, t. II., r. 1882). Jestto cenne zestawienie wszelkich wiadomości o rzadszych roślinach okolic Warszawy z tem, co autor sam tu zauważył; wyłuszczenie wszystkiego co mogło zaginąć lub zaginęło w ostatnich czasach i co później nowego spostrzeżonem zostało.

5) „Babka górska“ (*Plantago montana* Link.). — *Pam. Fiz.* t. II., 1882. — Opisanie tej rośliny, poraz pierwszy znalezionej w Tatrach przez K. Ł.

6) „Ze Strzemieszyc do Solca“. (*Pam. Fiz.*, t. II., 1882). Krótki przegląd ciekawych roślin, spotykanych w Strzemieszy-

cach, w Dolinie Prądnika i w okolicach Solca. Podano tu kilka bardzo rzadkich roślin.

7) „Zaciągi pionowe niektórych roślin w części Tatr najbliższej Zakopanego“ *(Pam. Fiz.*, t. III., 1883). Jestto praca sumienna i ważne znaczenie mająca. Podano w niej górne i dolne granice rozsiedlenia się mnóstwa gatunków roślin.

8) „Wycieczka na Litwę i nad Bałtyk“ *(Pam.*, t. IV, 1884). Obszerne opisy ziemioznawcze i spisy roślin, między niemi wielu rzadkich z Sołomorzecza pod Mińskiem, z Rudni Pilańskiej, z Wysokiego Dworu i z Połągi. Oprócz tego przegląd porównawczy zbadania pod względem roślinniczym wszystkich powiatów Królestwa Polskiego, objaśniony stósowną mapką.

9) Trzy Notaty: „Wycieczka na Podole“ „Rośliny nadkubańskie“ i „Słów kilka o Bialskiej puszczy“. *(Pam.*, t. V., 1885). Wyliczenie wielu gatunków roślin, przeważnie z Podola.

10) „Półwysep Birsztański“ *(Pam.*, t. VI., 1886).

11) „Wspólne gatunki roślin jawnokwiatowych nasze i nadbajkalskie“ *(Pam.*, t. VI., 1886). Przybliżone porównanie bogactwa roślinnego Królestwa Polskiego i krainy nadbajkalskiej na podstawie zielnika Łagowskiego.

12) „Stosunek flory Królestwa Polskiego do roślinności kwiatowej całej powierzchni ziemi“ *(Pam. Fiz.*, t. VII., 1887). Praca mozolna i niewdzięczna, niepotrzebnie podjęta przez ś. p. K. Ł.

13) „Roślinność Sandomierza i gór Pieprzowych“ *(Pam.*, t. VII., 1887). Spis z jakiej setki roślin, a pomiędzy temi kilkunastu bardzo rzadkich.

14) „Roślinność kilku miejscowości krajowych“ *(Pam.*, t. VIII., 1888). Wyliczenie mnóstwa roślin z okolicy Wysokiego Dworu na Litwie, niewielkiej ilości z Kobylan, z Brwinowa i z nad Przemszy Czarnej w Królestwie.

15) „Rośliny z okolic Białej Cerkwi“ *(Pam.*, t. IX., 1889). Spis kilkuset gatunków, w znacznej części rzadkich roślin.

16) „Zasiągi czterech rodzin dennokwiatowych w Królestwie Polskiem i w krajach sąsiednich“ *(Pam.*, t. IX., 1889).

17) „Zasiągi roślin Krzyżowych w Królestwie Polskiem“. *(Pam.*, t. X., 1890).

18) „Zasiągi roślin rezedowatych, czystkowatych, fijałko-

watych, krzyżownicowatych i części goździkowatych w Królestwie Polskiem i w krajach sąsiednich" (*Pam.*, t. XI., 1891).

W tych trzech pracach autor podjął sobie za zadanie zakreślenie granic rozprzestrzenienia roślin w ziemiach polskich, rozpoczynając od dennokwiatowych według układu De Candoll'a i trzymając się ściśle w tym względzie dzieła *Genera Plantarum* Benthama i Hookera. Prace w tym kierunku miałyby doniosłe znaczenie, lecz wykończyć je należycie mógłby tylko człowiek młodszy, nie obcy wszelkim postępom na polu roślinoznawstwa Europy, a przytem rozporządzający dostatecznem piśmiennictwem i bogatemi zielnikami, pochodzącemi z rozmaitych krajów, — Łapczyński zaś tego wszystkiego nie miał, literaturę posiadał bardzo szczupłą, nawet polską nie wszystką rozporządzał, a przytem należy powiedzieć, że praca w tym rodzaju była i jest za wczesną. Jeszcze samo Królestwo Polskie (i Galicya w części) pozostawia wiele do zbadania, pomimo bowiem znacznej ilości prac zamieszczonych w *Pamiętniku Fiz.* od 1880 r., nie wiele uczyniono dla poznania flory ojczystej, przedewszystkiem z powodu pobieżnego najczęściej poszukiwania i niedostatecznej znajomości przedmiotu, a cóż tu dopiero powiedzieć o Litwie, Białorusi, Wołyniu, Podolu i Ukrainie! Nic też więc dziwnego, że „Zasiągi roślin" ś. p. Łapczyńskiego posiadają wiele niedokładności i że były już przestarzałe w dniu swego ukazania się na światło dzienne.

19) „Dokończenie zasiągów roślin dennokwiatowych w Królestwie Polskiem i w krajach sąsiednich" (*Pam. Fiz.*, t. XII., r. 1892 w druku).

20) „Z powiatu Trockiego do Szczawnicy, z mapą gór Szczawnickich. (*Pam. Fiz.*, t. XII., r. 1892 — w druku). Ta ostatnia praca w kierunku ściśle topograficznym jest nader sumiennie i starannie wykończoną.

Każdy oceni z tych 22 prac ś. p. Łapczyńskiego, napisanych w ciągu lat dwunastu, że autor ich bynajmniej nie próżnował. Pracował on z głębokiem zamiłowaniem przedmiotu i z iście młodzieńczym zapałem. Żył tylko dla roślin, dla nich nie jadł i nie spał, ażeby je zbierać, czynił męczące na swój wiek wycieczki i te odbywał zawsze własnym kosztem. Zwiedził wiele okolic Królestwa Polskiego, Litwy i Podola po większej części pieszo, narażając się na wszelkie niewygody, a chodził

wytrzymale, nie wymagając wielu różnych wygód, do jakich przywykł nie jeden z młodszych przyrodników.

Rozprawy jego drukowane co prawda nie wszystkie mają równie doniosłe znaczenie, lecz trzeba tu uwzględnić wiek — nie pozwalający się tak łatwo naginać na wszystkie strony, położenie i okoliczności w jakich się ś. p. Kazimierz znajdował, następnie życie samo w sobie, żadnej niemal styczności z innymi poważniejszej wiedzy botanikami, brak zdrowia, — słowem mnóstwo przeszkód stojących na zawadzie ściślejszej pracy naukowej. Należy wyznać bezstronnie, że Łapczyński zrobił bardzo wiele nietylko dla znajomości flory i fizyografii ziem polskich, czem spłacił sowicie ciążący na sobie dług względem ojczyzny, lecz także i tem, że czy to pośrednio, czy bezpośrednio rozbudził zamiłowanie do roślin w niejednym z młodszego pokolenia i niejednego do ich zbierania i poznawania zachęcił. Pomiędzy innymi pozyskał dla sprawy roślinnictwa krajowego kilka kobiet, które zabrały się gorliwie do rzeczy, oznaczając same zebrane przez siebie rośliny i przesyłając je do ostatecznego sprawdzenia swojemu nauczycielowi.

Łapczyński cieszył się niemało, gdy mógł pogadać z kim o roślinach, — lubownika roślin stawał się odrazu przyjacielem, dzielił się z nim wszelkiemi swojemi wiadomościami i sam tych wiadomości chciwie słuchał, trzymając swego gościa nieraz póżno w noc i pokazując mu coraz nowsze i ciekawsze swoje zdobycze. Z wyjątkiem ludzi zajmujących się botaniką udzielał się mało komu, szczególniej w ostatnich latach, a głównym powodem tego było częściowe utracenie słuchu.

Ś. p. Kazimierz Łapczyński był wysokiego wzrostu, szczupły, nosił krótki, siwy, przystrzyżony zarost, charakteru był łagodnego i wielce prawego, uczucia posiadał wzniosłe, w sobie był pewny i pełen godności, na nic się nigdy nie skarżył choć nieraz miał pewno ku temu powody, i nigdy na nikogo nic złego nie mówił!

Starzec ten po lat pięćdziesiątce, biorący się do botaniki, nauki dawniej zupełnie sobie obcej, rozmiłowany w niej całą duszą i prześcigający wielu młodszych, jest zjawiskiem w naszem społeczeństwie i to tem jaśniejszem i wspanialszem, że w trudnych warunkach wyniklem. Swoim zacnym i niewzruszonym charakterem, w dzisiejszych czasach tak rzadkim, Łap-

czyński przypomina owych dawnych Polaków, których miecz przy boku i wola były równie twarde.

Nietylko więc z powodu zasług położonych dla nauki o własnej ziemi, ale i przez wzgląd na cnoty powyższe, autor „Zasiągów roślin polskich“ powinien żyć długo w sercu i pamięci każdego szczerego Polaka.

Oddział Czarnohorski w Kołomyi.

A) Sprawozdanie z czynności zarządu Oddziału czarnohorskiego w Kołomyi za czas od 25 marca 1892 r. do 15 marca 1893 r.

I. Liczba członków wynosiła 121; przybyło bowiem kilkunastu nowych członków, ale też i ubyło. Nowych członków pozyskał Oddział dzięki zabiegom pp. prezesa Siwickiego, Dr Placyda Dziwińskiego, Fr. Mathiasa i E. Turczyńskiego.

II. Zarząd odbył w tym czasie 4 posiedzenia.

III. Uiszczanie wkładek przez członków odbywało się regularnie. Zarząd starał się o powiększenie tych szczupłych funduszów i uzyskał wskutek wniesionych próśb od Świetnego Wydziału Towarzystwa tatrzańskiego subwencyi 200 złr. i od Wysokiego Sejmu 100 złr.

IV. Budowa dworku czarnohorskiego w Żabiu została w tym czasie ukończoną; zaopatrzono go w najpotrzebniejsze sprzęty, naczynia i koce na łóżka, wprawdzie w niewystarczającej jeszcze ilości, ale zarząd będzie się starał w przyszłości takowe uzupełniać. Ukończeniem budowy zajmował się gorliwie i chętnie Wny Mathias, zaopatrzeniem zaś w inwentarz sekretarz i podskarbi Oddziału.

V. Zarząd urządził uroczyste otwarcie dworku czarnohorskiego w Żabiu 28 lipca 1892 r. w obecności marszałka powiatu kosowskiego Stanisława Przybyłowskiego, profesora Dr Placyda Dziwińskiego ze Lwowa, c. k. kapitana Henryka Hofbauera, znanego turysty i znawcy gór naszych i kilkunastu in-

nych gości z rodzinami. Po odprawieniu mszy św. w cerkwi miejscowej przez X. Martiniego, emeryt. katechetę gimnazyalnego z Kołomyi i XX. proboszcza ruskiego Korzyńskiego i syna tegoż dokonano poświęcenia dworku przy wystrzałach z moździerzów i w obecności licznie zgromadzonego ludu żabioskiego, przy której sposobności także piękne przedmowy mieli do ludu w języku ruskim obaj X. Korzyńscy, w polskim zaś Dr Placyd Dziwiński, prezes K. Siwicki i X. Martini. — Poczem nastąpiło przyjęcie gości zebranych śniadaniem skromnem i obiadem na dwadzieścia kilka nakryć, przy którym toasty z przedmowami wnoszono na cześć Najj. Pana, cesarza Franciszka Józefa I., pomyślność Towarzystwa tatrzańskiego, za zdrowie prezesa K. Siwickiego, marszałka powiatowego Przybyłowskiego, który się wielce zasłużył polepszeniem dróg miejscowych, p. Mathiasa, który się gorliwie zajmował budową dworku, sekretarza E. Turczyńskiego, duchowieństwa obu obrządków, kapitana Hofbauera i pań obecnych. Po południu młodzież urządziła kilkugodzinne tańce przy muzyce sprowadzonej z kossowskiej saliny. Nierównie liczniej mieli przybyć goście tak z Kołomyi jak i z okolicy Żabiego na tę piękną uroczystość, gdyby nie była przeszkodziła słota z ogromną ulewą i wezbraniem rzek i potoków tak, iż z trudnością tylko i niebezpieczeństwem nawet obecni goście się stawili.

VI. Zarząd usadowił we dworku restauratora Perkatiuka, który ma turystom dostarczyć wiktu po cenie przez Zarząd zatwierdzonej i takowych obsłużyć.

VII. Zarząd zaasekurował przed ogniem dworek w krakowskiem Towarzystwie wzaj. ubezp. do sumy 3.600 złr.

VIII. Zarząd wniósł podanie do c. k. Starostwa w Kosowie o uzyskanie wolnych lat podatku.

IX. Zarząd uzyskał od Wydziału Towarzystwa tatrzańskiego przyłączenie powiatu nadwórniańskiego do Oddziału czarnohorskiego, tak, iż obecnie całe pasmo czarnohorskie wraz z górami mikuliczyńskiemi stoi pod opieką kołomyjskiego Oddziału.

X. Zarząd starał się o zdjęcie fotografii okolic Czarnohorskich w celu reprodukcyi na premia roczne, co może przyjdzie do skutku w przyszłym roku.

XI. Na wniosek Zarządu osobiście przez przewodniczącego

p. K. Siwickiego przedstawiony, przyznał Wydział Tatrzański sumę pieniężną przez były Oddział Stanisławowski w tamtejszej Kasie Oszczędności złożoną Oddziałowi czarnohorskiemu w myśl tegoż b. Oddziału stanisławowskiego, który tę sumę przeznaczył był li tylko na opiekę gór miejscowych t. j. Czarnohory i okolicy. Sumę tę jednak może otrzymać Oddział dopiero po przeprowadzeniu sądowej amortyzacyi książeczki Kasy Oszczędności, która zaginęła, a której otrzymanie z niecierpliwością Oddział czarnohorski oczekuje, aby zdołał spłacić resztę kosztów budowy dworku w Żabiu, tudzież mógł utrzymać w należytym stanie schroniska b. Oddziału Stanisławowskiego pod Zaroślakiem i na Zawojeli, oraz i wybudować konieczne schronisko na Maryszewskiej, co już dawniej były Oddział Stanisławowski w porozumieniu z Kołomyjskim był uchwalił.

XII. Zarząd wniósł ponownie podanie do Wysokiego Sejmu o założenie w Żabiu szkoły lub przynajmniej warsztatu dla przemysłu drzewnego.

Konstanty Siwicki, prezes. — *Emeryk Turczyński,* sekretarz.

B) Wyciąg z protokółu XVI. ogólnego Zgromadzenia, odbytego w sali Rady powiatowej w Kołomyi d. 15 marca 1893. Początek o godz. 6³/₄. Członków obecnych 23.

I. Przewodniczący Oddziału Konstanty Siwicki zagaja posiedzenie dłuższą przedmową i poświęca kilka słów pamięci i uznania zasług zmarłego prezesa Towarzystwa tatrzańskiego ś. p. hr. Władysława Koziebrodzkiego. Zgromadzenie oddaje przez powstanie cześć temuż.

II. Sekretarz odczytuje protokół z poprzedniego XV. ogólnego Zgromadzenia, tudzież sprawozdanie ze stanu i czynności Zarządu za rok ubiegły, co Zgromadzenie pzyjmuje bez zarzutu do wiadomości.

III. Podskarbi przedkłada sprawozdanie ze stanu kasy, za który otrzymuje Zarząd absolutoryum.

IV. W miejsce członka Zarządu p. Lekczyńskiego, który

się przeniósł do Lwowa, wybrano przez aklamacyę X. Mikołaja Martiniego, emeryt. katechetę gimnaz.

V. Imieniem Zarządu stawia sekretarz E. Turczyński z powodu przyłączenia powiatu Nadwórniańskiego do Oddziału Kołomyjskiego wniosek zmiany kilku punktów statutu Kołomyjskiego Oddziału czarnohorskiego. Przeprowadzono dłuższą dyskusyę, w której brali udział członkowie pp. Skupniewicz, Bańkowski, Piasecki, Salo, M. Jaworski, Piaskiewicz i Rosner. Uchwalone zmiany mają być przedłożone Wydziałowi tatrzańskiemu, a przez tenże następnie do potwierdzenia Walnemu Zgromadzeniu w Krakowie.

VI. Członek Dr Piaskiewicz wnosi, aby Zarząd opracował plan systematyczny robót mających się wykonać w górach, mianowicie co do polepszenia dróg i ścieżek i budowy schronisk, również p. Kwiatkowski specyalnie co do przestrzeni między Worochtą a Żabiem.

Zgromadzenie przyjmuje wniosek p. Piaskiewicza. Co do wniosku p. Kwiatkowskiego wyjaśniają pp. przewodniczący i sekretarz, że utworzenie drogi między Worochtą a Żabiem jest w projekcie władz powiatowych, a osobne schronisko na tej przestrzeni jest zbyteczne; dla turystów zaś powracających z Czarnohory na Żabie do Worochty potrzebne jest bardzo na tej przestrzeni schronisko, dla osiągnięcia którego Zarząd już rozpoczął przedwstępne kroki, mianowicie sekretarz oglądał osobiście teren na połoninie Maryszewskiej i badał stosunki prawne, co do własności gruntu owego; zachodzące jednak trudności prawne stały na przeszkodzie załatwienia już obecnie tej sprawy; Zarząd jednak ma nadzieję, że w przyszłym roku zdoła tę sprawę do skutku doprowadzić. Potrzebę schroniska tego już poprzód b. Oddział Stanisławowski uznawał za konieczną. Wskutek tego wyjaśnienia cofnął p. Kwiatkowski swój wniosek.

VII. P. Dr Rosner wnosi uznanie skutecznej działalności członków Zarządu, p. Dr M. Jaworski i p. Dr Piaskiewicz czynią poprawkę do tego wniosku, aby odszczególnić zasługi położone przez p. przewodniczącego K. Siwickiego i sekretarza Em. Turczyńskiego przez zawieszenie tychże portretów w sali dworku czarnohorskiego w Żabiu. Ponieważ obaj odznaczeni członkowie Zarządu ze względów materyalnych wymawiają się od tego może przesadzonego uczczenia ich skromnych zasług, stawia p. starosta

Bańkowski dodatkową poprawkę do wniosku, aby dla oszczędności użyć na owe portrety zwiększonych fotografij, mających się oprawić w ramy stylu huculskiego.

Zgromadzenie przyjmuje jednomyślnie powyższe wnioski i poleca p. Dr Rosnerowi przeprowadzenie tychże, co tenże chętnie przyrzeka.

VIII. Przyjęto do wiadomości nowych członków: pp. Bogdańskiego Aleksandra, Salę Ludwika, Burzyńskiego Józefa i Skoczka Bronisława.

O godzinie 9 skończono posiedzenie.

Konstanty Siwicki,
prezes.

Emeryk Turczyński,
sekretarz.

ODDZIAŁ KOŁOMYJSKI.

Skład Oddziału.

Zarząd.

Przewodniczący: Konstanty Siwicki. — Zast. przew.: Józef Skupniewicz. — Sekr.: Emeryk Turczyński. — Podskarbi: Karol Głuchowski. — Członkowie Zarządu: Seweryn Bańkowski. — Józef Dziędzielewicz. — Dr Mikołaj Fedorowicz. — Dr Michał Jaworski. — Władysław Kawecki. — Waleryan Kryciński. — X. Mikołaj Martini. — Dr Władysław Piaskiewicz. — Edmund hr. Starzeński. — Dr Gabryel Sysak.

Komisya wykonawcza w Żabiu.

Franciszek Mathias. — Stanisław Przybyłowski. — Władysław Sidorowicz.

Komisya dla podniesienia chowu koni huculskich.

Stanisław hr. Dzieduszycki. — Roman kniaź Puzyna.

Delegaci Zarządu.

W Czerniowcach: Dr Bronisław Majerski. — W Kozłowie: X. Piotr Rylski. — W Kossowie: Oskar Als i Dr Apolinary Tarnawski. — We Lwowie: Leopold Wajgiel i Dr Placyd Dziwiński. — W Horodence: X. Kosiński.

Członkowie honorowi.

Henryk hrabia Skarbek we Lwowie.

Członkowie dożywotni.

Karolina hr. Dzieduszycka w Gwoździcu. — Stanisław hr. Dzieduszycki w Gwoździcu. — Fundacya hr. Fryd. Skarbka we Lwowie.

Członkowie zwyczajni.

1. Abgarowicz Józef, właściciel dóbr w Łuce.
2. Accord Józef, kupiec w Kołomyi.
3. Als Oskar, c. k. leśniczy w Kossowie.
4. Antoniewicz Bołoz Dominik, właściciel dóbr w Zadubrowcach.
5. Aywas Mikołaj, właśc. dóbr w Wyżnicy.
6. Bańkowski Seweryn, c. k. starosta w Kołomyi.
7. Bensdorf Józef, wł. realności w Jaworniku ad Żabie.
8. Berko Antoni, architekt w Kamionkach Wielkich.
9. Dr Białkowski Władysław, lekarz powiat. w Tarnowie.
10. Blauth Jan, inżynier Wydziału kraj. we Lwowie.
11. Bogdański Aleksander, inżynier w Złoczowie.
12. Bubella Konstanty, wł. kopalń naft. w Kołomyi.
13. Burzyński Józef, zast. profesora gimn. w Kołomyi.
14. Cieński Józef, właśc. dóbr w Demeczu.
15. Czajkowski Maryan, właśc. ziemski w Piadykach.
16. Czepielowski Emil, c. k. komisarz pow. w Kossowie.
17. Czuczawa Adolf, właśc. dóbr w Wierzbowcach.
18. Dembitzer Zacharyasz, c. k. profesor gimn. w Kołomyi.
19. Dobrucki Wiktor, c. k. komisarz Inspekcyi lasowej w Stanisławowie.
20. Dobrzański Sas Stefan, zarz. lasów w Wielkich Oczach.
21. Dziędzielewicz Józef, c. k. adjunkt sądowy w Kołomyi.
22. Dr Dziwiński Placyd, c. k. prof. politechniki we Lwowie.
23. Dr Fedorowicz Mikołaj, właśc. kopalń naft. w Kołomyi.
24. Feuer Jan, zarz. dóbr spółki drzewnej w Uścierykach.
25. Fuchs Leo de Braunthal, c. k. inżynier w Suczawie.
26. Gawłowski Zygmunt, sekretarz Rady pow. w Kossowie.
27. Dr Głaczyński Władysław, lekarz i prezes kasyna w Kołomyi.
28. Głuchowski Karol, wł. realności i artysta-malarz w Kołomyi.
29. Gross Seweryn, właśc. dóbr w Słobódce leśnej.
30. Hirsch Piotr, lustrator lasów we Lwowie.
31. Jankowski Józef, właśc. dóbr w Krakowie.
32. Jasienicki Iwan, c. k. zarządca dóbr kamer. w Hryniawie.
33. Jasiński Mieczysław, sekretarz Rady powiat. w Kołomyi.
34. Dr Jaworski Michał, sekretarz Rady miejsk. w Kołomyi.
35. Jaworski Bazyli, c. k. rewident Dyr. skarbu we Lwowie.
36. Dr Jaworski Bolesław, lekarz w Kołomyi.
37. Kawecki Władysław, c. k. radca sądowy emeryt. i adwokat kraj.
38. Kinda Antoni, dzierżawca browaru w Nadwórnie.
39. Kleski Jan, właśc. dóbr w Wierbiążu.
40. Kolbuszewski Władysław, c. k. nadkomisarz Dyrek. skarb. w Kołomyi.
41. Korosteński Władysław, emer. zarządca dóbr kamer. w Kołomyi.
42. Kosiba Jakób, c. k. zarządca lasów w Jabłonowie.
43. Kosiński Ignacy, właśc. dóbr w Zamulińcach.
44. X. Kosiński A. I., proboszcz w Horodence.
45. Kryciński Waleryan, c. k. profesor gimn. w Kołomyi.
46. Krzysztofowicz Eugeniusz, właśc. dóbr w Załuczu.
47. Krzysztofowicz Józef, właśc. dóbr w Mądzielówce.
48. Dr Krzysztofowicz Mikołaj, właśc. dóbr w Załuczu.
49. Krzysztofowiczowa Emilia, właśc. dóbr w Karapczyjowie.
50. Krzysztofowiczowa Wiktorya, właśc. dóbr w Korniczu.
51. Dr Kubisztal Stanisław, c. k. profesor gimn. w Kołomyi.
52. Kunz Antoni, właśc. dóbr w Pruchniskach.
53. Kunz Franciszek, właśc. dóbr w Strupkowie.
54. Kwiatkowski Stanisław, c. k. komisarz pow. w Kołomyi.
55. Dr Łazarski Mieczysław, c. k. profesor politechn. we Lwowie.
56. Lekczyński Jan, c. k. adjunkt sądowy w Kołomyi.

57. Lenczowski Izydor, c. k. zarządca poczt i telegrafów w Tarnopolu.
58. Dr Lic Feliks, lekarz w Zabłotowie.
59. Łobodziński Agenor, zarządca dóbr w Psarach.
60. Łuszpiński Włodzimierz, c. k. notaryusz w Kossowie.
61. Dr Majerski Bronisław, lekarz w Czerniowcach.
62. Malinowski Stanisław, dzierż. dóbr w Uhrynowie.
63. Manisali Ifrim, właśc. kopalń naft. w Słobodzie Rung.
64. Mathias Franciszek, zarządca dóbr Spółki drzewnej w Jasienowie Górnym.
65. Maubach Otto, dyrektor Spółki drzewn. w Wiedniu.
66. X. Mielechowicz Justyn, proboszcz o. ł. w Milatynie Nowym.
67. Małaczyński Maryan, zarządca kamer. w Jaworniku.
68. Mandyrosiewicz Bohdan, redaktor w Kołomyi.
69. X. Martini Mikołaj, emer. katech. gimn. w Kołomyi.
70. Morawska Helena we Lwowie.
71. Dr Morawski S., lekarz w Tłustem.
72. Moysa de Rosochacki Stefan, właśc. dóbr w Rudnikach.
73. Dr Natanson Antoni, lekarz w Warszawie.
74. Natanson Józef w Warszawie.
75. Dr Niementowski Tadeusz, notaryusz w Kocmaniu.
76. Dr Pawlicki Teodor, lekarz okręg. w Żabiu.
77. Piasecki Modest, c. k. prezydent sądu obwod. w Kołomyi.
78. Dr Piaskiewicz Władysław, lekarz w Kołomyi.
79. Dr Piątkiewicz Kazimierz, lekarz w Czerniowcach.
80. Polański Kornel, c. k. profesor gimn. w Kołomyi.
81. Przybyłowski Stanisław, właściciel dóbr i marszałek powiat. w Krzyworówni.
82. Przyłuski Stanisław, c. k. zast. prokuratora we Lwowie.
83. Puzyna kniaź Roman, właśc. dóbr i marszałek pow. w Gwoździcu.
84. Romanowicz Kajetan, właśc. sklepu w Czerniowcach.
85. Romanowicz Stefan, właśc. sklepu w Kołomyi.
86. Dr Rosner Maksymilian, c. k. lekarz powiat. w Kołomyi.
87. Rothert Władysław, c. ros. docent botan. w Uniwersytecie w Kazaniu.
88. Rottenberg Wilhelm, c. k. starosta w Radowcach.
89. Rudkowski Józef, c. k. notaryusz w Wyżnicy.
90. Rychter Józef c. k. profesor politechniki we Lwowie.
91. X. Rylski Piotr, proboszcz i prałat w Kozłowie.
92. Sabat Hipolit, c. k. starosta w Kossowie.
93. Salo Ludwik, c. k. profesor gimn. w Kołomyi.
94. Schayer Wilhelm, c. k. nadinżynier w Stryju.
95. Sedlaczek Wiktor, właśc. sklepu w Kołomyi.
96. Sichower Adolf, naczelnik sądu w Zabłotowie.
97. Sidorowicz Antoni, właśc. apteki i artysta-muzyk w Kołomyi.
98. Dr Simonowicz Jakób, J. Ek. prezydent c. k. sądu wyższ. we Lwowie.
99. Siwicki Konstanty, właśc. dóbr w Ceniawie.
100. Skoczek Bronisław, zast. prof. Semin. naucz. w Stanisławowie.
101. Dr Skowroński Zygmunt, adwokat kraj. we Lwowie.
102. Skupniewicz Józef, c. k. dyrektor gimn. w Kołomyi.
103. X. Smagowicz Jan, proboszcz w Kutach.
104. Hr. Starzeński Edmund, właściciel dóbr, założyciel Muzeum pokuckiego w Kołomyi.
105. Steusing Janusz, c. k. profesor Semin. naucz. w Stanisławowie.
106. Świątkowski Antoni, c. k. inspektor gorzelniany we Lwowie.
107. Szczepanowski Stanisław, właśc. kopalń i fabryk naft. w Peczeniżynie.
108. Dr Sysak Gabryel, lekarz w Kołomyi.
109. X. Szeligiewicz Józef, wikary i katecheta o. ł. w Kołomyi.
110. Dr Szumlański Juliusz, c. k. starosta w Rawie Ruskiej.
111. Dr Tarnawski Apolinary, lekarz powiat. w Kossowie.

112. Dr Tchórznicki Aleksander, c. k. wicepr. wyższ. sądu kraj. we Lwowie.
113. Turczyński Emeryk, c. k. profesor gimn. w Kołomyi.
114. Dr Turczyński Juliusz, c. k. dyrektor Seminar. nauczyciel. i literat w Stanisławowie.
115. Tustanowski Władysław, właśc. dóbr w Knihyniczu.
116. Dr Wielowiejski Henryk, właśc. dóbr i poseł sejm. w Olejowej.
117. Dr Wilkowski Emil, adwokat kraj. w Kossowie.
118. Winiarz Henryk, przedsiębiorca kopalń naft. w Schodnicy.
119. Dr Wołoszczak Eustachy, c. k. profesor szk. politechn. we Lwowie.
120. Zagórski Włodzimierz, właśc. dóbr w Dżurowie.
121. Dr Żłobikowski Tadeusz, lekarz w Warszawie.
122. Zarewicz Adam, naczelnik ajencyi asekurac. w Zabłotowie.
123. Cielecki-Zaremba Artur, właściciel dóbr w Porchowej.

Zmarli: Czermiński Ludwik w Żabiu. — Baranowski Emil w Przemyślanach. — X. Łabaj Franciszek. — Michałowski Stanisław w Kołomyi.

O stosunkach ciepłoty stawów tatrzańskich

według pomiarów czynionych podczas pory letniej r. 1892 w rożnych głębokościach

przez

Leopolda Świerza.

W 10 tomie „Pamiętnika Tow. Tatrzańskiego“ podawszy na str. 122 „pomiary ciepłoty stawów tatrzańskich w różnych warstwach głębokości“ z r. 1883 i 1884 wyraziłem zdanie, że „dokładność pomiarów zależy od dokładności instrumentów“. Ówczesne wyniki spostrzeżeń dokonanych zapomocą termometru max. i min. Kappellera są nieco odmienne[1]) zwłaszcza w głębszych warstwach stawów od zeszłorocznych które czyniłem zapomocą termometru systemu Negretti-Zambra.

Poniżej umieszczone cyfry wskazują, że w czasie kiedy ciepłota najwyższych warstw stawów głębokich jest największą — a więc z końcem Sierpnia i na początku Września — ciepłota stawów w głębokości 10 mniej więcej metrów jest taką samą co i na powierzchni; w głębokości 10—15 metrów następuje znaczne obniżenie ciepłoty, ale niejednostajne; różnica między ciepłotą stawu w głębości 20 m. a 30 m. wynosi 0·4 do 0·6° C. t. j. w przecięciu na 1 metr 0·05° C.; żadnej prawie różnicy

[1]) Por. artykuł Dr Rehmana w Słowniku geograficznym Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich pod napisem *Tatry* (t. XII, str. 244).

w ciepłocie na dnie stawu a wyższemi warstwami nie dostrzegłem r. z. w Wielkim Stawie w głębokości 50—78 m.
„ Czarnym „ „ „ 35—47 „
„ Rybim „ „ „ 30—49·5 „
„ Przednim „ „ „ 20—30 „

W największej głębokości stawów, a mianowicie w mule, gdzie się napotyka warstwy gnijących organizmów — przeważnie z przyczyny wywiązującego się ciepła przy tym procesie - ciepłota jest nieco wyższą, niżeli w warstwach bezpośrednio wyższych. Okoliczność tę stwierdzili w innych stawach znani badacze Dr Simony i Dr Richter.

Rybi Staw (Morskie Oko).

Powierzchnia 30 hekt., wzniesienie Stawu nad poziom morza 1384 m., wzniesienie schroniska Staszica nad obserwatoryum krakowskie 1174 m. (wzniesienie obserw. krak. nad poziom morza 220·3 m.), wzniesienie schroniska nad poziom morza 1394·3 m.; największa głębokość stawu 49·5 m. (Dz.).

Głębokość w metr.	28/6 1892 ciepłota pow. 14·6° C. o god. 1 pop.	29/6 1892	8/8 1892 c. p. 10·8° C. o 7 rano	14/9 1892 c. p. 18·8° C. o 3 pop.	15/9 1892 c. p. 16·1° C. o 2 pop.	16/9 1892 c. p. 11° C. o 6 rano
0	9·1° C.	10.5	10·0	11·4	12·4	11·1
9	—	—	8·4	—	—	—
10	6.6	—	8·2	11·4	—	—
11	—	—	6·5	—	9·8	—
12	—	—	—	—	8·4	—
13	—	—	—	—	7·7	—
14	—	—	—	—	6·7	—
15	5·5	—	5·7	6·0	—	—
17	—	—	5·2	—	5·6	—
20	—	4·6	4·6	—	—	—
22	—	—	—	—	4·4	—
25	—	—	4·1	—	—	—
26	—	—	—	—	4·2	—
29	—	—	—	—	4·0	—
30	—	—	4·0	—	—	—
35	—	—	3.9	—	—	—
40	—	—	3·9	4·0 w mule	—	—
44	4·0	—	—	—	4·0	—
48·5	—	—	4·0	—	—	—

Wielki Staw w dolinie Pięciu Stawów Polskich.
Powierzchnia 33 hekt., wzniesienie nad poziom morza 1676 m., największa głębokość 78 m. (Dz.)

Głębok. w metr.	7/8 1892 c. p. 9^0 C. o 6^{45} rano	19/8 1892 c. p. 18^0 C. o 3 pop.	20/8 1892 c. p. 16^0 C. o 9^{15} rano	4/9 1892 c. p. $9{\cdot}8^0$ C. o 7 rano	13/9 1892 c. p. 16^0 C. o 12^{40} poł.	21/9 1892 c. p. 11^0 C. o 6 wiecz.	22/9 1892 c. p. $10{\cdot}2^0$ o $6^1/_2$ rano
0	9·0	13.6	12·3	11·4	11·4	11·3	10·8
10	9·0	—	—	—	10·7	—	10·7
15	7·25	—	—	—	—	—	—
17	—	—	—	—	—	7·1	—
20	5·0	—	—	—	—	—	—
23	—	—	—	—	—	5·3	—
25	—	—	—	—	4·9	—	—
30	4·5	—	—	—	—	—	—
40	4·4	—	—	—	—	—	—
45	—	—	—	—	4·3	—	—
48	—	—	—	—	—	4·3	—
50	4·2	—	—	—	—	—	—
60	4·2	—	—	—	—	—	—
65	—	—	—	—	4·2	—	—
77	—	—	—	—	—	4·2	—
78	—	—	—	—	—	4·24	—

Czarny Staw Zakopiański w dolinie Suchej Wody.
Powierzchnia 16·9 hektar., wzniesienie nad poziom morza 1626 m., największa głębokość 47 m. (Dz.).

Głębok. m metr.	28/7 1892 c. p. 11^0 C. o 12^{15} poł.	29/7 1892	10/8 1892 c. p $16{\cdot}5^0$ C. o 2^{25} pop.	18/8 1892 c. p. $19{\cdot}0^0$ C. o 12^{30} poł.	5/9 1892 c. p. $10{\cdot}8^0$ C. o 7 rano	12/9 1892 c. p. $12{\cdot}0^0$ C. o 3^{25} pop.	21/9 1892 c. p. 8^0 C. o 7^{30} rano
0	8·8	8·3	9·6 przy up.	12·6	10·4 o 8 r. 11·2 o 12 p.	9·9	10.0
5	—	—	—	—	10·2	—	—
8	—	—	—	—	10·0	—	—
10	7·4	—	—	7·6	9·8	9·6	10·0
11	—	—	—	—	—	9·5	—
12	—	—	—	—	9·7	9·3	—
13	—	—	—	—	9·2	8·0	—
14	—	—	—	—	—	6·7	—
15	5·6	—	—	5·3	—	6·2	—
16	—	—	—	—	5·8	—	—
17	—	—	—	—	—	5·7	—
18	—	—	—	—	5·2	—	—
20	4·8	—	—	4 8	—	—	—
22	—	—	—	—	4·8	—	—
25	4·5	—	—	4·4	—	—	—
30	—	—	—	4·4	—	—	—
33	—	—	—	—	4·3	—	—
35	—	—	—	4·2	—	—	—
40	—	—	—	4·2	—	—	—
45	—	—	—	4·2	—	—	—
47	—	—	—	4·25 w mule	4·2	—	4·2

Przedni Staw w dolinie Pięciu Stawów Polskich.

Powierzchnia 7 hekt., wzniesienie nad poziom morza 1694 m., największa głębokość 30 m. (Dz.).

Czarny Staw w dolinie Pięciu Stawów Polskich.

Powierzchnia 10·77 hektar., wzniesienie nad poz. morza 1737 m., największa głębokość 37 m. (Dz.).

Głębok. w metr.	19/8 1892 c. p. 16° C. o 9^{15} rano	23/9 1892 c. p. 14° C. o 12^{15} poł.	20/8 1892 c. p. 17° C. o 10^{15} przedp.	23/9 1892 c. p. 12·2° C. o 4 popoł.	24/9 1892 c. p. 10·8° C. o 9 rano
0	13·4	10·5	13·5	11·2	10·8
8	—	10·3	—	—	—
9	—	8·4	—	—	—
10	—	6·7	—	—	10·8
11	—	5·7	—	—	—
12	—	5·4	—	—	—
15	—	4·6	—	—	7·0
20	—	4·4	—	—	5·3
25	—	4·3	—	—	4·5
28	—	4·42 w mule	—	—	—

Zielony Staw czyli **Suczy** w dolinie Suchej Wody.

Powierzchnia 3·451 hektar., wzniesienie nad poziom morza 1675·6 m.

Długi Staw czyli **Kuklaty** w dolinie Suchej Wody.

Powierzchnia 1·528 hektar., wzniesienie nad poziom morza 1790·4 m.

Głębok. w metr.	20/9 1892 c. p. 13·2° C. o 10^{45} rano	28/9 1892 c. p. 9·6° C. o 5 pop.	Głębok. w metr.	20/9 1892 c. p. 10·3° C. o 4^{45} pop.	28/9 1892 c. p. 14·0° C. o 12 poł.
0	11·0	9·8	0	10·1	9·6
6	10·0	—	6	—	—
7	—	—	7	—	8·6
12	—	5·7	—	—	—
14·5	—	5·4	—	—	—

W Krakowie d. 12 Czerwca 1893 r.

TATRY BIELSKIE.

Opisał

Dr Stanisław Eljasz Radzikowski.

Jeżeli ktoś, choć na krótko, zawita do Zakopanego, utkwią mu przedewszystkiem w pamięci dwie nazwy szczytów tatrzańskich: Giewont i Murań. Oba stosunkowo do innych wierzchołków nie bardzo wysokie, a jednak cieszą tymi względami u ogółu gości zjeżdżających pod Tatry. Pierwszy szczyt zawdzięcza wyjątkowe odszczególnienie temu, że góruje nad Zakopanem. Ten nas jednak teraz nie obchodzi. Drugi zwraca uwagę, bo wznosi się odosobniony od łańcucha górskiego na samym krańcu wschodnim, lśni zdala białemi skałami, a o zachodzie słońca bije czerwoną łuną. Myliłby się jednak widz patrzący z Zakopanego, gdyby sądził, że ma przed sobą jeden szczyt, bo jest ich tam cały szereg ustawionych za sobą, a Murań to tylko straż przednia, poza którym wyrasta o wiele wyższy następny Nowy Wierch, wspaniała Hawrań [1]) i jeszcze kilka innych. W tem to pasmie rozciągają się sławne jaskinie Bielskie, tak chętnie zwiedzane również przez polskich podróżników.

T a t r y B i e l s k i e (tak się zowie rzeczone pasmo) położone na kraju łańcucha tatrzańskiego, bogate w paszniste łąki

[1]) Dlaczego używam nazwy Hawrań w rodzaju żeńskim, wyjaśniam w dalszej części opisu.

najwcześniej z pośród innych części Tatr zwabiły ku sobie żądnego człowieka, który tam zapędził swe trzody. Osady u stóp Tatr Bielskich są bardzo stare (najdawniejsze sięgają XI. wieku), a już najpierwsze opisy Tatr obejmują to pasmo. Zwiedzają je i opisują najbliżsi sąsiedzi, mieszkańcy miast spiskich Białej i Kieżmarku, osadnicy niemieccy. Jednych nęci tam żądza dotarcia do skarbów wśród skał ukrytych, drogich kruszców, o których głoszą bajeczne wieści; innych prowadzi znów ciekawość podróżnicza, jaka obudza się coraz bardziej w miarę zbliżania się ku naszym czasom. Od początku tego stólecia zaczynają się pojawiać uczeni botanicy w Tatrach Bielskich, zwabieni bujną roślinnością tej okolicy. Począwszy od sławnego botanika szwedzkiego Wahlenberga, wielu badaczy zwiedza i opisuje to pasmo górskie, które można powiedzieć, że stało się ulubionem miejscem roślino-znawców. Mimo tej baczności, jaką kierowano na Tatry Bielskie, nie są takowe wcale dotychczas należycie poznane, przeciwnie bardzo zaniedbane pod względem geograficznym. Wprawdzie da się to również powiedzieć o innych częściach Tatr, tak, że wydanie mapy tatrzańskiej przez Towarzystwo Tatrzańskie napotkało na ogromne przeszkody, bo po prostu na brak pewnej podstawy do opatrzenia mapy nazwami, ale w każdym razie przedewszystkiem Tatry Bielskie chromają w tym względzie.

Przyczyny stanu takowego szukać należy w okoliczności, że opisy pierwsze Tatr Bielskich pochodzą od cudzoziemców, to jest osadników niemieckich z miast spiskich, nieświadomych języka polskiego, którzy albo z nieumiejętności przekręcali lub nawet z rozmysłu starali się przeinaczyć nazwy miejscowe szczytów, dolin, potoków. Na podstawie takich opisów zwiedzali później botanicy to pasmo, również po większej części cudzoziemcy, a ci chętniej brali gotowe nazwy z wydawnictw poprzedników, aniżeli wyszukiwać dopiero właściwe z ust ludu. Wobec tego łatwo pojąć, że mylne nazwy, czasem niedorzecznie poprzekręcane widnieją w opisach Tatr Bielskich, odznaczających się strasznym zamętem. Na jeden szczyt kilka nazw to po polsku, to po niemiecku, słowacku, węgiersku, niezgodność podań, określeń, nieznajomość położenia wyrodziły ten stan, że piszący i czytający musiał gubić się w domysłach, nie mogąc dojść do końca.

Polscy pisarze czując, że nie mogą łatać nazwami niemie-

ckiemi własnych opisów, nie wiedzieli co począć. Toteż pisał Dr A. Rehman w swej pracy o porostach: „Nie małej przykrości doznaję z tego powodu, że nazwy niektórych gór spiskich (Stiernberg, Nesselblösse, Feigsblösse, Rote Lehm) podaję po niemiecku tak, jak bywają przez tamtejszych kolonistów saskiego pochodzenia nazywane, ale odnalezienie nazw polskich dla tych miejscowości (istnieją z pewnością) stało się dla mnie z powodu braku czasu niemożebnem" [1]).

W tem samem położeniu był ś. p. Dr Chałubiński, wydając dzieło: *Enumeratio muscorum frondosorum Tatrensium 1886*. Po zasięgnięciu rady Walerego Eljasza pomieścił niektóre nazwy z pasma Tatr Bielskich, co do których nie znano odpowiednich polskich, w tłomaczeniu polskiem. Miały te nazwy wystarczyć do czasu, aż się powiedzie komu zebrać właściwe nazwy ludowe w Tatrach Bielskich. Trzeba bowiem wiedzieć, że zasięgnięcie nazw w Tatrach nie jest wcale łatwem zadaniem nawet dla wytrawnego badacza w tym kierunku, a cóż dopiero w okolicy zamieszkałej przez ludność różnojęzyczną jak w Tatrach Bielskich.

Wszelkie okoliczności dopomagają jeszcze do zatraty nazw słowiańskich, a zapanowania niemieckich. I tak mapy wojskowego zakładu geograficznego pomieściły skwapliwie nazwy niemieckie, choćby nawet przez osadników niemieckich nieużywane, a wymyślone przez gorliwych opiekunów Tatr ze Spiża [2]). Mapa wojskowa staje się wyrocznią nietylko dla cudzoziemców, ale i dla naszych pisarzy i podróżnych. Dalej całe Tatry Bielskie należą do zakresu działania węgierskiego Towarzystwa karpackiego, które również popiera nazwy niemieckie. Biedny góral polski, jeżeli się spotka z podróżnym w Tatrach Bielskich, to wcale częściej z Niemcem niż Polakiem, a czy z konieczności jako przewodnik, czy też ulegając wpływowi wyższego odeń

[1]) „Systematyczny przegląd porostów, znalezionych dotąd w Galicyi zachodniej" przez Dra Antoniego Rehmana, (*Sprawozdanie komisyi fizyograf. Akad. Umiej.* XIII. 1879).

[2]) Samem słyszał narzekania górali z okolic Tatr Bielskich na autora pewnego przewodnika niemieckiego po Tatrach, co tak ponazywał w niemieckiem tłomaczeniu różne miejsca, że oni właściciele lub sąsiedzi tych obszarów w żaden sposób nie mogą się porozumieć z podróżnymi, używającymi tych podręczników.

„pana", przejmie nazwy obce i takowe podaje innym podróżnikom. Toteż dotrzeć do nazw właściwych jest bardzo trudno, trzeba je niejako zdobywać.

Zwiedzenie dokładne Tatr Bielskich, zbadanie pod względem nazw, rozświetlenie wielu sprzeczności w opisach różnych pisarzy, dawno było mojem pragnieniem, odkąd postanowiłem zająć się imiennictwem Tatr całych i rozmotać tę zawiłą część ogólnego tatroznawstwa, a na początek zabrać się do najwięcej potrzebującej pomocy okolicy Tatr Bielskich.

Szczegółowe przeszukanie całej odnośnej literatury, oraz zniesienie się listowne z miejscowymi znawcami gór na Spiżu (jak pastor Weber w Spiskiej Białej) — także wycieczki przygodne wśród miesięcy letnich w tę okolicę poprzedziły zbadanie Tatr Bielskich na miejscu, które mi się powiodło uskutecznić w roku zeszłym 1892 z pomocą zasiłku z funduszu naukowego Towarzystwa Tatrzańskiego.

Obrawszy sobie siedzibę we wsi Żarze u stóp Tatr Bielskich zwiedziłem całe pasmo razem z miejscowymi przewodnikami szczegółowo, schodziłem wszystkie doliny i zdjąłem kilkanaście widoków, panoram odręcznie i fotograficznie. Sprawa miennictwa bowiem wiąże się ściśle z samą budową powierzchni czyli naziomem (terrain), to też tylko przez szczegółowe zwiedzenie pasma można dojść do należytego zrozumienia imion własnych poszczególnych części górskich.

Do opisu dodaję mapę Tatr Bielskich, albowiem dopóki nazwa pewna nie jest wpisana we właściwem miejscu, nie posiada wartości dla fizyografa, może się przydać językoznawcy. Mapa uzupełnia nieraz opis, który mimo całej ścisłości może być niejasny.

Wśród opisu poszczególnych części Tatr Bielskich wtrąciłem ustępy odnoszące się ściśle do nazw samych. Nazwa przezemnie sprawdzona lub zdobyta, widnieje na czele, poczem następują imiona własne, użyte przez innych pisarzy, oznaczonych znakami skróconymi. O ile możności starałem się wytłomaczyć powstanie i znaczenie nazw, oraz sprostować błędy i niedokładności w opisach Tatr Bielskich.

Wykaz źródeł do zbioru nazw.

Przy każdej nazwie dodałem zbiór nazw, użytych przez innych pisarzy, oznaczonych skróconymi znakami. Oprócz nazw polskich i słowackich pomieściłem tam nazwy niemieckie i madziarskie. Te ostatnie właściwie nie istnieją, są to tylko dosłownie tłomaczone nazwy niemieckie, a używane jedynie w książkach madziarskich.

aks. **Akt kapituły spiskiej z r. 1329**, opisujący granice posiadłości miasta Białej Spiskiej, zamieszczony w dziele: Fejér, Codex dipl. Hung. Budae 1829—32, a także w pracy E. Janoty: Zapiski o zaludnieniu dolin Dunajca i Popradu na Śpiżu. W Krakowie, 1864.

Ambros. **Ambros P.**
— Die Standorte einiger seltener Pflanzenarten in der hohen Tatra. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1875).

Asb. **Asbóth Jan.**
— Topographisch-mineralogische Beschreibung des Felsenkessels, in welchem der grüne See auf den Karpathen eingeschlossen ist.... (Beyträge zur Topographie des Königreichs Ungern. Herausgeg. von Samuel Bredetzky, I. Bändchen, Wien 1805).

Berd. **Berdau Feliks.**
— Wycieczka botaniczna w Tatry (Bibl. Warsz. 1855, III.).
— Spis roślin właściwych Tatrom (Przewodnik Dra E. Janoty) 1860.
— Flora Tatr, Pienin i Beskidu zachodniego. Warszawa 1890.

B. **Buchholz Jerzy** (młodszy).
— Delineatio et Nomenclatura montium Carpaticorum, qualiter sese Lomniczae in Comitatu Scepusiensi conspiciendi sistunt, ibidem ann. 1717 signata (Ungrisches Magazin. Pressburg 1783).

Chał. **Chałubiński Tytus Dr.**
— Sześć dni w Tatrach (Pam. Tow. Tatrz. 1879).
— Enumeratio muscorum frondosorum Tatrensium. Warszawa 1886.

ERS. **Eljasz Radzikowski Stanisław.**
— Pogląd na Tatry. W Krakowie 1891.

E. **Eljasz Walery.**
— Illustrowany przewodnik do Tatr, Pienin i Szczawnic. Poznań 1870.
— Wycieczka do Zielonego Stawu Kiezmarskiego (Pam. Tow. Tatrz. 1880).
— Nowy illustrowany przewodnik do Tatr i Pienin. 1881. (II. wyd.).
— Illustrowany przewodnik do Tatr i Pienin. wyd. III. 1886.
— Illustrowany przewodnik do Tatr, Pienin i Szczawnic. wyd. IV. 1891.

Fritze. **Fritze R. et Ilse. H. Dr.**
— Karpaten-Reise (Abhdlgen d. k. k. zool. bot. Gesellsch. i. Wien 1870).

Fröl. **Frölich Dawid.**
— Medulla geographiae practicae, 1639.

F. **Fuchs Fryderyk,**
— Die Central-Karpathen. Pest. 1863.

Fu. — Widok Tatr, rysowany własnoręcznie przez Fryd. Fuchsa, przechowany w Tatrzańskiem Muzeum we Wielkiej na Spiżu.

G. **Genersich Chrystyan.**
— Reise in die Carpathen mit vorzüglicher Rücksicht auf das Tatra-Gebirge. Wien 1807.

Ge. — Bela und Ober-Rauschenbach. (Neue Beyträge zur Topographie und Statistik d. Königr. Ungarn. Wien 1807).

Geyer **Geyer G. Gyula.**
— Zoophaenologische Beobachtungen (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1875).

Grzegorz. **Grzegorzek Wojciech X. Dr.**
— Spis roślin w różnych okolicach Galicyi zebranych (Spraw. kom. fizyogr., 1868).

Gust. **Gustawicz Bronisław.**
— O pamiętniku fizyograficznym (Wędrowiec X. 1881).
— Pomiary tatrzańskie (Pam. Tow. Tatrz. 1883).

H. **Hacquet B.**
— Neueste physikalisch-politische Reisen in den Jahren 1787 und 95 durch die Dacischen und Sarmatischen oder Nördlichen Karpathen. Nürnberg 1790—96.

Hazs. **Hazslinszky Fr.**
— Beiträge zur Kenntniss der Karpathenflora. VII. Laubmoose. (Schrift. d. zool. bot. Ver. Wien 1855).
— Eiszaki Magyarhon Lombmohai. 1866.

Hildebr. **Hildebrandt F. W.**
— Karpathenbilder. Glogau 1863.

Husz **Husz Armin.**
— Dreimal über die Tatra. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1878).

J. **Janota Eugeniusz Dr.**
— Zapiski o zaludnieniu dolin Dunajca i Popradu na Spiżu. W Krakowie 1864.
— Spis wzniesień w Tatrach. (Spraw. kom. fiz. 1867).

Kalchbr. **Kalchbrenner Karol.**
— Ein Ausflug in das Kupferschächtenthal (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1875).

Knapp **Knapp Józef Armin.**
— Die bisher bekannten Pflanzen Galiziens. Wien 1872.

Kolb. **Kolbenheyer Karol.**
— Wycieczka w Tatry w sierpniu 1872 roku przez.... Przełożył z niemieckiego Dr A. Kremer. (Spraw. kom. fizyogr. Akad. Umiej. 1874).
— Pomiary w Tatrach w sierpniu 1873 i 1874, wykonane przez... Przełożył z niemieckiego Dr A. Kremer. (Spraw. kom. fizyogr. Akad. Umiej. 1875).
— Verzeichniss der... gemessenen Punkte in der hohen Tatra. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1874).
— Die Hohe Tatra. Teschen, 1876.
— Die Hohe Tatra. Teschen, 1878, II. Auflage; 1880, III.; 1881, IV.; 1882, V.; 1884, VI.; 1888, VII.
— Die Béler Tropfsteinhöhle. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1885).

K. **Kořistka Karol.**
— Die Hohe Tatra in den Central-Karpathen. Gotha 1864.

Kot. **Kotula B.**
— O pionowem rozsiedleniu ślimaków tatrzańskich. (Spraw. kom. fizyogr. Akad. Umiej. 1884).
— Rozmieszczenie roślin naczyniowych w Tatrach [1]). Kraków, 1889—1890.

Kron. **Kronbach Emanuel.**
— Darstellungen aus dem Königreiche Galizien insbesondere der Karpathen im Sandecer Kreise, 1826.

Lorenz **Lorenz Wiktor.**
— Einige Uebergänge über die Tatra. (Jahrbuch d. Ungar. Karpath. Ver. 1879).

[1]) Nazwy użyte w tem dziele, zebrane są przez Wład. Kulczyńskiego, który dzieło całe uporządkował w zastępstwie chorego B. Kotuli, a źródłem nazw była moja mapa Tatr Wschodnich i Bielskich, służąca za podstawę komisyi z Towarzystwa Tatrzańskiego, wybranej do ustalenia imiennictwa tatrzańskiego. Ponieważ od tego czasu wyniki moich badań postąpiły, więc niektóre z nazw tam użytych musiałem usunąć i zastąpić właściwszemi.

Matyas. **Matyasovszky Jakób.**
— Geologische Skizze der Hohen Tatra. (Jahrb. d. Ungar. Karpath. Ver. 1879).

Niedz. **Niedziałkowski Janusz.**
— Zimowa wycieczka do Kardolina w Tatrach. (Pam. Tow. Tatrz. 1879).

Now. **Nowicki Maksymilian Dr.**
— Rzeźba Tatr. (Pamiętnik Tow. Tatrz. 1876).

op. **Opisanie Gór Karpackich albo Tatrów.** (Z rękopisu XVIII. w. Bibl. Jagiell. podał Dr J. Kopernicki w Pam. Tow. Tatrz. 1883. Nieco różniący się rękopis podaje Zejszner w pracy: Podhale i półn. pochyłość Tatrów czyli Tatry Polskie. Bibl. Warsz. 1849. 1.).

Otto **Otto Dr.**
— Die Hohe Tatra. Praktischer Führer. (Griebens Reise-Bibliothek 47. Berlin 1891).

Pawl. **Pawlikowski Jan.**
— Wycieczka na Łomnicę i Szczyt Kezmarski (Pam. Tow. Tatrz. 1879).

Plenk. **Plenkiewicz Roman.**
— Z wycieczki w Tatry wschodnie (Rocznik na 1873 Piotrków).

Pol **Pol Wincenty.**
— Z Tatr. (Obrazy z życia i natury. Serya II. Kraków 1870).

Pusch **Pusch Jerzy Bogumił.**
— Geognostische Beschreibung von Polen, so wie der übrigen Nordkarpathen-Länder. Stuttgart u. Tübingen 1833.

Rehm. **Rehman Antoni Dr.**
— Systematyczny przegląd porostów, znalezionych dotąd w Galicyi zachodniej (Spraw. kom. fizyogr. Akad. Umiej. 1879).

Rogal. **Rogalski A. Dr.**
— Wykaz roślin naczyniowych, zebranych przez Dra A. Rogalskiego i J. Szyszyłowicza w Spiskich Tatrach Wapiennych r. 1878, zestawił... (Sprawozd. kom. fizyogr. Akad. Umiej. 1881).

Ro. **Róth Marcin.**
— Höhenverzeichniss einiger Punkte in der Zips. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1877).
— Beiträge zur Nomenklatur der Hohen Tatra. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1891).

Roth **Roth Samuel Dr.**
— Die Höhlen der Hohen Tatra und Umgebung. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1882).

Scherfel **Scherfel Aurel W.**
— Kleine Beiträge zur Kenntnis der subalpinen und alpinen Flora der Zipser Tatra. II. (Jahrb. d. Ungar. Karpathen. Ver. 1880).

Scher. **Scherner K. A. Dr.**
— Neuer praktischer Tatra-Führer. Breslau 1881.

Slàma **Slàma Fr. Dr.**
— Průvodce po Slovensku. V Praze 1889.

słow. — **Słownik geograficzny** Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich. Warszawa.

S. **Staszic Stanisław.**
— O ziemiorodztwie Karpatów i innych gór i równin Polski przez... W Warszawie roku 1815.

Stecz. **Steczkowska Marya.**
— Obrazki z podróży do Tatrów i Pienin. Kraków. Wydanie I. 1858, II. 1872.

Syd. **Sydow Albrecht.**
— Bemerkungen auf einer Reise im Jahre 1827 durch die Beskiden... nach den Central-Karpathen... Berlin 1830.

Szysz. **Szyszyłowicz Ignacy Dr.**
— O rozmieszczeniu wątrobowców w Tatrach, napisał... (Spraw. kom. fizyogr. Akad. Umiej. 1885).

Th. **Thiele J. C.**
— Das Königreich Ungarn. Ein topographisch-historisch-statistisches Rundgemälde... Kaschau 1833.

W. **Wahlenberg Jerzy.**
— Flora Carpatorum Principalium... Göttingae 1814.

Web. **Weber Samuel.**
— Zum grünen See. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1875).
— Zum grossen Fischsee und zum Meerange. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1877).
— Bergbau in der Tatra. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1879).
— Die neuentdeckte Béler Tropfsteinhöhle in der Hohen Tàtra. (Aus allen Welttheilen 1882. 302—306).
— Beschreibung der Szepes-Bélaer Tropfstein-Höhle. Szepes-Béla, 1883.
— Ausflug auf den Stirnberg. (Jahrb. d. Ungar. Karpathen. Ver. 1883).
— Schatzgräber in der Hohen Tàtra. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1885).
— A Szepes-Bélai Cseppköbarlang. Késmàrk 1886.
— Die Béler Höhle. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1886).
— Ein Alpendorf in der Hohen Tàtra. (Jahrbuch d. Ungar. Karpath. Ver. 1889).
— Die Weisse-Seespitze in der Hohen Tàtra. (Jahrb. d. Ung. Karpath. Ver. 1891).

Weber — Dwa listy do mnie pisane z d. 21/V i 7/VI, 1886.

Z. **Zejszner Ludwik.**
— Spiż. (Bibl. Warsz. 1854, III).

Mapy.

C. k. wojskowy zakład geograficzny w Wiedniu.

ms. — Dawniejsza mapa szczegółowa państwa austryacko-węgierskiego w mierze 1 : 144.000. R. 1870.

pmg. — Odbicie fotograficzne pierwowzorowych zdjęć wojskowych w mierze 1 : 25.000.

mg. — Szczegółowa mapa państwa austryacko-węgierskiego w mierze 1 : 75.000. R. 1881.

mgw. — Tatry Wschodnie w mierze 1 : 40.000. R. 1881.

Król. węgierska drukarnia państwowa.

mw. — A Tàtra hegység terkepe. Eredeti mérések alapjań összeàllittatott a magy. kir. àllamnyomdàban. Arány 1 : 57.600. R. 1874.

Kolbenheyer Karol.

Kolbm. — Karte der Hohen Tatra. 1 : 100.000. Késmárk. 1876.

Zestawienie według czasu, w którym ukazały się źródła, użyte w opisie Tatr Bielskich.

Uwaga. Jeżeli jest kilka dzieł jednego pisarza, rok oznacza wydanie najwcześniejszego. Rękopisy są podane podług czasu, z którego pochodzą.

aks.	1329	K.	1864	Niedz.	1879
Fröl.	1639	J.	1864	Pawl.	1879
op.	około 1700	Grzegorz.	1868	Rehm.	1879
B.	1783	ms.	1870	Web.	1879
H.	1790	E.	1870	Chał.	1879
Asb.	1805	Fritze	1870	Scher.	1880
G.	1807	Now.	1870	Scherfel	1880
W.	1814	Pol	1870	pmg.	1881
S.	1815	Knapp	1872	mg.	1881
Kron.	1826	Plenk.	1873	mgw.	1881
Syd.	1830	mw.	1874	Gust.	1881
Pusch	1833	Kolb.	1874	Rogal.	1881
Th.	1833	Ambros.	1875	Ro.	1882
Z.	1854	Geyer	1875	Kot.	1884
Berd.	1855	Kalchbr.	1875	Szysz.	1885
Hazs.	1855	Róth	1877	Slàma	1889
Stecz.	1858	Husz	1878	ERS	1891
F.	1863	Lorenz	1879	Otto	1891
Hildebr.	1863	Matyas.	1879		

Jeżeli uznamy podział Tatr na Zachodnie i Wschodnie czyli Wysokie za uprawniony, pozostanie na krańcu wschodnim pasmo, które z wielu względów należy uważać jako osobne. I tak łączy się z łańcuchem Tatr Wysokich pod kątem prostym, posiada kierunek odrębny, a składa się w całości z wapienia. Pasmo to nosi miano Tatr Bielskich. Określenie tych Tatr jako Bielskich pochodzi stąd, że wielka część rzeczonych gór jest w posiadaniu miasta Spiskiej Białej[1].

Tatry Bielskie stoją w odrębnym szeregu sąsiadując od południa z Tatrami Wschodniemi, a od północy z pasmem Magóry Spiskiej, ograniczone od nich dolinami. Od Tatr Wschodnich przedziela je Dolina Koperszadów Polskich i Bielskich, a od pasma Magóry Spiskiej Dolina Żarska i Kotlina. Mniej więcej w połowie długości Tatr Bielskich odchodzi odnoga górska na południe, zapomocą której łączy się pasmo Bielskie tylko w jednem miejscu z głównem pasmem tatrzańskiem, — jestto Przełęcz „pod Kopą“ czyli „z Kopą“; ku północy wiąże podobna odnoga, ale nie w połowie pasma, bo bliżej końca zachodniego wyrastająca Tatry Bielskie z pasmem Magóry Spiskiej, — a zowie się Przełęczą Żarską. Przez Przełęcz „pod Kopą“ można przejechać wierzchem konno, a nawet wózek się przetoczy, Przełęcz Żarską przerzyna wygodny gościniec.

Główny grzbiet Tatr Bielskich biegnie nieco skośnie od południo-wschodu ku północo-zachodowi, poczynając się w Ko-

[1]) Przymiotnik od słowa Biała, którą to nazwę nosi wiele miejscowości, jest bielski a nie bialski. Lud używa jedynie brzmienia bielski. Wyjątkowo Biała na granicy śląskiej położona z powodu sąsiedztwa z Bielskiem i możliwej z tego powodu dwuznaczności, ma przymiotnik bialski.

bylim Wierchu, we wnętrzu którego mieszczą się ogromne jaskinie Bielskie, a kończąc w Rogowej poniżej Murania.

Najwyżej sterczą dwa szczyty prawie równej wysokości: Hawrań 2151 m. i Strzystarska 2158 m.

Długość grzbietu głównego Tatr Bielskich w wyprostowanym kierunku będzie około 17 km.

W granicach hydrograficznych największa długość przestrzeni zajętej przez Tatry Bielskie wynosi 14 km., tj. od potoku Jaworowego w Jaworzynie Spiskiej do potoku Bielskiego w osadzie Kotlinie.

Największa szerokość liczy 8·5 km. tj. od potoku Bielskiego we wsi Żarze do Białej Wody Kieżmarskiej poniżej Białej Skały.

Główny grzbiet Tatr Bielskich wysuwa liczne odnogi ku północy, podczas gdy ku stronie południowej prawie, że jest ich wcale pozbawiony. Toteż kiedy strona północna Tatr Bielskich posiada mnóstwo drobnych dolin, zmywanych przez obfite potoki, południowy bok z małym wyjątkiem jest właściwie jednym stokiem, niewyróżnionym na odrębne ramiona.

Od północy biegną poszczególne potoki mniej więcej równolegle, łączą się w większe strugi, aż w końcu zlewają się w jeden strumień Bielskiego potoku, który pędząc podłużną doliną Żarską oddziela Tatry Bielskie od sąsiedniego pasma Magóry Spiskiej. Potok Bielski płynie ku wschodowi, potem zakręca się ku południowi w dolinie Kotlinie i otacza w ten sposób Tatry Bielskie z dwu stron. Z nieznacznej pozostałej części strony północnej zbierające się potoki wlewają się dążąc ku zachodowi do potoku Jaworowego pobocznego Białki, a przez nią należącego do dorzecza Dunajca.

Od strony południowej Tatr Bielskich jak nadmieniłem nie ma dolin poprzecznych, ale tylko dwie doliny podłużne, które przegradzają od pozostałego trzonu tatrzańskiego, a w szczególności od Tatr Wschodnich. Są to Koperszady Polskie i Bielskie; z pierwszych wody uchodzą do tego samego potoku Jaworowego co i wody z cząsteczki strony północnej, z drugich zabiera Biała Woda Kieżmarska, dążąca podobnie jak potok Bielski do Popradu.

Całe więc Tatry Bielskie należą do dorzecza Wisły, ale wody ich dążą w zupełnie przeciwnych kierunkach, jedne do Dunajca przez Białkę, drugie dopiero w korycie Popradu. Dzia-

łem wodnym między dorzeczem Białki a Popradu będzie na stronie północnej Tatr Bielskich Przełęcz Żarska, a na południowej Przełęcz „z Kopą".

Od południa wyrastają Tatry Bielskie z wyższego wzniesienia niż od północy, albowiem od południa wchodzą w obręb głównego trzonu tatrzańskiego, kiedy od północy kończąc się, same zarazem zamykają pasmo Tatr.

Na przekroju podłużnym posiadają Tatry Bielskie postać długiego grzbietu, który dzieli się na dwie różne części. Część zachodnia składa się z kilku odrębnych szczytów o kształtach ostro zarysowanych, poodzielanych przełęczami a kończy się na zagłębieniu Przełęczy Szerokiej. Grzbiet wznosi się znowu, ale już niedosięga poprzedniej wysokości a również brak mu szczytów, wysuwających się znaczniej w górę ponad grzbiet podstawowy. Ta część wschodnia powoli obniżając się, kończy się Kobylim Wierchem, we wnętrzu którego rozciągają się ogromne jaskinie Bielskie.

Wyższe szczyty w Tatrach Bielskich wkraczają już w krainę turni (ponad 2050 m.). Podobnie jak w całych Tatrach mamy i tu krainę hal wyżnich i niżnich oraz regli. Głównym znamieniem Tatr Bielskich, które im nadaje odrębną cechę, jest skład geologiczny. Skaliną Tatr Bielskich jest głównie wapień, w przeciwieństwie do głównego trzonu tatrzańskiego, złożonego z granitu. Wprawdzie również w Tatrach Wschodnich znachodzą się nieliczne gniazda górskie wapienne, a także już o wiele obszerniej pokazują się w Tatrach Zachodnich, ale nigdzie tam nie panują tak wyłącznie jak właśnie w pasmie Bielskiem.

Wypływem tego składu geologicznego jest całe wejrzenie Tatr Bielskich. Więc obok stromych i to nawet często bardzo stromych, białawych skał wapiennych, bujna roślinność, trawniki rozpościerające się na wielkich przestrzeniach, rozległe hale. Również liczne i obszerne jaskinie drążą w głąb posadów skalnych.

Zdala Tatry Bielskie, a to głównie w części wschodniej odznaczają się zielonością, ale wśród niej otwierają się strome skały i urwiska. Od Tatr Wschodnich różnią się brakiem piargów, usypisk skalnych, mórz głazów i jezior. Do skał stromych, nadzwyczaj dzikich przytyka w Tatrach Bielskich trawnik żywozielony, kiedy w Tatrach Wschodnich zalegają złomy, głazy

i piargi. Śniegów wiecznych jest tylko niewiele w pasmie Bielskiem, a i te giną w bardzo ciepłych latach.

Najwyższym szczytem Tatr Bielskich jest Strzystarska, dosięgająca wzniesienia 2158 m. Nie o wiele niższa druga z kolei Hawrań liczy 2151 m. Ponad 2000 m. sterczy jeszcze kilka szczytów:

2158 Strzystarska.
2151 Hawrań.
2061 Głupi Wierch.
2019 Zadnie Jatki.
2016 Przednie Jatki.

Blizko tego wzniesienia dochodzi Nowy Wierch, a ponad 1500 m. sięgają szczyty i wierchy następujące:

1999 Nowy Wierch.
1947·5 Bujaczy Wierch.
1827·1 Murań.
1662 Głośna Skała.
1631 Kopa nad Jaworzynką.
1531·5 Kopa nad Surowiną.

Co się tyczy dostępności Tatr Bielskich rzecz się przedstawia następująco: Większą część tego pasma można przejść po grani, mianowicie począwszy od Kobylego Wierchu aż po Strzystarską, wyjątkowo chyba zbaczając (na Skalnych Wrotach) nieco poniżej krawędzi grzbietu. Zacząwszy od Strzystarskiej już inaczej. Od Strzystarskiej ciągną się szczyty urwiste, pozwalające zaledwie na wdarcie się z jednej strony. Niebrak tutaj urwisk i przepaści, skał stromych i przewiesistych, żlebów głębokich, bystrych upłazów. Znaczenie dla taterników posiada taka Hawrań lub Strzystarska, łącząca ze znaczniejszem wzniesieniem piękny widok. Sąsiedztwo olbrzymów tatrzańskich Łomnicy, Durnego Szczytu, Baranich Rogów, zaśnieżonego Szczytu Lodowego daje dostateczną rękojmię, że piękność widoku nie zawiedzie, bo mu nie braknie treści, zaspakajającej oko dzikością i ogromem kształtów, darzącej umysł wielością myśli i wrażeń. Przeciwieństwem do tego obrazu, pełnego grozy, zastanawiającego rozmiarami pionowymi

jest druga strona widnokręgu ścieląca się na płaszczyźnie, u stóp podróżnika z mnogością osad ludzkich, bielejących nad wstęgami strumieni, łagodnie pofalowaną wzgórzami. Oko spotkawszy zaporę w zwartym zastępie Tatr zwróci się w stronę przeciwną, kędy pobuja het daleko, aż zginie na sinym krańcu, gdzie postać się zatraca, a pozostaje jeszcze barwa nieokreślona.

Przejdźmy teraz cały grzbiet główny począwszy od zachodu.

Pierwszy wierch lesisty zowie się *Rogową*[1]) 1268. Od południozachodu i zachodu opada ku potokowi Jaworowemu, od

---

[1]) **Rogowa 1268.**
Rogowa *S. — F. — Knapp — Kolb.*
Rogova *mg.*
Rorogowa *G. — Kron. — Syd. — Pusch.*
Rogi *Knapp.*
Koń *pmg.*
Nazwa pochodzi, jak się zdaje, od nazwiska właściciela jakiegoś Roga. Mogłaby wywodzić się ze związku z rogami bydła pasającego się tam lub od położenia na kraju, rogu gór, jednak jest to pochodzenie nazwy zanadto przenośne, a również końcówka nazwy przemawia za tem, że powstała od imienia właściciela. Inne przykłady podobnych nazw każą szukać takiego początku tego nazwiska. Naprzykład Głodówka czyli Głodowa polana nie pochodzi wcale od tej okoliczności, że tam skąpa pasza, niejako głodna, choć w jakimś opisie Tatr czytałem takie tłomaczenie, ale od właścicieli górali Głodów*). Gdym doszedł do tego przekonania, nie jestem odtąd skory tłomaczyć początek podobnych nazw inaczej, jak od właściciela. W tym celu zbieram nazwiska rodowe góralskie z różnych wsi, albowiem mogą one niejedną wyjaśnić wątpliwość w tym względzie.
Błąd drukarski znajdujący się w opisie Tatr Genersicha tj. Rorogowa, przeszedł do posiłkujących się tą pracą Kronbacha, Sydowa i Puscha.

---

*) Przypomina mi się przy tej sposobności objaśnienie pewnego Niemca, który w opisie swej wycieczki (Husz „Dreimal über die Tatra“ Jahrb. d. Ung. Karp. Ver. 1878) Skupniów Upłaz, położony na drodze z Kuźnic na Królową Rówień przełożył na „geizige Alpe“ (skąpy upłaz), kiedy ta nazwa pochodzi od właściciela, nazywającego się Skupień.

wschodu zaś ku dolinie Międzyściennej. Góruje nad Jaworzyną Spiską, ku której spada nagłym stokiem.

Następny szczyt skalisty nosi miano *Małego Murania* [1]) 1365. Od tego szczytu poczynają się skały odkryte wapienne. W dalszym ciągu wzbija się w górę potężny *Murań* [2]), czasem dla odróżnienia od Małego zwany Wielkim. Wierzchołek stanowi rozległa hala, postaci trójkątnej na wszystkie strony okrzesana. Wygląda niby obmurowana dookoła, stąd też pochodzi nazwa Murań. Samą halę zowią *Jagnięcą Zagrodą* [3]), która o tyle budzi ciekawość, iż jest tylko z jednego miejsca dostępna i to z trudnością po skale.

Murań wysyła dwa ramiona, w zachodniem tkwi wspomniany Mały Murań, północny w dolnej części zowie się *Zakrywą* [4]), a oddziela dolinę Nową od doliny Międzyściennej.

Jagnięca Zagroda pochylona ku północozachodowi, podchodzi pod sam najwyższy szczyt Murania, który sterczy w kształcie czuba ostro zarysowanego.

---

[1]) **Murań Mały 1365.**
Murań Mały *Rogal.*

[2]) **Murań 1827·1.**
Murań *Z.* — *Berd.* — *Steczk.* — *J.* — *Grzegorz.* — *WE.* — *N.* — *Ambros.* — *Kolb.* — *Rogal.*
Murań *Husz* — *mg.*
Muran *B.* — *G.* — *Pusch* — *Kolb.* — *Web.* — *Róth* — *Ro.*
Muroń *S.*
Murani *ms.*
Murany *K.* — *mw.* — *Róth.*
Murań znaczy właściwie budynek murowany, a w przenośni skałę, górę podobną do niego. Dosyć spojrzeć na Murań, aby zrozumieć słuszność tej nazwy. Dla odróżnienia od Murania Małego zowie się także Muraniem Wielkim.
Murań Wielki *Rogal.*
grosse Muran *Pusch.*

[3]) **Jagnięca Zagroda.**
Jagnięca Zagroda *Chał.*
Tak nazywają halę na Muraniu, bo tam wysadzają pasterze owce i zostawiają na lato nie troszcząc się, żeby przypadkiem nie zginęły w skałach, ponieważ ze wszech stron kończy się hala przepaściami.

[4]) **Zakrywa.**
Zakrywa *Rogal.*
Osłania dolinę Międzyścienną (od wschodu), od tego pochodzi nazwa.

Poza Muraniem zniża się grzbiet skalisty tworząc przełęcz między nim a następnym *Nowym Wierchem* [1]). Sam szczyt Nowego Wierchu występuje więcej ku północy, poczem na końcu północno-zachodnim opada schodkowato w stronę Nowej Doliny. Nowy Wierch posiada kształt długiego grzbietu, najeżonego turniami, zwanemi *Kominami* [2]), ciągnącego się ku północy. Od Kominów (1802) dzieli się na dwa ramiona, północno-wschodnie krótkie, nagle ucięte i północno-zachodnie, wyżej wspomniane.

Nowy Wierch oddziela przełęcz trawiasta, wznosząca się na 1928 m. od dwu następnych najwyższych szczytów Tatr Bielskich, prawie równych co do wysokości. Szczyty te rozwidlone mianują górale *Widłami* [3]), a uważają jakby za jedną całość, bo trudno się dowiedzieć nazw na oddzielne wierzchołki. Niższy

---

[1]) **Nowy Wierch 1999.**

Nowy Wierch *Berd.* — *WE.* — *Chał.* — *ERS.*
Nowy *WE.* — *Kolb.*
Novy *K.* — *Kolb.* — *Husz.* — *Ro.*
Nowa *Berd.* — *Rogal.* — *Szysz.*
Nowe *WE.*
Nove *G.*
Havran *pmg.*

Pochodzenia tej nazwy trzeba się domyślać w związku z nazwą Starej Polany w niedalekiem sąsiedztwie. Nowy Wierch wziął miano od pastwisk, zwanych Nowe lub Nowa Hala, które w stosunku do dawniejszych pastwisk (Starej Polany) tak zostały ochrzczone.

[2]) **Kominy 1802.**

Kominy *Rogal.*
Na Komin *Rogal.*

Nazwa ta jest powszechną w całych Tatrach, oznacza skały wapienne, przypominające przerzeczoną postać.

[3]) **Widły.**

Widły *Niedz.*
Widla *Rogal.*

Osadnicy niemieccy zwią Widły „Gabelspitze", jednak nazwy tej nie podaje żaden pisarz niemiecki. W podobnem brzmieniu używają Niemcy wyrazu „Gaffelsthurm" na oznaczenie Kopy nad Jaworzynką i pod tą nazwę pomieściłem dalsze uwagi co do tego miana.

nieco zachodni zowią *Widłą Niżnią* czyli *Hawranią*[1] [2]), wyższy wschodni *Widłą Strzystarską*.

[1]) **Hawrań Wyżnia 2151** czyli Hawrań (patrz poniżej).
Hawrań Wyżni *Berd.*
Hawran Wyżni *Rogal.*
Hawrań Wielki *S.* — *Pusch.* — *Stecz.*
Hawranowa turnia *Rogal.*

[2]) **Hawrań 2151.**
Hawrań *S.* — *Z.* — *Berd.* — *Stecz.* — *J.* — *N.* — *Kolb.* — *Ambros* — *Kot.* — *Chał.* — *ERS.*
Havraň *Husz.*
Hawrani *H.* — *Kron.*
Havrani *ms.*
Hawroni *G.*
Hawrany *K.*
Havràny *Róth.*
Hawrana *B.* — *Kron.*
Havrana *G.*
Havran *G.* — *Rogal.* — *Kolb.*
Hawran *F.* — *Kolb.* — *mw.* — *Róth.* — *Web.* — *mg.*
Vidla Havraň *pmg.*

Przedewszystkiem zaznaczam, że Żarzanie używają nazwy Hawrań w rodzaju żeńskim, kiedy dotychczas wszędzie w opisach polskich widnieje nazwa ta w rodzaju męzkim. Zauważyłem, że nawet czasem wymawiają Hawrani obok zwyklejszej postaci Hawrań.

Jeżeli wyraz Hawrań ma być słowacką odmianą naszego gawrona, trudno wytłomaczyć, skąd się wzięło zmiękczone *ń* oraz rodzaj żeński. Po słowacku gawron zwie się havran i jest rodzaju męzkiego. Może od havran na oznaczenie samicy powstało havranja, havranj, havraň = hawrań, jednak taki wyraz nie istnieje. Nasuwa się jeszcze inne tłomaczenie, że może Hawrań pochodzić od nazwiska zbójnika Hawran'a, który tu w tej okolicy wiele broił*). Byłaby to więc nazwa pochodząca od imienia osobowego, która powstała przez zmiękczenie końcówki, że Hawran zmieniło się na Hawrań (jak n. prz. Lubień od Lubin). Temu tłomaczeniu przeszkadza znów rodzaj żeński nazwy.

Przyzwyczajenie używania nazwy Hawrań w rodzaju męzkim powstało pod wpływem sąsiedniego miana Murania. Bądź jak bądź, pozostaje bez względu na trudne wytłomaczenie tej sprawy, skąd powstało miękkie *ń* i rodzaj żeński, tylko odmieniać Hawrań na rodzaj żeński na wzór wyrazu otchłań lub też w rzadszej postaci Hawrani na modłę rzeczownika pani.

Żarzanie bardzo rzadko mianują odrębnie Hawrań i Strzystarską, zazwyczaj oba szczyty razem nazywają Widłami. Oddzielnie zowią: Wi-

*) Weber: „Der Grosse Ratzenberg". (Jahrb. d. Ung. Karp. Ver. 1881).

Najlepiej ten kształt podobny do wideł uwidocznia się od wsi Żaru lub z wierzchołka Tokarni. Widły nie są równe, bo Hawrań wygląda cała potężniejsza, kiedy Strzystarska smuklejsza. Od strony północnej oddaje Hawrań dwie odnogi rozchodzące się pod kątem ostrym, a zamykające między sobą rozległą halę, na której dolnym końcu znajduje się Stara Polana. Ramię północno-zachodnie zniża się i tworzy przełęcz skalistą, poczem znów podnosi się w szczycie *Hawrani Niżniej* [1] [2] [3]. Drugie ramię północno-wschodnie opada coraz niżej w kształcie wązkiej grani, a niebawem kończy się przechodząc w pochyły upłaz, porosły kosówką, który zapomocą przełęczy, zwanej Siodłem łączy się z długim grzbietem skalistym Jaworzynki.

Hawrań ze wszystkich szczytów Tatr Bielskich posiada największy posad (massif), wspierając się o potężne ramiona. Sam szczyt bardzo urwisty, z trudnością od wschodu dostępny, łatwiej ze strony zachodniej jest olbrzymią jedną turnią wapienną. Choć nie najwyższy w Tatrach Bielskich, bo go przerasta Strzystarska o siedm metrów, to jednak swą objętością czyni wrażenie głównego szczytu w tem pasmie.

Od strony południowej pod Hawranią ścielą się dwa grzbiety upłaziste, niżej lesiste. Zachodni zakręcający się z południa-za-

---

dła Niżnia czyli Hawrań oraz Widła Strzystarska czyli krótko Strzystarska. Nazwę Hawrań przypisują częściej halom dwom, z których jedna pod samą Hawranią jest Wyżnia Hawrań, a druga pod bocznym szczytem Hawrani Niżnia Hawrań. Ten boczny szczyt (1820) nazywa się Niżnia Hawrań, a dla odróżnienia sam najwyższy szczyt także czasem Wyżnia Hawrań.

Żeby wybrnąć z tej powodzi nazw, nadawanych oczywiście przez lud dla własnej potrzeby, a nie dla geografów, postąpię w ten sposób. Główny szczyt nazywający się wespół z Strzystarską Widłami, zachowa miano Hawrań i rodzaj żeński. Boczny szczyt (1820) = Niżnia Hawrań, hala pod głównym szczytem od północo-zachodu i zachodu = Hala Wyżnia Hawrań, hala pod Niżnią Hawranią od zachodu = Hala Niżnia Hawrań. Potok w dolinie = Potok Hawrań.

[1] **Hawrań Niżnia 1820.**
Hawrań Niżni *Berd.*
Hawran Niżni *Rogal.*
Hawrań Mały *S.* — *Stecz.*

[2] **Hala Wyżnia Hawrań.**
Stara *mg.*

[3] **Hala Niżnia Hawrań.**

chodu na zachód, zowią *Stefanowym Upłazem*[1]; wschodni, który idzie na południe, niższy i krótszy od poprzedniego ma imię *Skoruszego Upłazu*[2]. Oba te upłazy przerywa poprzecznie ciągnący się szereg skał, zwanych *Rzędami*[3].

Hawrań łączy z następną Strzystarską przełęcz trawiasta, będąca obłąkiem Wideł, utworzonych przez oba te szczyty razem wzięte. Po południowej stronie przełęczy rozciąga się *Szeroki Żleb*[4], spadający do koryta głównego potoku w dolinie Koperszadów Polskich.

Najwyższy szczyt Tatr Bielskich *Strzystarska*[5] (2158 m.)

[1] **Stefanów Upłaz 1494.**
Stefanowy Upłaz *E.*
Upłaz Stefana *E.*
Stefanov Vrch *pmg.*
Nazwany od właściciela Stefana.
Co do wyrazu Upłaz, to jest powszechnie używany w Tatrach w znaczeniu pochyłej płaszczyzny trawiastej.

[2] **Skoruszy Upłaz.**
Skoruszy Upłaz *E.* — *ERS.*
Skoruszew *S.*
Skoruszow *S.*
Skoruszina *Pusch.*
Skoruszą nazywają górale tatrzańscy drzewo jarząb czyli jarzębinę.

[3] **Rzędy 1840.**
Rzędy *Pusch.* — *E.* — *Kolb.* — *Rogal.*
Renda *Syd.*
Skały w szeregu ustawione nazywają górale Rzędami, miano to zdarza się częściej w Tatrach, a oznacza zawsze skały wapienne, bo te tylko w podobny występują sposób.

[4] **Szeroki Żleb.**
Szeroki Żleb *Berd.* — *E.* — *Rogal.*
Żleb jestto koryto skalne, którem spływa woda po deszczach.

[5] **Strzystarska 2158.**
Striszarszka *G.* (czyt. według pisowni niemiecko-węgierskiej Stryscarska).
Strzyszarka *Kron.*
Scisara *S.* (widocznie pomylone).
Trzystar *Berd.*
Trzystarz *Knapp.*
Trystarska *E.* — *Chał.*
Trystarska Turnia *E.*
Trisztarszka *Web.*
Trystarski Wierch *E.* — *Kot.* — *ERS.*
Tristarski *mw.*

sterczy śmiało w górę skałami wapiennemi, które poniżej tracą ostre kształty, kryjąc się pod zieloną halę. Taką gładką po-

---

Stara *Berd.* — *K.* — *J.* — *N.* — *E.* — *Kolb.* — *Róth* — *Web.* — *Husz* — *Rogal.*
Sztára *F.*
Na widłu *Berd.*
Na Widlu *Rogal.*
Widły *Kot.*
Na vidlu *K.*
Vidly *mg.*
niem. Greiner *Husz* — *mg.* (znaczy płaczliwy).
węg. Avas *Husz* (znaczy Stara).
„ Siro *Husz* (znaczy płaczliwy = Greiner).

Nazwa ta istnieje obecnie w dwu brzmieniach, mało się różniących: Strzystarska i Trzystarska. Poprawniejsze jest pierwsze, bo przez miejscowych górali używane, a znachodzące się u najdawniejszych pisarzy Genersicha i Staszica.

Mimo że już Genersich podał nazwę Strzystarskiej poszła w niepamięć, a za przykładem Fuchsa, który mianował ten szczyt Starą, zaczęto powszechnie używać w opisach tego imienia. Dopiero Walery Eljasz wprowadził prawdziwą nazwę w innem nieco brzmieniu Trystarska, pierwotnie jednakowoż mianując tak Głupi Wierch (Wycieczka do Zielon. Stawu Kiezm. 1880 i Przewodnik II. wyd. 1881). Niebawem nazywa już tak właściwy szczyt (Przewodnik III. wyd. 1886), również jak Chałubiński (Enumeratio 1886).

Nazwa Stara odnosi się do Starej Polany poniżej Hawrani. Jednakowoż oprócz tego błąka się czasami nazwa Starej na pastwiska w dwu innych jeszcze miejscach. I tak Hala Wyżnia Hawrań niekiedy bywa mianowana Starą (która to nazwa widnieje tamże na *mg.)*, a także hala pod szczytem Strzystarskiej posiada ten jakby dodatkowy przydomek. Nazwy te zrodziły ogromne zamięszanie w opisach i na mapach, a również od nich to pochodzi nazwa Strzystarska, tj. z trzech starych jedna. Co za powód tych nazw w sąsiedztwie obok siebie nadawanych, nie umiem wytłomaczyć; że jednakowoż niedaleko inna znów hala jest Nowa, musiała więc zajść jakaś zmiana, czy w pasaniu bydła czy też właścicieli tych pastwisk, która spowodowała powstanie określeń jednych jako starych innych jako nowych. Obecnie nic w tym względzie nie wiedzą tamtejsi górale, nazywają szczyt Strzystarską, bo tak czynili ich ojcowie.

Co do nazw Widły i podobnych, już przy nazwisku Hawrani wyświeciłem początek ich.

Niemiecka nazwa Greiner oznacza dosłownie płaczliwy wierch, a została tak przetłomaczoną w mianie węgierskiem Siro. Nie można rozstrzygnąć, czy znaczenie to jest właściwe, w każdem razie zachodzi gdzieindziej w Tatrach podobna nazwa (Rohacz Płaczliwy), nie wykluczona więc jest możliwość.

wierzchnią opadają boki Strzystarskiej na wszystkie strony z wyjątkiem strony północnej, gdzie odsłaniają się na nowo skały i to bardzo dzikie. Są to t. zw. *Kościołki*[1]), turnie tak strome, że można je zaliczyć do najwięcej przepaścistych wogóle w Tatrach.

Grzbiet główny Tatr Bielskich począwszy od Murania lekko skierowany ku południo-wschodowi aż do Strzystarskiej zagina się odtąd nagle ku południowi a zarazem obniża się w *Szerokiej przełęczy*, zwanej także *Szeroką Bielską*[2]). W dalszym ciągu porzucając kierunek północno-południowy, jaki posiadał na niewielkiej przestrzeni zwraca się znów ku wschodowi, a więc podobnie jak w poprzedniej rozciągłości. Dosięga wysokości 2061 m. w *Głupim Wierchu*[3]), a już odtąd powoli obniża się nieznacznie,

---

[1]) **Kościołki.**
Skały te położone pod Strzystarską od północy rzeczywiście przypominają wieże kościoła ostrołukowego.

[2]) **Szeroka Bielska 1844.**
Siroka Bielska *Pusch.*
Szeroka Bialska *Chał.*
Szeroka Żarska *Kot.*
Szeroka Żdżarska *J.* — *Now.* - *E.*
Szeroka Żdziarska *Berd.* — *Niedz.* — *Rogal.*
Szeroka *S.*
Siroka *G.* — *Kolb.* — *Kalchbr.*
Široka *Lorenz* — *Husz* — *mgw.*
Sziroka *Kron.*
Široko *K.*
Na široko *K.*
Zsdjàrer Siroka *F.*
niem. der breite Kupferschachtenberg *B.*
„ das breite Feld *B.*
„ Breites Feld *Róth* — *Lorenz* — *mg.*
węg. Széles-mezö *Róth.*
Oznacza rozległy grzbiet z przełęczą pomiędzy Strzystarską i Głupim Wierchem, także górną część doliny Reglanej.

[3]) **Głupi Wierch 2061.**
Głupi Wierch *Berd.* — *Stecz.* — *J.* — *E.* — *Knapp* — *Kolb.* — *Niedz.* — *Rehm.*
Glupi Wrch *F.* — *Web.*
Glupi Vrch *Husz.*
Glupy Wrch *K.*
Glupy Vrch *Lorenz.*
Hlupy Vrch *mgw.*

wyosobniając się na zaledwie lekko zarysowane wierzchołki *Jatek Zadnich* [1] [2] [3] i *Przednich* [1] [2] [3], *Bujaczego Wierchu*, *Fajksowej*

Szalony Wierch *E.* — *Rogal.* — *Kot.* — *Chał.* — *ERS.*
Šaleny Vrch *Lorenz* — *pmg.*
Barani rogi *Pusch.*
Durny Wierch *Kot.*
Nad kotłem *Berd.*
Trystarska Turnia *E.*
niem. Thörichter Gern *W.* — *Róth* — *Husz* — *Lorenz* — *Web.* — *mg.*
„ Thörigte Gern *Kalchbr.*
„ Terigern *mw.*
„ Lämmerspitze *Pusch.*
„ Durlsberg *ms.*
węg. Bolonditó *Roth.* — *Husz.*
„ Bolond-Gerö *Scherf.*
„ Kerge-hegy *Lorenz.*

Nazwa Głupi Wierch zalicza się do przezwisk nadawanych naturągowisko szczytom bystro wznoszącym się, a więc uciążliwym przy wychodzeniu. Do tego samego rodzaju imion własnych należą w Tatrach: Durny Szczyt obok Łomnicy, Świnnica itp. Obok tej nazwy rzadko mianują go Szalonym Wierchem i to pasterze z doliny Koperszadów Polskich. Powtarza się tutaj ten sam objaw, co i gdzieindziej w Tatrach, że pewien szczyt, widoczny z dwu sąsiednich lub przeciwległych dolin, mianują inaczej w jednej, a znów odmiennie w drugiej dolinie, albowiem mieszkają tam całkiem odrębni pasterze.

[1] **Jatki.**

Jatki *Z.* — *Berd.* — *J.* — *E.* — *Knapp* — *Kot.* — *Chał.* — *ERS.*
Jatki Bielskie *Kot.*
Rzeziławnia *S.*
Ława *Rogal.*
Leithy *Weber* (tak! widocznie przekręcone Jatki).
niem. Fleischberg *B.*
„ Fleischbänke *B.* — *Asb.* — *G.* — *Pusch* — *F.* — *Kalchbr.* — *Husz* — *Web.*
„ Belaer Fleischbänke *F.*
„ Beler Fleischbänke *Web.*
„ Fleischbank *Róth* — *mg.*
„ Leiten *W.* — *Kolb.* — *Róth.*
„ Leithen *Pusch* — *Web.*
„ Drey Spitzen *Asb.*
węg. Mészàrszék *Róth* — *mg.*
„ Lejtök *Róth.*

[2] **Jatki Przednie 2016.**

Jatki Przednie *Kot.*

i *Kobylego Wierchu*. Ta część pasma wogóle jest pokryta trawnikiem, a tylko na wyniośiejszych miejscach i wśród zlebów pokazuje się skała wapienna. Cały długi grzbiet Jatek na samym wierchu obrasta murawa, ale tak ku południowi jak ku północy na pochyłościach nagle w wielu miejscach urywa się zielona szata, a prawie pionowe skały opadają ku dołowi, gdzie znów

---

Predne Leithy *Weber*.
Mały Koszar *Kolb*.
Przednie Obłazy *Chał*.
niem. Vordere Leiten *Kolb*. — *Róth*.
„ Vordere Fleischbank *Róth* — *mg*.
węg. Elölsö Lejtök *Róth*.
„ Elölsö Mészàrszék *Róth*.

[3]) **Jatki Zadnie 2019.**
Jatki Tylne *Kot*.
Zadne Leithy *Weber*.
Wielki Koszar *Kolb*.
Mały Koszar *słow*.
Zadnie Obłazy *Chał*.
niem. Hintere Leiten *W*. — *Kolb*. — *Róth*.
„ Hintere Fleischbank *Róth* — *mg*.
węg. Hàtulsó Lejtök *Róth*.
„ Hàtulsó Mészàrszék *Róth*.

Większość pisarzy używa nazwy Jatek z odróżnieniem Przednich i Zadnich (Fleischbank lub Fleischbänke Vordere i Hintere, a jako równoznaczne także Leiten Vordere i Hintere). Jeden tylko Kalchbr., a za nim Chał. rozróżnia Vordere i Hintere Leiten osobno, a grzbiet łączący je nazywa Jatkami-Fleischbänke. Tak uważane Leiten mianuje Chał. Obłazami. Więc według Chał. istnieją Przednie Obłazy, potem Jatki i w końcu Zadnie Obłazy. Web. znów nazywa te Jatki pośredniemi, dzieli więc cały grzbiet na trzy części Jatki Przednie, Pośrednie i Zadnie. Podział ten ostatni ma pewne uzasadnienie, ale nazwa Obłazów zgoła u ludu nie znana jest tylko dosłownem przełożeniem wyrazu Leiten.

Znaczenie nazwy Jatek pochodzi od częstych przypadków, że pasące się tutaj bydło, a głównie ciężkie woły, spadają i zabijają się poniżej. Tak tłomaczą nazwę Żarzanie. Może być jednak, że liczne zachyłki wśród ścian skalnych, przypominające jatki, tj. budki, kletki, nadarzyły powód tego miana.

Sydow (str. 279) odróżnia dwojakie Jatki, jedne które umieszcza poniżej Kopy Bielskiej, a nazywa je „Durlsberger Fleischbänke" (Jatki pod Kopą Bielską), drugie właściwe mianuje „Belaer Fleischbänke" (Jatki Bielskie). Oczywiście że jest to oznaczenie błędne.

8*

u ich stóp łagodnieje spadek, na nowo pokazuje się trawnik, niżej nastaje kosodrzewina, ostatecznie lasy porastają stoki.

Taka budowa pochyłów jest typową dla Tatr Bielskich i powtarza się w wielu miejscach. Znamionuje się występowaniem skał wapiennych w postaci schodu naprzemian z łagodniejszą stoczystością trawiastą.

Głupi Wierch oznacza to miejsce wśród Tatr Bielskich, gdzie przez przełęcz z Kopą istnieje połączenie z Tatrami Wschodniemi. Przełęcz ta należy do najniższych w Tatrach całych, a posiada ważne znaczenie, bo służy jako przejście z północnej na wschodnią stronę Tatr.

Głupi Wierch opada od zachodu ku przełęczy, zwanej Szeroką Bielską, od południa ku przełęczy z Kopą, a od wschodu przechodzi w długi grzbiet Jatek. Ze szczytu Głupiego Wierchu rozciąga się wspaniały widok na sąsiednie olbrzymy Tatr Wschodnich, podobnie jak z całego grzbietu Jatek. Oto taki przedstawia się widok z Jatek: Na przodzie kończysty Kieżmarski Wierch, z poza niego pokazuje łeb skalisty Łomnica a obok podarty Durny Wierch, najeżone turniami Baranie Rogi i Kołowy Wierch. Na samym przodzie stoi Kopa, od której nosi nazwę „przełęcz z Kopą“. Poniżej tych szczytów w dolinie sinieją Staw Zielony i Czarny, oraz Białe Stawy, z pomiędzy których najniżej położony przy ścieżce do stawu Zielonego nosi nazwę Stręgacznika. W przeciwieństwie do zielonych trawników Jatek wśród szczerych skał rzeczonych szczytów bieleją wieczne śniegi, ciemnieją otchłanie przepaści. A gdy jeszcze w powietrzu zawisną mgły, które wiatr silny nieco porozgania i podziurawi tak, że przez okna wśród oparów wyjrzy czasem ciemna turnia, pokaże się widmo skalne, zamigoce blaskiem śnieżne pole — urok widoku jest niezmierny [1].

Pomiędzy Głupim Wierchem a szczytem Jatek Zadnich rozciąga się przełęcz, mająca wzniesienie 1938 m. Od niej to ku

[1]) Piszący miał sposobność doznać nadzwyczajnych wrażeń na grzbiecie Jatek. Albowiem w czasie mego nań pobytu zerwała się burza z piorunami, huczało i wyło wśród tych dzikich turni, raz po raz błyskawica oświecała zamroczone padoły — przejmując grozą mnie i dwu towarzyszów górali na tych znacznych wzniesieniach oko w oko z rozszalałą przyrodą.

północy odchodzi grzbiet, kończący się skałą dziką t. zw. *Łasztowicą* [1]).

Również ku północy oddziela się od Jatek ramię, które w t. zw. *Kopie* dosięga wzniesienia 1631 m. Kopę tę dla odróżnienia od innych Kop nazywam *Kopą nad Jaworzynką* [2]) od doliny Jaworzynki, nad którą góruje.

---

[1]) **Łasztowica 1450.**
Lasztivitza *G.*
Lasztwitza *Kron.*
Lasztowa Skala *Ge.*
Nazwa pochodzi od jaskółki, którą obok tego miana nazywają Żarzanie także łasztówką. Może dawniej gnieździły się na skałach Łasztowicy jaskółki jerzyki (Cypselus apus), od czego powstała nazwa, lecz sam ich tam nie widziałem.

Na widoku Tatr od wsi Łomnicy, rysowanym przez Jerzego Buchholza młodszego, a który znajduje się w Muzeum Karpackiem w Popradzie, znalazłem w odniesieniu do jednego szczytu nazwę: Mons Hirundinum, der Schwalbenberg, Lasztovicza. Jakiby to był szczyt, trudno rozstrzygnąć, ale wcale nie ta Łasztowica omawiana, bo skryta za grzbiet główny Tatr Bielskich nie jest widoczna od wsi Łomnicy. Genersich*) znów w opisie Tatr nazywa Jagnięcy Wierch (na południe od przełęczy z Kopą) „Schwalbenberg", nie podając żadnej nazwy słowiańskiej na takowy, zaś całkiem odrębnie wymienia Łasztowicę. Więc znów nazwa niemiecka i słowiańska się rozchodzi jak często zaznaczam przy innych nazwiskach. Skąd Marcin Róth**) twierdzi, że nazwa „Schwalbenberg" należy się Durnemu Szczytowi pod Łomnicą, całkiem nie wiem, bo przyczyny nie podaje.

[2]) **Kopa nad Jaworzynką 1631.**
Na kopi *G.*
Turna *Weber.*
Widły *Kot.*
Baranie Rogi *słow.*
niem. Gaffelberg *B.*
„ Gaffelthurm *B.*
„ Gaffelsthurm *Kolb.* — *Róth* — *mg.*
węg. villàs torony *Róth.*

Kopa oznacza wogóle w Tatrach wierch okrągławy, pokryty trawnikiem lub nawet skalisty jak właśnie omawiana Kopa. Ponieważ pewne nazwy są własnością ludzi tylko w pewnej dolinie, którzy tam pasają bydło, mają posiadłości, więc dla nich wystarcza jakaś nazwa, choćby powtarzała się gdzieindziej, do wzajemnego porozumienia się. Tak

---

*) Nadpis dzieła wymieniony w zestawieniu źródeł.
**) Beiträge zur Nomenclatur der Hohen Tàtra (Jahrb. d. Ung. Karpathen-Vereines 1891).

W dalszym ciągu grzbietu Jatek z północnej strony Przednich Jatek nieco niżej samej grani leżą dwa zagłębienia, porosłe trawnikiem, otoczone do okoła wieńcem skał. Zaklęsłość wschodnia znacznie mniejsza w obwodzie niż zachodnia, zowie się *Koszarem Małym*[1]), druga *Koszarem Wielkim*[2]).

ma się rzecz z Kopą, która to nazwa jest bardzo powszechną w Tatrach, toteż dla bliższego określenia należy dodać przymiotnik jaka Kopa. Musi on być dobrany stosownie tak, aby był powszechnie zrozumiały, więc pochodzący od nazwiska właścicieli lub doliny, nad którą się taka Kopa znajduje. Tak też Kopę omawianą nazywam Kopą nad Jaworzynką od doliny Jaworzynki, leżącej na północ pod Kopą. Nazwa niemiecka Gaffelsthurm oznacza „turnię widlastą"*), więc jestto przezwisko odnoszące się do Wideł, tj. obu szczytów tak razem nazywanych Hawrani i Strzystarskiej. Kopa nie ma zaś żadnego podobieństwa do wideł, a tu powtarza się znowu objaw tak częsty w Tatrach Bielskich, że nazwy niemieckie zupełnie się nie zgadzają z odpowiedniemi polskiemi.

1) **Wielki Koszar 1572.**
Wielki Koszar *Pusch.* — *J.* — *E.* — *Niedz.*
Wielki Kosarz *Plenk.*
Welký Košàr *K.*
Welky Koschar *G.*
Velky Kosar *ms.* — *Weber.*
Velký Košar *Róth.*
Ždžarer Velki Košar *Scherfel.*
Ogród *Kot.*
Djabli Koszar *Pol.*
niem. Grosse Kirchhof *B.* — *G.* — *Web.* — *mgw.*
węg. Nagy Karàm *Róth* — *Scherfel.*

2) **Mały Koszar.**
Mały Koszar *Pusch.*
Maly Kosar *Weber.*
Maly Koschar *G.*
Cmyntarz mały *op.*
niem. Kleine Kirchhof *B.* — *G.* — *Web.* — *mgw.*

Koszarem zowią górale ogrodzenie przenośne dla owiec, w którem zawierają je na noc coraz w innem miejscu polany, a to aby pokryć ziemię nawozem. Z powodu podobieństwa do koszaru nazwano tak dwa miejsca na północnem stoku Jatek, ogrodzone ścianami skalnemi dookoła, większe z nich to Koszar Wielki, mniejsze zaś Koszar Mały. Niemcy koszar przekręcili na Kirchhof (cmętarz).

*) Gaffel w narzeczu południowo i północno-niemieckiem = Gabel, widły — patrz w Słowniku źródłosłowów niemieckich Kaltschmidta oraz Schröer „Beitrag zu einem Wörterbuche der deutschen Mundarten des Ungrischen Berglandes". (Sitzungsb. d. phil. hist. Cl. d. k. Ak. d. Wiss. Wien 1858).

W i e l k i K o s z a r poczyna się blizko grani Jatek (zwanych w tem miejscu Pośredniemi, częściej Przedniemi razem z temi Jatkami, co wznoszą się nad Koszarem Małym), ku której od niego prowadzi wrąb skalisty. Ten wrąb znajduje się na samym szczycie górnego łukowatego obramienia Wielkiego Koszaru i użycza widoku z grani Jatek w dół na dno Wielkiego Koszaru, ale tędy nie można się weń spuścić z powodu za stromych skał. Wspomniane obramienie jestto wysoki mur ze ścian skalnych, który otacza łukowato od góry pochyły upłaz, porosły w dolnej części zaroślami kosodrzewiny i przerznięty wzdłuż kilkoma żlebami. M a ł y K o s z a r leży na północ od przełęczy między Jatkami Przedniemi a Bujaczym Wierchem i jest znacznie mniejszy od Wielkiego. Kształt ma inny, bo kiedy Wielki Koszar jest podobny do wachlarza z półkolem ku górze, a działkami przedzielonymi przez żleby, zbiegającymi się w dole, Mały zbliża się postacią do elipsy, której oś dłuższa przebiega z góry ku dołowi. Obramienie Małego Koszaru jest podobne jak i Wielkiego, lecz cały Koszar Mały leży znacznie niżej od grani Jatek niż Wielki i zajrzeć weń z grani nie można.

Do tych Koszarów przyczepione są liczne podania ludowe, że obfitują w niezmierne skarby kruszcowe, ale trudno do nich

---

Dawniejsi pisarze Koszarami mianują to Jatki, to znów Bujaczy Wierch. Jedni (N. — E. — Ch. — słow.) podają Wielki Koszar jako nazwę Bujaczego Wierchu, a Mały Koszar całkiem pomijają. Inni zaś na oznaczenie Jatek wymieniają Koszar Wielki i Mały, z nich niektórzy (Kolb*), Gust.), zowią Wielkim Koszarem Jatki Zadnie, a Małym Koszarem Jatki Przednie, niektórzy (Kolb**) Gust.) znów odwrotnie nazywają Zadnie Jatki Małym, a Przednie Wielkim.

Całkiem mylnie oznaczone są Koszary na mgw., bo Wielki ku wschodowi, a Mały ku zachodowi, kiedy jest wprost przeciwnie. Również co do samego rysunku są błędy, bo widocznie nie na podstawie zdjęcia, ale podług opisu naznaczono dwa małe kółka, które mają przedstawiać Koszary, ale ani położeniem ni też rozmiarami nie zgadzają się z rzeczywistością.

---

*) Wycieczka w Tatry przez K. Kolbenheyera, przełożył z niemieckiego Dr A. Kremer (Spraw. kom. fizyogr. Ak. Um. 1874).
Tak w tej jak i w innych pracach Kolbenheyera pomieszczonych w Sprawozdaniach kom. fizyogr. Akademii Umiejętności jest mnóstwo błędnych nazw powstałych wskutek złego tłomaczenia z niemieckiego pierwowzoru.

**) Die Hohe Tatra von K. Kolbenheyer. V. Auflage 1882.

dojść. Gdzieś tam mają być wykute w skale księżyc i słońce, a kto na nie natrafi znajdzie drogę do skarbów.

Wierzchołków pojedynczych da się wyróżnić kilka w Jatkach, toteż jedni dzielą je na Przednie Pośrednie i Zadnie, inni tylko na Przednie i Zadnie. Słuszniejszy jest podział pierwszy, bo więcej odpowiada rzeczywistości. Sam grzbiet Jatek pokrywa murawa i mchy, a nogi uginają się jakby na kobiercu.

Dalszym wierzchołem jest *Bujaczy Wierch*[1]) już więcej skalisty niż Jatki, a podzielony na kilka czubków, z których środ-

[1]) **Bujaczy Wierch 1947·5.**
Holica *K.* — *Kot.* — *ERS.*
Holicza *Weber.*
Holiza *Web.*
Holitza *Ge.* — *Web.*
Gomółka *Kot.*
Wielki Koszar *E.* — *Chał.* — *Gust.* — *słow.*
Vk. Košar *pmg.*
Żelazne Wrota *J.* — *Kolb.*
Zelezne wrata *K.*
niem. Stirnberg *B.* — *G.* — *F.* — *Róth* — *Lorenz* — *Web.* — *mg.*
„ Stiernberg *Fu.*
„ Sternberg *Kron.* (w połowie francuskiej „la montagne d'etoile").
„ Hohe Au *Lorenz* — *Web.*
węg. Homlokhegy *Kolb.* — *Web.*
„ Homlokos *Róth.*

Nazwa pochodzi od wyrazu bujak czyli młody byk, które się wypasują na pasznistych upłazach tutejszych. To też nazwa niemiecka powinna brzmieć Stiernberg, a nie jak powszechnie bywa pisana Stirnberg i tak samo po węgiersku Homlokhegy tj. góra czołowa.

Oprócz tej nazwy znajduje się inna: Holica, pomieszczona na mapie K., także podawana przez Web. Również na widoku Tatr dodanym do dzieła Szepeshàzy'ego i Thiele'go*) jest wpisana ta nazwa, która mimo błędnego oznaczenia do niczego innego nie może się odnosić, jak tylko do omawianego wierchu. Niemieckiem tłomaczeniem Holicy jest Hohe Au. Zdaje mi się, że sam wierzchołek posiada miano Bujaczego Wierchu, a trawiasta kopa nazywa się Holicą. Co do Gomółki patrz poniżej.

*) „Merkwürdigkeiten des Königreiches Ungern.... von Carl v. Szepeshàzy und J. C. Thiele. Kaschau 1825".
Ten sam widok jest dodany do dzieła: „Das Königreich Ungarn. Ein topographisch-historisch-statistisches Rundgemälde... von J. C. v. Thiele. Kaschau 1833". Dzieło to wyszło w 6 tomach, z których V. i VI. stanowi powyższe „Merkwürdigkeiten" tylko ze zmienionemi okładkami.

kowy jest najwyższy 1947·5 m. Ku północy wysuwa Bujaczy Wierch trzy odnogi, mniej więcej między sobą równoległe, z których zachodnia kończy się *Rakuską Turnią*[1]), środkowa najdłuższa jako *Goły Wierch*[2]) ciągnie się dalej ku reglowi, zwanemu Tokarnią; wschodnia poszarpana i skalista t. zw. *Margica*[3]) dzieli się poniżej na dwa ramiona Czarny Wierch i Długi Wierch. Pomiędzy Rakuską Turnią a Gołym Wierchem rozciąga się wązka Jagnięca Dolina, zaś między tym a Margicą Babia Dolina. We wschodnim boku Margicy znachodzą się dwie jaskinie większa obecnie zwana Alabastrową, dawniej zaś Lapisdurową, mniejsza Lodowa. Nietylko ku północy rozciąga odnogi Bujaczy Wierch, ale także ku południowi wysyła znaczne ramię, zwane *Gomółka*[4]), które zniża się nieco

[1]) **Rakuska Turnia 1448.**

Rakusy zowie się wieś na Spiżu nieopodal od Tatr Bielskich, mająca tam posiadłości, jednakowoż Rakuska Turnia do nich wcale nie należy. Czyby dawniej należała, nie wiadomo; może być, że ślad w nazwie pozostał dawnego posiadania.

Co się tyczy miana samej wsi Rakus, to słowo to oznacza miejsce bagniste trzciną zarośnięte, a osada ta rzeczywiście na moczarach się znajduje. Po słowacku: ràkos, ràkosie, ràkosina znaczy trzcina.

[2]) **Goły Wierch 1381.**

Na mg. widnieje przekręcona ta nazwa Galovir vrch, do tego całkiem mylnie umieszczona, bo na wyższym wierchu zachodnim Tokarni.

[3]) **Margica 1720.**

Margiza *ms.* (na oznaczenie Jaworzynki Bielskiej).
Margeta *Niedz.*
Margorenczi *G.*
Margosczenzi *Kron.*

Jakie pochodzenie tej nazwy, trudno powiedzieć. Podobne nazwy zdarzają się także gdzieindziej. Niedaleko zwalisk Starego Hradu (węg. Óvár) znajduje się nad Wagiem urwista skała zwana Margitą. Dowodzi to, że z nazwą wspomnianą łączy się pojęcie potarganej skały, ale jakieś bliższe wytłomaczenie nie jest mi znane.

[4]) **Gomółka 1651.**

Gomółka *Kot.*

Kot. wymienia wprawdzie nazwę tę w pracy o ślimakach tatrzańskich (patrz w spisie źródeł), ale oznacza tak Bujaczy Wierch, podczas kiedy odnosi się do ramienia, od tego wierzchołka idącego ku Czerwonej Glince. Co do znaczenia samej nazwy to nasuwa się kilka tłomaczeń. Gomółka jest ser kształtu kulistego, tak samo i po słowacku homolka. Homola zaś znaczy w słowackim języku stożek. W jednej i drugiej postaci istnieją nazwy wierchów na Słowaczyźnie: Homolka, Homola, Homolo čelo. W każdym razie do obu wyrazów jest przywiązane ozna-

w przełęczy mianowanej *Czerwoną Glinką* [1]) (1404 m.), poczem podnosi w wierchach *Ryniasa* [2]) (1473 m.) i *Kopy nad Suro-*

czenie kształtu kulistego lub stożkowego. Prócz tych znaczeń znachodzi się jeszcze inne, mianowicie w Beskidach nazywają kamienie z czerwonego piaskowca homolami, a toby znów zgadzało się z sąsiednią Czerwoną Glinką, tak mianowaną również od czerwonego piaskowca. Najwłaściwszem tłomaczeniem zdaje mi się być to, że pochodzi od sera kształtu kulistego, t. zw. gomółki, a to tem więcej, ponieważ w niedalekiej okolicy jest góra, zwana po niemiecku całkiem tak samo, która jednak ma inne miano słowiańskie. Jest to Kopa, zwana dla odróżnienia od innych Bielską, po niemiecku Durlsberg. B. pisał odmiennie, mianowicie Turlsberg, bo wyraz ten pochodzi od rzeczownika der Turlt, który w gwarze spiskich Niemców oznacza ser okrągły czyli gomółkę*). Dawniej nim dowiedziano się u nas o właściwej nazwie Kopie, nazywano w opisach tę górę Tworożną, a to z powodu podobieństwa nazwy niemieckiej do imienia osady na Spiżu Durlsdorf, która u Słowaków zwie się Tworożną. Tak samo tłomaczenie węgierskie Durándi hegy polega na nazwie wspomnianej wsi, która w tym języku nazywa się Duránd. Przejęli to nazwisko (t. j. Tworożna) przewodnicy zakopiańscy od naszych podróżników i czasem podają je zamiast miana Kopy.

[1]) **Czerwona Glinka 1404.**
Czerwona Glina *Rogal.*
Czerwone Hlinki *Kolb.*
Czerwone Glinki *Gust.* — *Kot.*
Czerwone *Knapp.*
Czerwone zbocze *Chał.*
Glina *Weber.*
niem. Rothe Lehm *Asb.* — *G.* — *W.* — *F.* — *Kalchbr.* — *Husz* — *Web.* — *mg.*
węg. Veres agyag *Husz* — *Web.*

Nazwa pochodzi od skał czerwonawych, piaskowca dyasowego zdala widocznych.

[2]) **Rynias 1473.**
Reniaš *mg.*
Reniasz *Gust.*

Nazwa ta wymawiana czasem Renias przez górali znachodzi się jeszcze koło wsi Brzegów na Podhalu, gdzie oznacza polanę i las otaczający. Może zostaje w związku z wyrazem ryń, znaczącym wytok z potoku, złożony z drobnych kamieni, piasku i gliny (patrz w słowniku wileńskim Orgelbranda). Więc Rynias jestto miejsce, gdzie znajduje się taki wytok. Rzeczywiście tak Ryniasa jak i sąsiednią Kopę nad Surowiną utworzył zwał końcowy lodowca, który zsuwał się tutaj onego czasu za okresu lodowego, kiedy to całe Tatry przykrywały lody ogromne.

*) Schröer, Beitrag zu einem Wörterbuche der deutschen Mundarten des ungrischen Berglandes. Wien 1858.

winą[1]) (1531). Cała ta obszerna odnoga zawijając się łukowato ku wschodowi zamyka dolinę Huczawy, której drugi bok stanowi dalszy ciąg grzbietu głównego poza Bujaczym Wierchem. Grzbiet zwężony do ostrej grani w *Skalnych Wrotach*[2]) (1603) i następnym

[1]) **Kopa nad Surowiną 1531·5.**
Kopa nad Surowiną *Pawl.* — *Kolb.* — *Kot.*
Przysłop Bielski *Gust.*
Przysłop Bialski *E.*
Przysłop Kesmarski *Chał.*
Stożek *Plenk.*
Farčik *Róth.*
niem. Stösschen *G.* — *W.* — *F.* — *Kolb.* — *Róth* — *Husz* — *mg.*
„ Käsmarker Stösschen *B.*
„ Kesmarker Stösschen *Róth.*
węg. Kiàlló Késmàrki *Róth.*
„ Farcsik *Kolb.* — *Husz.*
Kopa nad Surowiną oznacza kopę nad lasem. Leży w obrębie posiadłości Kieżmarku, to też może mieć określenie Kieżmarskiej, ale nigdy Bielskiej. Nazwa Farczyk jest węgierską, mylnie podawana za słowiańską*). Przysłop jest przetłomaczeniem wyrazu niemieckiego Stösschen.
[2]) **Skalne Wrota 1603** czyli Żelazne Wrota.
Skalne Wrota *E.* — *Niedz.* — *Rehm.* — *Kot.* — *Chał.* — *ERS.*
Skalne Vrata *Syd.*
Skalena Wrata *G.* — *Web.* — *Róth.*
Skalene Wrata *Kron.*
Skalna Wrata *Pusch.*
Żelazne Wrota *Berd.* — *Knapp.* — *Niedz.* — *Kot.*
Zelesna Wrata *Ge.*
Zelezne Wrata *K.* (na oznaczenie Bujaczego W.).
Zelesno Wrato *Weber.*
Zelazna Brama *Berd.* — *Gust.*
Żelazne Bramy *Knapp.*
Kamene Wrata *Kron.*
niem. Eiserne Thor *B.* — *G.* — *W.* — *Geyer.* — *Web.* — *mg.*
węg. Vaskapu *mw.* — *Geyer.* — *Róth.* — *mg.*
Oprócz nazwy Skalne Wrota używana jest także nazwa Żelazne Wrota. Ponieważ jednakowoż są inne w Tatrach Żelazne Wrota, więc najprościej będzie używać tylko miana Skalnych Wrot. Górale wymawiają Skalene Wrota i tak też są wspomniane po raz pierwszy w piśmien-

*) M. Róth. Höhenverzeichniss einiger Punkte in der Zips. (Jahrb. d. Ung. Karp. Ver. 1877) przytacza Farčik jako nazwę słowiańską, a po węgiersku mianuje Kiàlló, jednak farcsik jest wyrazem węgierskim i znaczy guzica, kustrzyca, rząp (czyli kość ogonowa), wogóle coś sterczącego.

Kozim Grzbiecie[1]) rozszerza się we *Fajksowej*[2]), która oddawszy kilka pomniejszych odnóg bocznych, między temi ku południo-wschodowi t. zw. *Neslową*[3])[4]), łączy się z następnym i ostatnim

---

nictwie (u G.) Żelazne Wrota są częstą nazwą we wszystkich górach słowiańskich, a oznaczają podwoje skalne, tworzące wązki przesmyk tak na grzbiecie górskim jak i w dolinie na brzegach potoku (np. Żelezne vrata nad potokiem Hornadem niedaleko Tomaszowiec na Spiżu). To samo wyrażają Skalne Wrota.

[1]) **Kozi Grzbiet.**

Kozi Grzbiet *Rogal.*

niem. Ziegenrücken *Web.*

Górale mówią zamiast Grzbiet, Grzebiet. Nazwa może pochodzić od podobieństwa do grzbietu koziego.

Na mapie okolicy Jaskiń Bielskich, wykonanej odręcznie, a którą miałem sposobność oglądać w uzdrowisku Bielskiem, Kozi Grzbiet jest oznaczony nazwą Lange Wand, zaś Ziegenrücken albo Belaer Spitze zowią się skały wschodnie Fajksowej.

[2]) **Fajksowa 1489·7.**

Faiksowa *Rogal.* — *Kot.*

Faixowa *Berd.* — *Knapp.* — *Niedz.* — *Weber.*

Poręba Feix *Gust.*

niem. Faixblöss *G.*

„ Faix-Blösse *Róth.* — *Web.* — *mg.*

„ Faix's Blösse *Geyer.*

węg. Faix tisztàsa *Geyer.* — *Róth.*

Nazwa ta pochodzi od imienia właściciela dawnego jakiegoś Fajksa. Skały, którémi opada Fajksowa ku dolinie Huczawy i dolinie „na źródła“ nazywa Kot. Faiksowemi ścianami.

Wschodnie skały Fajksowej są nazwane na mapie okolicy Jaskiń Bielskiej, o której poprzednio wspomniałem przy Kozim Grzbiecie, Belaer Spitze lub Ziegenrücken. Ta nazwa ostatnia przysługuje Koziemu Grzbietowi, ale pierwsza bielski wierch może być snadnie przyjętą, bo jest odpowiednia.

[3]) **Neslowa Polana 1076.**

Neslowa *Kot.*

Nesslova *Weber.*

Pokrzywna *Berd.*

Pokrzywnica *Chał.*

niem. Nesselblösse *W.* — *Geyer.* — *Web.* — *Scherfel.* — *mg.*

węg. Csalànrét *Web.*

[4]) **Neslowa.**

niem. Nesselgrat *Kolb.* — *Web.*

„ Ziegenrücken *pmg.*

Jednako zowie się polana i grzbiet nad nią. Nazwa pochodzi od właściciela dawnego jakiegoś Nesla, ale wcale nie od wyrazu niemieckiego

w szeregu grzbietu głównego Tatr Bielskich *Kobylim Wierchem* [1]) (1097).

Pomiędzy Margicą i Długim Wierchem z jednej strony, a Skalnemi Wrotami, Kozim Grzbietem i Fajksową z drugiej zawiera się *dolina potoku Suchego* [2]) [3]). Stok od Margicy i Długiego

„Nessel" znaczącego pokrzywę, jak wyprowadzają pisarze niemieccy, a co i polscy przyjęli w nazwach pokrzywna i pokrzywnica.

Dla lepszego zrozumienia można na oznaczenie grzbietu Neslowej przyjąć miano: Neslowa grań.

[1]) **Kobyli Wierch 1097.**
Kobyli Wierch *Niedz.* — *Rogal.* — *Kot.*
Kobyli *K.*
Kobili vrch *mg.*
Kobili *Kolb.*
Kobelli *ms.*
niem. Koboldsberg *Kolb.*

Nazwa może pochodzić wprost od kobyły, t. j. pasania kobył lub też od przenośnego znaczenia tego wyrazu: podpór drewnianych, zwanych także kobylicą albo drzewa najeżonego kołami ostrymi zakładanego w bramie dla przeszkodzenia wjazdu (kobylenie, kobylica p. Słow. Lindego).

Jest to miano bardzo częste w naszych górach i na Słowaczyźnie w rozmaitych odmianach (kobyła, kobylanka, kobylarki).

Niemcy chętnie przekręcający nazwy słowiańskie utworzyli wyraz Koboldsberg, a nawet usiłują podaniami o tych duchach (Kobold bowiem oznacza ducha domowego u Teutonów, a został przejęty właściwie od Litwinów, którzy mianują tego bożka Kobolem) poprzeć nazwisko.

W gwarze Niemców spiskich jest wyraz Kobal oznaczający kobyłę*) a przeinaczony z tego słowa polskiego i słowackiego. Zdaje się więc, że osadnicy spiscy Kobyli Wierch nazwali po swojemu Kobalsberg, co znów pisarze niemieccy zmienili w Koboldsberg.

[2]) **Suchy potok.**
Suchy potok *Niedz.* — *Kot.*
Suchy potok *G.*

[3]) **Dolina Suchego potoku.**
Czerwonodrzewna *Niedz.*
Czowordzewisty grunt *op.* (t. j. czerwonodrzewisty).
Modrzewna *Rogal.*
Świerkowy jar *Chał.*
niem. Rothbaumen Grund *B.*
„ Rothbaumgrund *G.* — *Kolb.* — *Web.* — *Róth.* — *mg.*
„ Rothbaumgrund Thal *Web.*

*) Schröer. Beitrag zu einem Wörterbuche der deutschen Mundarten des Ungrischen Berglandes. (Sitzungsb. d. phil. hist. Cl. d. k. Ak. d. Wiss. Wien 1858).

Wierchu ku potokowi Suchemu spadający zwie się *Bystrą Uboczą* [1]), a zaś płasienkę wyniosłą poniżej samych Skalnych Wrót mianują Piecem. Suchy potok, tak nazwany, bo tylko po deszczu posiada wodę, uchodzi do potoku Bielskiego.

Na północ od Kobylego Wierchu, między nim a następnym lesistym reglem znajduje się niewielka dolinka, zwana *Drabiną* [2]),

---

Suchy potok oznacza wogóle strumień, który tylko po deszczach płynie, a w czasie pogody okazuje wyschnięte łożysko. Nazwa niemiecka Rothbaumgrund pochodzi od Rothbaum, które słowo znaczy w gwarze Niemców spiskich modrzew, a drzewo to nazywają górale polscy świerkiem (świerk zowią smrekiem) skąd też powstały nazwy: czerwonodrzewna, modrzewna, świerkowy jar, dosłownie tłomaczone, ale nie używane u ludu.

[1]) **Bystra Ubocz.**
Bistro ubocz *G.*
niem. Gähe-Leit *Kolb.*
„ Jähe-Leit *Kolb.*
„ Gehe-Leit *Kolb.* — *Web.* — *Ro.*
„ Gelle Leitwand *pmg.*
„ Leim *B.*
„ Rothbaumgrund *Web.*

Tak się zowie nagły stok wschodni Margicy, opadający ku dolinie Suchego potoku, po którym prowadzi ścieżka do Jaskini Wapiennej czyli Alabastrowej i Lodowej.

Ubocz oznacza pochyłość góry, to samo niemieckie die Leite*). Weber („Zum grossen Fischsee...“ Jahrb. d. Ung. Karp. Ver. 1877) nazywa Bystrą Ubocz Rothbaumgrund, jednak nazwa ta jest niemieckiem mianem Doliny potoku Suchego.

[2]) **Dolina Drabina.**
Drabina *Rogal.*
Drabiné *pmg.* — *Weber.*
niem. vallis Quel *aks.*
„ Quellgründchen *Kolb.* — *Web.* — Ro.

Podobna nazwa istnieje jeszcze gdzieindziej w Tatrach, to jest niemiecka Drabina pod Kieżmarskim Wierchem. Tam oznacza kopalnię miedzi bardzo wysoko wśród samych skał założoną (obecnie porzuconą), do której przystęp jest uciążliwy, bo spinać się trzeba, jakby po drabinie, na sterczynach skalnych.

W tej znów dolinie, mimo że istniała też jakaś dawniej kopalnia, o czem się przechowało podanie, nie ma żadnych okoliczności podobnych do wspomnianych, któreby usprawiedliwiały nazwę. Chyba że miano to zostaje w związku z jaskiniami Bielskimi, które wprawdzie w całości do-

---

*) Schröer. Wielokroć wspominany słowniczek gwary spiskiej.

ważna przez to, że w niej to odkryto w r. 1881 ogromne *jaskinie Bielskie* [1]). Wejście do nich prowadzi właśnie z tej dolinki, a wgryzają się takowe w głąb Kobylego Wierchu, zaledwie miejscami cienką od zewnątrz zasklepione skałą.

piero bardzo niedawno odkryto (r. 1881), jednakowoż w samym początku wyglądającym jak głęboka odtchłań zwiedzano takowe już oddawna, spuszczając się po drabinach.

Co do nazwy niemieckiej, to Weber podaje, jakoby pochodziła od źródła tam znajdującego się, z którego w dzień św. Jana ma dobywać się piasek szczerozłoty, podług skazki ludowej. Wszakże zdaje mi się, że nazwa ta zgodna z mianem doliny „na źródła“ tutaj została przeniesioną przez nieświadomych osadników niemieckich tak jak już wielokrotnie wykazywałem na innych przykładach [Tokarnia a Drechselhäuschen (dolina na źródła); Gomółka a Durlsberg (Kopa Bielska); Widły a Gaffelsthurm (Kopa nad Jaworzynką)].

[1]) **Jaskinie Bielskie** czyli Bielańskie.
Bialskie Pieczary *E.*
Bielskie Pieczary *ERS.*
Mliečna diera *Sláma.*
niem. Béler Tropfsteinhöhle *Kolb.* — *Ro.*
„ Szepes-Bélaer Tropfstein Höhle *Web.*
„ Béler Höhle *Web.*
„ Neue Höhle *Ro.*
„ Seehöhle *Ro.*
węg. Bélai cseppköbarlang *Kolb.*

Górale określają te jaskinie jako Bielskie lub też Bielańskie, albowiem chętniej mianują miejsca od samych właścicieli, więc zamiast mówić Bielskie t. j. od miasta Białej, właścicielki tej okolicy, nazywają Bielańskie od Bielan, mieszkańców tego miasta.

Co do słowa jaskinia, górale wprawdzie znają je, ale przyjęli całkiem niesłusznie od gości wyraz obcy „grota“, która co najwięcej oznaczać może sztuczną, ogrodową jaskinię, ale nigdy przyrodzone wydrążenia skalne. Najwięcej ludowym wyrazem, oznaczającym jaskinię jest dziura, która jednakowoż w języku wykształconym ma inne znaczenie. Z tych przyczyn uważam za najwłaściwszą nazwę: Jaskinie Bielskie.

Niemcy lubujący się w rozwlekłych nazwach wymyślili wyraz Szepes-Bélaer Tropfstein-Höhle, to jest „Spisko-Bielska jaskinia sopleńcowa“, od sopleńców czyli stalaktytów (górnych) i stalagmitów (dolnych), które Rzączyński w dziele „Historia naturalis curiosa regni Poloniae... 1721“ zowie kamień kroplisty czyli kapany.

Sláma w Przewodniku po Słowaczyźnie napisanym po czesku nazwał Jaskinie Bielskie Mleczną dziurą od osadu wapiennego na ścianach, tworzącego ostatecznie sopleńce, który zowią górale mlekiem skalnem („mleczko kamienne“ u Rzączyńskiego).

(Dalszy ciąg nastąpi).

Wyniki spostrzeżeń meteorologicznych

dokonanych

staraniem Towarzystwa Tatrzańskiego w roku 1892

obliczone i zestawione

przez

Dra D. Wierzbickiego.

W roku 1892 podobnie jak w poprzednim, było czynnych 17 stacyj meteorologicznych, urządzonych staraniem Towarzystwa naszego. Na prośbę Rady szkolnej okręgowej trembowelskiej założyliśmy w roku bieżącym takąż stacyę w mieście Trembowli, stacyę zaś z Milówki z powodu zmiany miejsca pobytu tamecznego obserwatora, przenieśliśmy w pobliże do Rycerki dolnej. Wyniki obserwacyj naszych siedemnastu obserwatorów, celem porównania ich z innemi okolicami górskiemi, wzmocniliśmy spostrzeżeniami z Krynicy, Szczawnicy i Zawoi, zaczerpniętemi z aktów Komisyi fizyograficznej, a prócz tego i krakowskiemi. Wyniki te podajemy poniżej w formie podobnej, jak w roku zeszłym, a mianowicie:

1) Pięciodniowe średnie (pentady) ciepłoty powietrza z wykazem godzin obserwacyjnych;

2) Maxima i minima ciepłoty wraz z wykazem dni, w których się one przytrafiły;

3) Średnie miesięczne i roczne ciepłoty powietrza;

4) Pięciodniowe sumy opadów atmosferycznych;

5) Ich sumy miesięczne i roczne, a wreszcie

6) Średnie miesięczne stanu zachmurzenia nieba.

Pięciodniowe średnie (pentady)

Dzień	Białka	Brzanówka	Chrzanów	Demnia ad Skole	Dukla	Kosów	Kraków	Krynica	Kuty	Maków
	7, 1, 9.	7, 2, 9.	7, 1, 9.	8, 2, 7.	7, 2, 9.	8, 2, 8.	6,2,10.	7, 2, 9.	8, 1, 9.	7, 1, 9.
	Styczeń 1892.									
	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
1—5	— 3.0	—	— 0.1	+ 0.7	— 2.2	— 0.3	+ 0.4	— 4.7	+ 0.4	+ 0.3
6—10	— 1.4	—	+ 1.0	2.1	— 0.1	+ 2.1	1.3	— 0.2	3.5	1.3
11—15	— 7.4	—	— 4.3	— 3.1	— 2.9	— 2.6	— 2.9	— 5.9	— 2.3	— 2.8
16—20	— 9.6	—	— 5.9	— 8.4	— 7.2	—10.5	— 6.5	— 8.3	—10.1	— 7.3
21—25	—10.0	—	— 7.6	—12.6	—11.2	—16.3	— 9.4	—11.7	—16.1	— 8.8
26—30	— 2.2	—	+ 0.5	— 2.4	— 1.9	— 1.0	+ 0.5	— 3.5	— 1.6	— 0.6
	Luty.									
31—4	— 0.8	—	+ 2.4	+ 2.6	+ 1.1	+ 3.0	+ 2.3	— 0.2	+ 5.1	+ 1.7
5—9	— 3.4	—	— 1.4	— 1.1	— 1.3	0.0	— 0.8	— 3.6	0.1	— 2.8
10—14	— 5.8	— 6.1	— 2.7	— 4.1	— 4.4	— 0.8	— 2.0	— 5.8	— 0.3	— 3.2
15—19	— 9.6	— 8.9	— 6.5	— 5.0	— 6.7	— 4.2	— 6.7	— 8.5	— 1.7	— 6.5
20—24	— 0.5	+ 3.6	+ 4.6	— 0.2	+ 2.5	+ 0.7	+ 3.1	+ 1.3	+ 1.6	+ 5.6
	Marzec.									
25—1	— 3.3	— 2.9	+ 1.2	— 2.9	— 3.3	— 0.3	— 0.1	— 3.0	+ 0.6	— 0.4
2—6	— 9.5	—12.0	— 7.9	— 8.2	— 9.3	— 6.0	— 7.6	— 9.6	— 5.7	— 8.2
7—11	— 4.5	— 5.3	— 2.5	— 4.4	— 2.9	— 3.4	— 2.4	— 4.9	— 2.3	— 2.4
12—16	+ 0.5	+ 0.3	+ 2.8	+ 3.7	+ 3.6	+ 2.7	+ 2.5	+ 1.7	+ 2.9	+ 2.2
17—21	— 1.8	— 1.2	2.4	— 1.1	— 0.5	— 0.1	1.5	— 2.6	0.9	1.3
22—26	+ 0.8	+ 1.8	6.1	+ 5.9	+ 5.0	+ 7.8	4.9	+ 1.3	10.5	4.2
27—31	3.1	4.1	9.7	9.0	9.7	11.9	8.4	5.9	13.4	9.5
	Kwiecień.									
1—5	6.4	4.4	9.3	7.7	8.4	9.5	8.5	7.3	11.5	8.1
6—10	4.3	3.4	10.2	8.0	7.5	9.2	7.1	6.2	10.5	6.2
11—15	7.6	6.6	9.4	10.3	8.9	14.1	8.7	8.9	15.2	6.1
16—20	4.2	1.1	6.3	9.0	5.1	11.4	5.9	4.8	12.9	5.2
21—25	3.6	1.2	6.4	5.3	4.3	6.9	5.9	3.4	8.4	3.8
26—30	9.0	7.1	9.2	13.5	11.7	16.2	10.4	8.4	16.8	9.5
	Maj.									
1—5	11.3	9.8	10.9	14.8	14.1	17.2	11.5	12.5	17.7	11.1
6—10	7.3	6.4	9.8	11.0	9.9	14.6	10.1	6.4	16.1	7.7
11—15	10.5	9.8	14.3	13.6	13.3	17.0	13.0	12.5	16.3	12.6
16—20	8.6	6.8	11.3	12.4	11.5	13.2	11.7	10.4	13.8	10.4
21—25	10.6	10.9	13.5	13.9	12.5	14.9	12.6	11.1	15.7	11.5
26—30	19.2	18.5	22.9	21.9	21.6	23.7	20.7	18.4	24.7	18.6
	Czerwiec.									
31—4	17.7	16.1	19.8	19.7	20.7	21.6	19.6	16.7	22.7	18.7
5—9	11.5	9.3	13.6	15.9	13.8	16.6	13.8	11.7	18.1	12.5
10—14	15.9	14.8	18.0	20.5	18.6	18.9	17.7	15.3	21.6	16.4
15—19	14.4	12.9	14.9	18.2	17.0	22.0	15.6	14.0	22.7	14.9
20—24	16.0	13.4	18.1	21.0	18.8	22.7	18.6	16.3	23.0	17.2
25—29	17.2	15.5	19.6	20.5	21.7	21.4	19.1	17.4	20.8	17.2

ciepłoty w stopniach Celsiusza.

Dzień	Maniowy	Mikuliczyn	Milówka	Mogilany	Myślenice	Nadwórna	Poronin	Rabka	Szczawnica	Wesoła	Zawoja
	7, 2, 9.	7, 1, 9.	7, 1, 9.	6,12,8.	7, 1, 9.	7,12,9.	6, 2, 9.	7, 2, 9.	6, 1, 9.	7, 1, 7.	7, 2, 9.
	Styczeń 1892.										
	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
1—5	+ 1.1	— 0.6	— 0.2	— 0.4	+ 1.2	— 1.8	—	—	— 3.0	— 1.9	— 0.6
6—10	1.5	+ 0.4	+ 0.6	+ 2.0	2.2	+ 2.8	—	—	0.0	+ 1.8	+ 0.7
11—15	— 1.8	— 6.8	— 4.4	— 3.2	— 1.2	— 3.7	—	—	— 4.6	— 2.7	— 3.5
16—20	— 3.6	— 8.0	— 7.9	— 7.6	— 6.3	—11.1	—	—	— 8.6	— 8.9	— 7.7
21—25	— 7.6	—16.0	— 6.9	— 9.5	— 7.7	—17.6	—	—	—11.7	—13.0	— 6.4
26—30	+ 0.8	— 5.7	0.0	+ 1.9	+ 1.0	— 2.6	—	—	— 1.1	— 1.7	— 0.2
	Luty.										
31—4	— 0.1	+ 0.2	+ 1.1	+ 1.5	+ 3.5	+ 2.9	—	—	+ 1.2	+ 2.2	+ 0.8
5—9	— 4.2	— 3.4	— 1.9	— 1.9	0.8	— 0.8	—	—	— 2.6	— 1.7	— 1.7
10—14	— 6.3	— 7.5	— 4.0	— 2.6	— 2.1	— 3.1	—	—	— 5.1	— 3.1	— 2.5
15—19	— 9.2	— 8.7	— 7.6	— 6.7	— 5.6	— 4.4	—	— 7.9	— 7.6	— 7.4	— 6.2
20—24	+ 1.5	— 1.1	+ 6.7	+ 4.3	+ 4.3	— 1.2	—	+ 1.8	+ 2.3	— 0.6	+ 3.4
	Marzec.										
25—1	— 3.6	— 4.8	+ 0.4	— 1.3	0.3	— 2.1	—	— 2.3	— 0.6	— 3.2	— 1.0
2—6	— 4.9	—11.5	— 8.9	— 9.5	— 6.8	— 8.2	—10.0	— 8.4	— 9.9	— 8.4	— 7.8
7—11	+ 1.0	— 6.4	— 2.8	— 3.3	— 1.5	— 5.9	— 6.7	— 5.4	— 5.3	— 2.4	— 3.6
12—16	5.7	+ 3.1	+ 2.6	+ 2.2	+ 3.9	+ 1.0	+ 1.5	— 4.2	+ 2.2	+ 3.3	+ 2.0
17—21	3.5	— 2.9	0.5	— 0.4	0.8	— 2.2	— 0.2	+ 0.6	— 0.7	0.6	— 0.6
22—26	7.2	+ 3.4	5.7	+ 5.0	6.6	+ 4.8	+ 1.5	— 0.5	+ 4.0	5.6	+ 4.1
27—31	9.0	6.5	8.6	7.8	8.7	9.0	4.0	+ 3.6	7.6	12.4	7.5
	Kwiecień.										
1—5	7.8	0.4	8.1	7.0	9.7	8.1	6.4	7.3	7.7	9.1	7.1
6—10	8.6	1.5	7.8	6.0	8.8	6.1	4.0	6.7	5.2	9.9	4.8
11—15	10.6	4.6	8.6	7.5	9.8	10.8	6.9	9.6	8.7	12.2	8.5
16—20	8.1	5.1	4.8	3.1	5.9	8.6	4.3	—	5.2	5.2	4.2
21—25	6.7	0.3	5.1	4.7	6.7	5.3	5.1	4.0	3.7	5.5	4.0
26—30	11.1	7.9	9.1	8.4	10.3	13.6	9.0	9.4	10.9	11.9	9.7
	Maj.										
1—5	13.3	9.1	10.5	10.2	12.1	13.8	11.1	11.2	12.2	15.4	11.1
6—10	10.6	7.1	7.6	7.2	9.3	11.4	7.6	7.7	8.3	10.6	7.7
11—15	14.4	8.7	12.0	11.3	14.2	14.3	10.1	11.7	10.9	14.0	11.4
16—20	10.6	6.5	10.3	9.4	11.7	12.1	8.5	10.1	9.9	12.2	10.2
21—25	12.9	8.2	12.3	11.6	14.4	12.1	11.0	10.6	11.2	13.2	11.5
26—30	20.7	19.1	21.4	20.7	24.0	20.9	18.9	22.4	19.6	23.7	20.4
	Czerwiec.										
31—4	19.3	14.8	18.3	18.8	21.7	19.5	17.3	17.9	17.8	20.8	18.1
5—9	12.6	10.1	11.9	13.5	12.4	14.6	10.8	12.2	12.1	14.8	11.3
10—14	17.5	12.3	17.7	15.7	18.6	18.0	15.5	16.9	16.5	19.2	16.5
15—19	16.8	13.3	15.0	14.2	15.8	17.8	13.8	15.3	15.4	16.9	14.9
20—24	16.6	13.8	17.4	18.0	20.1	18.7	16.3	17.1	16.8	18.9	17.1
25—29	18.3	13.3	17.5	17.7	21.7	18.0	16.2	18.1	16.6	19.4	17.8

Pięciodniowe średnie (pentady) ciepłoty w stopniach Celsiusza.

Dzień	Białka	Brzanówka	Chrzanów	Demnia ad Skole	Dukla	Kosów	Kraków	Krynica	Kuty	Maków	Maniowy	Mikuliczyn	Milówka	Mogilany	Myślenice	Nadwórna	Poronin	Rabka	Szczawnica	Wesoła	Zawoja
	7, 1, 9.	7, 2, 9.	7, 1, 9.	8, 2, 7.	7, 2, 9.	8, 2, 8.	6,2,10.	7, 2, 9.	8, 1, 9.	7. 1. 9.	7,2,9.	7,1,9.	7,1,9.	6,12, 8.	7, 1, 9.	7, 12,9.	6, 2, 9.	7, 2,9.	6, 1, 9.	7, 1, 7.	7, 2, 9.
Lipiec 1892																					
	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
30—4	13.8	11.8	15.1	17.2	18.4	19.5	15.6	15.0	19.1	17.1	16.0	12.0	15.0	13.8	17.1	15.6	12.7	15.0	14.2	—	14.4
5—9	18.0	16.3	19.1	21.2	20.2	22.6	19.2	18.1	23.4	19.6	18.5	14.9	19.4	17.8	21.5	18.7	18.1	19.0	17.9	—	19.1
10—14	15.7	14.3	18.0	20.2	18.7	22.7	17.5	15.5	24.3	18.1	18.1	16.0	17.8	16.3	19.7	19.1	16.2	17.2	16.1	17.4	17.0
15—19	13.9	11.5	15.5	18.7	16.8	19.2	16.3	15.4	19.5	16.8	14.1	12.0	15.4	15.1	15.9	16.1	13.9	15.4	14.9	17.5	15.2
20—24	14.5	13.3	17.2	18.4	18.5	19.8	17.0	15.8	17.2	18.1	16.2	11.6	15.0	15.6	19.2	16.9	14.5	15.5	15.0	22.9	15.3
25—29	13.6	12.8	16.5	16.3	16.0	17.5	15.7	14.9	17.0	15.7	16.9	9.8	15.2	14.9	17.2	14.9	13.3	14.6	13.6	15.0	14.7
Sierpień.																					
30—3	16.5	—	18.1	19.6	17.3	21.0	17.9	16.6	23.2	16.7	16.9	12.9	17.4	17.3	18.0	18.0	15.9	18.0	16.3	18.8	16.8
4—8	13.3	—	16.3	17.3	17.5	19.9	16.0	15.2	20·4	14.1	15.4	11.6	14.9	14.3	16.5	15.5	13.2	15.3	13.9	17.3	15.2
9—13	15.2	—	17.5	18.2	18.1	19.6	17.6	16.4	20.0	16.0	18.9	10.7	16.1	14.7	19.1	17.2	15.6	16.7	14.8	16.2	16.4
14—18	20.6	—	22.1	22.8	19.0	25.7	21.7	19.8	25.0	21.3	21.3	15.7	22.1	21.7	25.3	23.1	20.1	22.4	19.8	23.7	19.8
19—23	22.4	—	26.4	25.6	18.1	28.0	23.7	23.1	29.6	22.9	23.1	20.2	25.3	23.8	23.7	23.5	22.0	25.0	22.7	27.2	23.1
24—28	17.5	—	22.0	21.2	18.6	24.4	19.5	19.6	24.7	18.7	18.3	14.9	20.0	19.8	18.6	20.1	17.2	19.5	18.8	23.2	19.6
Wrzesień.																					
29—2	17.2	12.7	20.8	20.4	18.0	23.8	19.9	18.5	24.1	20.4	18.6	12.8	20.4	18.0	18.9	20.2	17.4	20.0	17.9	21·6	17.5
3—7	14.9	13.0	16.4	18.9	17.1	22.5	16.1	17.2	22.7	16.5	17.3	12.4	16.3	15.9	14.7	17.4	16.1	16.0	16.6	19.8	16.6
8—12	11.8	9.3	15.0	16.1	14.5	18.3	14.9	14.0	21.5	13.2	13.6	10.2	13.3	14.3	13.0	16.0	11.0	13.7	13.3	15.7	12.8
13—17	16.6	15.1	19.7	19.0	19.0	22.6	18.7	17.3	22.8	18.7	17.4	12.8	19.5	18.7	18.8	19.1	15.4	18.6	17.0	20.3	18.7
18—22	12.8	11.7	15.5	16.7	14.0	19.7	14.6	15.1	20.3	13.6	14.2	9.7	15.5	12.8	15.0	15.1	11.9	13.8	13.5	14.9	14.8
23—27	15.0	12.6	18.8	17.4	17.3	18.9	17.0	16.0	19.7	16.5	16.2	9.8	18.1	17.4	17.7	16.2	14.8	16.3	15.7	17.2	17.0
Październik.																					
28—2	15.0	12.7	20.0	17.8	19.5	19,9	18.4	15.5	21.0	17.9	16.2	9.4	19.6	18.2	18.8	17.7	14.5	17.4	17.1	17.1	17.8
3—7	11.4	11.7	14.3	14.4	13.6	15.1	13.6	13.6	16.3	13.3	13.1	6.8	15.0	11.9	14.1	12.7	11.4	13.0	12.7	13.9	14.2
8—12	9.2	8.5	12.4	13.8	13.5	16.0	11.4	12.7	17.9	10.9	10.8	6.6	12.4	10.1	12.3	13.3	9.6	10.7	11.2	12.3	11.8
13—17	8.7	8.6	10.7	13.6	12.6	11.6	11.0	10.5	13.4	11.1	11.5	5.6	10.8	9.9	10.4	11.5	9.4	10.7	11.5	9.9	11.1
18—22	1.9	0.1	3.9	4.0	3.6	5.2	4.1	4.3	4.2	5.4	3.9	— 0.7	3.1	2.6	4.1	3.7	2.6	3.1	3.5	3.7	3.6
23—27	1.0	0.4	3.4	5.3	3.8	6.7	3.8	2.4	7.1	3.2	2.9	— 1.3	3.7	2.2	3.6	4.0	0.7	2.2	3.1	3.9	2.9
Listopad.																					
28—1	3.8	1.2	9.2	7.9	7.8	5.0	5.6	3.9	6.6	7·7	3.8	3.2	10.8	7.3	8.6	5.3	2.0	9.5	6.8	7.8	8.4
2—6	5.8	6.0	9.4	8.1	9.9	10.0	8.8	6.3	13.1	8.1	7.7	2.7	9.3	8.9	9.3	10.1	6.6	9.0	9.1	10.6	9.5
7—11	0.3	0.2	3.1	2.8	3.0	2.4	4.1	1.9	3.1	3.7	3.0	— 0.1	2.8	2.3	2.9	1.4	1.3	1.4	3.1	1.0	2.7
12—16	— 1.3	— 2.2	1.0	0.3	1.4	0.8	1.7	0.2	1.2	1.9	1.1	— 2.5	1.4	0.3	0.9	— 0.2	— 0.2	0.6	1.6	1.3	1.2
17—21	— 3.8	— 6.4	— 1.5	— 1.7	— 2.7	— 1.9	— 0.3	— 2.7	— 1.3	— 1.1	— 2.1	— 5.9	— 1.8	— 2.0	- 1.5	— 3.0	— 3.6	— 2.3	— 2.4	— 0.9	— 2.2
22—26	— 9.0	— 7.6	— 1.3	— 4.0	— 4.2	— 4.4	— 3.6	— 5.0	— 3.1	— 4.1	— 4.8	— 7.0	— 4.8	— 4·2	— 3.4	— 5.7	— 7.4	— 5.3	— 5.0	— 4.8	— 4.3
Grudzień.																					
27—1	— 7.0	—11.7	— 3.6	— 6.9	— 7.8	— 8.2	— 6.4	—10.3	— 7.8	— 3.4	— 9.1	—16.2	— 4.2	— 5.4	— 3.7	— 6.0	—11.0	— 5.5	— 8.4	— 7.5	— 6.3
2—6	— 6.6	— 7.3	— 1.1	— 3.2	— 3.1	— 3.5	— 2.8	— 5.5	— 2.3	— 3.4	— 4.5	— 8.4	— 2.3	— 2.8	— 1.1	— 4.2	— 7.3	— 3.7	— 4.9	— 3.1	— 2.1
7—11	— 8.8	— 9.0	— 3.1	— 7.5	— 6.1	— 4.2	— 7.1	— 7.9	— 5.0	— 6.8	—10.8	— 7.4	— 5.1	— 5.5	— 3.1	— 7.1	—10.1	— 7.6	— 9.5	— 4.8	— 6.0
12—16	— 2.0	— 2.9	+ 0.4	+ 0.4	— 2.1	+ 0.9	+ 0.3	— 2.7	+ 1.3	+ 1.2	— 0.8	— 2.3	+ 1.1	+ 0.5	+ 0.4	+ 0.8	— 1.2	+ 0.1	— 0.6	+ 0.6	+ 0.5
17—21	— 0.0	+ 0.3	2.1	0.6	— 0.6	1.9	2.3	— 1.2	3.4	1.6	+ 0.9	— 4.4	2.9	1.8	1.8	1.1	+ 1.0	1.6	+ 0.9	—	1.9
22—26	—13.7	—13.9	— 5.8	—12.1	—11.4	— 8.2	— 8.1	—12.6	— 8.4	—12.6	—16.5	—15.6	— 8.4	—10.4	— 6.0	—10.2	—14.9	—16.6	—14.6	—	—10.7
27—31	—13.0	—12.1	— 6.9	—10.2	—12.1	— 9.6	— 7.7	—14.6	—10.5	—12.2	—14.5	—16.2	— 10.2	— 8.5	— 6.9	— 9.5	— 14.5	—14.6	—13.8	—	— 9.5

Najwyższa obserwowana temperatura miesiąca w r. 1892.

Miesiąc	Białka 7, 1, 9.	Brzanówka 7, 2, 9.	Chrzanów 7, 1, 9.	Demnia ad Skole 8, 2, 7.	Dukla 7, 2, 9.	Kosów 8, 2, 8.	Kraków 6, 2, 10.	Krynica 7, 2, 9.	Kuty 8, 1, 9.	Maków 7, 1, 9.
Styczeń	+7.0° 31	—	+6.0° 31	+6.6° 8	+6.4° 30	+9.6° 30	+7.5° 30	+8.8° 30	+12.1° 8	+6.1° 30
Luty	8.2 21	11.6 20	15.5 20	7.6 20	8.2 21	11.4 18	9.5 23	7.5 23	15.2 18	9.9 21
Marzec	11.4 29	15.8 29	22.4 29	18.8 29	19.2 29	26.0 29	20.7 28	16.2 29	25.0 29	20.4 29
Kwiecień	20.0 30	18.8 30	26.0 7	25.8 29	21.4 30	24.4 29	23.0 7	20.0 30	29.0 29	18.6 29
Maj	28.0 29	27.6 29	33.2 29	32.6 28	29.2 28	33.1 30	30.1 29	27.5 29	32.1 30	26.8 29
Czerwiec	25.5 29	24.2 29	28.4 8	30.2 5	29.4 29	30.8 24	28.0 29	26.1 29	33.1 30	25.4 29
Lipiec	27.4 5	24.5 9	27.3 4	28.6 13	30.2 22	31.2 5	28.0 8	23.8 5.8	31.5 10	29.5 22
Sierpień	31.9 20	—	34.0 20	36.6 17	30.6 17	36.4 18	35.5 20	31.2 20.21	37.2 21	32.1 28
Wrzesień	25.0 4	23.0 14	31.0 17	30.2 1	28.6 15	33.3 1	28.5 4	26.2 17	33.0 8	26.2 8
Październik	20.3 2	17.4 2	26.2 2	25.6 2	24.2 1	26.2 1	24.6 2	20.0 2	25.3 2	22.1 2
Listopad	13.3 2	14.2 2	20.2 1	22.0 1	17.2 1	18.3 2	18.0 1	12.5 3	20.6 2	17.2 1
Grudzień	5.4 19	6.4 13	3.4 19	4.4 19	2.6 20	10. 13	7.0 19	3.8 19	10.5 13	5.2 19

Miesiąc	Maniowy 7, 2, 9.	Mikuliczyn 7, 1, 9.	Milówka 7, 1, 9.	Mogilany 6, 12, 8.	Myślenice 7, 1, 9.	Nadwórna 7, 12, 9.	Poronin 6, 2, 9.	Rabka 7, 2, 9.	Szczawnica 6, 1, 9.	Wesoła 7, 1, 7.	Zawoja 7, 2, 9.
Styczeń	+5.4° 30	+7.2° 30	+5.0° 10	+6.5° 30	+7.8° 30	+9.4° 8	—	—	+6.2° 2	+6.2° 30	+6.0° 30
Luty	7.6 21	7.0 20	15.2 23	10.0 20	15.6 20	7.2 2	—	6.9 22	7.5 20,21	7.2 21	10.0 21
Marzec	18.4 29	18.0 29	21.0 29	19.1 29	24.6 29	16.2 29	17.0 29	17.6 29	20.6 29	20.8 29	18.4 29
Kwiecień	20.0 29	23.0 30	25.4 7	19.3 7	26.4 7	23.0 30	19.8 7	19.6 7	22.5 7,30	24.4 7	18.2 7
Maj	32.7 29	31.0 30	32.0 29	28.0 28	34.2 29	30.2 30	30.8 29	29.8 29	31.9 29	31.2 29	28.6 29
Czerwiec	27.2 29	27.0 1	27.2 29	26.0 29	30.0 29	28.6 24	26.8 29	27.3 29	29.4 30	27.8 29	25.1 29
Lipiec	28.2 5	25.0 13	26.4 8	23.7 4	28.2 8	28.0 14	28.0 5	25.0 31	30.0 5	25.2 31	23.6 8
Sierpień	34.6 20	30.0 20	36.0 20	32.5 20	37.7 20	32.8 20	35.0 21	32.2 20	35.0 21,22	33.9 21	32.6 20
Wrzesień	25.5 1	27.0 6	30.0 17	26.9 4	32.0 4	29.2 1	26.6 4	27.0 1	24.3 14	27.5 17	25.1 4
Październik	19.8 6	20.0 1	26.6 2	20.0 2	26.4 2	23.6 1	22.3 2	21.0 2	21.3 2	24.4 2	20.6 1
Listopad	16.4 1	16.0 2	20.2 1	15.8 2	19.2 1	21.0 2	14.8 1	16.5 1	17.3 1	17.2 1	18.5 2
Grudzień	5.7 19	2.6 20	9.6 18	6.0 19	3.4 19	7.0 19	6.1 19	5.1 19	5.0 19	—	5.3 19

Najniższa obserwowana temperatura miesiąca w r. 1892.

Miesiąc	Białka	Brzanówka	Chrzanów	Demnia ad Skole	Dukla	Kosów	Kraków	Krynica	Kuty	Maków
Styczeń	−22.0° 22	—	−16.0° 22	−24.8° 22	−20.4° 21	−25.0° 25	−15.6° 22	−22.5° 22	−22.0° 25	−17.4° 21
Luty	−18.9 19	−19.4 10	−14.0 18	−17.0 16	−16.2 16	−13.4 16	−14.2 19	−16.2 19	−11.1 16	−13.6 10
Marzec	−13.0 4,9	−15.2 6	−11.5 4	−13.4 6	−11.8 8	−10.0 4	−11.2 4	−15.1 4	−11.5 6	−11.4 4
Kwiecień	−3.9 9	−8.6 9	−2.0 9	+0.6 11	−3.0 9	+0.7 8	−3.0 10	−2.5 9	−1.0 9	−3.1 9
Maj	+2.7 6	+1.4 18	+4.9 7	6.2 19	+6.2 7	6.6 19	+4.3 24	+3.8 7,8	+6.2 19	+3.4 7
Czerwiec	6.0 7	4.5 7	9.1 7	8.4 7	9.0 7	11.6 7	8.7 7	6.2 7	12.0 7	7.6 7
Lipiec	9.0 19	6.3 19	10.3 19	11.0 21	7.4 20	12.4 1	9.5 20	8.8 19	13.1 20	7.8 20
Sierpień	8.0 4	—	8.0 6	11.2 13	11.4 12	13.8 12	7.7 6	10.0 5,11	14.0 13	10.4 12
Wrzesień	7.2 8	5.0 12	9.3 20	6.4 21	7.8 19	12.7 24	7.5 20	10.0 20	14.0 24	9.3 20
Październik	−7.0 28	−10.0 28	−2.8 28	0.2 27	−1.8 27	−0.6 29	−2.[illegible] 28	−1.2 28	−1.5 31	−1.4 28
Listopad	−19.7 27	−19.7 27	−19.6 27	−19.4 27	16.6 27	−19.2 28	−16.2 27	−20.0 27	−17.5 28	−15.2 26
Grudzień	−25.9 25	−24.2 25	−13.0 25	−28.6 25	−18.5 25	−18.0 25	−19.0 25	−25.0 25	−17.2 25	−22.4 26

Miesiąc	Maniowy	Mikuliczyn	Milówka	Mogilany	Myślenice	Nadwórna	Poronin	Rabka	Szczawnica	Wesoła	Zawoja
Styczeń	−20.0° 21	−22.8° 22	−20.2° 21	−16.5° 21	−16.6° 19	−27.0° 25	—	—	−25.6° 21,22	−24.2° 24	−18.5° 21
Luty	−15.8 19	−17.0 16	−16.4 16	−13.0 16	−13.1 15	−12.0 16	—	−13.6 16	−16.9 11	−18.0 16	−15.4 18
Marzec	−9.8 9	−16.8 8	−14.3 7	13.2 4	11.2 6	−13.4 5	−18.6 9	−13.0 4	−13.8 4,9	−12.6 6	−11.2 4
Kwiecień	+0.2 9	−6.8 9	−2.2 9	−5.0 9	−1.2 9	−4.2 9	−5.3 9	−1.0 8	−6.2 9	−0.2 9	−5.6 8
Maj	5.9 20	+0.4 23	+4.2 7	+2.0 23	+5.4 6	+4.4 19	+3.0 7,19	+3.6 7	+1.9 14	+7.4 7	+4.5 7
Czerwiec	8.0 7	1.6 7	7.6 7	7.5 7	9.6 7	10.2 7	6.2 7	7.0 7	3.1 19	9.4 7	7.5 7
Lipiec	10.0 31	5.4 20	8.6 1	9.0 1	10.2 1	10.2 2	8.4 2	9.8 1	2.5 21	11.8 26	9.1 1
Sierpień	10.2 27	4.0 13	7.4 12	10.0 6	10.1 5	11.2 6	5.8 12	10.8 12	6.9 6,12	11.2 12	10.0 12
Wrzesień	7.0 20	1.8 28	9.3 20	10.0 10	9.0 8,9	11.2 20	4.2 9	10.1 8	6.3 12	8.6 19	7.4 20
Październik	−5.0 28	−5.4 26	−2.1 27	−2.0 27	−2.9 28	0.2 29	−8.0 27	−2.6 26	−2.3 28	−4.0 27	−3.2 28
Listopad	−17.0 28	−25.0 28	−17.1 27	−13.0 27	−15.0 27	−17.4 27	−21.8 27	−17.8 26	−16.1 28	−22.0 27	−14.9 28
Grudzień	−29.0 25	−27.4 28	−16.9 25	−18.0 25	−18.4 25	−19.0 25	−26.8 25	−24.3 25	−32.3 25	—	−21.4 25

Średnie miesięczne i roczne temperatury w roku 1892 w stopniach Celsiusza.

Miesiąc	Białka	Brzanówka	Chrzanów	Demnia ad Skole	Dukla	Kosów	Kraków	Krynica	Kuty	Maków
	7, 1, 9.	7, 2, 9.	7, 1, 9.	8, 2, 7.	7, 2, 9.	8, 2, 8.	6,2,10.	7, 2, 9.	8, 1, 9.	7, 1, 9.
	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
Styczeń	— 5.4	—	— 2.5	— 3.2	— 4.0	— 4.4	— 2.5	— 5.4	— 4.0	— 2.8
Luty	— 3.9	— 3.7	— 0.4	— 1.8	— 2.1	— 0.4	— 0.8	— 3.4	+ 0.7	— 0.7
Marzec	— 1.9	— 2.2	+ 1.7	+ 0.7	+ 0.7	+ 1.8	+ 1.1	— 1.4	3.1	+ 0.7
Kwiecień	+ 5.9	+ 4.3	8.5	9.0	7.6	11.4	7.7	+ 6.4	12.6	6.4
Maj	11.4	10.5	14.2	14.8	14.0	16.7	13.4	12.0	17.6	12.2
Czerwiec	15.5	13.7	17.1	19.2	18.5	20.8	17.4	15.3	21.5	15.9
Lipiec	15.1	13.9	17.2	18.6	18.1	20.1	16.9	15.8	20.0	17.7
Sierpień	17.6	—	20.7	20.9	18.1	22.0	19.7	18.6	24.0	18.4
Wrzesień	14.5	12.4	17.4	17.8	16.8	20.6	16.6	16.0	21.3	15.9
Październik	6.3	5.5	9.6	10.2	9.7	10.3	8.9	8.4	11.4	9.1
Listopad	— 2.0	— 3.1	1.7	0.2	0.5	0.2	1.0	— 1.2	1.4	1.1
Grudzień	— 7.2	— 7.6	— 2.3	— 5.6	— 5.9	— 3.4	— 3.8	— 7.4	— 3.4	— 5.1
Średnia roczna	5.5	—	8.6	8.4	7.7	9.6	8.0	6.1	10.5	7.4

Miesiąc	Maniowy	Mikuliczyn	Milówka	Mogilany	Myślenice	Nadwórna	Poronin	Rabka	Szczawnica	Wesoła	Zawoja
	7, 2, 9.	7, 1, 9.	7, 1, 9.	6,12,8.	7, 1, 9.	7, 12,9.	6, 2, 9.	7, 2, 9.	6, 1, 9.	7, 1, 7.	7, 2, 9.
	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o	o
Styczeń	— 1.4	— 5.5	— 2.9	— 3.5	— 1.7	— 5.3	—	—	— 4.6	— 4.2	— 2.8
Luty	— 3.7	— 4.4	— 0.9	— 1.4	+ 0.3	— 1.6	—	— 2.7	— 2.1	— 2.4	— 1.2
Marzec	+ 3.2	— 1.3	+ 0.9	+ 0.2	1.8	— 0.4	— 1.9	— 0.8	— 0.4	+ 1.3	+ 0.2
Kwiecień	8.8	+ 3.3	7.2	6.1	8.5	+ 8.8	+ 5.7	+ 7.7	+ 6.9	9.1	6.4
Maj	14.0	9.9	12.5	11.9	14.5	14.3	11.5	15.7	12.2	15.2	12.3
Czerwiec	16.8	13.1	16.3	16.5	18.3	18.1	14.9	16.4	15.8	18.4	15.9
Lipiec	16·6	12.6	16.3	15.8	18.4	16.7	14.9	16.3	15.3	17.4	16.0
Sierpień	19.2	14.4	19.6	19.0	20.1	19.5	17.4	19.6	17.9	21.4	20.1
Wrzesień	15.9	10.9	17.0	16.6	16.1	17.0	14.2	16.1	15.4	17.6	16.3
Październik	8.2	3.7	9.7	7.8	9.4	9.0	6.5	8.5	8.6	8.7	9.0
Listopad	— 0.4	— 4.3	1.5	0.4	1.2	— 0.1	— 2.1	— 0.1	0.1	— 0.8	0.6
Grudzień	— 7.6	— 9.1	— 3.5	— 4.0	— 2.4	— 4.7	— 7.7	— 6.0	— 6.9	— 2.8	— 4.2
Średnia roczna	7.5	3.6	7.9	7.1	8.7	7.6	—	—	6.5	8.2	7.4

Średnie miesięczne stanu zachmurzenia nieba w r. 1892.

Styczeń	7.1	—	7.1	8.7	5.7	4.7	7.7	6.8	4.3	6.6
Luty	6.3	5.5	6.1	5.5	5.3	5.4	6.5	6.9	5.1	6.5
Marzec	6.0	5.8	5.6	5.5	6.1	4.4	6.3	5.9	1.5	6.2
Kwiecień	5.9	5.2	5.8	5.6	5.0	4.0	5.9	6.1	5.7	6.1
Maj	6.1	6.0	6.3	5.4	5·7	4.5	5.7	5.7	5.4	6.3
Czerwiec	6.7	7.0	5.8	5.7	5.0	3.0	6.5	6.7	5.4	6.8
Lipiec	6.2	5.7	4.8	5.6	4.5	4.0	5.6	5.6	5.9	4.5
Sierpień	3.7	—	3.0	3.2	2.7	2.5	3.9	4.1	3.8	4.1
Wrzesień	4.6	4.4	3.5	3.8	3.4	2.1	5.3	5.4	2.7	4.9
Październik	6.1	6.0	6.0	6.3	6.4	5.0	6.8	7.2	5.4	6.1
Listopad	6.4	4.9	7.3	7.4	6.4	6.2	8.2	6.8	6.3	6.8
Grudzień	7.5	6.7	7.7	6.5	6.3	6.1	8.4	6.9	6.0	7.1

Styczeń	7.9	6.0	7.6	5.8	7.0	5.1	—	—	6.6	6.7	6.7
Luty	4.4	6.2	6.8	5.0	5.9	6.6	—	—	6.3	6.4	6.3
Marzec	4.0	6.6	5.2	4.8	5.6	6.8	5.0	6.2	5.9	5.9	5.2
Kwiecień	6.0	6.0	5.8	5.0	6.3	6.1	5.6	5.4	5.7	6.7	6.3
Maj	5.2	6.1	6.0	4.3	6.6	5.5	5.7	6.8	6.3	6.2	6.0
Czerwiec	6.2	6.2	6.1	4.5	6.5	6.1	6.1	6.7	6.5	6.2	6.8
Lipiec	6.0	5.4	5.5	3.8	4.9	4.6	5.6	5.9	5.5	3.8	5.9
Sierpień	4.1	3.4	2.6	2.4	3.2	3.2	4.0	3.0	3.7	4.0	3.0
Wrzesień	4.0	3.0	4.7	3.6	4.1	2.2	4.8	4.4	4.2	4.9	4.7
Październik	6.0	5.9	6.4	5.2	6.0	5.9	5.5	6.5	6.1	6.5	6.1
Listopad	6.4	6.5	6.4	7.1	7.2	7.2	5.5	7.0	7.1	7.2	5.8
Grudzień	5.7	5.8	5.7	6.7	7.6	5.7	6.0	7.9	7.1	8.4	7.2

Pięciodniowe sumy opadu atmosferycznego w milimetrach.

Dzień	Białka 7, 1, 9.	Brzanówka 7, 2, 9.	Chrzanów 7, 1, 9.	Demnia ad Skole 8, 2, 7.	Dukla 7, 2, 9.	Kosów 8, 2, 8.	Kraków 6,2,10.	Krynica 7, 2, 9.	Kuty 8, 1, 9.	Maków 7, 1, 9.
Styczeń 1892.										
1—5	1.4	—	3.1	4.8	6.4	0.3	5.5	18.5	0.6	3.4
6—10	0.0	—	3.3	3.5	7.4	0.0	0.8	4.6	0.0	0.0
11—15	2.8	—	0.0	14.2	1.9	11.6	0.0	2.7	3.2	7.5
16—20	0.3	—	0.7	1.2	0.2	4.5	0.2	4.5	8.3	0.0
21—25	9.2	—	10.8	1.5	6.2	0.0	11.9	6.2	0.6	11.2
26—30	6.5	—	17.9	11.8	32.8	1.8	25.7	25.4	2.1	14.4
Luty.										
31—4	12.5	—	12.6	6.2	10.3	4.2	13.0	33.4	0.5	40.3
5—9	9.3	12.7	13.8	11.3	13.4	6.5	6.5	31.0	2.2	25.2
10—14	0.8	12.5	6.9	8.3	6.1	1.3	9.7	24.4	3.6	38.7
15—19	6.6	13.6	4.4	29.2	20.2	0.0	2.2	18.4	0.6	17.6
20—24	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Marzec.										
25—1	1.2	0.3	1.6	0.2	0.7	1.8	3.3	0.0	0.0	0.0
2—6	6.7	8.2	1.3	11.7	15.6	16.5	1.9	26.0	13.9	11.9
7—11	0.0	4.6	1.6	0.4	5.1	0.0	1.7	0.0	0.6	1.5
12—16	3.6	22.5	13.0	6.5	3.9	11.6	9.4	12.6	0.0	6.1
17—21	0.2	1.7	0.0	0.7	0.0	6.5	4.3	1.8	12.0	3.6
22—26	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	11.5	0.0	0.0	5.6	0.0
27—31	0.0	2.8	2.1	0.0	0.3	1.7	3.2	3.8	0.7	1.4
Kwiecień.										
1—5	1.3	2.6	1.1	2.5	1.3	1.5	0.2	0.0	1.2	6.2
6—10	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0
11—15	4.5	1.0	10.7	6.7	0.9	4.0	6.7	10.0	1.0	8.4
16—20	12.3	26.3	18.8	17.9	20.9	11.6	20.7	28.2	40.7	18.7
21—25	5.3	37.9	6.7	4.9	17.4	36.1	11.6	38.1	12.0	30.4
26 30	5.6	6.5	5.0	10.4	15.1	6.2	11.2	9.9	4.4	6.4
Maj.										
1—5	3.6	22.6	17.0	11.9	38.5	3.2	12.1	3.4	3.3	12.7
6—10	12.4	24.2	2.3	30.5	20.6	45.1	11.4	19.2	25.1	18.0
11—15	7.8	24.0	0.9	4.6	6.7	22.5	0.9	5.3	59.9	7.0
16—20	13.5	41.9	16.2	15.7	31.1	27.1	14.0	5.8	19.2	23.8
21—25	5.8	12.1	4.4	6.6	13.0	7.2	4.9	11.0	12.5	13.9
26—30	0.0	6.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Czerwiec.										
31—4	4.1	6.8	12.3	6.1	1.4	12.0	2.0	26.6	8.7	4.8
5—9	40.4	107.2	70.6	35.3	39.3	37.9	84.3	48.2	40.6	69.4
10—14	2.2	17.2	9.7	0.0	5.3	10.1	3.3	7.8	0.0	2.9
15—19	16.8	53.6	46.6	41.6	47.7	7.0	31.3	33.2	18.7	65.7
20—24	6.9	22.2	2.4	9.9	7.6	0.0	19.7	8.5	0.0	10.5
25—29	0.1	8.8	0.0	4.6	0.0	7.8	0.0	4.1	49.2	3.8

Dzień	Maniowy 7, 2, 9.	Mikuliczyn 7, 1, 9.	Milówka 7, 1, 9.	Mogilany 6, 12,8.	Myślenice 7, 1, 9.	Nadwórna 7, 12,9.	Poronin 6, 2, 9.	Rabka 7, 2, 9.	Szczawnica 6, 1, 9.	Wesoła 7, 1, 7.	Zawoja 7, 2, 9.
Styczeń 1892.											
1—5	10.8	4.2	0.0	—	0.0	0.0	—	—	10.8	4.5	4.8
6—10	0.5	2.3	6.4	—	0.0	0.0	—	—	7.2	9.1	2.2
11—15	5.3	15.3	0.5	—	0.0	18.3	—	—	6.5	2.1	2.2
16—20	0.0	5.6	0.0	—	0.0	2.0	—	—	2.3	1.2	0.5
21—25	9.5	2.5	5.9	—	12.5	0.7	—	—	8.9	6.2	7.2
26—30	43.9	1.5	49.8	—	2.3	2.0	—	—	24.6	23.0	36.7
Luty.											
31—4	17.8	5.9	21.3	—	12.3	8.3	—	—	52.8	8.3	23.2
5—9	15.4	7.4	34.8	—	1.9	6.0	—	—	44.6	26.2	49.3
10—14	5.4	6.2	25.8	—	24.0	0.0	—	—	24.3	24.4	25.9
15—19	19.4	11.5	2.0	—	0.0	0.0	—	7.9	14.8	21.0	7.9
20—24	0.0	0.0	0.0	—	0.0	0.0	—	0.0	0.0	0.0	0.0
Marzec.											
25—1	0.0	3.0	1.4	0.0	6.0	5.0	—	0.2	0.0	1.5	1.7
2—6	6.6	10.9	3.6	0.0	7.3	14.7	—	4.1	22.0	17.6	7.1
7—11	0.0	0.2	2.9	9.5	0.0	0.0	—	2.4	1.8	3.1	1.3
12—16	0.7	6.0	9.9	13.0	9.5	7.9	—	15.1	18.0	6.5	13.0
17—21	0.4	2.0	0.0	7.5	5.0	3.8	—	0.6	3.3	1.2	0.1
22—26	0.0	4.2	0.0	0.0	0.0	2.0	—	0.0	0.0	0.0	0.1
27—31	0.0	1.4	2.5	1.8	4.0	0.0	—	0.0	0.4	1.3	4.8
Kwiecień.											
1—5	0.1	1.6	0.0	0.0	0.0	3.0	3.5	1.7	0.4	1.7	1.3
6—10	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
11—15	1.1	2.4	7.2	1.8	6.7	2.0	3.0	5.7	6.9	10.7	3.4
16—20	12.0	18.0	24.7	15.9	14.4	30.4	22.2	36.2	23.2	25.3	36.6
21—25	18.3	23.2	4.3	18.5	29.1	8.2	12.9	7.3	53.0	13.8	14.2
26 30	4.1	17.6	11.3	4.0	4.1	7.9	6.2	12.8	2.0	5.8	6.6
Maj.											
1—5	3.4	3.2	27.4	12.6	18.6	4.5	6.6	18.2	12.7	9.1	24.6
6—10	8.2	42.7	13.7	4.3	13.6	54.4	10.7	31.7	11.1	22.1	19.2
11—15	14.7	19.7	0.2	0.0	2.8	6.4	9.0	3.3	8.6	0.7	4.3
16—20	24.3	37.5	21.3	11.1	9.3	38.0	19.6	22.0	21.9	20.3	26.8
21—25	7.3	3.0	15.2	40.9	2.7	6.8	6.4	12.1	15.0	5.7	26.3
26—30	0.0	6.8	0.0	0.0	0.0	3.2	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0
Czerwiec.											
31—4	5.1	16.7	51.0	0.0	3.7	0.0	5.8	21.2	42.9	12.7	45.3
5—9	69.2	39.9	61.1	73.8	83.5	65.8	43.9	65.8	83.3	35.2	61.7
10—14	0.5	28.2	3.3	22.3	4.4	22.4	0.6	2.4	3.7	11.6	55.0
15—19	19.2	4.8	30.7	109.3	33.9	12.5	22.2	30.8	28.4	42.1	58.2
20—24	19.9	22.3	25.2	4.1	0.9	16.2	5.8	11.8	8.0	3.8	8.9
25—29	9.7	6.9	5.2	23.9	0.0	7.7	4.6	3.6	6.3	3.8	3.5

Pięciodniowe sumy opadu atmosferycznego w milimetrach.

Dzień	Białka	Brzanówka	Chrzanów	Demnia ad Skole	Dukla	Kosów	Kraków	Krynica	Kuty	Maków
	7, 1, 9.	7, 2, 9.	7, 1, 9.	8, 2, 7.	7, 2, 9.	8, 2, 8.	6,2,10.	7, 2, 9.	8, 1, 9.	7, 1, 9.
Lipiec 1892.										
30—4	2.8	7.2	13.7	5.3	11.4	3.2	1.9	5.9	7.9	5.4
5—9	9.0	20.8	15.1	6.3	18.3	8.2	15.1	16.9	4.7	16.8
10—14	7.9	12.2	1.8	10.7	5.0	4.5	9.7	12.0	4.0	7.1
15—19	11.4	59.6	25.3	9.2	22.4	19.2	20.9	12.0	17.7	21.0
20—24	4.0	13.2	0.0	3.2	0.5	35.7	0.0	3.8	19.5	0.8
25—29	13.8	60.8	12.3	52.4	41.2	82.5	13.4	32.1	69.9	25.1
Sierpień.										
30—3	23.8	—	27.0	43.3	37.9	14.7	18.1	15.3	2.8	33.6
4—8	11.3	—	5.6	5.1	13.4	9.9	7.6	24.0	8.5	18.2
9—13	7.2	—	0.0	13.9	9.2	33.8	2.0	12.0	23.8	13.1
14—18	0.0	—	3.3	3.8	2.5	0.0	6.3	1.1	0.1	0.0
19—23	0.0	—	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24—28	12.4	—	0.0	4.2	0.0	17.5	0.5	10.5	15.5	3.0
Wrzesień.										
29—2	8.1	2.5	1.0	16.2	0.0	11.7	3.2	8.7	0.0	0.0
3—7	28.7	42.9	40.9	7.3	35.7	0.0	40.5	6.1	7.7	44.4
8—12	6.3	0.3	0.0	2.3	10.2	9.4	2.7	20.3	5.0	16.6
13—17	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.7	0.0	0.0	0.6	0.0
18—22	1.8	12.9	1.1	2.5	3.8	0.0	1.9	4.2	2.2	7.0
23—27	12.1	23.6	0.4	4.5	5.1	15.5	4.2	33.9	13.5	0.0
Październik.										
28—2	2.6	7.8	1.4	0.0	0.7	0.0	0.1	6.0	0.0	0.0
3—7	2.5	14.5	17.8	3.4	8.7	3.2	12.8	3.7	0.4	7.7
8—12	0.7	11.1	14.8	8.6	22.7	0.0	11.8	5.9	4.3	9.7
13—17	3.3	9.8	12.5	11.4	17.7	6.2	8.3	22.1	2.3	13.2
18—22	12.8	38.7	7.9	17.0	32.1	54.8	10.0	3.6	40.2	17.9
23—27	3.4	3.7	21.6	12.4	16.4	12.9	10.6	23.9	5.5	17.6
Listopad.										
28—1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0	0.0
2—6	6.4	12.4	4.5	20.1	6.9	7.1	2.8	6.4	5.0	7.5
7—11	0.0	0.0	0.0	0.8	0.1	22.4	0.2	0.0	3.4	0.3
12—16	0.2	1.8	1.0	3.0	5.8	11.1	1.3	3.5	18.5	0.0
17—21	0.0	0.0	0.0	5.0	0.5	16.2	0.0	0.0	29.4	0.0
22—26	2.3	7.4	1.9	2.7	6.8	5.7	2.0	9.1	2.3	7.6
Grudzień.										
27—1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2—6	20.2	37.9	28.6	7.2	25.0	9.2	23.7	24.9	7.8	7.2
7—11	4.4	9.4	2.4	4.3	4.5	2.3	7.6	22.6	1.0	49.3
12—16	7.9	17.2	10.4	5.2	7.0	5.5	9.8	7.6	3.9	10.2
17—21	3.0	1.3	6.1	5.5	10.6	5.3	5.7	22.0	4.1	12.8
22—26	0.0	0.0	0.8	0.0	0.4	3.0	1.1	0.0	0.8	5.4
27—31	0.0	0.0	4.4	0.0	3.4	0.0	0.8	0.0	0.0	7.6

Dzień	Maniowy	Mikuliczyn	Milówka	Mogilany	Myślenice	Nadwórna	Poronin	Rabka	Szczawnica	Wesoła	Zawoja
	7, 2, 9.	7, 1, 9.	7, 1, 9.	6, 12,8.	7, 1, 9.	7, 12,9.	6, 2, 9.	7, 2. 9.	6, 1, 9.	7, 1, 7.	7, 2, 9.
Lipiec 1892.											
30—4	6.6	5.1	9.5	64.3	15.6	20.7	4.1	3.5	4.5	12.7	4.2
5—9	28.4	26.4	5.0	12.4	8.2	11.8	9.0	22.9	41.6	15.8	23.3
10—14	6.7	1.6	36.4	11.0	23.9	10.0	4.3	20.3	3.5	4.9	9.8
15—19	30.7	14.2	57.4	3.2	46.7	21.0	27.0	63.6	39.0	30.9	41.2
20—24	5.7	9.7	4.1	21.1	0.7	7.9	4.8	5.8	1.6	0.0	1.4
25—29	10.0	62.1	10.5	15.8	18.0	63.0	14.1	27.2	63.8	31.4	18.0
Sierpień.											
30—3	23.7	16.9	27.5	26.3	38.2	21.1	26.0	44.5	24.3	14.0	38.5
4—8	12.8	3.7	3.0	13.8	0.0	2.3	0.4	6.8	28.2	3.4	3.0
9—13	4.0	22.2	6.6	0.6	3.5	38.7	6.9	9.9	8.1	11.1	6.1
14—18	9.5	7.8	0.5	3.6	4.5	0.0	0.0	7.3	3.9	0.0	0.0
19—23	0.0	1.5	0.0	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
24—28	16.8	16.5	5.0	0.7	0.1	0.3	11.7	7.8	19.5	1.0	5.4
Wrzesień.											
29—2	13.2	3.6	2.2	12.0	4.8	14.6	8.2	8.6	10.7	17.1	4.6
3—7	24.8	0.0	56.7	72.9	34.9	0.0	19.4	39.4	21.3	31.9	66.0
8—12	8.8	0.0	7.5	5.7	0.0	0.0	12.8	14.9	7.6	16.3	6.8
13—17	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	3.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
18—22	3.9	0.0	0.0	0.0	0.0	7.9	3.7	3.7	4.3	4.1	0.5
23—27	0.7	11.0	1.9	1.8	1.5	9.2	4.5	4.3	18.0	5.6	4.0
Październik.											
28—2	4.9	0.0	7.4	0.6	1.7	0.0	1.7	0.0	7.6	0.0	0.0
3—7	3.1	2.5	14.6	3.3	15.2	9.2	3.3	11.0	7.4	7.4	11.0
8—12	9.4	5.1	8.2	5.3	14.7	7.8	4.0	8.5	13.0	15.8	8.6
13—17	6.0	1.5	4.3	12.8	13.9	12.5	3.4	6.4	5.0	20.2	7.0
18—22	19.0	39.4	12.1	3.9	10.0	10.8	11.5	20.8	12.1	22.0	17.7
23—27	4.9	12.6	12.9	12.3	21.2	11.7	8.6	7.6	13.5	19.8	18.2
Listopad.											
28—1	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
2—6	4.6	5.2	3.4	8.0	8.4	3.9	0.5	7.7	3.2	7.5	12.0
7—11	0.7	0.6	0.0	4.2	3.2	16.7	0.0	0.6	0.0	0.0	0.0
12—16	2.9	19.8	0.0	0.8	5.7	22.3	1.0	2.5	3.5	9.9	0.7
17—21	0.0	17.4	0.0	0.0	4.1	0.0	0.0	0.0	0.0	1.1	0.0
22—26	2.0	4.0	0.0	2.2	2.9	7.9	2.2	3.7	5.6	6.2	4.9
Grudzień.											
27—1	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
2—6	34.8	8.0	0.3	7.5	23.3	16.2	14.5	44.2	18.7	28.6	60.6
7—11	16.1	1.0	5.6	16.3	3.8	3.7	4.2	11.2	24.8	9.3	13.2
12—16	21.0	7.1	16.7	2.4	9.8	13.1	6.8	14.9	16.2	15.4	12.9
17—21	3.4	3.9	8.6	3.5	5.8	7.5	5.2	0.3	18.6	5.9	5.4
22—26	0.0	0.0	4.9	0.1	1.0	5.2	0.5	7.1	2.2	0.0	2.8
27—31	4.6	0.3	12.1	1.2	4.2	5.2	1.2	1.0	2.3	8.4	5.7

Miesięczne i roczne sumy opadu atmosferycznego w milimetrach w r. 1892.

Miesiąc	Białka 7, 1, 9.	Brzanówka 7, 2, 9.	Chrzanów 7, 1, 9.	Demnia ad Skole 8, 2, 7.	Dukla 7, 2, 9.	Kosów 8, 2, 8.	Kraków 6,2,10.	Krynica 7, 2, 9.	Kuty 8, 1, 9.	Maków 7, 1, 9.
Styczeń	20.7 12	—	36.4 12	41.3 16	56.1 15	19.7 9	48.3 13	76.7 15	14.8 8	40.5 9
Luty	28.7 14	38.8 8	38.0 16	50.8 15	48.8 13	10.5 5	27.4 16	92.5 14	6.9 5	117.8 16
Marzec	11.7 9	40.0 13	18.7 10	19.4 9	24.9 11	49.6 9	20.8 16	30.7 10	32.8 11	24.5 9
Kwiecień	29.0 6	74.3 12	42.3 13	42.5 11	55.6 14	59.4 8	50.3 17	86.3 11	59.4 12	70.1 16
Maj	43.0 10	131.3 14	40.8 11	69.3 12	109.9 17	105.1 11	43.3 12	44.7 11	120.0 11	75.4 19
Czerwiec	71.4 16	215.8 20	147.3 15	100.1 17	111.3 19	74.8 12	141.3 19	133.9 17	117.2 11	160.1 16
Lipiec	49.0 16	173.4 16	80.7 11	84.5 14	88.8 11	153.3 14	62.7 13	82.6 9	130.7 15	73.2 11
Sierpień	53.7 8	—	17.8 8	70.3 8	63.0 9	75.9 9	33.6 9	62.8 10	50.7 9	67.9 9
Wrzesień	57.1 10	105.7 9	43.4 7	32.8 7	55.5 7	41.3 6	52.5 12	73.0 8	28.9 7	68.0 6
Październik	25.2 10	85.6 15	76.0 16	52.8 16	97.4 18	77.1 10	53.7 17	65.2 12	52.7 10	66.1 12
Listopad	8.9 3	21.6 4	7.4 4	31.6 7	20.1 10	62.5 12	6.6 10	19.0 5	58.6 11	15.4 6
Grudzień	38.6 13	68.9 14	52.7 17	22.2 8	50.9 15	25.3 6	48.8 19	76.7 9	17.5 7	92.5 16
Suma roczna	437.0	—	601.5	617.6	782.3	754.5	589.3	844.1	690.2	871.5

Miesiąc	Maniowy 7, 2, 9.	Mikuliczyn 7, 1, 9.	Milówka 7, 1, 9.	Mogilany 6, 12,8.	Myślenice 7, 1, 9.	Nadwórna 7, 12,9.	Poronin 6, 2, 9.	Rabka 7, 2, 9.	Szczawnica 6, 1, 9.	Wesoła 7, 1, 7.	Zawoja 7, 2, 9.
Styczeń	78.6 12	32.3 13	62.6 8	—	14.4 2	26.2 10	—	—	80.6 17	47.7 18	55.0 15
Luty	49.4 13	30.1 10	84.7 13	—	38.2 4	13.3 4	—	7.9 3	131.2 16	79.5 17	105.0 16
Marzec	7.7 8	27.7 11	19.5 9	31.7 6	25.8 9	31.4 9	—	23.4 11	45.5 18	30.0 12	27.8 15
Kwiecień	35.6 15	63.4 13	47.5 15	40.1 14	54.3 11	60.5 12	47.8 18	63.6 11	85.5 14	57.3 16	62.1 16
Maj	57.9 18	112.9 19	77.8 13	69.0 15	47.1 10	113.3 11	53.1 17	87.3 15	69.3 11	57.9 15	101.2 17
Czerwiec	141.7 18	118.8 20	180.8 19	227.3 15	129.0 10	141.1 16	83.1 20	136.1 16	162.6 16	113.1 23	183.1 21
Lipiec	90.1 17	119.1 15	136.1 17	145.8 13	124.4 12	117.9 14	60.4 18	144.1 16	144.0 13	92.4 14	106.4 17
Sierpień	64.8 8	68.6 14	25.3 7	40.8 13	32.3 7	62.4 9	44.9 8	75.5 11	84.0 11	28.9 9	44.7 11
Wrzesień	41.7 13	14.6 3	68.3 8	93.3 12	41.2 6	34.7 4	51.0 12	70.9 8	61.9 10	76.0 7	81.7 10
Październik	47.6 14	61.1 14	59.6 14	37.8 17	76.7 16	52.0 10	32.1 17	54.3 12	58.6 13	85.2 17	62.5 14
Listopad	10.2 10	47.0 11	3.4 3	15.2 12	24.3 8	50.8 13	3.8 4	14.5 8	12.5 6	24.7 12	17.6 6
Grudzień	79.9 12	20.3 10	48.2 14	31.1 13	48.9 18	50.9 10	32.4 11	78.7 12	82.8 16	67.6 21	100.6 18
Suma roczna	705.2	715.9	813.8	—	656.6	754.5	—	—	1018.5	760.3	947.7

Do niniejszego Pamiętnika dołącza się dla Członków Towarzystwa Tatrzańskiego 5 widoków z Tatr w heliograwurach: 1) Wodospad Mickiewicza, 2) Czarny Staw nad Morskiem Okiem, 3) Żelazne Wrota, 4) Zielony Staw pod Świnnicą, 5) Hala Pańszczyca.

Nowi Członkowie Tow. Tatrzańskiego mogą nabyć w biurze Tow. w Krakowie, a podczas pory letniej w Zakopanem, dawniejsze serye widoków tatrzańskich za opłatą 2 złr. za każdą seryę złożoną z 5 widoków.

W r. 1889 wydano seryę I. złożoną z 5 widoków tatrzańskich: 1) Zakopane, 2) Brama Kraszewskiego w Dolinie Kościeliskiej, 3) Czarny Staw Gąsienicowy, 4) Dolina Stawów Gąsienicowych, 5) Polana Białej Wody.

W r. 1890 wydano seryę II. z 5 widoków tatrzańskich: 1) Brama Kantaka, 2) Morskie Oko, 3) Zawrat, 4) Dolina Małej Łąki, 5) Dolina Strążysk.

W r. 1891 wydano seryę III. z 5 widoków tatrzańskich: 1) Wielki Staw, 2) Siklawa, 3) Dolina za Bramką, 4) Dolina Kościeliska pod Sową, 5) Dolina Białej Wody.

W r. 1892 wydano seryę IV. z 5 widoków pienińskich: 1) Sokolica, 2) Czerwona Skałka, 3) Zakręt Dunajca „Wielkie Przechodki“, 4) Trzy Korony i Czerwony Klasztór, 5) Ruiny Zamku Czorsztyńskiego.